

169

MEŞHÛRÎ DİVANI
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

HAZIRLAYAN
ABDULSAMET ÖZMEN

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN
DOÇ. DR. KÂZİM YOLDAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MALATYA, 2009

İnönü Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

KABUL VE ONAY

Abdulsamet ÖZMEN tarafından hazırlanan “Meşhûrî Dîvânı (İnceleme-Metin)” başlıklı bu çalışma 03.07.2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hasan KAVRUK (Başkan)

Doç. Dr. Kazım YOLDAŞ (Danışman)

Doç. Dr. İsmet EMRE

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

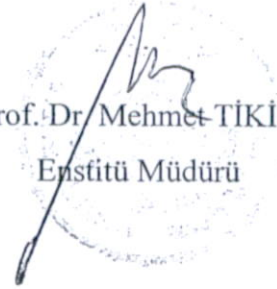

10133790

ty PL 2009.096
Özmen, Abdulsamet
Meşhûrî divanı

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet TİKİCİ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

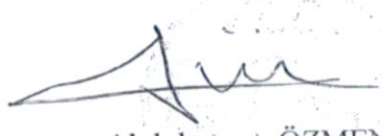
Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece İnönü Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

20. / 08. / 2009

Abdulsamet ÖZMEN

çıkarmak bu çalışmanın amaçları arasındadır. Meşhûrî Ahmed Efendi Divan'ında gördüğümüz kadarıyla sosyal hayatı hicvetmiştir. Gazellerini hakimâne yazmıştır. Bu yönüyle Tanzimat döneminde yaşamış olan Ziya Paşa'yi andırmaktadır. Şairin aşağıdaki beyitleri Ziya Paşa'nin sosyal hayatı hicveden beyitlerini hatırlatır mahiyettedir:

Her dem olmaz bir karar üzre mizac-i rûzgar

Gah olur germa gehi serma olur ^c alem bu ya

Cunbüş-i na-saz-ı rindane bakılmaz zahida

Bezm-i meyde sulh olur gavga olur ^c alem bu ya

Divan'da gördüğümüz kadarıyla şair daha çok devrin önde gelen padişahlarından Sultan Abdülmecid ve Sultan Mahmud'u ele almıştır. Özellikle Sultan Mahmud döneminin önemli olayı olan Yeniçeri isyanını seksen dört beyitlik bir kaside ile dile getirmiştir. Şairin Divanı'nda en çok yer verdiği tür ise tarihlerdir. Bu da Meshûrî'nin çevresinde gelişen siyasi ve sosyal olaylarla ilgisinin ne kadar çok olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Akademik hayatımızda ilk adım olan bu çalışmamızdaki hatalarımızın hoşgörü ile karşılanmasını ümit ederiz. Bu Divan'ın hazırlanmasında bana emeği geçen değerli hocam D0Ç. Dr. Kazım YOLDAŞ'a teşekkür etmeyi kendime bir borç addediyorum.

Abdulsamet ÖZMEN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iii
ÇİZELGELER.....	vii
KISALTMALAR.....	viii

GİRİŞ

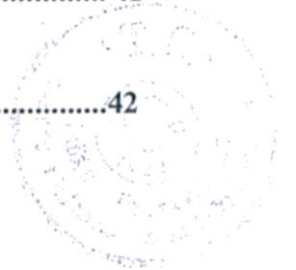
1. XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ	
1.1. SIYASÎ DURUM.....	2
1.2. EDEBÎ DURUM.....	4
2. MEŞHÛRÎ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ, ESERLERİ	
2.1. HAYATI.....	6
2.2. EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	7
2.3. ESERLERİ.....	11

I. BÖLÜM

MEŞHÛRÎ DİVANI

(İNCELEME)

1. MEŞHÛRÎ DİVAN'NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	11
1.1. NAZİM ŞEKİLLERİ.....	13
1.1.1. Kasideler.....	13
1.1.2. Tarihler.....	26
1.1.3. Musammatlar.....	32
1.1.4. Gazeller.....	33
1.1.5. Mısraat.....	37
1.1.6. Müfredat.....	39
1.1.7. Kıtaat.....	41
1.1.8. Lügaz.....	41
1.2. VEZİN.....	42

1.3. KAFIYEVEREDİF.....	43
2. DİVAN'DAKİ NAZİM ŞEKİLLERİNİN BEYİT DAĞILIMI.....	45
3. MEŞHÛRÎ DİVANI'NİN NÜSHALARI.....	46
4. DİVAN'IN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YOL.....	48
SONUÇ.....	50
KAYNAKÇA.....	53

II. BOLUM

MEŞHÛRÎ DİVANI (KARŞILAŞTIRMALI METİN)

1. KASİDELER.....	56
2. TARİHLER.....	146
3. MUSAMMATLAR.....	225
4. GAZELLER.....	244
5. MISRAAT.....	338
6. MÜFREDAT.....	346
7. KITAAT...".	360
8. LÛGAZ.....	375
DİZİN.....	377
MATBU NÜSHANIN FOTOKOPİSİ.....	384

ÖN SÖZ

Eldeki kaynakların belirttiğine göre temeli 13.veya 14. Yüzyıla dayanan klasik

Türk edebiyatını bir bütün olarak ele aldığımız zaman bu bütünü oluşturan parçalardan da bahsetmek gerekir. Bahsetmiş olduğum bu parçalar klasik Türk edebiyatının ana kaynaklarını oluşturan bu eserler divanlar, nazire mecmuaları, mensur eserler, mesnevilerdir. Bir edebiyatı güzel anlamamanın en iyi yolu o edebiyat sahasında yazılmış her çeşit eser ve bu eserlerin bütün şairleri hakkında bilgi edinmektir. Bizim de üzerinde çalıştığımız konu bir bütün olarak gördüğümüz bu edebiyatın bir parçası olan Meşhûrî Ahmed Efendi Divan'ının karşılaştırmalı metnidir. Bu şairimiz klasik Türk edebiyatının ekser şairlerinin aksine Divanı'nı daha çok kaside ve tarihlerden meydana getirmiştir. Meşhûrî Ahmed Efendi gazelleri az olmakla beraber edebî değer taşıması açısından değerlendirilecek olunursa oldukça değerli gazeller ortaya koymuştur.

Meşhûrî Ahmed Efendi Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminde yaşamış olan bir şairdir. şair Selaniklidir. Selanikli olması hasebiyle Divanı'nda ele aldığı tarih ve kasidelerde Selanik'te görev yapmış olan hakim ve valiler ile ilgili olmakla beraber devrin padişah, sadrazam ve şeyhülislamlarını da ihmal etmemiştir. şair, tarihlerinde Selanik çevresindeki eser, olay ve şahısları konu etmiştir.

Hangi devir ve dönemin edebiyatı olursa olsun o devir ve dönemin sosyal ve siyasi olaylarından etkilenmesi söz konusudur. Bizim de ele aldığımız konu ise Meşhûrî Ahmed Efendi acaba Divanı'nda klasik Türk edebiyatının hangi özelliklerini kendinde barındırmıştır ve şair kendi döneminin hangi siyasi ve sosyal olaylarının yansıtıcısı olmuştur?

Edebiyat sosyal hayatın yansımasıdır. Meşhûrî Ahmed Efendi de Divanı'nda sosyal hayata ne denli önem vermiştir, ne gibi mesajlar iletmiştir? Onu gün yüzüne

ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER

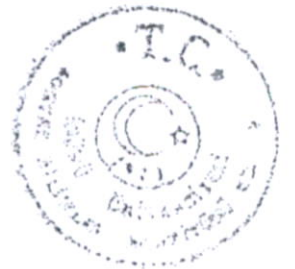
Meşhûrî Ahmed Efendi (1783-1857) Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminde yaşamış bir şairdir. Selanıklidir. Bu yüzden Divan'ında yer alan kaside ve tarihlerinde Selanik'te görev yapan hâkim ve valileri, buradaki mimari eserleri konu etmiştir. Devrin padişahlarından Sultan Abdülmecid ve Sultan Mahmud hakkında övgüleri vardır. Bilhassa yeniçeri isyanını konu edinen kasidesi devrin sosyal yapısını göstermesi bakımından önemlidir. Yaklaşık 2500 beyit tutarındaki Meşhûrî Divanı'nda 28 kaside, 62 tarih, 14 musammat, 120 gazel, 42 kıt'a, 30 mısra, 55 müfret, 1 lugaz yer almaktadır. Bir matbu 4 yazma nüshasını tespit edebildiğimiz Divan'ın bir matbu, iki yazma nüshası ilmi usullerle karşılaştırılarak tenkitli metni tarafımızdan hazırlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Meşhûrî Ahmed Efendi, Selanik, Divan, Karşılaştırmalı Metin.

KISALTMALAR

AKMB.	:	Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
C.	:	Cilt
H.	:	Hicri
H Nüshası	:	Meşhûrî Divanı'nın Süleymaniye Kütüphanesi 2828 No'lu
Hız.	:	Hazret-i
Hızl.	:	Hazırlayan
KTB.	:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
M	:	Matbu Nüsha
M.	:	Miladi
Mad.	:	Maddesi
Öl.	:	Ölümü
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
Ü	:	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T 142 No'lu Nüsha
Yay	:	Yayımları
Yy.	:	Yüzyıl
T.	:	Meşhûrî Divanı'ndaki Tarihler
K.	:	Meşhûrî Divanı'ndaki Kasideler
G.	:	Meşhûrî Divanı'ndaki Gazeller
Ms.	:	Meşhûrî Divanı'ndaki Mısralar

ÇİZELGELER

ÇİZELGE 1: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ KASİDELER	13
ÇİZELGE 2: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ TARİHLER	26
ÇİZELGE 3: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ MUSAMMATLAR.....	32
ÇİZELGE 4: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ GAZELLERİN VEZİNLERİ..	33
ÇİZELGE 5: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ GAZELLERİN BEYİT SAYILARI.....	35
ÇİZELGE 6 : MEŞHÛRÎ DİVANINDAKİ MISRAATIN VEZİN DAĞILIMI.....	37
ÇİZELGE 7: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ MÜREDATIN VEZİN DAĞILIMI	
ÇİZELGE 8: MEŞHÛRÎ DİVANINDAKİ KİT'ALARIN VEZİN DAĞILIMI.....	41
ÇİZELGE 9: MEŞHÛRÎ DİVANININ VEZİN DAĞILIMI	42
ÇİZELGE 10: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ MISRAAT, MÜFREDAT VE GAZELLERİN KAFİYE VE REDİF HARFLERİNE GÖRE DAĞILIMI	43
ÇİZELGE 11: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NDAKİ NAZİM ŞEKİLLERİNİN BEYİT VE BAŞLIK SAYISINA GÖRE DAĞILIMI..	45

GİRİŞ

GİRİŞ

1. XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

1.1. SİYASİ DURUM

19. yüzyılda Osmanlı Devleti hızla dağılmaya başladı. Bunda Fransız İhtilali'nin sonuçları, Sanayi İnkılâbı ve kapitülasyonlar etkili oldu.

Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahip olduğundan milliyetçilik akımından çok etkilendi. Azınlıklar bağımsız devletler kurmak için ayaklandılar. İhtilalin Osmanlı Devleti'ne olumlu etkileri de oldu. İnsan hakları, demokrasi, eşitlik, adalet, hürriyet gibi yenilikler Osmanlı toplumunu etkiledi. Tanzimat ve Islahat Fermanı ile I. Meşrutiyet bu etkilenmenin en önemli sonuçlarıdır.

Üzerinde çalışmış olduğumuz konu 1783-1857 yılları arasında yaşamış olan şair Meşhûrî Ahmed Efendi Divanı olması hasebiyle bu zaman dilimi içerisinde gelişen ve divana yansıyan olaylardan bahsetmek gerekir. Meşhûrî Ahmed Efendi Divanı'nda bahsettiği padişahlar Sultan Mahmut ve Sultan Abdulmecid Han'dır. Şimdi II. Mahmud döneminde meydana gelip ve divana yansıyan olaylar aşağıda zikredilecektir:

II. Mahmut'un ilk yıllarında Alemdar Mustafa Paşa, yeniliklere destek bulmak için âyanlarla Sened-i İttifak Antlaşması'nı yaptı. Bu antlaşma ile ilk kez hükümdarın yetkilerinde kısıtlama olmuştur. Nizam-ı Cedit ordusuna benzeyen Sekban-ı Cedit ordusunu kurdu. Ancak bir yeniçeri isyanı sonunda Alemdar öldürüldü. Sekban-ı Cedit Ocağı da kaldırıldı.

II. Mahmut Eşkinçi Ocağı adıyla yeni bir ordu daha kurdu. Ancak, bu ordu da yeniçerilerin tepkisi sonucu kaldırıldı.

II. Mahmut yenilikler konusunda iyice hazırlandı. Yeniçerilere karşı topçu ocakları ile halkı ve ulemayı yanına çekti. 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırarak

yeniliklerin önündeki en önemli engeli ortadan kaldırdı. Bundan sonra yenilikler hızlandı. II. Mahmut Yeniçeri Ocağı'nın yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye adıyla yeni bir ocak kurdu. Orduya subay yetiştirmek amacıyla Harp Okulu açıldı. Avrupa'dan subay ve uzmanlar getirildi. Vakıa-yı Hayriyye adı verilen bu olay Osmanlı Devleti'nde geniş yankı bulmuş dönemin şairlerini de etkilemiştir.

Meşhûrî Divanı'nda Yeniçeri isyanını konu alan 'Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün' vezniyle yazılmış 84 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kaside şairin Divan'ındaki en uzun kasidedir. Şair bu kasidede Sultan Mahmut'un isyan sürecini çok iyi yönettiği ve devletin otoritesini çok fazla sarsmaksızın olay ve isyanı bastırması dönemin padişahı için çok iyi durumdur. Bu vesileyle bu kaside Yeniçeri İsyanı'nı anlatmaktan ziyade Sultan Mahmut'un isyanı bastırıp devleti sukûnete kavuşturmasını konu edinmiş bir medhiyyedir. Eger isyan ağırlıklı olarak anlatılmış olsaydı o zaman bu bir kasideden ziyade tarih olurdu ve divanın tarihler bölümünde yerini alırdı.

Divan'da bahsedilen diğer Osmanlı padişahı ise Sultan Abdülmecid Han'dır. O da tıpkı Sultan Mahmut gibi adalet ve devlet yönetimindeki üstün performansı ile bilinmektedir.

1.2. EDEBÎ DURUMU

XIX. yy. Türk edebiyatı, klasik Türk edebiyatı, halk edebiyatı ve Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı olmak üzere üç alanda gelişme göstermiştir. 17. yy'dan sonra klasik Türk edebiyatı ile Halk edebiyatının birbirinden etkilendiği bilinmektedir. XIX. yy'da bu etkileşimin belirgin bir biçimde sürdüğü gözlenmektedir. Bu arada, klasik Türk edebiyatı geleneğini sürdüren kimi sanatçılarda Batı edebiyatının etkileri görülmeye başlamıştır. 18.yy'da gelişen yerlileşme, bu dönemin divan geleneği şairlerinde de sürmüştür. Yerel renk ve motifler; deyim, atasözü türü yerli kültür öğeleri şiirlerde kullanılmıştır. Bu konuları bakımından genelde soyut bir görüntü veren klasik Türk edebiyatının somuta daha çok yöneldiğini de göstermektedir. Bu dönemin eserlerinde bireysel yaşantılar dile getirilmeye, toplumsal yaşayış gündeme alınmaya başlanmıştır. Gerek batı ile ilişkiler gerekse bu eğilimler, mensur eserlerin çoğalmasını sağlamıştır.

Bu dönemde Enderunlu Vâsıf, Keçecizâde İzzet Molla, Yenişehirli Avnî, Leskofçalı Gâlip, Âkif Paşa gibi klasik Türk edebiyatı geleneğini sürdürenler vardır. Yine aynı gelenek içinde Şeref Hanım, Leylâ Hanım, Âdile Sultan gibi kadın şairlerin varlığı dikkat çekicidir. Dönem sanatçılarının Halk edebiyatından aldığı en önemli özellikse sadeleşme eğilimidir.

Bu yüzyılda yeni edebiyat karşısında gittikçe gücünü kaybeden hatta kendi geleneği içinde bile değerini koruyamayan divan edebiyatı şiir alanındaki durumunu üç noktada belirlemek mümkündür:

1. XVIII. Yy'da Nedim'de ifadesini bulan "mahallileşme" akımını sürdürme eğilimi bir kısım XIX. Yy. şairlerinde görülen en belirgin özelliktir. Ancak halk söyleyişini şiire sokmada aşırıya kaçan ölçüsüzlüklerin bulunması ; şiirlerin duygu derinliği ve hayal zenginliğinden yoksun olması ; eski şairlerin üzerine toz kondurmamaya çalıştıkları "aşk"ta cinselliğin ağır basması sadece yazmış olmak için vezne uydurulmuş sözler izlenimi veren beyitlerdeki zevksizlikler bu yoldaki şiirlerin genel özellikleridir. Bu

gruptaki şiirleri günümüz musikisindeki arabesk parçalarına benzetmek mümkündür.

2. Divan edebiyatının her döneminde olduğu gibi XIX. Yüzyılda da dinî ve tasvvufî şiirlerin belli bir ağırlığı vardır. Bu dönem şairleri arasında herhangi bir tarikata mensup olmayan şair yok gibidir. Dolayısıyla her şairin divanında bu tür şiirlerle karşılaşabiliriz. Öte yandan tasavvufu ilgisi bulunmayan şairler tasavvufun alışlagelmiş telmih ve mecazlarından bol bol yararlanmışlardır. Ancak ne mutasavvıf şairler ne de şiirlerinde çeşni kabilinden tasavvufa yer verenler kendilerinden önceki şairlere ulaşabilmişlerdir. XIX. Yy. bir Şeyh Galib yetiştirmemiştir. Bu dönemde yazılmış nazire, tahmis,taştir ve tahmisler eski ustalarla yenileri karşılaştırmaya en elverişli nazım şekilleridir.
3. Şiirde eskiye dönüş özellikle XVII. Yüzyılın büyük şairlerini örnek alarak şiire yeniden can verme çabaları bu yüzyılın eski şiir alanındaki en başarılı hareketidir.1861 senesinde kurulan Encümen-i Şuara çalışmalarını bir yıl kadar aksamadan sürdürmüştür. (Ünver,1988: 100).

Alıntıdan da anlaşıldığı gibi XVIII. Yy. “mahallileşme, yerlileşme” gibi kavramlar insanların hayatında güzel bir şekilde yer edininip, o çağda yaşayan insanların ve özellikle de şairlerin daha önceki yüzyıllardan farklı olarak hayata ve kavramlara bakış açıları değimiştir. Örneğin “aşk” kelimesi daha önceki yüzyıllardan farklı olarak ilahî özellikten ziyade beşerî nitelik kazanmaya başlamıştır.

2. MEŞHURÎ AHMED EFENDİ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ, ESERLERİ

2.1. HAYATI

Meşhûrî Ahmed Efendi hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi yoktur. Ancak kaynakların verdiği bilgiye göre şair M. 1783 (H. 1198) yılında Selanik'te doğmuştur. Selanikli Mehmed Çavuş'un oğludur. Zamanında şiir ve inşaca ileri giden tabiatı latifeciliğe meyyal rind meşrebli bir zat idi. İlmîni tahsil ettikten sonra Debbağlar babalığı ismiyle bilinen memuriyete, Filibe Nazırı'nın kitabetinde ve Selanik'te bazı hizmetlerde bulundu.

Şeyhülislâm Arif Hikmet Bey'e takdim ettiği kaside üzerine Edirne müderrisliği ruusuna nail oldu. Arzu edenlere Farsça okuttu.

Resmî hizmetlerden el çekerek tedarik ettiği çiftliğe çekildi. Onun ziyaretine gelen dostlarına güzel haberler ve güzel şiirler söyleyip hem kendisi eğlenmiş hem de dostlarını eğlendirmiştir. Merhum memleketimizde yetişmiş ulemanın gerçekten meşhurdur.(İNAL, 2000)

Meşhûrî'nin ölüm tarihi hakkında farklı görüşler mevcuttur. Bursalı Mehmet Tahir 'Osmanlı Müellifleri' adlı kitapta (1972: 233) M. 1851 (H.1268) yılında vefat ettiği kayıtlıdır. Diğer kaynaklar da ise M. 1857 (H. 1274) tarihinde vefat ettiği söylenir. 'Kalemerye' kapısı haricinde medfundur. (İpekten,1988:286; Çiftçi, 1996: 552; Sami, 1996: 4291; Tuman, 2001: 959).

2.2. EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Meşhûrî Ahmed Efendi 18. yüzyılda yaşayan bir şairdir. Bu yüzyılın şairi olması hasebiyle yaşadığı dönemin birçok özellik ve hususiyetlerinden yararlanmışır. Çünkü edebiyat sosyal hayatla iç içedir.

Kaynaklarda Meşhûrî Ahmed Efendi'nin kendi zamanında şiir ve inşaca ileri giden kalem kâtiplerinden olup tabiatı latifeciliğe meyyal, rind meşrebli bir zat olduğu kayıtlıdır (Çiftçi , 1996: 552).

M. Kayahan Özgül şiirde hayalin önemini vurgularken Meşhûrî'nin:

Hüner ' arz eyleme nā-dāna şakuñ meşhûrî
Mihri ' arz eylemek olmaz başarı kör olana (G.104/5)¹

Köre güneşi göstermenin anlamı olmayacağı gibi cahile de hüner gösterme deyişinden Tevfik Fikret'in körler için resim yapılamayacağı gibi köylü Memiş Ağa için de şiir yazılamayacağını söyleyişine kadar hep aynı ithamı sürdürürler. (Özgül, 2006: 617).

Şair yukarıdaki beyitlerde “İş bilen kılıç kuşananındır.” Sözüne atıfta bulunduğu izlenimi görülmektedir.

Meşhûrî Ahmed Efendi gazelden çok tarih ve kaside yazmıştır. Kaside ve tarihlere divanında çok yer vermesi şairin devrinde yaşadığı kişiler ve çevresine vermiş olduğu önemin göstergesidir. Şair daha çok sade bir dille divanını meydana getirmiştir.

Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divanı'ndaki gazeller ve mısralar genellikle hakīmāne tarzdadır. Aşağıdaki beyitlerde de görüldüğü gibi şair sosyal hayatta yaşanan sorunlara hikmetli bir şekilde yaklaşmıştır.

¹ İnceleme kısmındaki Meşhûrî'ye ait örnek beyitler hazırladığımız Meşhûrî Divanı'nın karşılaştırmalı metninden alınmış olup parantez içindeki rakamlar şiir ve beyit numarasını ifade etmektedir.

Her dem olmaz bir arār ūzre mizāc-ı rūzgār
Gāh olur germā gehi sermā olur ‘ālem bu yā

Rāz-ı dānāyān-ı h̄ikmet kıysa ta‘n eyler mi h̄i
Mest olur hūşyār olur ūeydā olur ‘ālem bu yā

Cūnbūş-i nā-sāz-ı rindāne baılmaz zāhidā
Bezm-i meyde ūulh̄ olur ava olur ‘ālem bu yā

‘Āilān itmez tarī-i kām-cūyide ūitāb
Malab olmazsa bu ūn ferdā olur ‘ālem bu yā(G. 8/ 6-9)

Yine aynı ūekilde ūair hakīmāne tarzda mısra-i berceste denilebilecek mısralar da yazmıūtır:

‘Āilān tā sūz maallin bulmadua sūylemez (Ms. 13)

Devlet olmaz ādeme ‘ālemde istignā gibi (Ms. 30)

Mūcib-i sihh̄at olur h̄astaya ūādi vū fereh (Ms. 6)

Meūhūrī Ahmed Efendi yaūadığı dūnemde gūrūlen ve meydana gelen problem ve sıkıntılarını gūrmūū ve bu sıkıntılara are olması iin bazı nasihatlarda bulunmuūtur.

ūair devrindeki bazı ūairlere nazire yazmıūtır. Bu ūairlerden biri Subhī’dir. ūair Subhī’ye olan naziresini ūūyle kaleme almıūtır:

Menzil-i kurba h l sumla varurdum  okdan

Olmasaydı o riy  k firi yolda reh-zen

Şi‘r-i Őubh ‘ye nazire olamaz MeŐh r 

Olsa kıymetde s z n  her biri bir d rr-i ‘Aden (G. 100/ 6,7)

MeŐh r ‘nin nazire yazdığı bir başka Şair ise Sıddik‘tir:

 aste mi y  o dağı ben gibi bir ğamzede mi

Neden ol g l-beden m b yle Şarardı Şoldı

B lb l s  n‘ola MeŐh r  bu g nidelig n 

Yine ol derd-i cef  r yına varsa g ldi

Şi‘r-i Őıddik‘i bu resme g ricek tanzir m

Sanki ihv n-ı  abi‘at  asedinden  ldi (G. 112/ 5-7)

Şairin Div nı vefatından yaklaşık 20 yıl sonra 1875‘te basılmıştır. Karaağa  M ftisi-z de Emin Sahib Efendi Divan‘ın tabına aşağıdaki tarihi s ylemiŐtir:

Sel nik Şehri i re var idi  c rind-i zi-Ő hret

Biri H mi biri ‘ kif biri bu z t-ı MeŐh r 

Mecâlisten bular kangı maḥalde ictimâ' itse
Maḥabbetden şaşardı her-kesin mikât-ı meşhûri

Kaşâ'idden tevârihten daḥı ba' zı zarâ' iften
Var idi anlaruñ hep nuḥk-ı bi-ğâyât-ı meşhûri

Hele bu merd-i Meşhûrî-i merhûmuñ leṭâ' iften
Çok idi H'âce Nasrüddin gibi ḥâlât-ı meşhûri

Bu ḥâletle ğarâbet bundadır seyr eyle eş'ârın
Nedür bu dürlü dürlü böyle maşnû'ât-ı meşhûri

Mürûr-ı vakt ile gerçi nihân olmuş idi gözden
Arandukça ele geçmezdi manzûmât-ı meşhûri

Bu kerre toplanup tab' oldu Divân'ı Selanik'te
Yeñi başdan bulup şöhret yine âyât-ı meşhûri

Konulsun ğuşı cevzâya mücevher târiḥ-i Şâhib
Okunsun şimdi her yerde hemân ebyât-ı Meşhûri (İnal, 2000:

Yukarıdaki beyitlerden de anlaşıldığı gibi şair döneminde Nasreddin Hoca'yla kıyaslanacak güzellikte sözler söylediğini dile getirmiştir.

Ayrıca bu dönemde üç önemli şahsiyetin Selanik'te güzel şiir söylediği, bunlardan biri Hâmî biri Âkif birinin de Meşhûrî olduğunu dile getirmiştir.

Yukarıdaki beyitler Meşhûrî Divanı'nın muhtevası hakkında bir fikir verdiği gibi şairin edebî şahsiyetine de ışık tutmaktadırlar.

2.3. MEŞHÛRÎ'NİN ESERLERİ

Kaynaklardan edindiğimiz bilgiye göre Meşhûrî'nin tek eseri Divan'ıdır. Meşhûrî'nin ölümünden sonra 1875'te basılmıştır. Divan yaklaşık 2500 beyitten meydana getirilmiştir ve klasik Türk edebiyatının birçok nazım şekli divan içinde barındırılmıştır.

I. BÖLÜM

MESHÛRÎ AHMED EFENDÎ DİVANI
(İNCELEME)

1. MEŞHÛRÎ DİVANİ'NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1.1. NAZİM ŞEKİLLERİ

Selanikli Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divan'ı muhammes, tahmis gibi musammatlar da beyit bazında hesaplanırsa 2494 beyittir. Bu divan 28 kaside, 62 tarih, 2 müseddes, 1 tesdis, 3 tahmis, 4 muhammes, 4 murabba, 120 gazel, 42 kıta, 1 lügazdan ibarettir. Şimdi kısaca bu nazım şekillerinin kimin için, ne amaçla yazıldığı, hangi vezinle yazıldığı ve beyit sayısının kaç olduğu hakkında tablolar halinde bilgi vermeye çalışacağız:

1.1.1 Kasideler : Konu ile ilgili tablo aşağıda yapılmıştır:

No	Kasidenin Adı	Vezin	Beyit sayısı
1	Manzûme-i Münâcât Be-Dergâh-ı Kâdiyü'l-Hâcât	Mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün	41
2	Münâcât-ı Diger Ber-uslûb-ı Terci' -i Bend-i Kemine-eşer	Fe' ülün fe' ülün fe' ülün fe' ül	25
3	Münâcât-ı Diger	Mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	7
4	Der-Sitâyış-i Hâzret-i Fahr-i Kâ'inât 'Aleyhi Efđâlü's-Salavât Ve Ekmelü't-Taşhiyyât	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	55
	Medhiyye-i Pâkize-i Diger Der-Hakk-ı Eşak Cenâb-ı Hayrû'l- Beşer 'Aleyhi's-Salâtü Ve's-Selâm	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	5
6	Nazm-ı Benâm Der-Hakk-ı Eşref Cenâb-ı Hayrû'l-Enâm 'Aleyhi's-Salâtü Ve's-Selâm	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	7

7	Der-Vaşf-ı Ashâb-ı Güzin Rıdvânullahi Te'âlâ 'Aleyhim Ecma'in	Fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	48
8	Der-Vak'a-i Ocağ-ı Mülğâ-yı Yeñiçeriyân Der-Zımn-ı Sitâyiş-i Ğazi Ğazret-i Sultân Maĥmûd Ğân-ı 'Adli Sultân 'Abdülmecid Ğân	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	84
9	Nazm-ı Diger Der-Sitâyiş-i Ğazi Ğazret-i Sultân Maĥmûd Ğân-ı Cennet-Mekân 'Aleyhi'r-Raĥmetü'l-Mennân	Mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	41
10	Meşneii Der-Sitâyiş-i Ğazret-i 'Abdülmecid Ğân Dâme Fi-Serir-i Saltanatehü İlä- Âĥiri'z-Zamân	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	62
11	Nazm-ı Diger Der-Sitâyiş Ğazret-i Sultân 'Abdülmecid Ğân Gerdün-Makar Dâme Mâ-Dâme'l-Baĥru Ve'l-Ber	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	50
12	Der-Sitâyiş-i Şadra' zam Ve Vekil-i Efĥâm Ğazret-i Mustafâ Reşid Pâşâ Veffeka'llâhü Te'âlâ Fi-Umûrihi'l-'Ulyâ	Mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	42
13	Der-Sitâyiş-i Ğazret-i Şeyhü'l-İslâm Müşârün İleyh Dâme Fi-Sadrihi'l-'Âli İlä-Yevmi'l-Kıyâm	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	42
14	Der- Sitâyiş-i Cenâb-ı Ğazret-i Şeyhü'l-İslâm-ı Müşârün İleyh Berâ-yı Teşekkür-i Ru'ûs-ı Hümâyûn Meymenet-i Makrûn	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	50
15	Kaside-i Mezkûreden Akdam Bir Kıt'a 'Arzuĥâl-ı Derûmna Mevzû'en Müşârün İleyhe Gönderilen Ğazeldir	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5
16	Medĥiye-i Diger Der-Ğakk-ı Eĥâk Cenâb-ı Ğazret-i Şeyhü'l-İslâm Memdûĥü's-Siyer Der-Zımn Sitâyiş-i Cenâb-ı Ğazret-i 'Abdülmecid Ğân Ğalleda'llahi Te'âlâ Saltanatehü İlä-Âĥiri'z-Zamân ve İnkırâzü'd-Devrân-ı Emin Yâ Mu'in u Yâ Müste'ân	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	28
17	İşbu Kaside İle Müşârün İleyhe Takdim Olunan Ğazeldir	Mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün	5
18	Der-Sitâyiş-i Ğazret-i Meĥmed Ğasib Paşa Müşir-i Eyâlet-i Vâlâ-i Maĥrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	45
19	Der-Sitâyiş-i Ya' kûb Rızâyi Pâşâ Müşir-i Eyâlet-i Maĥrûse-i	Mefâ' ilün mefâ' ilün	31

	Selanik	mefâ' ilün mefâ' ilün	
20	Der-Sitâyiş-i 'İsmet Beg-zâde Hâzret-İ Es- Seyyid El-Hâc Aḥmed Ârif Hikmet Beg Efendi Der-Ḥin-i Teşrif-i O Be-Medine-i Kalbehü	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	15
21	Naẓm-ı Diger Der-Vaşf-ı Mir Müşârün İleyh	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	29
22	Kaside-i Medḥiyye-i Der-Zımn-ı Teşekkür-i 'Aṭıyye-i Müşârün İleyh	Mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün	42
23	Der-Sitâyiş-i Kalayçı Dede El-Mevlevi Kuddise Şirruhu's-Sâmi	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5
24	Kaside-i Neşide-i Ğarrâ Der-Vaşf-ı Hâzret-i Meḥmed Sâliḥ Pâşâ Vâli-i Vâlâ-i Selanik	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	44
25	Ez-dehân-ı Şıbyân-ı Amin-Gûyân	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	7
26	Ez-dehân-ı Şıbyân-ı Âmin-Gûyân Der-Hengâm-ı Muḥârebe-i İslâm Be-Küffâr-ı Li'âm-ı Bed-Fercâm	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7
27	Der-Vaşf-ı Hâzret-i Şeyḫülislâm Aḥmed 'Ârif Hikmet Beg Efendi Berâ-yı Derc-i 'Arıza-i O	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5
28	Der-Vaşf-ı Muḥammed Vaḥid Efendi Hâkim-i Selanik-i Sâbık	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	7

ÇİZELGE 1: MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ KASİDELER

1 Manḫûme-i Münâcât-ı Be-Dergâh-ı Kâdiyü'l-Hâcât: Münacat tarzında olan bir kasidedir. Bu kaside 'Mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün' vezniyle yazılmıştır. 41 beyitten oluşmaktadır. Şair bu kasidede divana giriş yaptığı zamanda yapması gereken duayı aşağıdaki beyitlerle ifade etmiştir:

İlâhi zât-ı pâkûn 'izzetiçün

Ḥabibün Mustafâ'nuñ ḥürmetiçün

Bu ‘abd-i ‘âcizün ‘afv it günâhın

Beyâz it safha-i rû-yı siyâhın

Ki zirâ ben yañıldum oldum ‘asi

Giriftâr-ı kuyûdât-ı me‘ âsi (K. 100/ 1-3)

Şair bu beyitlerle Allah’a yalvardıktan ve Hazret-i Peygamberi zikrettikten sonra kendi günahını affettirmek için Allah’a yalvarmıştır.

2 Mûnâcât-ı Diger Ber-uslûb-ı Terci‘-i Bend-i Kemine-eşer: Bu da münacat tarzında olan ve fe‘ ûlün fe‘ ûlün fe‘ ûlün fe‘ ûl vezniyle yazılmış bir terci-i bendir. 25 beyit ve 5 bendden oluşan terci-i bendin aşağıdaki beyti bend beyti olup manzume boyunca beş defa tekrarlanmıştır:

İlâhi İlâhi kerem kıl baña

Ki geldüm kapuña dilendüm saña (K. 2)

Yukarıda görüldüğü gibi şair Allah’a karşı acizliğini yardıma ve inayete muhtaç olduğunu ve bu eserindeki muvaffakiyeti için Allah’a yalvarmıştır.

3 Der-sitâyiş-i Hazret-i Fahr-i Kâ’inât ‘Aleyhi Efdâlû’s-salavât Ve Ekmelû’t-taḥiyyât : Bu na‘at türünde bir kasidedir. ‘Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün’ vezniyle yazılmıştır. 55 beyitten oluşmuştur. Şair bu kasidede Hazret-i Peygamber’in vasıflarını, insanlar içindeki özelliklerini ve dünya üzerinde insanlar için maddi ve manevi rahmet olma cihetini dile getirmiştir:

Ṭab‘ -ı pâküm ki kumâş-ı ma‘ rifet dükkânıdır

Feyz-i bi-pâyân-ı Hâk gevherlerinüñ kânıdır

Öyle tab' um ki nesim-i feyz-i luḫf-ı Hakk' ıla
Bâĝ-ı dehrüñ nev-şükûfe ĝonce-i ħandânıdur

Neşr-i envâr-ı fuyûzât-ı İlâhi itmede

‘ Âlem ü kevnüñ mehi hem neyyir-i raḫşânıdur (K. 4/ 1-3)

Şair Hz. Peygamber'in rahmetinin hatırı için her şeyin yaratıldığı ve her şey onun için olduğunu dile getirmiştir.

4 Nazm-ı Benâm Der-na' t-ı Eşref Cenâb-ı Hayrû'l-Enâm ' Aleyhi's-salât ve's-selâm : Bu da na' at tarzında bir kasidedir. Peygamber Efendimiz güzel bir şekilde tavsif edilmiştir. Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün vezniyle yazılmış, 7 beyitten oluşmaktadır.

Kıble-i ħâcet derüñdür yâ Muḫammed Mustafâ

Kâ'inât ħâcetgerüñdür yâ Muḫammed Mustafâ

İns ü cinn ü kuds ü sâ'ir cümle zi-rûḫ-ı cihân

Çâker-i fermân-berüñdür yâ Muḫammed Mustafâ

Zülmet-i küfr ü dâlâletden cihânı pâk iden

Mihr-i rû-yı enverüñdür yâ Muḫammed Mustafâ

Raḥmet-i ‘âlem şefî‘ -i ma‘ siyetkâr-ı ümem

Zât-ı pâk-ı gevherüñdür yâ Muḥammed Mustafâ (K.6/ 1,2,5,6)

Yukarıdaki beyitler Hazret-i Peygamber’in dünya üzerindeki insanlar için her türlü iyilik lütuf ve güzellik sağladığını dile getirmektedir. Allah’ın lütuf kapısının kendisinin olduğu, kâinattaki yaratılan her şeyin onun yüzü suyu hürmeti için olduğu insanlar cinler ve bütün ruh sahibi varlıklar onun fermanını taşımak için birer taşıyıcı olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca onun nurlu güneşi dünyayı dalalet ve küfür karanlığından aydınlatmıştır.

5 Der-Vasf-ı Ashâb-ı Güzin Rıdvânullahi Te‘alâ ‘Aleyhim Ecma‘in : Bu kasidede dört halife (Hz.Ebûbekir, Hz.Ömer, Hz.Osmân, Hz. Ali) ve efendimizin torunları Hz. Hasan, Hz. Hüseyin gibi alicenâb zatlar tavsif edilmiştir. Fe‘ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün vezniyle yazılmıştır. 48 beyitten meydana gelmiştir.

Çâr sulţân-ı çihâr yâr-ı gûzin

Her biri rûkn-i kasr-ı ‘âli-i dîn

Mustafâ’nuñ havâss-ı yârânı

Hem muţî‘ân-ı emr ü fermânı (K. 7/ 1, 2)

Yukarıdaki beyitlerden de anlaşıldığı gibi Meşhûrî Ahmed Efendi dört halifenin Hazret-i Peygamber’e ne kadar bağlı olduklarını ve emrine riayette gösterdikleri titizlikleri dile getirmiştir.

Şair Divan’ında münacat, na’t ve medhiyelerden başka kendisinin yaşadığı devrin sultanları olan Sultan ikinci Mahmud ve Sultan Abdülmecid Han gibi Osmanlı padişahlarının özellikleri ve bu padişahların devlet yönetiminde göstermiş olduğu üstün gayretler güzel bir şekilde kasidelerde dile getirilmiştir:

Ḥusûsâ Ḥazret-i Sulţân-ı Maḥmûd Ḥân-ı ‘âdil kim

Naþiri gelmemiş bir pâdişâh öyle bu devrâna (K. 8/ 6)

Yukarıdaki beyitten anlaşılacağı üzere Sultan Mahmud döneminde adaletle son derece riayet edilmiştir. Ve diğer Osmanlı padişahlarının hiçbirinin adalette Sultan Mahmud'a yetişmediğini mübalağalı bir edayla dile getirmiştir.

Bir de Sultan Mahmut denince akla ilk gelen olay ve soru Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve Yeniçerilerin tepkisidir. Şair bunu aşağıdaki beyitlerde ele almıştır:

İdüp anlar da bir kaç kal' a-i İslâmı istilâ

Nice dürlü ihânet itdiler şâh-ı cihân-bâna

O bed- h'âhân-ı din ü devleti gör kim olup mâni'

Nice şavr u ezâlar itdiler ol şâh-ı zi-şâna (K. 8/ 21,28)

Divan'da bahsedilen diğer Osmanlı padişahı ise Sultan Abdülmecid Han'dır. O da tıpkı Sultan Mahmut gibi adalet ve devlet yönetimindeki üstün performansı ile bilinmektedir. Aşağıdaki beyitler onun bu iki yönünü çok iyi kanıtlar :

Dâver-i dâd-âver-i devr-i sa' id

Şâh-ı ' âlem ya' ni Hân ' Abdülmecid

Eyledi te 'yid-i sulhı hem düvel

Kalmadı gâ 'ile-i ceng ü cidâl

Kande kim itdiyse ceng ü kârzâr

Düşmen-i bed-ı̇âhın itdi târ mâr

‘Avn-i Hâk her yerde yâr ü yâveri

Kande gitse nusret-i Hâk rehberi (K. 10/ 1,18,30,31)

Yukarıdaki beyitlerden anlaşıldığı gibi Abdülmecid Han barış, adalet ve dünya üzerinde sukûnete son derece önem vermiştir.

Meşhûrî Ahmed Efendi'nin beğenip Divanı'nda yer verdiği kişilerden biri de devrin sadrazamı Mustafa Reşid Paşa'dır. Mustafa Reşid Paşa edebiyata, şiire şairlere son derece kıymet vermesiyle tanınan, ayrıca şairleri himaye edip, güzel şiirler yazmaya teşvik etmiştir.

Nice dür-i kelimât-ı güzide kim gûyâ

Felekde her biri pertevle mâh u kevkeb ü hûr

Alup ceride-i naşmında derc ü serd itdi

Sühanda her ne ki vardur nefâyis-i meşhûr

Sutûn-ı seng-i belâgatla kıldı her beytin

Mişâl-i kasr-ı hâvernak müşeyyed ü ma' mûr (K.3-5)

Yukarıdaki beyitler dönemin sadrazamının bahsedilen hususa verdiği kıymetin birer ifadeleridir. Şair bunu mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün vezniyle yazılmış 42 beyitlik bir kasideyle dile getirmiştir.

Divan'ın genel muhtevasına bakıldığı zaman genellikle kaside ve tarihler bu divanın iskeletini oluşturduğu görülür. Bu da şairin çevredeki insanlar ve şartlardan ne kadar etkilendiğini göstermektedir.

Şair adalete, düzene, intizama verdiği önem göz önüne alındığı zaman dönemin din ve hukuk adamı olan şeyhülislamını divanında kasidesiz bırakması söz konusu olamaz. Onun için devrin şeyhülislamı Arif Hikmet Beg Efendi hakkında da medhiyeleri vardır. Şair uğradığı haksızlıkları ve adaletsizlikleri şeyhülislama iletliğini aşağıdaki beyitlerde arz etmiştir :

Kime ' arz eyleyeyüm hâlüm idüp derc-i kitâb

Bir efendüm var iken sen gibi ey ' âli-cenâb

Merhamet sende kerem sende ' inâyet sende

Sendedür hem ne var evsâf-ı mehâsin elkâb

Bâ-husus sen gibi hem cümle-i evsâfuñdan

Kerem ü cûdıla kim vardır olan şöhet-yâb

Eyle bu ' âcizi bir gûne ma' işetle be-kâm

Ki kadimden kapunuñ bir kûluyum çün ebvâb

Böyle tasdi' mi iderdi ebedi Meşhûri

İtmese emr-i ma' âşında zarûret icâb (K. 27/ 1-5)

Görüldüğü gibi şair şeyhülislamlığı sığınma ve halini arz etme makamı olarak görmektedir. Meşhûri Divanı'nın kasideler bölümünde en çok yer verdiği başlık şeyhülislamlar içindir.

Birincisi, fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün vezniyle yazılmış, 41 beyitlik bir kasidedir.

Tâ şeh-i şer' -i şerif bâki olupda hükâm

Sâyesinde ide ' âlimlere neşr-i aşkâm

Şadr-ı fetvâda olup rûkn-i işârâtıyla

Kasr-ı dine vire Hak ' izz u cell-i istiḥkâm (K.13/43, 44)

Şair yukarıdaki beyitlerde şeyhülislamların kendi vazifelerine dikkat etmeleri ve alimlerin aydınlanmak için Kur'an ve sünnete riayet etmelerinin gerekliliğini dile getirmiştir.

İkincisi, mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün vezniyle yazılmış 49 beyitlik bir kasidedir. Bu kasidenin vermiş olduğu mesajları anlamak için aşağıdaki beyitlere bakmak gerekir:

Şükr-i lillâh yine pür neş'e oldım vefk-ı kâm üzre

Yine şundı baña sâki-i gerdûn câmi câm üzre

Yine âzâdelerveş mûnis-i şevk ü neşât oldum

Ġam u endûhı hem-dem eylemişken iltizâm üzre (K.14/ 1,2)

Üçüncüsü, yine mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün vezniyle yazılmış 28 beyitlik bir kasidedir. Bu kaside dönemin padişahı olan Sultan Abdülmecid üzerine yazılmıştır. Sultan Abdülmecid padişah olmanın yanında şeyhülislamlık makamını iyi bilip hak, hukuk ve adalete riayet ettiği için bu kaside şeyhülislama medhiyye başlığı altında Sultan Abdülmecid Han tavsif edilmiştir.

Serir-i salţanatda dâ'im itsün Hâzret-i Mevlâ

Süleymân-ı zamân şâh-ı cihân ' Abdülmecid Hânı

Niþâm-ı mülke bezl-i cell-i meknet eyleyüp hakkâ

Bütün ma' mûr u âbâd eyledi emsâr u beldânı

Du' â-yı devlet ü ikbâli vâcibdür hülûs üzre

Ki buldı sâyesinde cümle ' âlem emn ü emânı (K.16/ 1-3)

Diğer taraftan Meşhûrî Ahmed Efendi dönemin ordu mensubu olan insanları da ihmal etmemiştir. Dönemin Selanik Müşiri (yüzbaşısı) olan Mehmed Hasib Paşa'yı mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün vezniyle yazılmış 45 beyitlik bir medhiyyeyle vasıflarını ortaya koymuştur:

N'ola nuḡka getürsem tûṡi-i ṡab'-ı šeker-ḡâıı
Görüp âyineveš böyle mušaffâ rû-yı dünyâyı

Yine geldi o dem kim kâlıb-ı elfâḡ-ı bi-rûḡâ
Vire nuḡk-ı selisüm ḡükm-i enfâs-ı Mesiḡâyı (K. 18/1, 2)

Ayrıca yine Selanik yüzbašısı olan Yakup Paša hakkında mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün vezniyle yazılmıš 31 beyitlik bir medhiyyeyle Osmanlı ordusunun ve Yakup Paša'nın vasıflarını ortaya koymuštur:

šeh-i erbâb-perver ḡazret-i ' Abdülmecid ḡân'ı
Muvaffak eylemišdür her ḡušûsda ḡazret-i Bâri

O sultân-ı himemkârıñ ḡulûsı iktizâsınca
Olur elbet her işde kârger tedbir u efkârı

ḡušûsâ ictihâd-ı ehl ü erbâb-ı menâsıbda
Tefevvuk eyledi eslâf-ı šâḡân-ı cihândarı (K. 19/ 1-3)

Yukarıdaki beyitler ḡazret-i Abdülmecid Han'ın Allah'ın lutuf inayet ve merhametine mazhariyeti, o sultanın devrinde bütün işlerin güzel bir şekilde yürümesi ve özellikle bazı konularda diğer Osmanlı padišahlarından üstünlük göstermesini belirtmek açısından önemlidir.

Meşhûrî, Divan'ını tertib ederken devrin yönetim tabakasından valilerden de bahsetmiştir. Dönemin Selanik valisi olan Mehmed Salih Paşa hakkında fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün vezniyle yazılmış olan 44 beyitlik bir kaside yazarak o zamanki yönetim anlayışı ve halka yönetim şekli hakkında bilgi vermiştir. Bu vali zamanında aşağıdaki beyitlerden de anlaşılacağı gibi şiire şairlere ve güzel söz söyleyenlere rağbet edilmiştir:

Kandesin kande yetiş gel baña ey şevk-i cedit

Ki bu dem gussadan oldum yine bir pâre ba' id

Nice bir gussa ki lâl itdi beni olmuş iken

Kuvvet-i tab' umla nâdire-gûyide vahid

Kalmadı şarfa maḥal zu' mıyla urmuş idüm

Nice demden berü gencine-i güftâre kilid (K. 24/ 1-3)

Zaten Osmanlı zamanında yöneticilerin çoğunda edebiyata dair maharetler görmek mümkündür.

Meşhûrî Ahmed Efendi Divanı'nda tavsif ettiği kişilerden biri de Selanik hakimi Muhammed Vahid Efendi'dir. Divanda sık sık ele alınan konuların başında adalet gelmesi hasebiyle dönemin hakimini tavsif etmesi kaçınılmazdır. Meşhûrî Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün vezniyle 7 beyitlik bir medhiyye yazmıştır:

Ey re'isin zümre-i hükkâm-ı şer' -i Aḥmed'i

Vey mevâli-i ' ipâmın kârdân-ı evḥadi

Firkatun bildirdi vaşluñ kadrini bilmezlere

Hem bu devrün oldıguñ öyle vaħid ü emcedi (K. 28/ 1,4)

Devrin hakimi Peygamber Efendimiziin şeriatın, hükümlerini tatbik etmedeki başarı ve dirayetinden bahsedilmiştir. Ayrıca bu önemli şahsiyetin ölümünün milleti etkilemesi son beyitten anlaşılmaktadır.

1.1.2. Tarihler: Meşhûrî Divanı'nda 62 tarih bulunmaktadır. Bu da Meşhûrî'nin tarih bilincinin göstergesidir. Diğer şairlerin divanlarında kaside ve gazeller en çok yer kaplarken Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divan'ında tarihler çok yer kaplamaktadır. Şair kendi devrindeki tamiratları, onarımları ve dönemin önemli şahsiyetlerinin doğum ve ölümlerini belîğ bir şekilde dile getirmiştir. Bu tarih manzumelerindeki özellikler aşağıda gösterilmiştir:

No	Tarihler	Vezin	Beyit sayısı	Tarih
1	Târih-i Culûs-ı Meymenet-Me'nûs Hazret-i Sultân ' Abdülmecid Hân İbn Sultân Ğâzi Hazret-i Maħmûd Hân-ı ' Adli Der-Žımn-ı Sitâyiş-i O	Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün	62	125.
2	Târih-i Tebrik-i Câh-ı Vâlâ-yı Fetvâ Li-Hazret-i Es- Seyyid El-Hâc Aħmed ' Ârif Hikmet Beg Efendi ' İsmet Beg-zâde Edâma'llâhü Te'âlâ Fi-Sadr-i Fezâ'ilihi İllâ Yevmi'l-'Ukbâ	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	12	126.
3	Târih-i Velâdet-i Pür-Meymenet Şeh-zâde Sultân Ziyâ'eddin İbn Sultân-ı Cihân Hazret-i ' Abdülmecid Hân Dâme Fi-Serir-i Salţanatehü İllâ-Aħiri'z-Zamân	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	11	126.
4	Târih-i Tebrik-i Bed' -i Besmele-i Şerif-i Ser-Tâc-ı Kur'ân Ve Tes' id-i Sûr u Pür-Surûr-ı Hıtân Şeh-zâde Sultân Muhammed Murâd Şeh-zâde Sultân ' Abdülmecid Eţâllahi ' Ömrühümâ Yevmi't-Tenâd	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	19	1463

5	Târih-i Mansıb-ı Selânik Hâzret-i İbrâhim Pâşâ	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	13	125
6	Târih-i İntikâl-i Müşârün İleyh İbrâhim Pâşâ	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	6	125
7	Târih-i Rütbe-i Vâlâ-yı Müşir-i Hâzret-i 'Ömer Pâşâ Müşir-i Eyâlet-i Maħrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	39	125
8	Târih-i Ta' mir-i Berâ-yı Kal' a-yı Vârdârin Be-maħrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	8	125
9	Târih-i Çeşme-i Hâzret-i 'Ömer Pâşâ Müşirân-ı Eyâlet-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	6	125
10	Târih-i Diger	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	1	-
11	Târih-i Nişân-ıfurûğ-efşân Cenâb-ı Hâzret-i Yusûf Sıddik Beg Efendi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	7	125
12	Târih-i Kışlâk 'Asâkir-i Mansûr Der-Hâric-i Sûr-ı Maħrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	15	125
13	Târih-i Ta' mir-i Çeşme-i Şâh-râh-ı Der-Kurb-ı Maħrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7	125
14	Târih-i Ta' mir-i Çeşme-i Der-Hâric-i Sûr Maħrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7	125
15	Târih-i Ta' mir-i Sebil-i İskele-i Selanik	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	6	125
16	Târih-i Ta' mir-i Çeşme-i Malta Der-Maħrûse-i Selanik	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	125
17	Târih-i İbkâ-yı Hâzret-i İbrâhim Pâşâ Vâli-i Maħrûse-i Selanik	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	9	125
18	Târih-i Pâye-i Vâlâ-yı Mekke-i Mükerrime Hâzret-i Es-	Mefâ' ilün mefâ' ilün	7	125

	seyyid Ebû Bekir Beg Efendi Hâkim-i Selanik	mefâ' ilün mefâ' ilün		
19	Târih-i Nişân-ı Pertev-efşân-ı İmtiyâz Li-Hazret-i Mir Müşârün İleyh Bekir Beg Efendi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	10	12
20	Târih-i Vefât-ı Seyyid 'Osmân Beg Efendi Tecâvüza'llahi Te'âlâ 'An-Seyyi'atihi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12
21	Târih-i İbkâ-yı Hazret-i İbrâhim Pâşâ Vâli-i Maḥrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7	12
22	Târih-i İbkâ-yı Hazret-i 'Ömer Pâşâ Vâli-i Vâlâ-yı Maḥrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7	12
23	Târih-i Sefîne-i Müşârün İleyh Hazret-i 'Ömer Pâşâ	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	8	12
24	Târih-i Pâye-i Sadr-ı Anaḥolı Hazret-i Es- Seyyid El-hâc Aḥmed Ârif Hikmet Beg Efendi 'İsmet Beg-zâde	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12
25	Târih-i Tâbya-i 'Ömer Pâşâ Melbûn-ı Vâli-i Maḥrûse-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	7	12
26	Târih-i Velâdet-i 'Osmân Nûri Maḥdûm-ı Vâlâ-yı Kethüdâ-yı Vâlide Sultân 'Aliyyetü's-Şân Hazret-i Tâhir Beg Efendi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12
27	Târih-i İrtihâl-i Es-seyyid 'Abdurrahman Efendi	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	12
28	Târih-i İrtihâl-i Es-seyyid 'Abdullah Hâmi Efendi Nakib-zâde	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12
29	Târih-i İrtihâl-i 'Ömer Hülûsi Efendi	Mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	5	12
30	Târih-i Ta'mir-i Türbe-i Buhûri Baba	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	12
31	Târih-i Vefât-ı Zübeyde Hânım	Mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	4	12

32	Târih-i Velâdet-i Mustafâ Maḡhar Beg Maḡdûm-ı Edhem Efendi Defterdâr-ı Selanik	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	7	12:
33	Târih-i Vefât-ı Ni' metüllah Kadın	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12:
34	Târih-i Vefât-ı Şeyḡ ' Abdülkâdir Pâzâr Tekyesi Şeyḡi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	4	12:
35	Târih-i Velâdet-i Mir Muḡammed Şâni Maḡdûm-ı Kâmil Beg Efendi Nâḡır-ı Evkâf-ı Selanik	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	12:
36	Târih-i Velâdet-i Piri Efendi Muḡammed Behcet Piri Efendi-Zâde	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	12:
37	Târih-i Binâ-yı Hâne-i Mir-âlây Aḡmed Beg	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	6	12:
38	Târih-i Mevlûd-i ' Oşmân Lebib Kâtib ḡasan Efendi-zâde	Me' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	4	12:
39	Târih-i Velâdet-i Mir Aḡmed Me'âb Maḡdûm-ı Râmiz Beg Efendi ' Ali Nâmık Pâşâ-zâde	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	8	12:
40	Târih-i Şâdirvân-ı Der-Nüzhet-gâh-ı Beş Çınâr ḡazret-i Şerif Yûsuf Sıddik Beg Efendi	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	6	12:
41	Târih-i Velâdet-i Şerif Maḡmûd Beg Maḡdûm-ı Şerif Yûsuf Refik Beg Efendi	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	9	12:
42	Târih-i Velâdet-i Muḡammed Zâtî Eşref Mollâ-zâde	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	12:
43	Târih-i Vefât-ı Duḡter-i Aḡmed Aḡa	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	12:
44	Târih-i İntikâl-i Şeyḡ Muḡammed ' Ali Dede El-Mevlevi ' Aleyhi'r-Raḡmetü'l-Bâri	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	4	12:
45	Târih-i Diger	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	1	12:
46	Târih-i İntikâl-i ' Akif Efendi Raḡmetu'llahi ' Aleyh	Fe' ilâtün fe' ilâtün	4	12:

		fe' ilâtün fe' ilün		
47	Târih-i Vefât-ı Ebû Bekir Beg Efendi 'Ömer Efendi-zâde	Mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	4	126
48	Târih-i Vefât-ı Ebû Bekir Beg Efendi Ağrıbozi Raḥmetullahi Te'âlâ 'Aleyh	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	126
49	Berâ-yı Nüvišten-i Seng-i Mezâr-ı Ni'metullah Mollâ Binti Muḥammed Âgâ	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	5	126
50	Diger	Mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	4	126
51	Diger	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	126
52	Târih-i Velâdet-i Yûsuf Beg Maḥdûm-ı Vâlâ-yı Ḥazret-i Es-seyyid 'Aṭâ 'ullâh Beg Efendi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	124
53	Târih-i Velâdet-i Süleymân Nesib Meḥmed Efendi-zâde	Müfte' ilün fâ' ilün müfte' ilün fâ' ilün	5	124
54	Târih-i Mevlûd-i Muḥammed 'İzzet Efendi-zâde	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	6	124
55	Târih-i Velâdet-i Es-seyyid Muḥammed Refi' Maḥdûm-ı Es-seyyid Ḥüseyn Zühdi Efendi Müfti-i Selanik	Müfte' ilün fâ' ilün müfte' ilün fâ' ilün	5	125
56	Târih-i Binâ-yı Tekye	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	126
57	Târih-i Vefât-ı Züleyhâ Ḥânım Zevce-i İbrâhim Pâşâ-zâde Ebû Bekir Beg Efendi	Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	126
58	Târih ü Tes' id-i Câh-ı Ḥazret-i Rüstem Pâşâ Der-zımn-ı Medḥ ü Sitâyîş-i O	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	35	126
59	Târih-i Velâdet-i Muḥammed Celil Maḥdûm-ı Süleymân Nesib	Müfte' ilün fâ' ilün müfte' ilün fâ' ilün	5	126
60	Târih-i Mansıb-ı Ḥazret-i Muḥammed Pâşâ Der-zımn-ı	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün	43	127

	Vasf u Sitâyiş-i O	fe' ilün		
61	Târih-i Rütbe-i İsmâ'il Hakkı Efendi Serir-i Mâl-ı Eyâlet-i Selanik	Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	10	127
62	Târih-i Câh-ı Hazret-i 'Osmân Pâşâ Vâli-i Vâlâ-yı Eyâlet-i Selanik Der-zımn-ı Sitâyiş-i O	Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	44	127

ÇİZELGE 2: MEŞHURİ DİVANI'NDAKİ TARİHLER

Yukarıda da görüldüğü gibi Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divan'ında 62 tarih mevcuttur. Diğer şairlerin divanlarında tarihler çok yer kaplamazken Meşhûrî Ahmed Efendi devrinde meydana gelen olay ve icraatları beliğ bir lisanla dile getirmiştir. Bu tarihlerin işaret ettiği zamanlar ise H.1243 ile H.1270 seneleri arasındır. Bu da gösteriyor ki şairin edebiyata gönül verip edebiyatta kendini yetiştirmeye başladığı dönemdir. Bu tarihlerin en uzununu 62 beyit en kısası ise 5 beyittir. Beyit bazında hesaplandığı zaman kasideler ve gazellerden sonra divanda en çok yer kaplayan tarihlerdir. Divan'ın bu kısmında 'mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün / fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün / fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün' vezinleri en çok kullanılmıştır.

1.1.3. Musammatlar: Meşhûrî Divanı'nda yer alan musammatların dağılımı ve hangi vezinle yazıldıkları aşağıda gösterilmiştir:

Musammatlar	Sayı	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	Müstef'ilün müstef'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Müseddes	2			2				
Tesdis	1					1		
Tahmîs	3	1			1	1		
Muhammes	4				1			1
Murabba	4			1	1	1	1	
Toplam	14	1	2	3	3	3	1	1

ÇİZELGE 3: MEŞHURÎ DİVANİ'INDAKİ MUSAMMATLAR

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi şair 14 musammat yazmıştır. Bu da gösteriyor ki şair Divan'ının edebiyattaki nazım şekillerinin çoğuyla renklenmesini istemektedir. Şair divanın bu kısmında en çok muhammes ve murabba şekillerini kullanmıştır. Musammatlarda en çok fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün / fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün / mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün vezinleri kullanılmıştır.

1.1.4. Gazeller: Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divanı'nda 120 gazel bulunmaktadır.

Şair kaside ve tarihlerine oranla gazellerinde oldukça maharet gösterebilmiştir.

Gazelleri genellikle hakimane tarzdadır. Gazellerdeki vezin dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

Harf	Gazel sayısı	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Me'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Me'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül	Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	Müfte'ilün fâ'ilün müfte'ilün fâ'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün
ا	10				5	1	1	1	1	1				
ب	7		1	3		1		2						
ج	6	1		1	1		2					1		
د	2	1		1										
هـ	2	1			1									
ز	2			1	1									
ح	1			1										
ط	2			2										
ث	1			1										
ج	13	1			6	4		1					1	

ز	9			1		1	4	1	1					1
س	2			2										
ش	4	2		1	1									
ص	1				1									
ض	2	1			1									
ط	1			1										
ظ	1	1												
ع	1	1												
غ	1			1										
ف	3			3										
ق	4			1	1	1		1						
ك	7	2	2	1	1			1						
ل	3			2	1									
م	6		1			3	1	1						
ن	10	3		2	3	1	1							
و	2			1		1								
ه	7	3		1	1			1			1			
ى	10	1		3	3		1				2			
Toplam	120	18	4	30	27	13	10	9	2	1	3	1	1	1

ÇİZELGE 4: MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ GAZELLERİN VEZİNLERİ

Yukarıdaki tablo dikkatle incelenirse şair gazellerde on üç (13) farklı vezin kullanmıştır. Bu vezinlerden en çok kullanılanı 'fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün' dür, ikinci sırada 'fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün' dür, üçüncü sırayı

da 'mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün' vezni almaktadır. Fakat şair Müfte'ilün fâ'ilün müfte'ilün fâ'ilün, mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün, fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün, fe'ûlün fe'ûlün fe'ûlün fe'ûl gibi vezinleri birer tane de olsa kullanmıştır.

Aşağıdaki çizelge gazellerin beyit sayılarını göstermektedir:

Harf	Gazellerin beyit sayıları							
	4 beyitli olanlar	5 beyitli olanlar	7 beyitli olanlar	8 beyitli olanlar	9 beyitli olanlar	10 beyitli olanlar	11 beyitli olanlar	12 beyitli olanlar
ا		3	5		1			1
ب		4	2		1			
ت		5	1					
ث		2						
ج		2						
ح		1	1					
خ		1						
د		1	1					
ذ			1					
ر		4	9					
ز		3	4			2		
س		2						
ش		1	2		1			
ص			1					
ض		1			1			

ط		1						
ظ			1					
ع		1						
غ		1						
ف		2	1					
ق		2	1	1				
ك		2	3	1	1			
ل		2	1					
م		4	1		1			
ن		2	7				1	
و		1				1		
هـ		3	4					
ى	1	4	3		1		1	
Toplam	1	55	49	2	7	3	2	1

ÇİZELGE 5: MEŞHURİ DİVAN'I'INDAKİ GAZELLERİN BEYİT SAYILARI

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi Divan'da en çok kullanılan gazel çeşidi 5 ve 7 beyitlidir. Görüldüğü gibi 5'li 55, 7'li 49 gazel vardır. En az kullanılan ise 12 ve 4'lü gazellerdir.

Şair gazellerinde daha çok sosyal hayatı hicvedici konuları işlemiştir. Şair bu yönüyle Tanzimat edebiyatı şairi Ziya Paşa'yı andırmaktadır.

- 1.1.5. **Mısraat:** Divan'da gazellerde olduğu kafiye harfine göre tertip edilmiş toplam 30 mısraat yazılmıştır. Bu mısraların vezin dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Harf	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
ا		1		
ب				1
ج		1		
د	1			
هـ			1	
و			1	
ز		1		
ح				
ط		1		
ي			1	
ك	1	1	1	

ز			1	
س			1	
ش		1		
ص			1	
ض			1	
ط			1	
ظ	1			
ع			1	
غ			1	
ف			1	
ق			1	
ك		1		
ل				1
م			1	
ن	1			
و		1		
ه			1	
ى			1	
Toplam	4	8	16	2

ÇİZELGE 6 : MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ MISRAATIN VEZİN DAĞILIMI

Çizelgeden anlaşıldığı gibi en çok kullanılan vezin 'fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün'dür. Ayrıca Divan'da 'r' harfinden üç diğer harflerle birer mısra yazılmıştır.

1.1.6. Müfredat: Yine divanda bazı harfler bir bazılarını da birden fazla olmak üzere bütün Arap alfabesine uygun dizilen toplam 55 müfredat yazılmıştır.

Harf	Müfredat sayısı	Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün
ا	1			1					
ب	1					1			
ت	1			1					
ث	1				1				
ج	1				1				
ح	1			1					
خ	1			1					
د	3			1	1		1		
ذ	1	1							
ر	9	3		3	2			1	

ز	3	1		1				1	
س	1			1					
ش	1	1							
ص	2			1		1			
ض	2				2				
ط	1			1					
ظ	1			1					
ع	1			1					
غ	1							1	
ف	1			1					
ق	1				1				
ك	3				1	1		1	
ل	2			2					
م	2				1			1	
ن	2			2					
و	1			1					
هـ	4	1			1	1			1
ى	6		1	2	1			2	
Toplam	55	7	1	22	12	4	1	7	1

ÇİZELGE 7: MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ MÜFREDATIN VEZİN DAĞILIMI

Çizelgede görüldüğü gibi müfredatta da gazel ve mısralarda olduğu gibi her kafiye harfinden en az birer mısra olmak üzere Divan'da yer verilmiştir. Vezin olarak da en çok kullanılan vezin 'fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün'dür.

1.1.7. Kıtaat: Meşhûrî divanında 42 kıta bulunmaktadır. Bu kıtaların vezin dağılımı aşağıda verilmiştir:

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün						
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün						
Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün						
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün						
Mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün						
Mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün						
Mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün						
4	2	18	12	2	3	1

ÇİZELGE 8: MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ KİT'ALARIN VEZİN DAĞILIMI

Görüldüğü gibi en çok 'fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün' ve 'fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün' vezni kullanılmıştır.

1.1.8. Lugaz: Bir de diğer şairlerin divanında çok az rastlanan lugaz da Meşhûrî Ahmed Efendi'nin Divanı'nda denenmiştir. Lugazın vezni 'fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün'dür, beyit sayısı ise 14 dür.

1.2. VEZİN

Ve zinler	Kasideler	Tarihler	Musammatlar	Gazeller	Misra'at	Müfredat	Kıtaat	Lügaz	Toplam
Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	8	19	1	18	4	7	4		61
Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	6	13	3	30	8	22	18		100
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	5	19	3	27	16	12	12		94
Mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	1	1		9	2	7	1		21
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	1	2	2	4		1	2		12
Mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün	2	4		13		4	2		25
Mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün	2		3	10		1	3		19
Fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün	1			2					3
Fe' ülün fe' ülün fe' ülün fe' ül	1			1					2
Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün		1		3					4
Müfte' ilün fâ' ilün müfte' ilün fâ' ilün		3		1					4
Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün			1	1				1	3
Mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün	1			1		1			3
Müstef' ilün müstef' ilün			1						1

ÇİZELGE 9: MEŞHÛRÎ DİVANİ'NİN VEZİN DAĞILIMI

Görüldüğü gibi Divan'da en çok kullanılan vezin Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün'dür. İkincisi ise 'Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün'dür. Şair, Divan'ında 14 farklı vezin kullanmıştır. Bu da şairin aruz veznine olan vukufiyetinin bir göstergesidir.

1.3. KAFİYE ve REDİF

Meşhûrî Divanı'nda aynı gazeller gibi mısraat ve müfredat da kafiye harflerine göre dizilmiştir. Bu sıralama aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir:

Harf	Gazel	Mısraat	Müfredat
ا	10	1	1
ب	7	1	1
ت	6	1	1
ث	2	1	1
ج	2	1	1
ح	2	1	1
خ	1	1	1
د	2	1	3
ذ	1	1	1
ر	13	3	9
ز	9	1	3
س	2	1	1
ش	4	1	1
ص	1	1	2

ض	2	1	2
ط	1	1	1
ظ	1	1	1
ع	1	1	1
غ	1	1	1
ف	3	1	1
ق	4	1	1
ك	7	1	3
ل	3	1	2
م	6	1	2
ن	10	1	1
و	2	1	1
هـ	7	1	4
ى	10	1	4
Toplam	120	31	55

ÇİZELGE 10: MEŞHÛRÎ DİVANI'NDAKİ MISRAAT, MÜFREDAT VE GAZELLERİN KAFİYE VE REDİF HARFLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Çizelge dikkatle incelendiğinde (ر) r harfi ile yazılan 13, (ا,ع) a,e harfi ile yazılan 10, (ن) n harfi ile yazılan 10, (ى) ı i y harfi ile yazılan gazel sayısı 10'dur. Bazı harflerle sadece bir gazel yazılmıştır. Meşhûrî Ahmed Efendi, Divanı'nda diğer şairlere göre gazellere az yer vermiştir. Mısraatta (ر) r harfi 3 diğerleri 1'er mısra yazılmıştır. Müfredatta ise (ى) 4 (ـ) 3, (و) 9, (هـ) 4 diğerleri ise 1'er 2'şer olmak üzere dağılım yapılmıştır.

2. DİVAN'DAKİ NAZİM ŞEKİLLERİNİN BEYİT VE BAŞLIK SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

2494 beyitten ve 352 farklı başlıktan oluşan Meşhûrî Divanı'ndaki beyitlerin ve başlıkların nazım şekillerine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

Nazım şekli	Beyit sayısı	Başlık sayısı
Kasideler	834	28
Tarihler	587	62
Müseddesler	39	2
Tesdisler	15	1
Tahmisler	47,5	3
Muhammesler	32	4
Murabba	34	4
Gazeller	765	120
Mısra'ât	15	30
Müfredât	27,5	55
Kıtaât	84	42
Lügaz	14	1

ÇİZELGE 11: MEŞHÛRÎ DİVAN'INDAKİ NAZİM ŞEKİLLERİNİN BEYİT VE BAŞLIK SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi şair beyit bazında en çok kaside yazmıştır. Divanında 834 beyitlik kaside yazmıştır. Kasideleri gazeller takip etmektedir. Gazellerin beyit sayısı ise 765'tir. Şair, Divan'ında klasik Türk edebiyatının hemen hemen bütün nazım şekillerine yer vermiştir. Bu da Divan'daki nazım şekillerinin çeşitliliği açısından önemlidir.

3. MEŞHÛRÎ DİVANI'NİN NÜSHALARI

3.1. Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi bölümü no: 5356 (H.

Nüshası) : Bu nüsha el yazma olup 68 varaktan ibarettir.

Boyut (Dış-İç) 278x195 mm.

Yaprak: 69

Satır: 19

Yazı Türü: Talik

Nüshanın başı;

İlâhi zât-ı pâkûñ ' izzetiçün

Ḥabibüñ Mustafâ'nuñ ḥürmetiçün

Nüshanın sonu;

Meşhûrî gösterüp kadd-i bâlâsın ansızın

Gûyâ ki başımuza kopardı kıyâmeti

3.2. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi no: T 146 (Ü. Nüshası): Bu nüsha da el

yazma bir nüshadır. Karşılaştırmalı metinde esas alınan nüshalardandır.

60 varaktan ibarettir.

Boyut (Dış-İç): 282x192 mm.

Yaprak: 61

Satır: Degisik

Yazı Türü: Talik

Nüshanın başı;

İlâhi zât-ı pâkûñ ' izzetiçün

Ḥabibüñ Mustafâ'nuñ ḥürmetiçün

Nüshanın sonu;

Velikin ‘avn-ı ilhâm-ı Hudâ yâver olup böyle

Müyesser oldu dil-ıhâh üzre inşâdıyla itmâmı

3.3. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi no: 2828:

Boyut (Dış-İç): 230x154 mm.

Yaprak: 61

Satır: 18

Yazı Türü: Talik

İstinsah Tarihi : 1849

3.4. Medine Nüshası: Medine’de Şeyhülislam Arif Hikmet Bey Efendi Kütüphanesinde 96 / 811 numarada kayıtlıdır. 17x25cm ölçülerinde talik hatla yazılmış 19 satır ihtiva eden 57 varaktan ibarettir. Fakat muhtemeldir ki bu nüsha Şeyhülislam Arif Hikmet Beg’e kasideler sunan şair tarafından yazdırılıp şeyhülislama hediye edilmiştir.

3.5. Matbu Nüsha: Vilayet Matbaası, Selanik, H.1292, 2+102 sayfa.

Bu nüsha 102 sahifeden ibarettir.

Nüshanın başı;

İlâhi zât-ı pâkûn ‘izzetiçün

Ḥabibüñ Mustafâ’nuñ ḥürmetiçün

Nüshanın sonu;

Bu lügaz ḥallin iden ehl-i zamir

Eylesün dâmenin âzâde-i kir

4. DİVANIN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YOL

1. Karşılaştırmalı metnin hazırlanmasında şimdiye kadar uygulanagelen transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır. Arap alfabesinde olup yeni yazıda bulunmayan işaretler aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

ء	ء
ث	Ṭ,ṣ
ح	H,h
خ	Ḫ,h
ذ	Z,z
ص	Ṣ,ṣ
ض	Ḍ,ḍ,Z,z
ط	T,t
ظ	Z,z
ع	ع
غ	Ġ,ġ
ق	K,k
ك	K,k,G,g,ñ

Arapça ve Farsça med harfleri de şöyle gösterilmiştir:

ا	Ā,ā
و	Ū,ū
ی	Ī,ī

Farsça vav-ı ma'duleler satır hizasının üstünde v harfi ile (^v) gösterilmiştir.

'h^vâce', 'h^vân' gibi.

2. Karşılaştırmalı metin teşkilinde uygulanmakta olduğu gibi şiirlere numara verilmiş, bu numaralara göre şiirlerin nüshalarda yer aldıkları sayfa numaraları ve nüsha farkları dipnotta gösterilmiştir.
3. Metinde Arapça ve Farsça kelime ve eklerin yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver'in önerilerine uyularak birleşik ve ön ekler çizgi (-) ile ayrılmış, son ekler birleştirilmiş, 'âşnâ', 'âftâb' vb. kalıplaşmış kelimeler bitişik yazılmıştır. (Ünver , 1993: 51-89)
4. 'Ki' ve 'Ne' ile yapılan birleşmelerde düşen vokal kesme işareti ile ayrılmış 'k'eyledi', 'k'itdi' şeklinde gösterilmiştir.

SONUÇ

Meşhûrî Ahmed Efendi 1783 yılında Selanik'te doğmuştur. Selanikli Mehmed Çavuş'un oğludur. Zamanında şiir ve inşa ileri giden tabiatı latifeciliğe meyyal rind meşrepli bir zat idi. İlmini tahsil ettikten sonra Debbağlar babalığı ismiyle bilinen memuriyete, Filibe Nazırı'nın kitabesinde ve Selanik'te bazı hizmetlerde bulundu.

Şeyhülislam Arif Hikmet Bey'e takdim ettiği kaside üzerine Edirne müderrisliği ruusuna nail oldu. Arzu edenlere Farsça okuttu. 1857 tarihinde vefat ettiği söylenir. 'Kalemerye' kapısı haricinde medfundur.

Kaynaklardan edindiğimiz bilgiye göre Meşhûrî'nin tek eseri Divan'dır. Meşhûrî'nin ölümünden sonra 1875'te basılmıştır. Divan 28 kaside, 62 tarih, 2 müseddes, 1 tesdis, 3 tahmis, 4 muhammes, 4 murabba, 120 gazel, 30 mısraat, 55 müfredat, 42 kıtaat, 1 lügazdan ibarettir. 2494 beyitlik Divan'ın beyit bazında nazım şekillerine göre dağılımı ise 834 beyit kaside, 587 beyit tarih, 39 beyit müseddes, 15 beyit tesdis, 47,5 beyit tahmis, 32 beyit muhammes, 34 beyit murabba, 765 beyit gazel, 15 beyit mısra, 27,5 beyit müfredat, 84 beyit kıta, 14 beyit lügazdan ibarettir.

Meşhûrî Ahmed efendi'nin ilk kasideleri oldukça akıcı ve ahenkli bir şekilde yazılmakla beraber daha sonra gelen tarihlerinde aynı başarıyı yakalayamamıştır. Şair özellikle gazellerini hakîmâne tarzda ve sosyal içerikli yazmıştır.

Meşhûrî Ahmed Efendi Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminde yaşamış olan bir şairdir. Şair gerileme döneminde yaşamış olmasına rağmen Osmanlı Devleti'nin ihtişam ve görkemli oluşunu kaleme almıştır. Örneğin 19. yy'da Osmanlı Devleti birçok yerde toprak kaybı ve birçok alanda mağlubiyet yaşamasına karşın şairimiz Divan'ında Osmanlı Devleti'nin ihtişam ve haşmetini görkemli bir şekilde dile getirmesi onun Osmanlı Devleti'ne olan sadakat ve vefadarlığının bir göstergesidir.

Şair Divan'ını şekil itibarıyla yaşadığı dönemin diğer şairleriyle hemen hemen aynı şekilde ele almıştır. Fakat Divan'da göze çarpan en önemli özelliklerden

birisi tarihlerin çok fazla oluşudur. Bu da şairin yaşadığı çevreye karşı duyarlı olduğunun göstergesidir.

Meşhûrî Ahmet Efendi klasik Türk edebiyatı ile Tanzimat edebiyatı arasında yaşamış olan bir şair olması hasebiyle hem klasik Türk edebiyatı nazım şekillerinin muhtevasını hem de Tanzimat edebiyatı nazım şekillerinin muhtevasını Divan'ının içinde barındırmıştır. Yani şair hem klasik Türk edebiyatının ana konularından olan tasavvuf ve aşk konularını hem de Tanzimat edebiyatı ana konusu olan sosyal hayatı hicvetme konusunu layıkıyla eserinde ele almıştır.

Meşhûrî Divanı'nın başındaki kasidelerde işlenen tasavvufî konular açısından eser değerlendirilecek olunursa şair kendi döneminde yaşamış olan Şeyh Galib'e; fakat eser gazellerde işlenen hakîmane konular ve sosyal hayatı hicveden beyitler açısından değerlendirilecek olunursa şair yine hemen hemen kendisiyle aynı devirde yaşamış olan ama Tanzimat edebiyatı şairi olan Ziya Paşa ile aynı çizgide birleştirilebilir.

Şair Divan'ını şekil itibariyle klasik Türk edebiyatının diğer şairleriyle hemen hemen aynı şekilde meydana getirmiştir. Yalnız Meşhûrî'yi diğer şairlerin çoğundan ayıran özelliği Divan'ında lügaz nazım şeklini kullanmış olmasıdır. Şair bu nazım şekliyle insanları eğlendirmek onların hoş vakit geçirmesini sağlamak amacıyla yazmış olabilir.

Selanikli Meşhûrî Ahmed Efendi mezkur eserinde özellikle çevresinde meydana gelen olay ve vakıalarını konu etmiştir. Özellikle Selanik çevresinde meydana gelen doğum ve ölümler, yapılan icraat ve tamiratlar bütün ayrıntılarıyla şairin eserinde yer almıştır.

Meşhûrî Divanı'nın beş nüshası tespit edilmiştir. Karşılaştırmalı metin, biri matbu ikisi el yazması olmak üzere üç nüshadan hazırlanmıştır. Eserin hazırlanma aşamasında metnin sağlamlığını pekiştirme açısından bize en çok yardımcı olan nüsha İstanbul Üniversitesi kütüphanesi T 142 no'lu nüshadır. Onun için Divan'ın ana iskeleti bu nüshadan meydana getirilmiştir. Fakat Divan'ın okunup transkribe edilmesinde bize en çok yardımcı olan nüsha matbu nüshadır. Süleymaniye

kütüphanesindeki 5356 no'lu nüsha ise yazımında nazal nun (ñ) harflerine dikkat edilmemiştir. Bu nüsha diğer nüshalara göre kapsamı daha dardır. Divan'ın diğer nüshaları olan Medine nüshası ve İstanbul Üniversitesi 2828 no'lu nüsha ise elimize geçmediği için muhtevası hakkında bilgi sahibi değilim. Fakat internetten edindiğimiz bilgi dahilinde ancak nüshaların şekil yapıları, sayfa sayıları gibi şekli özellikleri hakkında bilgi sahibiyiz.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Mehmet (2002), *Fıtnat Hanım Divânı*, İstanbul: Kitabevi Yay.
- ÇİFTÇİ, Ömer (1996), *Hatimetü'l-Eş'ar*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1980), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 4. Baskı Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- DİLÇİN, Cem (1983), *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK. Yay.
- İNAL, İbnü'l-Emin Mahmut Kemal (2000), *Son Asır Türk Şairleri*, Ankara: AKMB. Yay.
- İPEKTEN, Haluk Vd. (1988), Tezkirelere göre *Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara: KTB. Yay.
- İPEKTEN, Haluk (1994), *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergah Yay.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divânlar Kataloğu*, İstanbul, 1967.
- KÜÇÜK, Sabahattin (1994), *Baki Divânı*, Ankara: TDK. Yay.
- ÖZGÜL, Kayahan (2006), *Şark Ekspresiyle Garba Sefer*, Türk Edebiyatı Tarihi, C. 2, İstanbul: KTB. Yay.
- REDHOUSE, Sir James W. (1992), *Türkish English Lexicon*, İstanbul: Çağrı yay.
- STEINGASS, F. (1975), *Parsian-English Dictionary*, Beriut: Librairie Du Liban
- Şemseddin SAMİ (1996), *Kamusu'l-Âlâm*, C.6 Ankara: Kaşgar Neşriyat.
- Şemseddin SAMİ (1989), *Kâmûs-ı Türki*, İstanbul: Çağrı Yay.
- TUMAN, Mehmet Nail (2001), *Tuhfe-i Naili*, C. II. Ankara: Bizim Büro Yay.
- YOLDAŞ, Kazım (2005), *Sabir Parsa Divânı* İstanbul: Kitabevi Yay.

KASİDELER

Bİ'SMİ'LLÂHİ'R-RAHMÂNİ'R-RAHİM*

MANZŪME-İ MŪNÂCÂT BE-DERGÂH-I
KÂDİYŪ'L-ĤÂCÂT**

1

Mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

1

İlâhî zât-ı pākūñ ' izzetiçün
Ĥabîbüñ Muşţafâ'nuñ ĥürmetiçün

2

Bu 'abd-i 'âcizüñ 'afv it günâhın
Beyâz it şafĥa-i rû-yı siyâhın

3

Ki zîrâ ben yañıldum oldum 'âşî
Giriftâr-ı kıuyûdât-ı me' âşî

4

Uyup nefsime itdüm küdekâsâ
Şebâbum lu' b u lehv ardınca ifnâ

5

Olup âvâreveş hem sâza mâ' il
Ol olmışdı baña güyâ meşâgil

6

Gürüh-ı muṭrıbâna raĥbet itdüm
Biraz da anlaruñ işrine gitdüm

* Besmele Ü, H

** Başlık Ü, M, H

- 7 İdüp yā' nī o bābda sa' y-i evfā
O deñlü tã kim oldum perde-āšnã
- 8 Qılup bāde-perestãn ile ülfet
Hem itdüm bir zamãn anlarla Őirket
- 9 Olup āgãh rindãn sîretinden
Ol eşnãfuñ dağı keyfiyyetinden
- 10 Görünce gerçi itdüm meyden ibã
Hümãrı keyfine gãlib dü-bālã
- 11 Ne çãre itdüm ammã ol günãhı
Dilümde qaldı āŐãr-ı siyãhı
- 12 Hem itmişdi beni 'aşq-ı mecãzî
Gürüh-ı 'aşq-bãzãn ser-firãzı
- 13 Nice húbãna olmuşdum firifte
Düşüp zencir-i müyına çü Őüfte
- 14 İderdüm her gice tã kim seĥergãh
MiŐãl-i murĥ-ı ĥaĥ-gü nãle vü ãh
- 15 Dehãn-ı ĥonceler ardınca her bãr
Giderdüm güyiyã çün bülbul-i zãr
- 16 Göreydüm qaddi bir serve mu'ãdil
Virürdüm Şu gibi bi-iĥtiyãr dil
- 17 Hevã-yı nefse tãbi' olmuş idüm

- 18 Ol evzâ' ıla me'lûf idüm ammâ
Yine 'ilme iderdüm sa'y-i evfâ
- 19 Saña hamd ü şenâ olsun İlähî
Ki sensûñ bu günâhkârũñ penâhı
- 20 Baña 'ilm-i şerîfi kılduñ ihsân
Huşûşâ 'ilm-i dîn ü 'ilm ü 'irfân
- 21 Beni itdi tarîk-i Haqq'a irşâd
Harâb olmış iken hem itdi âbâd
- 22 Tarîk-i Haqq'a ya'nî tâlib oldum
Bütün itdiklerümden tâ'ib oldum
- 23 Velîkin geldi başdı za'f-ı pîrî
İzâ'a eyledi şevk-i zamîrî
- 24 Kuvâda kalmadı hiç tâb ü tâkat
Ne güne eyleyem bilmem 'ibâdet
- 25 Eger senden meded olmazsa yâ Rab
'Azâba kimse benden olmaz enseb
- 26 Hemân imânumı hıfz it halelden
Ki tevhidüñdür evrâdum ezelden
- 27 Budur âhîr nefesde hem murâdum
Ola tevhidüñ ezkâr-ı fu'âdum

- 28 Beni hıfz it o dem sū-i qarīnden
 Hıuşūşā şerr-i şeytān-ı la‘inden
- 29 Baña kıl hem su ’āl-i kabri āsān
 Cevābın tā virem bī- kesr ü noķşān
- 30 Amān itme suçum mizāna idhāl
 Ki yoķdur bende zerre hūsn-i a‘ māl
- 31 Benim cūrm ü günāhdan ayrı n’em var
 Ūmid-i raķmetūnden ğayrı n’em var
- 32 Meger kim maķv ide lūtfuñ günāhum
 Ki oldur evvel ü āķir penāhum
- 33 Geçem cisr-i şırātı yel gibi tiz
 Ki tā anda ğaţardan görmeyem çiz
- 34 Amān hıfz it beni yā Rab caķimden
 O dār-ı nār-ı küffār-ı le’imden
- 35 Vucūdum gerçi kim ‘ işyān evidür
 Saña imānum ammā kim ķavīdür
- 36 Ne me ’mūnem ‘ azāb ü niķmetūnden
 Ne me ’yūsem ‘ aţā vü raķmetūnden
- 37 Nedür ğavf ü recādan ğayrı kārüm
 Emāndan ğayra vüs‘ ü iktidārüm
- 38 Virüp luţfuñla her yüzden emānı
 - - - - -

39 Bu Meşhūrī kuluñ hem eyle anda
Ḥabībūñ Muşţafā'ya 'abd ü bende

40 Ḥulūş-ı kalb ile dā'im Ḥüdāyā
Budur senden hem aqşā-yı temennā

41 Bu 'abd-i 'ācizi neyl-i merām it
Temāşā-yı cemālūñle bekām it

MŪNĀCĀT-I DİGER BER-USLŪB-I TERCŪ -İ BEND
KEMĪNE-EŞER*

2

Fe' ūlün / fe' ūlün / fe' ūlün / fe' ūl

I

1 Eyā Şāhib-i ehl-i arz ü semā
Veyā āhib-i küll-i bahş ü 'atā

2 Sen ol kādīr-i küll-i şeysūñ ki sen
Murāduñla buldı vucūd māsivā

3 Hem ol pādīşāhlar şehisin ki sen
Senūñ ḥūkmūñ altındadır dū-serā

4 'Ademden çü kevine getürdüñ bizi
N'ola ḥācētümüz kılarısuñ revā

* Başlık Ū, H, M

5 İlāhī İlāhī kerem kı1 baña
Ki geldüm қаpuña dilendüm saña

II

1 Hüdāyā haқиқatda sensün Kerim
Ki dostān u a' dāya lütfün 'amim

2 Yiyüp ni' metün ya' nī ğayra tapan
Tevā 'if-i küffār-ı ehl-i caħim

3 Cihānda olur lütfinuñ mazharı
O deñlü iderken günāh-ı 'azim

4 Bu 'āşī kıla lütfün itme dirig
Ki sensün 'uşāt u 'ibāda Raħim

5 İlāhī İlāhī kerem kı1 baña
Ki geldüm қаpuña dilendüm saña

III

1 İlāhī çü sensün Kerim ü Ğafür
Bağışla ne itdüm ise ben kuşur

2 Ki zırā günāhdan ne kim işledüm
Ne defter alur ne buğun-ı suşur

3 Rızāña muvāfiķ 'amel itmedüm
Hilāfuñda itdi zamānum mürür

4 Baña senden olmazsa lutf u 'aḫā
' Aceb senden artuḫ ya kimden olur

5 İlahī İlahī kerem kı l baña
Ki geldüm ḫapuña dilendüm saña

IV

1 Kerīmā budur senden ancaḫ ümīd
Ki luḫfuñla ben de olam müstefīd

2 Baña seyyi 'ātumla itme cezā
İdüp dergeh-i raḫmetüñden ba' id

3 Belī bende ḫüsn-i 'amel zerre yoḫ
Saña i' timādum velī ber-mezīd

4 Baña luḫfuñ olmaz ise çāre-res
Gerekdür olursa 'azāb-ı şedīd

5 İlahī İlahī kerem kı l baña
Ki geldüm ḫapuña dilendüm saña

V

1 Reḫīmā be-ḫaḫk-ı Resül-i cihān
Ki oldur ḫabībünñ senünñ bī-gümān

2 Ne deñlü yoḫ ise daḫı bizde hīç
Saña 'arza lāyık 'amelden nişān

3 Bizi eyle imānımızda kavī
Budur senden ancak ricāmuz hemān

4 Bu Meşhūrī ‘abd-i siyekārīnūñ
Ola tā anuñla naşībi cinān

5 İlāhī İlāhī kerem kıl baña
Ki geldüm çapuña dilendüm saña

MÜNĀCĀT-I DİĞER*

3 Meḫ’ülü / fā’ ilātü / meḫā’ ilü / fā’ ilün

1 Ey zāt-ı pāk-ı erḫam ü ekrem olan Ḥudā
Hep seyr-ḫ’ān mekremetüñdür bu mā-sivā

2 Geldüm çapuña sā’il-i iḫsān ü luḫfuñam
Luḫfuñdan eyle maḫlūbumı ne ise ‘aḫā

3 Ya’ nī idüp günāhumı luḫfuñla mağfīret
Eyle kerem daḫı ne ise şānuña sezā

4 Zīrā ki bu kemīne çuluñda şevābdan
Var ise zerre ol daḫı ālūde-i riyā

5 Ḥālüm ‘aceb ne olsa gerek rüz-ı rüste-ḫīz
Bir mücib-i ‘amel olur ise baña cezā

*Başlık Ü ve H : M’de Münācāt-ı Diğer Zīra’at-ı diğer

6 Senden budur h̄ulūş ile ser-maḥlabum hemān
Geldüm çü bāb-ı raḥmetüñe itdüm ilticā

7 Meşhūrī ‘abd-ı ‘ācizüñ ‘afv eyleyüp suçın
Fazluñla eyle kısmetini cennet ü liḳā

DER-SİTĀYİŞ-İ HAZRET-İ FAHR-İ KĀ’İNĀT ‘ALEYHİ EFḌĀLÜ’Ş-
ŞALAVĀT VE EKMELÜ’T-TAḤİYYĀT*

4

Fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilün

1 Ṭab’ -ı pāküm ki ḳumāş-ı ma’ rifet dükkānidur
Feyz-i bī-pāyān-ı Ḥaḳ gevherlerinüñ kānidur

2 Öyle ṭab’ um ki nesīm-i feyz-i luṭf-ı Ḥaḳḳ’ ıla
Bāğ-ı dehrüñ nev-şüküfe ğonce-i ḥandānidur

3 Neşr-i envār-ı fuyūzāt-ı İlähī itmede
‘Ālem ü kevnüñ mehi hem neyyir-i raḥşānidur

4 Cümle ḥalk üftādesi olmış Züleyhālar gibi
Güyyā ḥübān-ı ‘aşruñ Yūsuf-ı Ken’ ān’ idur

5 Ḳāf’ dan Ḳāf’ a ‘aceb mi ḥükmin icrā eylese
Cem gibi devrüñ o da sulṭān-ı ‘ālī-şānidur

* Başlık Ü ve H : M’de Na’ t-ı Şerif-i Me’ āli-redif Ḥazret-i Fahr-i Kā’ ināt ‘Aleyh-i EfḌālū’ş-Şalavāt ve Ekmelü’ t-Taḥiyyāt

⁴ Ü 4b M 4, H 4b

- 6 Şanma kim ol rütbe keşretle nücüm-ı āsmān
Kevkeb-i dürri gibi āşārınuñ aqrānıdır
- 7 Feyzinuñ her kaçresi bir dürr-i nāb-ı ma' rifet
Şanki nīsān-ı kemālūñ ebr-i pür-bārānıdır
- 8 H^vāce-i dāniş ki yek-ser zümre-i dānişverān
Mekteb-i nezdinde gūyā tıfl-ı ebced-h^vānıdır
- 9 Sım-i elfāz ü me' āniye olup mi' yār hem
Naẓm ü neşr-i zer-' ayāruñ keffe-i mizānıdır
- 10 Bir hazīne tolu gevherdür ki genc-i şāygān
Kīsehā-yı naqdine nisbetle bir himyānıdır
- 11 Bir muşavvirdür ki hem ol deñlü farı-ı şıyyla
Māni vü Bihzād anuñ yanında şākirdānıdır
- 12 Gevher-i nā-yābveş manzūmesi bi'l-intihāb
Şā' irān-ı 'ālemūñ ser-levha-i divānıdır
- 13 Eyleyen kimdür anuñla çüb-bāzī-i hüner
'Arşa-i naẓmuñ süvār-ı esb-i pür-idmānıdır
- 14 Sözde gālib olsa ger cāy-ı 'aceb mi haşmına
Kim bu devrūñ qahramān-ı nādire-gūyānıdır
- 15 Eyleyen 'uşşākı yek-ser 'āşık ü üftādesi
Şāhid-i āşārınuñ vechinde hüsñ ü ānıdır

⁷b Ü ve H sanki : M hüsñüñe

- 16 'Ārifān şāyestedür itse tavāfin şubḥ u şām
Fırқа-i ehl-i kemālūñ Ka' be-i 'irfānidur
- 17 Da'vā-yı rüçḥān idüp faḥr itmesün mi her-kese
Şāh-ı kevneynūñ mediḥa-gūy-ı dūr-efşānidur
- 18 Şāh-ı evreng-i mu'allā-yı risālet kim anuñ
'Ālemeynden kim ki vardur bende-i fermānidur
- 19 Olsa hem şāyeste sâ'ir enbiyâ fermān-beri
Sū-yı ḥaḳdan murselinūñ çünki ol sulṭānidur
- 20 Öyle sulṭān-ı rüsül kim zāt-ı pāk-i emcedi
Kā'inātuñ bā'ış-i mevzū'-ı çār-erkānidur
- 21 Pādişāh-ı mülk-i dīn faḥr-ı nebī vü murselīn
Raḥmeten li'l-'ālemīn zāt-ı şeref-'ünvānidur
- 22 Ol şehin-şāh-ı dü-kevnūñ olsa 'ālem bir yaña
Şanma kim 'izz ü şerefle hem-ser ü siyyānidur
- 23 On sekiz biñ 'ālemūñ hem faḥri oldur şübhesiz
Şanma ancāḳ bu cihānuñ mefḥar-i sükkānidur
- 24 Gelmemiş ma'nide öyle pādişāh-ı muḥteşem
Kim sarāyınıñ felekler ḳubbe-i eyvānidur
- 25 Nüh felek çetri seri üzre seḫāb-ı āsmān
Ḳande gitse sāyebān-ı sünbülī elvānidur

- 26 Hıdmet-i pākizesinde ƣudsiyān ešrāfınuñ
Kimi hıddām-ı ƣarımı kimisi der-bānıdur
- 27 Bā-ƣuşuş ez-cümle Cibrıl-i emın vaħyi kim
Mülket-i kerr ü beyānuñ Hüsrev ü Hıƣānı'dur
- 28 Ol şehin-şāh-ı dü kevnüñ ġāşiye-ber-düşı hem
Cānib-i Hıƣ'dan berid-i bāhirü'r-rüçhānıdur
- 29 Hıdmet-i pākin 'aceb mi itse yek-ser kā'ināt
Hızret-i Hıƣƣ'uñ Hābīb-i Ekrem-i zı-şānıdur
- 30 Ol şehin-şāh-ı bülend-cāh ƣurb-ı 'izzetüñ
'Arş ü Kürs ü Sidre ednā mevki'-i seyrānıdur
- 31 'Arş ü Kürsı ƣande ol eblāƣ süvār-i rif' atüñ
Nā- fezā-yı lā-mekānı 'arşa-i cevlānıdur
- 32 Hem iden kisrālaruñ sāmān-ı eyvānuñ şikest
Maƣdem-i heybet-risān-ı kā'ināt-cünbānıdur
- 33 Muştafā vü müctebā maħbüb-ı memdüħ-ı Hıdüdā
Kā'ināt ser-tā-be-pā hem' aşıƣ u ģayrānıdur
- 34 Hıƣƣ ü bātıł beynini ƣaƣ' eyleyüp temyız iden
Tıġveş aħkām-ı şer'-i şāmilü'l-ekvānıdur
- 35 Nuƣkıdur vahy-i Cenāb-ı Rabbü'l-'izzet kim anuñ
İn hüve naşş-ı şerifi ģüccet ü bürhānıdur
- 36 Eyleyen şubħ-ı sarāy-ı kā'inātı rüşenāk

- 37 Ol Resül-i Ekrem'ün tiryâk-i zât-ı ekberi
Dürr-i Mennân-ı dü-kevnün çäre vü dermânıdur
- 38 Andan istimdâd iden zann itme ancâk mücrimân
Aşfiyâ vü etkiyâ yek-ser meded-cüyânıdur
- 39 Pâdişâhâ zât-ı pāk-ı mekremet-⁴²ünvânınun
İns ü cin cümle melâ'ik çâker-i ihsânıdur
- 40 Bu sarây-ı kâ'inātuñ hüccet-i levlâke leh
Zât-ı pākün bā'ış-i icâdına tārânıdur
- 41 Hem delil-i imtiyâzuñ enbiyâ-yı gayrıdan
Hâzret-i Hâkk'un saña ihsân-ı bî-pâyânıdur
- 42 Bâ-ħuşuş ez-cümle zât-ı pâkinün ser-tâ-be-pâ
Rû-yı 'arzuñ mescid olmağ emr-i istihsânıdur
- 43 Biri de ez-cümle vech-i imtiyâzuñ cümleden
İns ü cinn ü ħudsiyâna ba'şinün yek-sânıdur
- 44 Hem ħavaşş-ı zât-ı pākünden berid-i düşmenân
Dürdan şit-i celâl ü heybetün tersânıdur
- 45 Enbiyâdan şakğ-ı şadr olmuş mı senden gayrıya
Gerçi zât-ı pâkinün hep cümlesi iħvânıdur
- 46 Hıll-i emvâl-i ħanâ'im hem şefe'ât rûz-ı bîm
Zât-ı pâkinün müselleme ħaşşa-i şâyânıdur

⁴²b Ü ve H emr-i : M'de yoktur

- 47 Serverā senden meded olmazsa ferdā ümmete
Yaradılmışdan kimüñ der-‘uhde-i imkânıdır
- 48 Bâ-ḥuşūş bu ‘abd-i ‘âciz kemterüñ Meşhūrî kim
Dâ’imā fikri cezâ-yı keşret-i ‘işyânıdır
- 49 Nice bir ‘işyân ki cümle baḥr u cū-yı kâ’înât
Bir yere gelse anuñ bir қаtre-i rızânıdır
- 50 Senden olmazsa şefâ‘at bil ki ehl-i maḥşere
Sekte-baḥş-ı hecme-i ḥayret anuñ ḥizlânıdır
- 51 Hiç yokdur ḥāk-i pāye ‘arza lāyık nesnesi
Var ise ancāk meger kim kâle-i ḥüsrânıdır
- 52 Maḥlabı senden şefâ‘atla o işm-i bendenüñ
Ḥazret-i Perverdigāruñ raḥmet ü ḡufrânıdır
- 53 Sâdedür küt-ı ‘amelden gerçi ammā luḫfinüñ
Bende-i ümmîdvār-ı dāne-i ḥarmânıdır
- 54 Bende-i mücrimdür ammā gülşen-i evşāfinüñ
Bülbül-i şirîn-zebân-ı mu‘cize-elḥânıdır
- 55 Her zamān der-gāhıña şıdķıla dest-āvîzi hem
Gevherāsā şad şalâtıyla selām ityânıdır

MEDHİYYE-İ PĀKĪZE-İ DİĞER DER-ĦAĦĦ-I EĦAĦ
 CENĀB-I ĦAYRŪ'L-BEŞER 'ALEYHİ'Ş-ŞALĀTŪ VE'S-
 SELĀM*

5

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Senūñ şevkuñla tab' um gülsitāndur yā Resūlallāh
Sürüdüñ ' ayn-ı şavt-ı bülbülāndur yā Resūlallāh
- 2 Kelāmum sükker-i bādāmdur terkīb-i vaşfuñda
Zebānum tūti-i mu' ciz-beyāndur yā Resūlallāh
- 3 Bütün naqd-ı ħayālūñdür olan gencīne-i dilde
Anuñçün sözlerim gevher-feşāndur yā Resūlallāh
- 4 N'ola kevşer aqıtsa vādi-i medħūñde endişem
Ħayāl-i midħatūñ bāğ-ı cināndur yā Resūlallāh
- 5 ' Aceb mi faħr iderse midħat-i zātuñla Meşhūrī
Vucūduñ ' āleme raħmet-resāndur yā Resūlallāh

* Başlık Ū ve H :M Sitāyiş-i Diger Der-ĦaĦĦ-ı EĦaĦ Cenāb-ı Ħazret-i Ħayrū'l-Beşer 'Aleyhi'ş-Şalātū
 Ve's –Selāmū'l-Evfer

NAZM-I BENĀM DER-ĦAĦĦ-I EŞREF-İ CENĀB-I
ĦAYRÜ'L-ENĀM 'ALEYHİ'Ş-ŞALĀTÜ VE'S-SELĀM*

6

Fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

- 1 Kıble-i ħācet derüñdür yā Muĥammed Muştafā
Kā' ināt ħācetgerüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 2 İns ü cinn ü kıuds ü sā'ir cümle zı-rüĥ-ı cihān
Çāker-i fermān-berüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 3 Sensün ol bālā-rev-i rāh-ı sarāy-ı lā-mekān
'Arş ü kürsı ma' berüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 4 'Ālemi yek-ser iden seyr-i 'atā vü mekremet
Ħ'ān-ı luţf-ı ber-terüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 5 Zülmet-i küfr ü đalāletden cihānı pāk iden
Mıhr-i rü-yı enverüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 6 Raĥmet-i 'ālem şefı'-ı ma' şıyetkār-ı ümem
Zāt-ı pāk-ı gevherüñdür yā Muĥammed Muştafā
- 7 Sen şefā'at eyle Meşhürı güneĥ- ālüdeye
Bir kemıne çākerüñdür yā Muĥammed Muştafā

* Başlık Ü ve H : M Nazm-ı Benām Der-ĦaĦĦ-ı Eşref Ħāzret-i Ħayrū'l-Enām 'Aleyhi's-Salavat Ve's-selām

DER-VAŞF-I AŞHĀB-I GŪZĪN

RIDVĀNULLAHŪ TE‘ĀLĀ ‘ALEYHĪM ECMA‘ĪN*

7

Fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

- 1 Çār sulţān-ı çihār yār-ı güzīn
Her biri rŭkn-i қаşr-ı ‘ālī-i dīn
- 2 Muşţafā’nuñ havāşs-ı yārānı
Hem muṭī‘ ān-ı emr ü fermānı
- 3 Maḥrem-i rāz-ı ḥikmet-āmīzi
Ḥāfız-ı nuṭq-ı pāk-ı der-rīzi
- 4 Her biri bir vezīr-i mu‘ teberi
Kendüden şoñra hem ḥalīfeleri
- 5 Efđalı līk Bū Bekr-i Şiddīk
K’itdi mi‘ rācı evvel ol taşdık
- 6 Yār-ı gār-ı Resŭl-i Rabb-ı Celīl
Kıldı Ḥaқ cümleye anı tafđıl
- 7 Ḥaddi yoқ ‘arşa-i fażīletinŭñ
Ġavri yoқ қulzŭm-i kerāmetinŭñ
- 8 Tāc-ı İslāmla mŭlaққab odur
Cümlesinden Resŭl’e aқreb odur

* Bashk Ū ve H : M Der Medḥ-i Aşḥāb-ı Güzīn Ridvānullāhŭ Te‘ālā ‘Aleyhim Ecmā‘in

- 9 Ba‘d ez-in H azret-i ‘ mer F ar k
K’eyledi ha k   b tılı mefr k
- 10 “El-cebel el-cebel” diy  ez-d r
Oldı minberden ehl-i d ne na  r
- 11 Şit-i ‘adli cih na ne r oldu
Şem‘-i isl m anu la fer buldı
- 12 Viricek d ne z t  revn k-ı t m
Dindi ha kında h llet ’l-İsl m
- 13 Hem birisi de H azret-i ‘O m n
Va f-ı s misi c mi‘  ’l- ur’ n
- 14 Menba‘-ı ‘ilm   h ilm   Şerm   hay 
Melce-i lu f u c d   mihr-i vef 
- 15 Emr-i d ni kem liyle ‘ rif
Z hir   b tına da ı v k f
- 16 R h-ı ta v ya  unki oldu delil
Oldı İsl m’a ol da ı iklil
- 17 Hem biri H azret-i ‘ li H aydar
F tih-i b b-ı  al‘a-i H ayber
- 18 Z r b z  ile o merd-i dilir
 ıldı k ff r  tu‘me-i Őim ir

- 19 Hem daḡı bāb-ı ŧehr-i ‘ilm ü kemāl
‘İlm ü ‘irfānda yoḡ aña emŧāl
- 20 Oldı hem ol imām-ı bī-hemtā
Ṭıb-i İslām’ıla laḡab-pīrā
- 21 Bunlaruñ her biri bir ehl-i ŧeref
Gerçi kim oldılar ḡalefle selef
- 22 Muŧafā bezminüñ celisleridür
Evliyā kısımnuñ re’isleridür
- 23 Menba‘ü’l-‘ilm ü maḡzenü’l-esrār
Nāŧırü’d-dīn ü ḡāhirü’l-küffār
- 24 Dāver-i dādkār-ı mülket-i dīn
Her biri mülk-i dīne ḡıŧn-ı ḡaŧīn
- 25 Bunlaruñ ḡayrı ‘izzile mümtāz
Vācibü’l-iḡtirām ve’l-i‘zāz
- 26 Ya‘nī can-pāre-i cenāb-ı betül
Ḳurretü’l-‘ayn-ı iftiḡār-ı resül
- 27 İki sulṫān ki gelmemiŧ aŧlā
Kevne anlar gibi ŧeref-baḡŧa
- 28 Ol ikinüñ biri İmām-ı Ḥasan
Görmemiŧ miŧlini bu çerḡ-i kühen
- 29 ŧāḡib-i ‘ilm ü fazl ü ḡüsn-i edeb

- 30 Biri de H azret-i H useyn-i Őehid
C mle ‘  alem anı ider temcid
- 31 Z at-ı p aki gibi aşil   nesil
Gelmemiş bu cih ana merd-i celil
- 32 Bu iki z at-ı p ak   b -hemt 
Kim biri h ur biri  amer g y 
- 33 Oldılar  unki bir Şadef g heri
Hem Res l’ n daĥı neyyireleri
- 34 Olsa ‘  alem eger  olu Ő  ir
Anları vaşfa kim olur  adir
- 35 Anlaru n ğayrı ‘ umdet ’l-aŐh b
Ő hib ’l- adr-i eŐref ’l-aĥz b
- 36 Faĥr-ı ‘  alem Res l’ n ‘ ammileri
Rişte-i ‘ izzet n iki g heri
- 37 Biri H amza birisi de ‘ Abb s
Oldı bunlar da d ine başka es s
- 36  ıldı ya‘ n  biri cih d   ğaz 
Nice nuŐretler itdi d ine sez 
- 37 Eyley p bezl-i cehd-i n -ma‘ d d
İtdi All h Res l’ini ĥoŐn d

- 38 Biri de naql idüp hadīs-i keşir
İtdi Qur'an'ı hem dağı tefsir
- 39 Kıldı dine bu vechile hidmet
Buldı kadri felek gibi rif'at
- 40 Bunlaruñ ğayrı kim nevvār aşhāb
Nāmdārān-ı sāmīyü'l-elķāb
- 41 Cümlesi ehl-i kadr u ehl-i şeref
Kim var anlar gibi 'aceb eşref
- 42 Her birin bende yāda kudret yok
Lāyıkı üzre vaşfa ũāķat yok
- 43 Lık oldur ümīdimiz anlar
Eylemezler kuşūra 'aũf-ı nazār
- 44 Kim bu Meşhūrī 'abd-i kem-hālūñ
Müflis-i naķd-ı ğüsn-i a' mālūñ
- 45 Kārı dā'im kuşūr u 'işyāndur
Gitdigi yol tarīķ-i ğüsrāndur
- 46 Eyleyüp ğāl-i 'aczone şefķat
Hem dağı sen pīrine hürmet
- 47 Olıcaķ rüz-ı ğaşr ü rüz-ı cezā
Olalar ana cümlesi şüfe'ā

DER-VAK‘ A-İ OCAĞ-I MÛLGĀ-YI YEŇİÇERİYĀN DER-
ZİMN-I SĪTĀYIŞ-İ ĞAZĪ HĀZRET-İ SULTĀN MAĤMÛD
ĤĀN-I ‘ADLĪ SULTĀN ‘ABDÛLMECĪD ĤĀN *

8

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 Ĥūdā bu devleti pāyende itsün Āl-i‘ Osmān’a
Ki anlar tĀc-baĥşādur cihānda tĀcdārāna
- 2 Ne devletdür aña her kim ki ednā sū-i ħaşd itse
Olur elbette mazhar lā-maĥālle ħahr-i Yezdān’a
- 3 Mūfevvezdür emānet vechile şāĥib-şerī‘ atdan
Bu devlet müstaĥil ‘Osmāniyān-ı dād-kārāna
- 4 Muvaffaĥ oldılar aşĥāb-ı tĀc ü taĥt olup bir bir
Emānet ĥükmüni icrāda ĥaĥĥā kim mülükāna
- 5 Gelüp ‘ahdinde oldı her biri a‘ dāsına ġālib
Cihānda pişvā olduklarıçün ehl-i imāna
- 6 Ĥuşūşā Ĥāzret-i Sultān-ı Maĥmūd ĤĀn-ı ‘adli kim
Naĥiri gelmemiş bir pādişāh öyle bu devrāna
- 7 Cihān şāĥib-ķırānı ħahramānı pehlivānı kim
İrişdi şīt-i evzā‘ -ı diliri ĥadd-i ekvāna

* Başlık Ü ve H : M Ķaşide-i Evşāf-ı Sultān Maĥmūd ĤĀn Der-Zımn-ı Vak‘ a-i Yeñiçeriyān
8 Ü 7b. M 8. H 7b

- 8 Cihāna tīg-i ser-tīzi o rütbe virdi emniyyet
Vaṭan āgūş gerek olsa ‘aceb mi gūsfendāna
- 9 Sebeb hep bīm-i tır ü nīze vü şimşīridür şimdi
Sükūn-ı düşmenān-ı dīn ile bu emn ü emāna
- 10 Zihī erbāb-ı şimşīr pādişeh kim qoymadı aşlā
‘Ademden ğayrı bir yer mülketinde ehl-i tuğyāna
- 11 Geçerdi tīgden bir qalmayınca qānde kim vardı
Anaṭolı vü Rum’da cūr’et itmiş bağy ü ‘iştīyāna
- 12 Nice ser-keşleri qahr itdi kim andan daḡı evvel
Müyesser olmadı bir pādişāh-ı zıll-ı Sübhān’a
- 13 Hūşūşā zümre-i Bektāşiyān-ı nā-nükūrānı
Ki re’sen her biri aqrān idi gūyā Nerīmān’a
- 14 Ğarīb-i ‘ibret-āmīz vaq’ a-i i’ dāmların gūş it
Saña baş-ı ifāde eyleyem kışşa-güzārāne
- 15 Şunūf-ı ‘askeriden anlaruñ sābıqda ecdādı
İtā’atle muqayyed kul iken tūmār-ı şāhāne
- 16 Pesendide nice hīdmetler itmişlerdi ma’lūmdur
Tettebbu‘ la tevārīḡ-āşnā iḡvān u yārāna
- 17 Velī yüz yıl kadar var kim iṭā’atdan olup sāde
İḡānet qalmamışdur itmedük hīç şehr-i yārāna
- 18 Hemān şān’atları itlāf-ı genc-i pādişāhīyle
m...

- 19 Görüp bu inkıyādsızlıkların muhtāc olınmışdı
Yeñiden bir taqım ecnād-ı münkād-ı firāvāna
- 20 Anı tanzīme bed' itmiş iken Sulṭān Selīm merḥūm
İdüp bezl-i nuḳūd-ı cidd ü sa' yin pādişāhāne
- 21 O bed- ḥ^vāhān-ı dīn ü devleti gör kim olup māni'
Nice tavr u ezālar itdiler ol şāh-ı zī-şāna
- 22 Görüp bu men' -i tanzīm-i cünūd-ı düşmen-i bed-ḥ^vāh
Naḳīşe virdigin zūr-ı tevā'if-i müselmāna
- 23 Vucūd-ı revnaḳ-ı İslāmiyāna raḥne ḳaşdıyla
Hucūm itdi hemān dört bir taraftan nice beldāna
- 24 Bir iki ḳal' ayı ḥālī bulup zabṭ eyledi fi'l-ḥāl
Kemāl-i naḥvetinden bıḳmayup ḥiç ' ahd ü peymāna
- 25 Görüp bu ḥālī küffār re'āyādan daḫı ekşer
Cesāret eyledi izhār-ı ' işyāna ' aduvvāne
- 26 Olup her bir taraftan yandıra efrāz-ı tuḡyān hep
Mücāsir oldılar taḳlīdkār ehl-i ' aduvvāna
- 27 Urup anlarda ya' nī bir taraftan ehl-i İslām'ı
İçirdiler nice cām-ı şehādet müslümānāna
- 28 İdüp anlar da bir ḳaç ḳal' a-i İslām'ı istilā
Nice dürlü ihānet itdiler şāh-ı cihān-bāna
- 29 Hemān gūyā ramaḳ ḳaldı bu devlet kim ma' āzallāh

- 30 Bu h ale vardığım g rd kde Şah-ı h ami-i İsl m
YapıŐdı  aresi esb bına der-h al ğay r ne
- 31 Tiz elden bir mu  allem   asker iĥz r eyley p ya  n 
İde def -i   ad ya  are anlarla ĥakim ne
- 32 Ric lin cem  id p c mle der-i fetv  pen h ide
Bu emr-i m Őkili bi'l-v s ta   arz itdi Őah ne
- 33 Didi ta  lim i un resm-i kad m  zre ocaĥludan
Mur dım itmed r tertib-i   asker p diŐah ne
- 34 K b l itdi bu emri olduĥi un c mlesi yek-ser
Muv fiĥ Őer  e hem k n n-ı Sul an-ı S leym n'a
- 35 Bu emre imtiŐalen c mlesi ĥ ccet vir p aldı
Bu ferm n-ı m 'eyyed p diŐahdan ĥatt-ı Őah ne
- 36 Alup Őevb   sil hı c nib-i Őehden o g mr h n
Ta  all m itmege bed' itdiler g y  Őadiĥ ne
- 37 Bu vechile olunca lik fırŐat-y b-ı cem  iyyet
Yaĥup evr k-ı   ahd-ı p r-d r ĥı n r-ı nisy na
- 38 Hem n-dem bir uĥurdan p diŐah-ı m slim n  zre
ĥur c itdi o ni  met n -Őin s n ittifaĥ ne
- 39  Ő p itler miŐali ya  n  At Meyd nı'na fi'l-h l
Ser- ĥ z itdiler muzmerlerin iĥh r u i  l na

- 40 İdüp ya' nî nice erkân-ı devlet hânesin yağma
İsâ 'et qalmadı ' arz itmedük hergiz sefihâne
- 41 Hüşüşâ cümle-i fi' l-i isâ 'etden biri gör kim
Lisâna almada zikrin haḫā var haḫ-şināsāna
- 42 Bulup bir muşḫafı eşnā-yı ġārātında bir mel' ün
Ki vaz' -ı raḫle-i ta' zīm itmişler edibâne
- 43 Bıçağıyla hemān-dem pāre pāre eyledi der-ḫāl
Ne Allāh'dan ḫayā itdi ne ta' zīm itdi Ḳur'an'a
- 44 Daḫı şāh-ı cihāna itdiler bî-şerm ü bî-pervā
Nice irās-ı şeyn eyler tekālīf-i ḫaşīmāne
- 45 Görüp bu vaz' ı anlardan şeh-i ' ālem daḫı ol dem
Taḫayyud itdi def' i çāresinde şehriyārāne
- 46 İdüp aḫvāli ya' nî şeyḫülislāmından istiftā
K'ide tā şer' ile icābın icrā dīndārāne
- 47 O da bu bāġiyānuñ ḫatli meşrū' oldıġın fi'l-ḫāl
Tevaḫḫuf itmeyüp ' arz eyleyince nezd-i ḫāḫāne
- 48 İdüp ol demde sancāġ-ı şerīfi şadrına teslīm
Hemān ol bāġiyānuñ üstine çekdürdi merdāne
- 48 Livā-yı Aḫmed'i meydān-ı Sulṫān Aḫmed'e dikdi
Varup sur' atle ol şadr-ı müfehḫimde vaḫūrāne

⁴⁷b Ü ve H Ḫāḫāna : M Şāhāne

- 49 Görüp şem' -i livā-yı Muşafā'yı fırça-i İslām
Gelüp eṭrāfına cem' oldılar mānend-i pervāne
- 50 Muḳābil olma zu' myla ḥurūciler daḥı yek-ser
Yıǵıldı tüde-i heyzüm gibi eṭrāf-ı ḳazǵāna
- 51 Nucūmāsā degülken ḳābil-i iḥşā o bed-kārān
Taḥammül itmedi yek-ḥamle-i şirāne-i ḥāna
- 52 Ḳaçup fi'l-ḥāl taḥaşşun itdiler ḳışlaklara gūyā
Ola cā-yı selāmet ol gurūh-ı mefsedet-kāna
- 53 Gelüp çend-i zafer-pirāye-i şāhı daḥı der-ḥāl
İḥāta eyleyince anları bi'l-cümle şirāne
- 54 İdüp ṭop u tüfengi ber-ṭaraf ol pādişāh-ı dīn
Hemān ḳışlakların urdurdı yek-ser nār-ı sūzāna
- 55 Gurūh-ı bāǵiyāndan kim ki vardı anda cem' olmuş
Biri ḳurtulmayup hiç ḳalmayınca yandı nīrāna
- 56 O güm-rāhāna göz açdırmayup bir günde ḳahr itdi
Bu keyfiyyetle kim ḥayret-fezādur ehl-i iz' āna
- 57 Tecāvüz eyleyüp ḳānūn-ı Sulṭān-ı Süleymān'ı
Nice bid' atlar iḥdāş eylemişlerdi fuzūlāne
- 58 Ferāmūş eyleyüp bunca ḥuḳūḳ-ı luṭf u iḥsānı
Cefālar ḳalmamışdı itmedük sābıḳda ḥānāna
- 59 Bi-ḥamdi'llāh ki böyle buldıǵın gördük o bed-kārān
Bütün itdüklerin 'Oşmāniyān-ı mülkdārāna

- 60 Şehen-şāhā felek-cāhā ḥıdīv-i āsmān-ḳadrā
Eyā ḥurşīd-i tıǵı fer viren bu mülk-i ‘Oşmān’a
- 61 Sen ol şāhen-şeh-i mülk-i dilirisin ki ḥavfuñdan
‘Adem teng oldı Sām ü Rüstemān ü Ḳahramānān’a
- 63 N’ola olsañ muvaffaḳ böyle emr-i şa‘ b ü düşvāra
Ki sensūñ şimdi mazhar her ḥuşuşda ‘avn-i Mennān’a
- 64 Ḥuşuşā bu ğazā-yı ekberūñden zāhir olmışdur
Min-indi’llāh mü ’eyyed oldıǵuñ kār-āzmāyāna
- 65 ‘Adūdan çünki ecdād-ı ‘izāmuñ şārın aḫz itdük
Sezā şimdengirü tıǵuñ aşarsuñ ‘arş-ı Raḥmān’a
- 66 Bu mülki levş-i şūr-ı bāǵiyāndan eyleyüp taḥlir
Çevirdūñ şüre-zāruñ şaḥn-ı ḥuş-būy-ı gülistāna
- 67 İdüp a‘ dā için bir ‘asker-i ḥarbī daḫı tertīb
Yeñiden ḳuvvet-i zāhr eyledūñ dostān u yārāna
- 68 Demidür ba‘ d-ez-īn deryā gibi cünd eyleyüp iḫzār
Aḳınlar idesūñ her bir tarafından ḳāfiristāna
- 69 Ne olsun sāye-i şimşir-i ser-tizūñde bī-pervā
Ḳala küfr üzre böyle gelmeyüp kāfirler imāna
- 70 Ḥuşuşā sen o ḳudret şāḫibisūñ kim murād itseñ
Alursuñ zūr-ı destūñle muḫāli zır-i imkāna

⁶³b Ü ve H Mennān : M Yezdān

⁷⁰b Ü ve H muḫāli : M cihānı

- 71 Kılıçla fetḥ ü teşhîr eyleyüp hep rub‘ -ı meskûnı
İdersûñ sikke-i ḥükmüñ revān bu çār erkāna
- 72 Vekîl-i muṭlaḳ-ı şaḥîb-şerî‘ at şimdi sensûñ sen
N’ola cāri olırsa emr ü nehyüñ cinn ü insāna
- 73 Sen ol sulṭān-ı evreng-i ‘ adāletüñe der-gāhuñ
Şerefle Ka‘ beāsā kıbledür şāhān-ı devrāna
- 74 Nice Cemşîd ü İskender olup der-gāhma bende
Tefāḥur itseler şāyestedür gerdün-ı gerdāna
- 75 Ḥidivā sen o gerdün- menziletsüñ kim degül ḳādir
Ḳalem ḥürşîd-i vasfuñ zerresin irād ü ityāna
- 76 Ḥuşüşā ben o vaşşāfuña evşāf-ı celālünde
Mişāl-i ḳatre yokdur iltifātum baḥr-i ‘Ummān’a
- 77 Süḥandānān-ı dehri ḳuvvet-i ṭab‘ umla zabṭ itdüm
‘ Aceb mi faḥr idersem devletünde Ka‘ b ü Ḥassān’a
- 78 Çıḳardum baḥr-ı ṭab‘ umdan nice pākîze gevherler
Ki fā’ikdür felekde her biri ḥürşîd-i raḥşāna
- 79 Alup mülk-i ma‘ ārifden getürdim nezd-i ihvāna
Hediye bir nice kālā-yı vālā-yı mülükāne
- 80 Ne gevherler getürdüm silk-i nazma bî-nazîr ammā
Teşādüf itmedüm ḳadrin bilür hiç bir ḳadr-dāna

- 81 Bi-ḥamdi'llāh ki sen ḳadrin bilürsüñ bāri ḥünkārum
Ki sensüñ ḳadr-baḥşā şimdi cümle ḳadrmendāna
- 82 Ḳo taşdı' i dırāz itdüñ mübāhātuñle Meşhūrī
Hemān ğayrı du' ā it kim ḳaşıden irdi pāyāna
- 83 Çıḳup sultān-ı ḥurşīd-i cihān taḥt-ı sipihr üzre
Ola tā ḥükmi cārī bu sarāy-ı kevn ü imkāna
- 84 İdüp zīb-i serīr-i salṭanat mevlā bu vechile
Nice fetḥ ü zafer iḥsān ide şāh-ı cihān-bāna

NAZM-I DİĞER DER-SİTĀYİŞ-İ ĞĀZİ ḤAZRET-İ
SULTĀN MAḤMŪD ḤAN-I CENNET-MEKĀN
'ALEYHİ'R-RAḤMETÜ'L-MENNĀN*

9

Mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

- 1 Maḥmūd Ḥān' uñ ' İsa mıdur ḥüsn-i himmeti
Kim eyledi müceddeden iḥyā bu devleti
- 2 Virdi bu mülke ḳuvvet-i tıgi ile nizām
Ḥaḳḳuñ olup o şāh-ı cihāna ' ināyeti
- 3 Ḳaṭ' eyledi ' urūḳını erbāb-ı fitnenüñ
Ṭutmuş iken bu ' arşa-i pehnā-yı mülketi

* Başlık Ü ve H : M Nazm-ı Diger Der-Medḥ-i Ğāzi Ḥazret-i Sultān Maḥmūd Ḥān-ı ' Adli ' Aleyhi'r-Raḥmetü'l-Bārī

⁹ Ü 10a, M 11, H 10a

- 4 Açdı peşin Ka' be yolın zümre-i bugāt
 Kum gibi bağlamışken o rāh-ı hidāyeti
- 5 Vehhābī gibi düşmen-i ef' ī-gezendi kim
 Tutmuş idi Hicāz'ı semūm-ı mazarratı
- 6 Şīr-i jiyān-ı tığına yek-tu' me eyledi
 Şayd eyleyüp o ejder-i cāmūs-cesāmeti
- 7 Hiç yer kıomadı Anaṭolı ile Rūm'da
 Şu gibi cārī olmadık emr-i siyāseti
- 8 Seyl-āb-ı tığı hār u ḥas-ı şerr ü şūrdan
 Pāk eyledi bu şahn-ı sarāy-ı hükūmeti
- 9 Şimşīr-i şavbı ile ḥuşūşā Sitanbul'a
 Bir şah virmemişdi daḥı bu nezāfeti
- 10 İ' dām-ı eşkiyā ile ḥaşr itdi gūyiyā
 Cennet gibi sa' idlere dār-ı ḥilāfeti
- 11 Şāh-ı Hüseyn'ün aldı bu şeh intikāmını
 Tedmīr idüp ḥavāric-i küfrān-ı ni' meti
- 12 Ta' līm-i fenn-i ḥarbe daḥı ol ḥ'āce-i dīn
 Şarf eyleyüp ḥazīne-i mevfūr-ı mekneti
- 13 Biraz zamānda eyledi peydā müceddeden
 Bir ' asker-i mu' allem-i manşūr-ı ra 'yeti
- 14 Gösterdi ḳahramāna tevā 'if-i düşmene
 Resm-i muşāf ü ceng ü cidāl ü ḥuşūmeti

- 15 Te 'yīd-i dīn ü devlet için mişl-i bû-‘ Alī
Vaz‘ itdi daḡı nice ḡavānīn-i ḡikmeti
- 16 Ez-cümle iki meclis-i vālā-yı meşveret
Vaz‘ itdi kim Resūl’üñ ola cārī sünneti
- 17 Taḡşīş idüp ḡavāşş-ı ricāle birinki tā
Anda göreler emr-i mühimm-i ra‘ iyyeti
- 18 Ol meclis-i güzīdenüñ āfāḡı tutdı hem
Aḡkām-ı ‘adli nāmı ile şīt-i şöhreti
- 19 Daḡı biri de encümen-i bāb-ı ‘ālī kim
Mezkürdur anuñ ile nām-ı sa‘ ādeti
- 20 Ol bezme daḡı başḡa şunūf-ı ricālden
Me ‘mūr itdi bir nice şāḡib-dirāyeti
- 21 Maḡşūd-ı pāki bunları vaz‘ itmeden hemān
Tedbīr-i nazm-ı mülket idi ‘azm ü niyyeti
- 22 Ya‘ nī umūr-ı mülki görüp ittifāḡ ile
Taşḡīḡ ide vuḡū‘ bulan emr-i seḡāmeti
- 23 Bunlardan artuḡ emr-i niḡām-ı memālike
Şarf itdigi cevāhir-i bī-‘ add-ı ḡayreti
- 24 Mümkin degül ḡalemle yazılmaḡ tevārīḡe
Olmış nüvişte gerḡi mufaşşal ḡikāyeti

- 25 Böyle ŧeh-i yegāne-i Cemŧid-i ŧudretüñ
Olsa sezā bu resme sitāyiŧ ü midḫati
- 26 ŧāh-ı cihān-ı faḫr-ı kiyān ŧimdi kim odur
ŧāhān-ı dehrüñ a' zām-ı ŧāḫib-celādeti
- 27 Ol dāver-i mu' azzamuñ itsem muvāzene
Ġālib gelür Sikender'e ŧad-rütbe ḫaŧmeti
- 28 Devrüñ Cem-i keyānı daḫı ḫahramānı kim
Teng itdi çeŧm-i düŧmene bu ŧaḫn-ı füŧḫati
- 29 ḫaḫḫā ḫıdīv-i ŧāḫib-i ŧimŧir kim bu gün
Āfāḫı tutdı ŧiyt-i dilir-i ŧecā' ati
- 30 Ey ŧāh-ı heft-iḫlīm vey dāver-i ' aẓīm
Ey güm iden bu ' arŧada ehl-i ŧeḫāveti
- 31 Sensüñ o pādiŧāh-ı dilir-i zamān kim
Olmaz yanında Rüstem'üñ ezḫār-ı ŧüc' ati
- 32 Hem fazla-i ŧecā' atüñ āḫir meḫāsinüñ
Kim var ki ola vaŧfına ' ālemde ḫudreti
- 33 Söзде bu ' abd-i ḫalka-be-gūŧuñ ' ale'l-ḫuŧuŧ
Geçdi hezār rütbe rızāyı vü ŧevketi
- 34 İrān'ı tutdı ḫıḫḫa-i Rüm'ı idüp güzer
Firdevs gibi söзде ḫanin-i meḫāreti

²⁸. Beyit H'de yoktur

- 35 Oldı zamān-ı devletiniñ ya‘ nī Rūdekī
Fenn-i sūhanda sebķ eyle ehl-i belāgati
- 36 Eş‘ār-ı dīl-firīb-i bedī‘ ü’l-edāsınıñ
Şāyeste olsa nazm-ı Nizāmī’ye nisbeti
- 37 Ya‘ nī bu rütbe farṭ-ı mehāretle bendeniñ
Olmış iken sūhanda müselleme meziyyeti
- 38 Vaşfuñda olsa ḥāme-i miḥrüm ‘aceb mi lāl
Yokdur muḥīṭ-i vaşfinuñ encām u ḡāyeti
- 39 Meşhūrī besdür eyle du‘ā kim merām eger
Fahır ise buldı ol daḥı ḥadd ü nihāyeti
- 40 ‘Alemdede tā ki bākī olup mülk ü salṭānat
Şāhānuñ ola cārī sükūk-ı ḥukūmeti
- 41 Şadr-ı serīr-i salṭanatında idüp qarār
Olsun resīde ḥaşre degin ‘ömr ü devleti

³⁸ Ü ve H ḥāme-i siḥrim : M ḥāme-i maḥrem

MEŞNEVÎ DER-SİTÂYİŞ-İ HAZRET-İ ' ABDÜLMECİD
 HÂN DÂME Fİ-SERİR-İ SALṬANATEHÜ İLÂ- ÂĦİRİ'Z-
 ZAMÂN*

10

Fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

- 1 Dâver-i dâd-âver-i devr-i sa' id
 Şâh-ı ' âlem ya' nî Hân ' Abdülmecid
- 2 Olalı zîb-i serîr-i salṭanat
 Sû-be-sû itmekde neşr-i ma' delet
- 3 Zıkr ü fikri nazm ü i' mâr-ı bilâd
 Maṭlabı âsâyiş-i halk ü ' ibâd
- 4 İşbu minvâl üzre ol şâh-ı enâm
 Olıcağ esbâb-cü-yı intizâm
- 5 İbtidâ âşâr-ı pâk-ı vâlidî
 Yek yek te' yîd ü teşyîd eyledi
- 6 Kim birisidür berâ-yı düşmenân
 Muntaẓâm olmuş cunûd-ı bî-kerân
- 7 Biri de ez-cümle behr-i maşlaḫat
 Vaz' olunmuşdı dü-bezm-i meşveret

* Başlık Ü ve H : M Meşnevî Der-Sitâyiş-i Gâzî Hazret-i ' Abdülmecid Hân Dâme Fî-Serîr-i Salṭanatehü İlâ-ÂĦiri'z-Zamân

¹⁰ Ü 12b, M 14, H 12b

- 8 Birisi aḥkām-ı ‘adliyye biri
Bāb-ı ‘ālī meclis-i pākteri
- 9 Bunlaruñ ğayrı Sitānbul’da ne var
Bezm-i şūrā nāmı ile nāmdār
- 10 Cümlesin ol pādişāh-ı Cem-edā
Vaz’ u te’sīs itdiğinden mā-‘ adā
- 11 Her vilāyetde bu uslūb üzre hem
Bezm-i şūrā vaz’ ın itdi mürtesem
- 12 İttifāk-ārā ile tā kim umūr
Ḥaqq ü ‘adl üzre görülsün bī-kuşūr
- 13 Bunlaruñ hem ğayrı tefrī‘ ātdan
Her ne var efrād-ı tanzīmātdan
- 14 Hep bu şāh-ı ‘ādilüñ kânūnıdur
Zāde-i ra’-yı ḥulūş maqrūnıdur
- 15 İşbu kânūnlarla ser-tā-ser çü āb
Bāğ-ı mülke virdi ḥaqqā āb ü tāb
- 16 Kimsede rence taşaddī kalmadı
Ḳudret-i zulm u ta’ addī kalmadı
- 17 Ne ḥarāmī var ne kıtā‘-ı tarīḳ
Şātıla gürg olsa şāyeste refīḳ
- 18 Eyledi te’yīd-i şulḥı hem düvel
Kalmadı ğā’ile-i ceng ü cedel

- 19 Oldı āsūde ra‘iyyet bī-gümān
Buldı ‘ālem māye-i emn ü emān
- 20 Bundan a‘lā bir zamān olmaz meger
‘Ahd-i pāk-i aķreb-i ħayrū’l-beşer
- 21 Ħabbezā şāhenşeh-i vālā-merām
Kim zamānında cihān buldı niżām
- 22 Böyle şāhuñ ħāme-i mu‘ciz-edā
Yazsa evşāfin bu resm üzre sezā
- 23 Pādişāh-ı dādkār-ı bahr u ber
Cem- ħaşem İskender ü Dārā-zafer
- 24 Mihr-i pür-lem‘-i sipihr-i dāveri
Gevher-i yektā-yı bahr-ı serveri
- 25 Ķadr u rif‘atla felekden berterin
Sāme-i mecdī füzūnter ez-zemān
- 26 Eşref-i şāhān-ı devrān ü zamān
Tāc-baĥşā-yı gurūh-ı serverān
- 27 Vāriş-i mülk-i Süleymān-ı nebī
Şehriyārān-ı zamānuñ aġlebi
- 28 İşbu şāhen-şāhdur bi’l-iştihār
Şübhesiz şāĥib-ķırān-ı rüzgār

- 29 Olalı zīb-i serīr-i Hüsrevān
Olmadı maġlūb-ı düşmen bir zamān
- 30 Kānde kim itdiyse ceng ü kārzār
Düşmen-i bed-ḥ^yāhın itdi tār mār
- 31 ‘Avn-i Haḡ her yerde yār ü yāveri
Kande gitse nuşret-i Haḡ rehberi
- 32 Tālī‘ i kuvvetde böyle şehriyār
Hiç ne görmiş ne işitmiş kimse var
- 33 Her ne matlūb eylemiş bā-şıdḡ-ı tām
Eylemiş iḡsān aña Rabbü’l-Enām
- 34 Siyyemā evşāfdan mümidd ü ḡater
Her ne var beyne’l-ḡalāyık mu‘ teber
- 35 Cem‘ idüp zātında bi’l-cümle Hūdā
Hüsni evşāf ile kılmış mu‘ tenā
- 36 Şāḡib-i ḡab‘ ü dil ü ‘aḡl-ı selīm
Mālik-i zihni ü zekā-yı müstaḡīm
- 37 Āsmān-ḡadr u şeref ‘arş-himem
Ma‘den-i ḡulḡ-ı ḡasen baḡr-i kerem
- 38 Şevket ü ḡudret mürüvvet ma‘ delet
Hem cüvān-merdī vü luḡ u merḡamet
- 39 Her biri bir vaşf-ı zāt-i pākidür
Gevher-i kenz-i kenīz-i ḡākidür

- 40 Pādişāhā sensin ol şāh-ı ‘azīm
Kim yanuñda olamaz Dārā nedīm
- 41 Sañā bağş itmiş Hūdā-yı lā-yezāl
Cümleden yeg şevket ü cāh ü celāl
- 42 Sensüñ ‘izzetle imāmü’l-müslimīn
Hem vekil-i fağr-i cümle ‘ālemīn
- 43 Sāye-i luğf-ı Hūdā-yı lem-yezel
Māye-i āsāyiş-i mülk ü milel
- 44 Tācdārān-ı zamānuñ emcedi
Dādkārān-ı ciğānuñ evhadi
- 45 Sen gibi bir pādişāh-ı hūbkār
Hiç ‘aceb görmiş mi çeşm-i rūzgār
- 46 Olsa her mūyum tenümde bir zebān
Vaşfuñı mümkün degül itmek beyān
- 47 Bā-ğuşuş bu ‘abd-i pīr-i kemterüñ
Ya‘nī Meşhūrī ma‘ārif-güsterüñ
- 48 Hāmesin der-dest idüp bā-şevk-i tām
Eyledikçe nağş-ı güftār u kelām
- 49 Qālīb-ı bī-cān-ı lafza cān virür
Hem muğāle şüret-i imkān virür

---

⁴⁸b Ü ve H nağş : M nazm

- 50 Ya' nî vardur kudreti bî-irtiyâb
Sözde haç çekmeklige ber-rû-yı âb
- 51 Âb u âteş bir yere cem' itmege
Vâdi-i nâr fitneye hem gitmege
- 52 Şâ' irem ol rütbe kim 'âlem eger
Ber-çaraf olsa olup hep nükte-ver
- 53 Bendeñe olmaz n'ola dirsem 'adîl
Var iken sen gibi memdûhum delîl
- 54 Söz temâm oldu yeter Meşhûriyâ
Fağr ise maşşûd buldı intihâ
- 55 Çünkü nazmuñdan 'arz-ı bî-iştibâh
Oldı hayr ile du'â-yı pâdişâh
- 56 İşte ol demdür ki bā-ihlâş-ı tām
İdesün da'vât-ı hayra ihtimām
- 57 Tā ide dā'im anı Rabbü'l-'ibād
Taht-ı şāhīde ilā-yevmi't-tenād
- 58 Gün-be-gün efzün idüp hem devletin
Eylesün peyveste 'arşa rif' atin
- 59 Leşker-i manşûrını itsün fuzün
Ol kadar kim t̄ā ola encüm-numün
- 60 Gālib-i muṭlağ idüp bed-ḥ'āhına
'Ālemi ḡul eylesün der-gāhına

- 61 İşbu uslûb üzre ol şâh-ı enâm
Pâydar oldıqça tâ rûz-ı kıyâm
- 62 Gün-be-gün artup şukûh ü şevketi
Hâşre-dek bulsun terakķî devleti

NAẒM-I DİĞER DER-SİTÂYİŞ HAZRET-İ SULTÂN
‘ABDÜLMECİD HÂN GERDÛN-MAĀAR DĀME MĀ-
DĀME’L-BAĀRU VE’L-BER*

11

Fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilün

- 1 Her ne dem tab’ um ki naķd-ı şevķi der-himyân ider
‘Arz-ı evzâ’ -ı civânmerdî-i hüş-güyân ider
- 2 Cüş idüp mânend-i baĀr-i bî-kerân âşârını
Bir biri ardınca çün emvâc-ı bî-pâyân ider
- 3 Ziver-i mazmûn ile her nazm-ı pāk-i dil-keşin
Güiyâ bir nev-‘ arûş-ı ‘âlem-i imkân ider
- 4 Ma’ na-yı rengîn-i nazmın bâde-i gül-günveş
Māye-i keyf ü neşâţ zümre-i rindân ider
- 5 Resm-i gün-â-gün göstermekde beyt-i nazmını
Hâne-i naķş ü nigâr-ı Çîn ile seyyân ider

* Başlık Ü ve H : M Nazm-ı Diger Der-Sitâyîş-i Ğâzî Hazret-i Sultân ‘Abdülmecîd Hân

¹¹ Ü 14a, M 16, H 14b

- 6 Rişte-i nazm-ı güzînin gevherin elfâzla
Ser-be-ser zîb-i ser-i enzâr-ı istihsân ider
- 7 Târız u tavr-ı dil-keşîde mîşra‘ -ı bercestesin
Kâmet-i dildâr yâhûd servi-i bostân ider
- 8 Vâdi-i ‘ arz-ı sühân-güyide hem bî-dillere
Gün-e-gün evzâ‘ -ı nâz ü şîve-i hûbân ider
- 9 Rağş-ı fikri hiç kühne ‘ arzı itmez iltifât
Dâ’imâ bir nev-zemîni ‘ arşa-i cevân ider
- 10 Ehl-i dilden nazm ü eş‘âr-ı neşâf-engizini
Kim oğursa def‘ -i endûh u gâam-ı devrân ider
- 11 Târız-ı i‘ câz üzre her bir beyt-i nazm-ı dil-keşin
Hâşma da‘ vâ-yı sühân-sâzide bir bürhân ider
- 12 Kande hâşm-ı reşk-hû güftâr-ı hârîk-‘ âdesin
Kangı kâfir kim görür bî-ihtiyâr îmân ider
- 13 Mağta‘ -ı manzûmesinde fâhr idüp akrânına
Her sözün güyâ delîl-i da‘ vâ-yı rüçhân ider
- 14 Bâ-huşûş vaşf-ı güzîn-i dâver-i devrânda
‘ Arz-ı kâlâ-yı hünermendi-i nev-‘ ün vân ider
- 15 Ya‘ nî Hân ‘ Abdülmecîd’ üñ kim kalem evşâfını
İşbu resme zîb-i nağş-ı levha-i dîvân ider
- 16 Pâdişâh-ı bağr u ber hâmi-i ekber kim felek
Sâyesinde gerdiş-i âsâyiş ü emân ider

- 17 Dāver-i devrān-ı a‘zam kim mülük-ı sâ‘ire
Andan isticlâb-ı tâc u efser-i sulţân ider
- 18 Şehriyâr-ı Cem-ħaşem kim gelse farzâ bir yere
Şanma İskender anuñla da‘vâ-yı aķrân ider
- 19 Zerreveş bir bende-i mensûb-ı bâb-ı devleti
Sâyesinde kesb-i şân-ı neyyir-i rahşân ider
- 20 Baĥt u devlet yâveri tevfiķ u nuşret rehberi
Kande‘azm itse yanınca bendevâr püyân ider
- 21 Hem ĥulûşı iķtizâsı rezme niyyet eylese
Düşmeni şulĥ u şalâh yâĥud kim istimyân ider
- 22 Dāver-i rû-yı zemîn sulţân-ı‘adl-âyîn kim
Ne yere ĥükm eylese ma‘mûr u âbādân ider
- 23 Hem nizâm-ı mülke dâ‘ir her ne ķânûn eylese
Mûcib-i âsüdegî-i‘âlem ü ekvân ider
- 24 Emrine vâcibdür itmek müslimîne imtişâl
Kim ider şer‘e muvâfiķ her ne kim fermân ider
- 25 Dāverâ sensüñ bu gün ĥünkü imâmü‘l-müslimîn
Kim iķâ‘at eylemezse emrüne ĥüsrân ider
- 26 Zıll-ı Mevlâ hem vekîl-i Muşţafâ’suñ kim saña
Emr ü fermānuñ ĥilâfı vaz‘-ı nâ-şâyân ider

- 27 Bā-ḥuṣūṣ sensüñ o şāḥib-seyf kim Rüstem'leri
Bīm-i ḳahruñ zīr-i ferş-i ḥākda lertzān ider
- 28 Rezmgehde kūh-ı āhın olsa da ḥaşmuñ anı
Ḳahramān-ı himmetüñ elbette rû-gerdān ider
- 29 Şevketüñ bu rütbe gördikçe mülük-ı her-ṭaraf
Ḥ^vāh-nā-ḥ^vāh 'aḳd-ı şulḥı muḥkem ü itḳān ider
- 30 Sende hem ol mertebe 'adl u seḥāvet kim ne var
Tīg u şimşīre ne ḥācet kim saña 'işyān ider
- 31 Cālis-i evreng-i sulṭānī olaldan 'āleme
İtdigüñ cūdı ne deryālar ne ḥūd bir kān ider
- 32 Sen şehin-şāh-ı kerīmi vaşf iden vaşşāflar
Ḥātem ü ma' nā ḳapuñda ḥācib ü derbān ider
- 33 Ḳaṭre-i deryā-yı iḥsānuñ olanlar maḫzarı
Ma' nide Ḳārūn'a faḫr-i şervet ü sāmān ider
- 34 Böyle bezl-i cūdı böyle 'adl u dādı sen gibi
Pādişāhlardan bu gün ḳaḅgı cihāndārān ider
- 35 Ol ḳadar āsūde itdüñ 'ālemi kim gusfend
Gürg ile bī-ḥavf u pervā ülfet-i iḥvān ider
- 36 Dest-i bīdād-ı felekden sāye-i 'adlūñde hīç
Ḳalmadı bir kimse şekvā eyleyüp efgān ider
- 37 Pādişāhā ḳaḅgı bir evşāfuñ iḥşā eyleyem
Vaşfuñı encümle 'ālem şayıda yek-sān ider

- 38 Siyyemā sözde bu ‘abd-i ‘āciz kim rağbetüñ
 Kudreti emr-i muḥāli ḳābil-i imkān ider
- 39 Feth idüp bir laḫzada bunca tılsım-ı müşkili
 H̄jāric ez-maḳdūr-ı emr-i eş‘ abı āsān ider
- 40 Mülk-i ma‘nāya niḫām u intizām baḫş itmede
 Güyiyā her lafzı bir sulṫān-ı fermān-rān ider
- 41 Şāhid-i nazmın libās-ı ḫüb-maẓmūnlarla hep
 Eyleyüp tezyīn ḫalkı ‘āşık u ḫayrān ider
- 42 H̄şma güftār-ı belīgin ma‘rez-i işbātda
 Şā‘irān-ı dehr eş‘ārın delil ityān ider
- 43 Pādişāhum devletüñde fā’iḳum aḳrānuma
 Şanma bunda kızb idüp yā nefsüme buhtān ider
- 44 Tīg-i ser-tiz-i zebānumdan kaçup ehl-i süḫān
 Her biri nefsin bu gün bir küşede pinhān ider
- 45 Server-i ehl-i ma‘ārif oldıgum sāyeñde hiç
 Ḳalmadı bir kimse teslīm itmeyüp küfrān ider
- 46 Ger olursa zerre ‘avn-ı i‘tibāruñ bendeñe
 Sözde hiç olmaz benümle da‘vā-yı merdān ider
- 47 Buldı encāmı ḳaşideñ faḫri ḳo Meşhūriyā
 Kim tefāḫur ḳadr-i ehl-i dānişi noḳşān ider

- 48 Ba^c d-ez-în şāha du^c ā it kim hünermendān anuñ
Sāyesinde kām alup kesb-i ^c uluvv-ı şān ider
- 49 Gülsitān-ı ^c ālemi tā kim nesīm-i feyz-i Hāķ
Her seher luḫfiyla yek-ser pür-gül-i ḫandān ider
- 50 Görmesün çeşm-i cihān gülşen-sarā-yı devletin
Bir zamān bād-ı fenā hedm eyleyüp vīrān ider

DER-SİTĀYİŞ-İ ŞADRA^c ZAM VE VEKİL-İ EFḫĀM
ḤAZRET-İ MUŞTAFĀ REŞİD PAŞA VEFFEKA'LLĀHÜ
TE^c ĀLĀ Fİ-UMŪRİHİ'L-^c ULYĀ*

12

Mefā^c ilün / fe^c ilātün / mefā^c ilün / fe^c ilün

- 1 Girince dest-i talebkārına midād-ı şu^c ūr
Ferāġat cyledi ārāmı ḫāme-i pür-zūr
- 2 İdüp du^c āvī-i ^c arz-ı hünerverīye kıyām
Nice dūr-i kelimāt itdi zīb-i silk-i suḫūr
- 3 Nice dūr-i kelimāt-ı güzīde kim gūyā
Felekde her biri pertevle māh u kevkeb ü ḫūr
- 4 Alup cerīde-i nazmında derc ü serd itdi
Sūḫanda her ne ki vardur nefāyis-i meşhūr

* Başlık Ü ve H : M Kaşide-i Der-Sitāyiş-i Sadra^c zam Mustāfā Reşid Paşa
12 Ü 15b, M 18, H 16a

- 5 Sütün-ı seng-i belâgatla kıldı her beytin
Mişâl-i çaşr-ı Havernak müşeyyed ü ma' mür
- 6 Nice kumâş-ı hüner itdi lahçada icād
Ki olsa her biri şâyeste yādgār-ı duhūr
- 7 Virüp libās-ı mezāmını n'ola zînet-i tām
'Arūs-ı nazmını kıldı nazîri nā-manzūr
- 8 Kelām-ı nazm-ı şafā-bağşın itdi rıfqla hem
Cerāhet-i dil-i ğam-ı yāra merhem-i kāfūr
- 9 Zemîn-i tāze ile kıldı nazm u eş' arın
Gürüh-ı ehl-i dile bā' iş-i neşāṭ ü sürūr
- 10 O deñlü söyledi şîrîn-şeker gibi güftār
Ki kim işitse olur mübtelāsı çün zenbūr
- 11 Çıkardı dūr gibi baħr-i qarîhasından hep
Zebān-ı ney-şekerinden ne eylediyse şudūr
- 12 Nice güher gibi sözler didi kim her birisi
Sezā olursa o şadr-ı yegāneye maħşūr
- 13 O şadr-ı 'ālî ki āşār-ı ħüsn-i himmetidür
Ne var ise görülende muħassenāt-ı umūr
- 14 Vekîl-i şāh-ı cihān Muştafā Reşîd Paşa
Ki oldur emr-i nizām-ı memālike me' mür

¹²a M didi kim: Ü ve H söyledigim

- 15   Hıdîv-i ‘ālî-himem ehl-i seyf ü ehl-i kıalem
Muhtıı-tı ‘aql u hikem dāver-i reŝîd-i vaķūr
- 16   Bu bāĝ-ı mülke bahār-ı neẗāreti gibi hıç
Yaķında virmedi kimse ıarāvet-i mevfūr
- 17   ‘İlāc-ı ra’-yı heķimānesiyle def’ itdi
Ne kim meẗālime dā’ir ‘ilelden itdi ẗuhūr
- 18   ‘Adem diyārına sevķ itdi āb-ı tıĝı ile
Bu ‘arşada ne ki buldıysa çirk-i fitne vü ŝūr
- 19   Düvelle ‘aķd-ı meŝāfātı eyledi te’yîd
Ne ceng kıldı ne ĝavĝa ne hūd diĝer maħẗūr
- 20   Zihî vezîr-i Aristō-hıred ki bî-hîcā
‘Adū-yı dîni meŝāfāta eyledi mecbūr
- 21   Őiyānet itdi hem ol deñlü zîr-i destānı
Ki kimse olmadı bir ĝüne ĝadr ile maĝdūr
- 22   Kılup halk u berāyāyı yek-ser eyledi celb,
ıarîķ-i ‘adle sülükıyla ŝarf idüp maķdūr
- 23   O deñlü eyledi halkı biri birinden emîn
Ki itse insle ülfet sezā vuħūŝ u ıuyūr
- 24   Zamānı oldu zamān-ı refāh u āsāyiŝ
Ki her-kes itmede ‘îd u ŝafā vü sūr-ı ĝubūr
- 25   Senîn-i vāfiredür kim bülend-himmet ile
Bu ŝadre gelmedi ‘ādil bu ĝüne bir düstūr

- 26   Hıdīv-i dādgerā āşaf-ı semā-himemā
Eyā yegāne-i devrān-ı ma‘ delet-i meftūr
- 27   Sen ol vezīr-i ‘ādelet-semīrsūñ ki bütün
Zamān-ı ma‘ deletūñde cihāniyān mesrūr
- 28   Nedür o mertebe hem t̄ālī‘-i müsā‘ id kim
Saña ‘ aṭā vü kerem eylemiş Hıdā-yı Ğayūr
- 29   Egerçi cem‘ in irāde idersūñ ezdāduñ
Ne mümkin olmamağ emr-i muḫāl iken maḫşūr
- 30   Bu nazm-ı mülke sen olduñ vesīle olmışken
Fesād-ı vaḫtile güyā ki güfte-i menşūr
- 31   Muvāfiğ itdi seni itdigiçün Hāzret-i Hāğ
Şalāḫ-ı ḫāl-ı berāyāya bezl-i sa‘ yi vufūr
- 32   ‘Ale’l-ḫuşuş ki şāh-ı ḫaḫāyık-āğāhuñ
Hiç itmedūñ ḫidemāt-ı celīlesinde ḫuşūr
- 33   Senūñ bu devlete vāḫi‘ olan şadāḫatinūñ
Ne mümkin eyleye vaşfin bu ‘abd-i nā-maḫdūr
- 34   Edā-yı sükker-i vaşfuñda oldum ‘acze lāl
Süḫanda olmışiken t̄ūṭiler gibi mağrūr
- 35   Nice ben olmayam ebkem muḫālif-i eyyām
Sefine-i dilüm itdi ğarīğ-i baḫr-i fütūr

³⁰.beyit M ve H’de yoktur

- 36 Baña bu deñlü ma‘ârifle ya‘nî tãli‘ kim
Müyesser itmedi hergiz şafâ-yı bâl u huzûr
- 37 Naķışe bendemi yâ tãli‘ ümde mi bilmem
Ki böyle kaldum ayakda mişâl-i na‘l-i sutûr
- 38 ‘Ulüvv-i himmet ile destgîrim ol ki bu gün
Kemâl-i luţfla sensüñ fütâdegâna naşûr
- 39 Sühan tükendi ço itnâb-ı nazmı Meşhûrî
Beyân-ı hâl ise maķşûd bu deñlü ancaķ olur
- 40 Du‘â-yı hayr ile eyle ķaşideñi itmâm
Ki oldur ‘âdet-i pâk-i sühan-şinâs-ı fehûr
- 41 Cihânda tâ ola emr-i vekâlet-i muţlaķ
Gurûh-ı tâcvârâna göre ehemmi-i umûr
- 42 Hemişe eyleye zîb-i şadâret-i ‘uzmâ
Muvaffaķiyyet eyle zâtını Hüdâ-yı Şekûr

DER-SİTĀYİŞ-İ HAZRET-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MÜŞĀRÜN
İLEYH DĀME Fİ-ŞADRĪHİ'L-‘ĀLĪ İLĀ-YEVMĪ'L-ĶIYĀM*

13

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Virüp endāmına nev-cāme ile ziynet-i tām
Ķaṭı maḥbūb görindi yine devr ü hengām
- 2 Def idüp gördiğümü āyīne-i dillerden
Yine taḥşil-i şafā eyledi bi'l-cümle enām
- 3 Cā-be-cā āyīn-i cem‘ iyyet idüp itmede ḥalk
Kimisi sūr kimi resm-i behīn-i bayrām
- 4 Yine tā ki irişüp vaḫt-ı bahār şādī
Gül gibi açdı dil-i ğamzede-i ḥalkı tamām
- 5 Mihr-i ümīd toğup ‘ālem-i dillerden hep
İtdi nūriyla yine ref‘-i zelām-ı ālām
- 6 Yine bir şīve-i nādīde ile şāhid-i baḫt
Eyledi ‘āşık-ı bī-dilleri mesrūr u be-kām
- 7 Rūz-ı ‘īydine mu‘ādil olup her rūz-ı sa‘īd
Şeb-i ḳadre bedel oldı yine her bir aḫşām
- 8 Sürdi ceys-i ğamı iḳlīm-i dil-i ‘ālemden
Yine leşker-keş olup pādīşeh-i şevḳ u ğarām

* Başlık Ü ve H : M Ḳaşıde-i Diger Der-Sitāyiş-i Ḳazret-i Şeyhü'l-İslām Müşārün İleyh
13 Ü 17b, M 20, H 17a

- 9   Gül gibi güldi meserretle yine ‘ālemyān
Gam ile olmuş iken bülbül-i zār u ser-i sām
- 11   Dil-i deryā-yı ‘avālimde tetebbu‘ iderek
İtdi der-dest yine gevheri ğavvāş-ı merām
- 12   Buldi ‘ālemde hevāsın yine geşti-i emel
Baħrı teng itmiş iken aña muħālif eyyām
- 13   Reh-nümālıķla bu dem ‘āleme Һızr-ı tevfiķ
Her-kesi itdi yine vāşıl-ı ser-menzil-i kām
- 14   Siyyemā ehl-i kemālūñ güher-i ğadri yine
Ķıymetin buldı olup her biri mümtāz u benām
- 15   Yine gösterdi sehāsın fużalāya gerdün
De’bi ‘arz itmek iken ekşeri evzā‘-ı li’ām
- 15   Ya’ nī ‘Ārif Beg Efendi gibi bir fāzılı kim
Görmemiş mişlini bu dīde-i heft- ecrām
- 17   Getürüp mesned-i fetvāya hezār ‘izzet ile
İtdi bu vechile aşħāb-ı kemāle ikrām
- 18   Nice fāzıl ki bu resme güher-i evşāfın
Rişte-i nazma çeker ğāme-i müşğin erğām

---

⁹b M itmiş iken :Ü ve H olmuş iken

- 19 A'lem-i devr ü zamān vāriş-i 'ilm-i Nu' mān
Müfti-i müctehid-'ünvān-ı umūm-ı İslām
- 20 Ser u çeşm-i şulehā seyyid ü sa' d-i ' ulemā
' Ārif-i ser-i Hūdāvend-i ' Azīz-i ' Allām
- 21 Menba' -ı fażl u nuket nüshā-i ' aql u hikmet
Şādık u mu' temed-i devlet-i pāyende-қыyām
- 22 Zübde-i mağz-ı rü 'ūs-ı hükemā-yı devrān
Қurretü'l-' ayn-ı fuḥūl-ı ' ulemā-yı a' lām
- 23 Zihī ' allāme kim ' aşrında geleydi Keşşāf
O қadar fażlile eylerdi anı isti' zām
- 24 Fazle-i fażlı hem ol fāzıl-ı bī-hemtānuñ
Nice evşāfı daḡı var ki bulunmaz encām
- 25 Ma' den-i luḡf u kerem қulzüm-i eşfāқ u himem
Genc-i yāқut-ı şiyem dürc-i lülü-i kelām
- 26 Şāḡib-i ṡab' -ı güzīn ehl-i vaқār u temkīn
H'āce-i mekremet-āyīn-i ḡavāşş u ' avām
- 27 Görse bir kimseyi nār-ı elem-i faқre dūçār
İder iṡfāya miyāh-ı keremiyle aқdām
- 28 Gelse bir kimse eger der-gehine nāle-künān
ḡandelerle ider ircā' ın anuñ istilzām
- 29 Olur elbet ne қadar müşkil ise çāre-resi
Derdini der-gehine her kim iderse i' lām

- 30 Hışılı almadı devrinde anuñ bir yüzden
Olmadı bāy u gedā nā 'il-i lu u in' ām
- 31 Ne a'ceb zātı bu evşāf ile olsa mevşuf
Ki bu evşāf ile itmiş anı Hıa ni' met-i 'āmm
- 32 Fāzılā kām-dihā şadr-nişin-i kerimā
Ey iden mekremeti zümre-i arārı ulām
- 33 Sensüñ ol server-i aşāb-ı semāhat ki bu dem
İtdi far-ı keremüñ Bermekiyān'ı üm-nām
- 34 Şit-i fazl u kerem u cüduñ idüp Rüm'ı üzer
Oldı peyveste-i ilīm-i Hıicāz u A' cām
- 35 Eyledüñ āb-ı zülāl-i keremüñle sır-āb
Ne adar var ise teşne fuarā vü nā-kām
- 36 Virdüñ ehl-i hünereñ her birine ālinece
Kimine rütbe kimin rütbesin itdüñ a' zām
- 37 N'ola bu 'abd-i adīmüñ daı bir rütbe ile
Olsa ey kām-ı kerem 'ahd-ı şerifüñde bekām
- 38 Nice bir rütbe veli zıll-ı cihāndārıde
Düş-ı şeyhühetüme ola münāsib arām
- 39 Tāli' ümdür var ise şimdiye dek māni' olan
Yohsa āşā ki kerim ide dirig-i ikrām

- 40 Ne kadar rütbeye şâyeste biđā' am yoğ ise
Yine ben fā'ikūm aqrānuma ey fahr-ı kirām
- 41 Umarum āb-ı zülāl-i keremūnle çün bār
Bu temennām ola haşıl ne kadar ise de hām
- 42 Söz temām oldu du' ā ile yeter Meşhūrī
Bu kadar kām-ı dili eyledūñ ' arz u ifhām
- 43 Tā şeh-i şer' -i şerīf bākī olupda hükkām
Sāyesinde ide ' ālemlere neşr-i aḥkām
- 44 Şadr-ı fetvāda olup rükn-i işārātıyla
Kaşr-ı dīne vire Ḥaḫ' izz u cell-i istihkām

DER- SİTĀYİŞ-İ CENĀB-I ḤAZRET-İ ŞEYḤŪ'L-
İSLĀM-I MÜŞĀRŪN İLEYH BERĀ-YI TEŞEKKŪR-İ
RŪ'ŪS-I HŪMĀYŪN MEYMENET-İ MAḤRŪN *

14

Mefā' ilün/ mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Şükr-i lillāh yine pür neş'e oldım vefḫ-ı kām üzre
Yine şundi baña sāḫī-i gerdün cāmı cām üzre
- 2 Yine āzādelerveş mūnis-i şevḫ ü neşāt oldum
Ġam u endūhı hem-dem eylemişken iltizām üzre

* Başlık Ü ve H: M Kaşide-i Diger Der-Sitāyiş-i Cenāb-ı Şeyḫü'l-islām-ı Müşārün İleyh Berā-yı Teşekkür-i Rū'ūs-ı.Hümāyün

¹⁴ Ü 18a, M 21, H 18b,

- 3 Yine itdi neşâtum t̄ali' -i nâ-şādımı bīdār
Olurken bundan aqdem pister-i gamda menām üzre
- 4 Yine şayyād-ı bahtum t̄tdı evc-i çerh-ı vālādan
Hümā-yı nīg-i kāmum indirüp evtād-ı dām üzre
- 5 Yine oldı müselleme esb-i t̄iz ü ser-keş-i kāmum
Olurken cünbüş ü refitār-ı nā-munqād u rām üzre
- 6 Yine oldı dilim z̄ib-i ser-i minā-yı cem' iyyet
Periştān-ḥāl iken sünbül gibi şart-ı devām üzre
- 7 Yine hüşyār-ı şādī vü şafā oldum küdüretle
Nice demdenberü bī-hüş iken mest-i müdām üzre
- 8 Yine buldı derūnum ḥāl-i yek-rengide istiqrār
Olurken ızdırab-ı ḥāl ile şad-güne fām üzre
- 9 Yine der-dest idüp dārū-yı kāmum eyledüm taşt̄ih
Vücūdum 'illet-i ye's ile kılmışken seḫām üzre
- 10 Yine hengām-ı miḫnet gāyetin buldı güzārişle
Geçer 'ömrüm şafā-yı ḥātır-ı mālā-keḫām üzre
- 11 Yine fülk-i dil oldı sāḫil-i ümmīde peyveste
Muvāfiḫ rüzgār esdi bu baḫr-i ızdiḫām üzre
- 12 Yine necm-i ümīdim t̄ali' oldı burc-ı es' addan
Olur gālīb şerefle pertev-i bedr-i tamām üzre

- 13 Yine ‘arz itdi rüyın bir tarafından şahid-i maṭlab
‘Arūs-ı zīb-baḥşāsā niḫām u intiḫām üzre
- 14 Yine vaḫt u zamānıyla yetiḫdi meyve-i maḫşūd
Bu bāğzārda ḫalmıḫken öyle ḫarz-ı ḫām üzre
- 15 Yine dest-resi ser-i sofrā-i ḫ’ān-ı kerem oldum
Geçerken rūzgārım āyīn-i ehl-i ḫiyām üzre
- 16 Yine bir fāzıl-ı devrānuñ itdi neyyir-i cūdı
Derūnum ‘ālemin pūr-nūr ḫılmıḫken ḫalām üzre
- 17 Nice bir fāzıl-ı nā-yāb-ı devrān vāriḫ-i Nu‘ mān
Ki fażlıyla tefevvuḫ itmiḫ eslāf-ı ‘iḫām üzre
- 18 Cenāb-ı ḫeyḫū’l-islām ya‘ nī ‘Ārif Beg kim aḫvāli
Güher-pāḫ-ı hidāyetdür ser-i ḫalḫ u enām üzre
- 19 Zihī ḫadr-ı meḫḫet ḫulzüm-i himmet kim ‘ahdinde
‘Ulūmuñ ḫadri fā’iḫdür sipihr-i keḫ-ḫırām üzre
- 20 Kemāli eyledi İbn Kemāl-i fāzılı güm-nām
ḫalurdı Bū Su‘ūd gelseydi devrinde melām üzre
- 21 Nice seyyid gibi fāzıllar ol ‘allāme-i Rum’uñ
ḫalur naḫḫ-ı kemāliyle yanında ittiḫām üzre
- 22 Kemāl-i ‘ilm u fażlından ziyāde sā’ir evḫāfi
Degül meḫḫūd eslāf-ı taḫayyürān fiḫām üzre
- 23 ḫuşūḫā feyz ü cūdı keḫret-i ḫöhretle ez-cümle
Olur eslāfına gālib dü-bālā inḫimām üzre

- 24 O müfti-i kerem-girdāruñ elķāb-ı cihān-giri
Bu resme naķş olınmış řāk-ı çerh-i sebz-i fām üzre
- 25 Hüdāvendi kerem-mümtāz-ı ‘ālem fāzıl-ı efhām
Hep eřvārı müsellemlāzım-ı hıulķ-ı hümām üzre
- 26 Taḥayyür-nükte-āřnā řāḥib-i dil ‘ārif-i mevlā
İmām-ı ehl-i taķvā silk-i ařḥāb-ı kirām üzre
- 27 Ferişte-hıulķ u sīret baḥr-ı dürr ü gevher-i himmet
Heme kārı ‘adālet mūcib-i řer‘-i benām üzre
- 28 Derinde merḥamet bir kāse-līs-i raḥm u eřfāķı
Seḫā bir bende-i nuṭķ u ‘ařāsı řıdķ-ı tām üzre
- 29 Nuķūd-ı cūdı muḥtācān-ı devrāna olup maḥřşūř
‘Aķār-ı ‘avnı vaķt-ı bī-kesāndur iķtisām üzre
- 30 Olurdı Hātem-i Ṭay bir ķulı olmaķlıġa řālib
Göreydi bezl-i cūdıń böyle farķ-ı ihtimām üzre
- 31 N’ola bāġ-ı kerem tāze řarāvet bulsa ‘ahdinde
Ki cū-yı cūdı cārīdür hemīře inķisām üzre
- 32 O niḥrīr-i keremkāruñ çerāġ-ı ḥařřidür şimdi
Felekde kim ki vardur kām-yāb olmış merām üzre

²⁶ .beyit M’de yoktur.

³² b Ü ve H merām: M mūdām

- 33 Hıuşūşā cümlesinden devħa-i elťāf u iħsānı
Dü-bālā sāye-baħş oldu bu ‘abd-i müstehām üzre
- 34 Ser-i müyında aşlā yog iken āşār-ı istihķāk
‘Aťā vü luťfuña gördi sezā de ’b-i kirām üzre
- 35 Ŧarık-i nāzenin-i ehl-i ‘ilme ya‘ nı bi’l-idħāl
Rü ’ūs ile çerāg itdi kemāl-i iħtirām üzre
- 36 Zihı ehl-i kerem kim sāye-i řübā-yı iħsānı
Bu resme řāmıl olmışdur cemı‘-i ħāşş u ‘āmm üzre
- 37 Naħırā dāverā řadr-ı řudūr-ı mekremetkārā
Eyā cūdıyla fā ’iķ dāverān-ı nıg- nām üzre
- 38 Sen ol řadr-ı řudūr-ı mekremetsüñkim zamānuñda
Degül meşhūd mükerrrem olmadıķ vefķ-ı merām üzre
- 39 İcābetgāh-ı ħācet olmasaydı Ka‘beveş dā ’im
Olur mı böyle řavāfān-ı der-gāhuñ zihām üzre
- 40 Seħāvet merħamet himmet ‘adālet cümle cem‘ olmış
Gelüp zātuñda ħaķķā ħüsn-i tertıb ü niżām üzre
- 41 ‘Aceb eslāfda gelmiş görülmüş var mıdur bilmem
Naźır-i zāt-ı pāküñ bu meħāsin bu řiyām üzre
- 42 Seni tavşıfe kim vardur süħandārān-ı ‘ālemde
Ola ķādir bu evşāf-ı me‘ālı i‘tişām üzre
- 43 Hıuşūşā sözde bu ‘abd-i řadāķatkār-ı dırinüñ
Tefevvuķ eylemişken nice üstād-ı benām üzre

- 44 Gelince vādi-i a‘lā-i evşāfuñda ħabṭ oldum
Mîşal-i lāl-i māder-zād-ı‘ acz u infihām üzre
- 45 Niçün sen var iken ğayrı sitāyiş eyledüm bilmem
Bu evşāf-ı kemālat-ı ‘aṭā vü i‘tisām üzre
- 46 Ğuşūşā kim ne gördümse felekde behreme dā’ir
Bütün sāyeñde gördüm hep luzūm-ı ihtirām üzre
- 47 Efendüm ba‘d- ez-în evşāfuña ħaşr itmedür қаşdum
Beķāyā-yı nuķūd-ı ‘ömrümüñ şarfin ğarām üzre
- 48 Süħan besdür du‘ā-yı ħayrın ifā eyle Meşhūrī
Ki vācibdür bu ‘abd-i dā‘ī-i şıdķ irtisām üzre
- 49 Cihān bāķī olup nām-ı kerem zīb-āver olduķça
Zebān-ı sükkerin-‘ünvān-ı tütī-i enām üzre
- 50 Serīr-i ‘izz u tevķīr-i meşīhetde ola dā’im
Bu resme bezl-i cūdın ħāşş u ‘amma iķtisām üzre

KAŞİDE-İ MEZKÛREDEN AÇDAM BİR KİT' A
 'ARZUĖĀL-I DERÛNINA MEVZÛ' EN MÛŞĀRÛN
 İLEYHE GÖNDERİLEN ĖAZELDİR*

15

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 O kadar luĖfuña bağlandı kavî kim emelüm
 Aşılup dāmen-i luĖfuñda ęalur kesseñ elüm
- 2 LuĖfinuñ n'oldı bu def' a sebep-i te'hîri
 'Acabā ' arz-ı temennāda mı oldı Ėalelüm
- 3 Keder-i Ėār u Ėas-ı şabra tağammül mi olur
 Anı def' itmese bir pāre eger eşk-i selüm
- 4 İntizār-ı keremüñ oldı hele sultānum
 Bā' iş-i 'ārıza-i Ėüzn-i dil-i pür-keselüm
- 5 Eyle Meşhūrî Ėuluñ 'afv-ı Ėuşūrıyla be-kām
 Ne Ėadar mûcib-i taşdı' ise de bu Ėazelüm

* Başlık M
 15 Ü 18a,M 23

MEDHİYE-İ DİĞER DER-HAĞĞ-I EĞĀĞ CENĀB-I
 ĦAZRET-İ ŐEYĦŪ'L-İSLĀM MEMDŪĦŪ'S-SİYER DER-
 ZİMN-I SİTĀYİŐ-İ CENĀB-I ĦAZRET-İ ' ABDŪLMECİD
 ĦĀN ĦALLEDA'LLAĦİ TE' ĀLĀ SALĤANATEĦŪ İLĀ-
 ĀĦİRİ'Z-ZAMĀN VE İNĤİRĀZŪ'D-DEVRĀN AMİN YĀ
 MU' İN U YĀ MŪSTE' ĀN *

16

Mefā' ilün/ mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Serir-i salĤanatda dā'im itsün Ħazret-i Mevlā
 Süleymān-ı zamān Őāh-ı cihān ' AbdŪlmecid Ħānı
- 2 Nizām-ı mülke bezl-i cell-i meknet eyleyüp ĥağğā
 Bütün ma' mūr u ābād eyledi emŐār u beldānı
- 3 Du' ā-yı devlet ü iğbāli vācibdür ĥulūŐ ūzre
 Ki buldı sāyesinde cümle ' ālem emn ü emānı
- 4 Viğāye eyleyüp zŪlm ü ta' addiden ' adāetle
 Ele aldı dil-i iŐkestegān-ı zir-i destānı
- 5 Őafā-yı bāl ile ' id-i surūr u sūr ider her-kes
 Zamān-ı devletūnde görmedüm mağzūn u giryānı
- 6 Zamān-dide-kesāndan var mıdur görmiş ' aceb bilmem
 Selefde ehl-i himmet böyle bir sulĤān-ı zī-Őānı

* Başlık Ü ve H :M ĶaŐide Diđer Der-Ħağğ-ı ŐeyĥŪ'l-islām-ı MūŐārūn İleyĥ Der-Zımn-ı SitāyiŐ-i Cenāb-ı ' AbdŪlmecid Ħān

¹⁶ Ü 20a, M 23, H 20a

⁶. Beyit M'de yoktur

- 7 Hele ben görmedüm yazdıkların hıç bir tevārīhde
Bu gūne ehl-i himmet bir hıdīv-i dādkārānı
- 8 Bu tanzīmāt-ı mülke bā-ḥuşūş hıç bir bilür yoқdur
Bu vechile muvaffaқ oldıgın bir ḥān u ḥāḳānı
- 9 O şāh-ı dād-ı kirdāruñ ḥulūşı iқtizāsınca
Olur her işte yār-ı yāveri tevḫik-i Rabbānı
- 10 Umūrında idüp hep kār-ı dānāyānı istiḥdām
Her emr-i mu‘tenā ‘ahdinde tıtdı semt-i āsānı
- 11 Muvaffaқ oldı hem şadr-ı ferīd-i devr ü dehrinde
Ki yoқdur ‘aқl ü rüşdi merkezinde mişl ü aқrānı
- 12 Ḥuşūsā kim efāzıldan cenāb-ı şeyḥülislāmı
Ki ‘ahdinde bulunmaz fazlile hergiz aña şānı
- 13 Ser-i ḥizb-i meşāhīr-i efāzıl ya‘nı ‘Ārif Beg
Ki tıtmış şīt-i ‘ilm u fazlı ḥadd-i kevn ü imkānı
- 14 O niḥrīr-i zamānuñ tāk-ı gerdün üzre şāyeste
Bu tertīb ü niżām üzre yazılsa vaşf u ‘ünvānı
- 15 Semıyy Aḥmed-i Muḥtār-ı Yūsuf-‘ iffet ü girdār
Vaḥīd-i zümre-i aḥyār-ı dehrüñ ḳuṭb-ı zı-şānı
- 16 Re‘is-i ‘ārifān-ı ḥurdedān ‘allāme-i devrān
Maḥall-i ‘ilm u ‘irfān ‘aқl u rüşdüñ baḥr-i ‘ummānı
- 17 Yem-i cūd u seḥāvet kān-ı raḥm u şefḳat u himmet
‘İmād-ı ḳaşr-ı devlet reh-ber-i dīn ü müselmānı

- 18   Gürüh-ı etķiyānuñ pīşvā vü muķtedāsı hem
              ‘Umūm-ı ehl-i taķvānuñ benām-ı nā-müdüārānı
- 19   Şalāh-ı hālını taķrır ile ta‘ rife hācet yok
              Anı i‘ lām ider vechindeki āşār-ı nūrānı
- 20   Kemāliyle beyān-ı hūsn-i aķlāķında ‘ācizdür
              Bu devrūñ şā‘ irān u münşiyān-ı nükte-sencānı
- 21   Huşūşā şı‘r ü inşāda bu ‘abd-i ‘āciz u aķķar
              Tefevvuķ eyledüm şadr-rütbe dirken cümle ihvānı
- 22   Geline vaşfına ol fāzıl-ı Rum’uñ unuttum hep
              Sühanda bildigüm bunca şanāyi‘-i şenā-ķvānı
- 23   Zihī ehl-i kerem kim olmadıķ yok nā’iliyyetle
              Şunūf-ı nāsdan ihsānınuñ memnūn u şādānı
- 24   O eşnāfuñ içinden siyyemā Meşhūrī nā-ķızın
              Ki olmuşdum ķadīmden mażhar-ı luţf-ı firāvānı
- 25   Bu eşnāda yine bir luţfa nā’il itdi kim şāyān
              Anuñ şükriyle vaşfında geķirsem bāķı ezmānı
- 26   Ṭarīk-i dil-nişin-i ehl-i ‘ilme ya‘ nı bi’l-idķāl
              Yeñiden eyledi hāş-ı çerāġān-ı firūzānı
- 27   Hemān İzid Te‘ālā pādişāh-ı ma‘deletķarı
              Cihān ṭurduķça itsün zīver-i taķt-ı cihānbānı

28 Anı da eylesün şadr-ı meşîhetde ebed tã kim
Bu gûne säyesinde hãlka itsün luţf u ihsãnı

İŞBU KAŞİDE İLE MÜŞARÜN İLEYHE TAKDİM
OLINAN ĞAZELDİR*

17

Mef' ũlü / mefã' ilü / mefã' ilü / fe' ũlün

- 1 Gelsün feraḥ ü şādī dil-i bülbül-i zāra
Kim açdı gül-i kāmı teşādüfle bahāra
- 2 Ümmīd-i tarīkimca bekām olmada kãldı
Ehl-i kerem eyler umarum aña da çāre
- 3 Taḥşīl-i meţālibde şitāb itmez idüm ger
Sīnemde maḥal olsa idi şabr u qarāra
- 4 Maţlab ele girse n'ola mensüb bulındum
Bir zāt-ı kerīm-i kerem ü cūd-ı şu' āra
- 5 Meşhūrī ne ḥācet talebüñ itmege taşrīḥ
Meşhūrdur el' ārif-i yekfiye'l-işāre

* Başlık M : H,Diger
17 Ü 21a, M 24 , H 20b

DER-SİTÂYİŞ-İ HAZRET-İ MEHMET HASİB PAŞA
MÜŞİR-İ EYÂLET-İ VÂLÂ-İ MAHRÛSE-İ SELÂNİK*

18

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

- 1 N'ola nuḡka getürsem tūṭi-i ṭab' -ı ŧeker-hāyı
Görüp āyineveŧ böyle muŧaffā rū-yı dūnyāyı
- 2 Yine geldi o dem kim ḡālīb-ı elfāz-ı bī-rūḡā
Vire nuḡḡ-ı selīsüm ḡükm-i enfās-ı Meŧiḡāyı
- 3 'Arūsāsā virüp envā' -ı cem' iyyetle hem ziyet
İdem ma' rüz-ı 'ālem-zāde-i ṭab' -ı dil-ārāyı
- 4 Virüp bu bāḡ-ı dehre ḡonce-i naḡmumla ārāyış
Ferāmüş itdirem ḡalkḡa ḡül-i ḡülzār-ı zībāyı
- 5 Nice taḡdime ŧāyān gevherr-i nādīdeler bulsun
Tetebbu' eyleyüp ḡavvāŧ-ı fikrüm baḡr-ı ma' nāyı
- 6 Yine Hārūt-ı endīŧem zemīn-i naḡma nakŧ itsün
Felekden siḡr ile tenzīl idüp māh-ı ŧeb-ārāyı
- 7 Kemiyyet kilck-i ŧeb-dizüm yine 'arz-ı ḡüner ḡılsun
Ki buldı böyle tengīn 'arŧada meydān-ı pehnāyı
- 8 Unıtdırsun yine rindāne keyf-i tāze-āŧārum
ŧafā-yı neŧve-yi cān-baḡŧ-ı nūŧ-ā-nūŧ-ı ŧaḡpāyı

* Başlık Ü ve H : M Der Sitāyış-i ḡasīb Paŧa Vāli-i Selānīk
18 Ü 19a, M 25, H 22a

- 9 N'ola pey-der-pey emvâc-ı hünerler eylesem izhâr
Riyâh-ı şevkle tahrîk idüp tab' -ı yemâsâyı
- 10 Cevâhirler gibi söz söylesem şimdengirü şâyân
Ki buldum ol hidiv-kardân-ı kâm-bahşâyı
- 11 Hidiv-i şâhib-i kudret kim ednâ himmet eyleser
İder mihr ile hem-ser zerre-i nâ-çiz-i ednâyı
- 12 Müşir-i muhterem' âli-kerem ya' nî Hasib Paşa
Ki güm-nâm itdi farç-ı bezl-i cüdî Hâtem-i Tâ'y' ı
- 13 Semiyy-i fahr-ı' âlem dâver-i dâd- âver-i eflham
Şehin-şâh-ı cihânuñ hem müşir-i âsmân-câyı
- 14 O düstür-ı süreyyâ cāygāhuñ şit-i iclālî
Pür itdi kâse-i gerdün-ı gerdân-ı mu' allâyı
- 15 Olur bir burc-ı çerç-i rif' atı gerdün farz itsem
Celâli pertevinden zerre mihr-i ' âlem-ârâyı
- 16 O pertevlerle bir ednâ kanadîli yirin tutmaz
Felek kaçır-ı celâli bāmına aşsa süreyyâyı
- 17 Sezâ bir şem' -i bezm-i mecdine teşbîh idüp mihrî
Aña bir tülbe-i simîn idersem çerç-i minâyı
- 18 Semend-i bād-ı pây-ı ' izzine bir köhne cell olmaz
Eger tekşir-i vaşfinda yaşıdur sümde dibâyı
- 19 O zât-ı pāk-sidre kadrine nisbetle şâyândur
' Uluvv-i himmetiyle hem-ser itsem ' arş-ı a' lâyı

- 20 Süleymān-ı zamānuñ Āşaf'ı oldur ki tutmuşdur
Zemīn-i āsmāndan nām u şānı zīr ü bālāyı
- 21 Muḥīt-i mecd ü ' izzet kenz-i dürr ü gevher-i himmet
Ḥudāvend-i seḥāvet zīb-i şadr-ı dād-fermāyı
- 22 ' Aceb mi bende-i der-gāhı olsa Bermekīler hep
Ki iḥsānı ḳul itdi cümle aḥrār-ı berāyāyı
- 23 Vezīr-i kār-ı āgāh ehl-i dil hem ' arif-i billāh
Ki meslek eylemiş silk-i rızā-cūyān-ı Mevlāyı
- 24 Müşīr-i şāhib-i seyf ü ḳalem deryā dil-i mülhem
Felātūn-ı zamāne hem serīr-ārā-yı dānāyı
- 25 Ḥudāvendā keremkārā müşīr-i āsmān-ḳadrā
Eyā luḳfiyla memnūn eyleyen a' lā vü ednāyı
- 26 Sen ol feyz ü fütūḫ u mecdi ḳābilsin ki virmiş Ḥaḳ
Saña ' ilm ü hünerle devlet ü cāh-ı mu' allāyı
- 27 Nice devlet kim ednā bende-i mensūb-ı der-gāhuñ
Olur vādi-i rif' atda muḳallid çerḫ-i vālāyı
- 28 Ḥudāvend-himem ḫātem-şiyem sensūñ ki vaż' itdūñ
Uşūl-ı bezl-i himmetle ḳavānīn-i ' aḫāyāyı
- 29 Ḥuşūşā ḫ' ān-ı cūduñ öyle mebzūl-i berāyā kim
Zamān-ı devletūñde görmedüm muḫtāc-ı nu' māyı

- 30 O hüsni-iltifât-ı dil-keşüñle kaçre-i luţfuñ
Unıtdurdu bize ‘aynü’l-ḥayât-ı rûh-efzâyı
- 31 Selânîk câh-ı vâlâsında görmiş var mıdur bilmem
Mişâl-i zât-ı pâküñ bir vezîr-i dâd-pîrâyı
- 32 Ne mümkindür ıtâle eyleyüp dest-i ta‘ addîsin
Zamân-ı devletüñde kimse incitmek re‘âyâyı
- 33 Muvaffaqsuñ umûr-ı devlet-i pâkinde bî-şübhe
Temessük itdiğün her ḥuşûşda şer‘-i ğarrâyı
- 34 Kerem sende ‘adâlet sende luţf u merḥamet sende
Ḥudâ cem‘ eylemiş sende bütün evşâf-ı ‘ulyâyı
- 35 Müşîrâ kılzüm-i evşâfıñ pâyânına irmez
Ne deñlü sevķ idersem fûlk-i fikr-i bâd-peymâyı
- 36 Ḥuşûşâ kim bulur elbette bî-şek şüret-i imkân
Eger ta‘ liķ idersem bir maḥâlle fikr u ḥülyâyı
- 37 Benüm ol şâ‘ir-i zûr-âver-i devrân u ‘ahdüñ kim
Getürdüm kaçfdan ser-pençe-i efkâra ‘anķâyı
- 38 Rusûm-ı kühne-âşârına rağbet itmeyüp ḥalkuñ
Yeñiden nesc ü resm itdüm kumâş-ı nazm u imlâyı
- 39 Çıkardum baḥr-ı tab‘ umdan nice pâkîze gevherler
Ki güyâ her biri taķlîd ider bir dürr-i yektâyı
- 40 Sinimmârân-ı dehre virdi ḥayret vaz‘ u te’sîsüm
Bu nev-resm üzre mustahkem binâ-yı şî‘r u inşâyı

- 41 Yetişdüm kuvve-i tab‘ -ı cihān-gİRimle Ḥassān’a
Sūḥanda ḥabṭ idüp ‘avn-ı İllāhī ile a‘dāyı
- 42 Efendüm ba‘d-ez-İN şāyestedür gerdūna faḥr itsem
Ki itdüm vařf-ı pākūñde bu gūne bařt-ı imlāyı
- 43 Sūḥan pāyānı buldı ṭay idüp Meřḥūriyā faḥrı
Şurū‘ eyle du‘āya ref‘ idüp dest-i temennāyı
- 44 Ziyā-yı zer-nigār-ı dil-keřiyle her seḥer ḥūrřid
İde tā kim müzeyyen ḳubbe-i gerdūn-ı ḥaḍrāyı
- 45 Ḥudā iḳbāl u ‘ömr ü devlet ü cāh u celāliyle
İde zīb-i seriri ol müşir-i kār-fermāyı

DER-SİTĀYİŐ-İ YA‘ḲŪB RİZĀYİ PAŐA MÜŐİR-İ
EYĀLET-İ MAḤRŪSE-İ SELĀNİK*

19

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 Şeh-i erbāb-perver Ḥazret-i ‘AbdŪlmeċid Ḥān’ı
Muvaffaḳ eylemişdür her ḥuřuřda Ḥazret-i Bārī
- 2 O sulṭān-ı himem-kāruñ ḥulūřı iḳtizāsınca
Olur elbet her işde kārger tedbİR u efkārı
- 3 Ḥuřuřā ictihād-ı ehl ü erbāb-ı menāřıbda
Tefevvuḳ eyledi eslāf-ı řāḥān-ı cihāndārı

* Bařlık Ū ve H : M Der-Sitāyiř-i Ya‘ḳŪb Paőa Vāli-i Selānik
19 Ū 22b, M 30, H 25b

- 4 Müşîrân-ı ‘izâmından birisi işte ez-cümle
Ki tutmuş şit-i hüsni-sireti bu çâr aqţarı
- 5 Müşîr-i muhterem Ya‘küb Rızâ Paşa-yı efhâm kim
‘Ali Şîr Nevâ şâyestedür olsa mühürdârı
- 6 Selânîk cāhuñ itdi ol müşîr-i efhāma tevcîh
Ki ol cāh-ı mu‘allānuñ bilünsün fazl u miqdârı
- 7 Hem öyle bir hidiv-i kâhire muhtâc idi çoqdan
Bu etrāfuñ gürüh-ı ser-keşân-ı nâ-be-hencârı
- 8 Bi-hamdi’llāh ki Mevlā eyledi ihsân murād üzre
Bize bir öyle düstür-ı cesûr-ı ma‘deletkârı
- 9 Zihî düstür-ı pür-himmet vezîr-i ‘ālî-şervet kim
Yanında kûbbe-i eyvânı şaymaz çerh-i devvârı
- 10 O düstür-ı vaqûr-ı efhamuñ temkînine nisbet
Bu kevnüñ hiçdür küh-ı girân-ı nâ-be-hem-vârı
- 11 Zekâ-yı zihn-i bir şimşîr-i ser-tiz-i cilâ-pîrâ
Sihâm-ı diqqatüñ güyâ nigâhı bir kemândârı
- 12 Olur ma‘nide gâlib tab‘ı Hıllâk-ı ma‘ânîye
Eger sencide-i inşâf olmsa kâdr-ı güftârı
- 13 Var ise dest-i elţâfı şifâ-bağşındadır şimdi
Gürüh-ı hastegân-ı hâcetüñ dârü-yı tîmârı

---

⁵b Ü ve H fazl : M kâdr

- 14 Nazîrin görmedüm celb-i kûlûb vâdîlerinde hiç
Temâşa eyledüm çok Âşaf-ı pâkîze-girdârı
- 15 Kerîm ü kâmrân maḥsûd-ı akrân dâver-i devrân
Maḥall-i ‘ilm-i ‘irfân ‘aql u rüşdüñ baḥr-i zehḥârı
- 16 Şadîk-ı dîn ü devlet kârdân-ı ülke vü millet
Ḥudâvend-i ḥamiyyet mülk-i nâmûsuñ nigeḥdârı
- 17 Vaḥîd-i bendegân-ı saltanat kim şöhret ü şânı
Unıtdurdu cihâna Âşaf-ı Cemşid-dâdârı
- 18 Keremde merḥametde mişlini görmiş işitmiş yok
Belî gördüm zamân-dîde nice pîr-i ḥıreddârı
- 19 Müşîrâ sen o ehl-i mekremetsüñ kim zamânında
Ḳul itdüñ bezl-i cûduñla nice ihvân-ı aḥrârı
- 20 Kerîm ü kâmrân-ı ‘âleimde varsa şimdi sensüñ sen
Nedür Bermek ki ‘ahdinde ola evşâf u ezkârı
- 21 Ḥasîb u hem nesîb-i dâverân-ı dehr-pîrâsın
Saña şâyestedür mülk-i cihânuñ ‘izz u evḳârı
- 22 Ḳadîmden ḥânedânân kısmınuñ ser-çesmesi sensüñ
Senüñle faḥr ider devrüñ ni‘ am-baḥşâ-yı fehḥârı
- 23 Senüñ vaşfuñda oldu ḥâme-i siḥr-âferînüm lâl
Geline nevbet-i fikr-i celâlüñ ‘acz olup ṭârı
- 24 Efendüm sen o zât-ı münteḥabsuñ kim zebânumla
Degüldür mümkün ednâ vaşfinuñ ta‘bîr u tezḳârı

- 25   Huşûsıyla benüm ol şâ'ir u sâhîr ki haţb itdüm
Fusûn-ı sihr-i kilkümle sühandânân-ı edvârı
- 26   Sebaķ aldı benüm güftâr-ı pāk-i dil-keşümden hep
Bu devrûñ her ne var murgân-ı hüş-âvâz-ı eşhârı
- 27   Sühan-sâzân-ı devrân istifâde itmede şimdi
Nüket-âmîz-i nazmından edâ-yı hûb-eş'ârı
- 28   Ma'ârifle tefevvuķ eyledüm aķrâna ammâ kim
Teşâdüf itmedüm hiç bir ķadrdân-ı hünerdârı
- 29   Nigâh-ı iltifât it bu kemîne 'abd-i pîrine
Ki sulţânım bilürsüñ bârî sen ķadr-i sühandârı
- 30   Sühan besdür du'â it eyleme Meşhûriyâ taşdı'
O düstür-ı reķîķü'l-ķalb-i nâzik-ţab' u girdârı
- 31   Müşîrân-ı 'izâmuñ nâm u şânı dâ'ir oldıķça
Bu şaĥn-ı heft-iķlîm-i cihân-ı çâr-aķţarı
- 32   Serîr-i câh-ı vâlâsında dâ'im eylesün Mevlâ
O düstür-ı kerem-mevfûr-ı 'âlî-ra'y u eţvârı

DER-SİTÂYİŞ-İ 'İŞMET BEG-ZÂDE HAZRET-İ ES-
SEYYİD EL-HÂC AHMED ÂRİF HİKMET BEG EFENDİ
DER-HİN-İ TEŞRİF-İ O BE-MEDİNE-İ ÇALBEHÜ*

20

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 Mağdemi yümn-i şerefle olıcağ mäh-ı şıyām
Rüz-ı teşrîfî bize olsa 'aceb mi bayrām
- 2 Ne 'aceb kıble gibi eylesün istikbâlin
Dil-i pākizesidür beyt-i Hudā-yı 'Allām
- 3 Bu kütüb-hâne-i imkānda görülmüş mi 'aceb
Nüşhâ-i zāt-ı şerîfî gibi te'lif-i be-nām
- 4 Zāt-ı pâkinde Hudā luḡfı ile cem' itmiş
Ne ki vardur şıfat-ı münteḡab-ı hâşş u 'avām
- 5 Merḡamet anda kerem anda fazîlet anda
Eylemiş anda Hudā luḡf-ı 'amîmın ifhām
- 6 Ya' nî nihrîr-i zamân Hazret-i 'Ârif Beg kim
Baḡr-ı zehḡâr-ı kemâlâtına yokdur encām
- 7 Münderic nüshâ-i zâtında kemâlât-ı 'ulüm
Müncelî şüret-i ahvâl-i şalâhında kıvām
- 8 Baḡr u rükn-i dil ü dîn küh-ı vaḡâr u temkîn
Kenz-i aḡlâḡ-ı kerem-âyîn-i memdüh-ı enām

*Başlık Ü ve H : M Der-Sitâyiş-i 'Ârif Hikmet Beg Efendi

²⁰ Ü 26b, M 36, H 30a

- 9 Me'ḥaz-i 'ilm ü edeb fāzıl-ı Nu' māt-ı mezheb
Ced-be-ced pāk- neseb mefḥar-ı sādāt-ı kirām
- 10 Şeyḥ-i aşḥāb-ı vefā ḥ'āce-i zühd ü taqṣvā
Sālik-i rāh-ı Ḥudā vāşıl-ı ser-menzil-i kām
- 11 'İlm-i zāhirde nice seyyid-i vaqt ise bu dem
'İlm-i bātında odur hem Bāyezīd-i Biştām
- 12 Bu kemālātıla evşāfını kim ḳādir anuñ
Lāyıkı üzre ide derc-i suṭūr-ı erḳām
- 13 Enseb oldur ki du' ā ile hemān Meşhūrī
Virelüm naẓma ne deñlü az ise ḥüsn-i ḥitām
- 14 Eylesün zātını Allāh cihān ṭurdıḳça
Sebeb-i faḥr-ı mübāhāt-ı mevāli-i fiḥām
- 15 Her şebi ḳadr vü her rüzı ola 'id-i sa' id
Bāḳı oldıḳça bu 'ālemde leyālī vü eyyām

NAZM-I DİĞER DER-VAŞF-I MİR MÜŞĀRÜN İLEYH*

21

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Mevāli-i 'izāmuñ ser-firāzı mekremet-sāzı
Ki cüdiyla tefevvuḳ eylemiş emşāl u aḳrāna

* Başlık Ü, M, H

²¹ Ü 27a, M 37, H 30b

- 2 Dür-i baħr-i ma‘ārif ‘Mīr İşmet-zāde ‘Ārif Beg
Ki yok zātı gibi gelmiş güher bu kân-ı ‘irfāna
- 3 Melekden hūbterdür hařleti dirsem hařā itmem
Ki rüchānın müsellem naşş-ı kātı‘ la ser ü řāna
- 4 Ser-i ĥayl-ı efāzıl kim bu günde ictihādıyla
Sezā faħr-ı mübāhāt eylese ařĥāb-ı Nu‘mān’a
- 5 Zihī ‘allāme-i ehl-i himem kim ĥařr-ı cem‘ itmiş
‘Ulūm-ı zāhir ile bātını zātında merdāne
- 6 Olaldan rişte-pīrā-yı şarikat gevher-i zātı
Güzide cünbüş-i vaz‘ u edāsı cümle řeyĥāna
- 7 Felāĥ-ı ĥālini her kim görür esbāb-ı zīverden
İder tercīĥ bī-şek dürr-i baħr u gevher-i kāna
- 8 Ĥaĥāyıkđān-ı ‘ālem şimdi zāt-ı pākidür ancaĥ
Ki yok ĥař‘ a nigāĥ-ı raĥbeti bu naĥř-ı eyvāna
- 9 Kerīm-i pāk-ĥařlet ‘ālī-himmet Yūsuf -‘iffet kim
Teřādüf itmedüm zātı gibi bir pāk-dāmāna
- 10 Zihī zāt-ı kerem-pīrā zihī ehl-i sitiĥnā kim
Naşar-gāĥında birdür rīze-i seng ile dür-dāne
- 11 Keremkārā himem-sāzā eyā mīr-i felek-ĥadrā
Nařīr-i zāt-ı pākūñ gelmemiř gelmez bu devrāna

---

⁷a Ü ve H felāĥ : M salāĥ

- 12 Sen ol yektā-suvār-i ‘arşa-i mülk-i haķıķatsuñ
Kim ‘ahdinde piyāde ‘addolur gelmiş bu meydāna
- 13 Tehī dirdüm kibār-ı ‘aşrı muṭlaķ görmeseydüm ger
Seni anlar miyānında efendüm böyle ḳuṭbāne
- 14 Bi-ḫamdi’llāh ki buldum zāt-ı pāküñ iftiḫār itdüm
Aña birden bu vechiyle müreccaḫ sā’ir iḫvāna
- 15 Aşıl ü hem nesil-i pāk-dāmen pāk-gevhersüñ
‘Aceb mi zāt-ı pāküñ virse revnaķ Mülk-i ‘Oşmān’a
- 16 Sen ol yektā-gühersüñ kim daḫı cevherger-i ḫikmet
Nażirüñ zib baḫş itmiş degül pāzār-ı imkāna
- 17 Bu terk-i mā-sivā şüretleri sende unıtdurdı
Ḥikāyāt-ı Ḥidiv-i Edhem’i çok menķıbet-ḫ^vāna
- 18 Ne lāyık zāt-ı pāküñ var iken eslāfı medḫ itmek
Gürüh-ı ḳışsa-ḫ^vān u şā’irān-ı nükte-sencāna
- 19 İderdüm vaşfuña maḫşür-ı vaḫtüm olmasaydum ger
Bu dem me’ mūr-ı eşgāl-ı kitābetle ‘abidāne
- 20 O yolda şarf iderdüm gerçi maḫdūrum seni ammā
Degül vaşf eylemek mümkin benüm gibi süḫandāna
- 21 Ḥuşūşā ‘ahd-i pākinde ben ol siḫr-āferinüm kim
Degül bir kimse ḳādir mişl-i mu’ciz-siḫrüm ityāna

¹⁹b Ü ve H me|imür : M ma|izür

- 22 Nice pākīze gevherler ıkardum baħr-ı ab' umdan
Ki lāyık her biri taqđım olursa pādiřāhāna
- 23 Ben ol kālā-furūř-ı nařm-ı nev-resmüm ki vař' itmem
umāř-ı ab' -ı kōhne-naķř-ı şaff-ı na' l-i dükkāna
- 24 Süħandānān-ı dehre ğālibüm yārā-yı ab' umla
N'ola faħr eylesem eslāfdan pākīze- ğūyāna
- 25 Musahħardur baña iķlīm-i maķbūl-ı süħan řimdi
' Aceb mi neşr-i aħkām-ı süħan itsem ħakīmāne
- 26 o da' vāyı yeter Meřhūriyā itnāb-ı faħr itdüñ
Yarařmaz ħūd-furūřlık řā' irān-ı pāk-ab' āna
- 27 Demidür idesüñ min-ba' d-i zīb-i rişte-i itmām
Cevāhirler gibi ed' iyye-i ħayrın ħulūřāne
- 28 Ĥudā aħkām-ı şer' ī menba' -ı iħsān u luşfindan
İde tā şu gibi cārī bu bāğ-ı çār-erkāna
- 29 Sipih-r-i mesnedinde bedrveş zātuñ idüp dā'im
Ebed eksikligin ğoştermesin bu çerħ-i ğerdāna

KAŞİDE-İ MEDHİYYE-İ DER-ZİMN-I TEŞEKKÜR-İ
‘AŞİYYE-İ MÜŞARÜN İLEYH*

22

Mef'ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe'ülün

- 1 Mevc-âver olup tâ ki o deryâ-yı mekârim
‘Arz itdi nice gevher-i yektâ-yı mekârim
- 2 Ammâ nice gevher ki sezâ her biri olsa
Bir kevkeb-i dürri-i semâsâ-yı mekârim
- 3 Pâzâr-ı cihâna çıkarup fahri kumâşlar
Gösterdi yine h'âce-yı kâlâ-yı mekârim
- 4 Mestür iken açdı dil u cân goncelerin hep
Gül gibi nesim-i seher-ârâ-yı mekârim
- 5 Sürdi hâr u hâşâk-ı gamı vâdi-i dilden
Seyl-i cebel-i bâdiye-peymâ-yı mekârim
- 6 Bir câm ile itdi bizi âzâde-i endüh
Sâkı-i neşâf-âver-i şahpâ-yı mekârim
- 7 Dil-mürde-i endühümüzü eyledi ihyâ
Bir dem ile haqqâ ki Mesihâ-yı mekârim
- 8 Şad şükr bize oldı sebağ-bağş-ı 'inâyet
Luţfiyla yine h'âce-i dâñâ-yı mekârim

* Başlık Ü ve H : M Teşekkür-i 'Aşîyye-i Müşârün İleyh
22 Ü 27b, M 38, H 31a

- 9 Ol h^vāce-i dānā ki kemāl-i kereminden
Bağış itdiği hep ders-i dil-ārā-yı mekārim
- 10 Ol h^vāce-i dānā ki mevālī-i fehāmdan
Oldur kerem ü cūd ile mollā-yı mekārim
- 11 Nihrīr-i zamān Hāzret-i ‘ Ārif Beg Efendi
Kim şimdi odur ‘ ālim-i vālā-yı mekārim
- 12 Zātı yem-i ‘ ilm ü edeb ü hikmet ü ‘ irfān
Ṭab‘ ı şādef-i dürr-i mezāyā-yı mekārim
- 13 Hem fāzıl ü hem kāzī-i zī-cūd ki hātem
Kindür ki yanında ide da‘ vā-yı mekārim
- 14 Ol hātem-i farṭ-ı kerem ü cūda bu demde
Mümkin mi ki Ca‘ fer ola hem-tā-yı mekārim
- 15 Var ise anuñ ‘ abd-i kerem-dīdeleridür
‘ Ālemde bu gün mālīk-i kīmyā-yı mekārim
- 16 Ahdinde n’ola bāğ-ı kerem bulsa ṭarāvet
Kim şu gibi itmekdedür icrā-yı mekārim
- 17 Yok luṭfi gibi şimdi bu pāzār-ı cihānda
Bir medḥe sezā kāle-i zībā-yı mekārim
- 18 Bir mazhar-ı ednā-keremī çerḥ-i la’ime
İtmez bu cihān içre müdārā-yı mekārim
- 19 Kārun ile hem-pāye ider farṭ-ı keremle
Bir bendesini kim ide aḡnā-yı mekārim

- 20 Ol şāhib-i cūduñ eşer-i luţfidur ekşer
‘ Ālemde dönen şimdi ‘ aţâyā-yı mekārim
- 21 Meşhūd degül kimsede erbāb-ı keremden
Bāzū-yı seĥāsındaki yārā-yı mekārim
- 22 Ol ‘ İsi-yi cūduñ cem‘ -i mekremetinden
Bir luţfi beni cyledi ihyā-yı mekārim
- 23 Ammā nice bir luţfi kim olmaz aña mānend
Dünyā ʔolusı tuĥfe-i ra‘ nā-yı mekārim
- 24 Bir luţf kim olsa ĥaĥķ-ı zātında sezā var
Ser-gevher-i tāc-ı ser-i dārā-yı mekārim
- 25 Bir luţf ki şāyeste ola ʔarz-ı bedi‘ i
Pirāye-i nev-resm-i donanmā-yı mekārim
- 26 Bir luţf ki lāyık ola çün kevkeb-i dürri
Zib-āver-i gerdün-ı mu‘ allā-yı mekārim
- 27 Bir luţf ki olsaydı sezā çün gül ü lāle
Pirāye-dihi gülşen ü şahrā-yı mekārim
- 28 Bir luţf ki devletlü gibi olsa becādur
Ser-levĥa-i mektüb-ı hedāyā-yı mekārim
- 29 Bir luţf ki lāyık ola nezd-i fużalāda
Bir nüşĥa-i maĥbül-ı dü-bālā-yı mekārim

- 30 Bir luṭf ki gūyā yeñiden eyledi iḥyā
Bu bendesin anuñla o ‘ İ̄sā-yı mekārim
- 31 Meddāḥı olursam n’ola ol zāt-ı kerīmüñ
Kim luṭfidur ol luṭf-ı mu‘ allā-yı mekārim
- 32 Ol zāt-ı kerimin kim ider münşi-i ḥāmem
Elķābını bu resmile imlā-yı mekārim
- 33 Baḥr-ı der-i himmet ķamer-i burc-ı faẓilet
Risṭo-yı ḥıred nüṣḥa-i kübrā-yı mekārim
- 34 Dībāce-i mecmū‘ a-yı aṣḥāb-ı feẓā’il
Ser-tāc-ı meṣāyil-i zivāyā-yı mekārim
- 35 Gencine-i aḥlāk u edeb menba‘ -ı ḥaṣlet
Kehf-i şeref ü mevzu‘ u me’vā-yı mekārim
- 36 Kāṣāne-i zātında cem‘ itmiş ne ki vardur
Envā‘ -ı bisāṭ feraḥ-ı efzā-yı mekārim
- 37 Dürc-i dili pür-gevher-i elṭāf u meḥāsin
Şandūķa-i zātı ṭolu eczā-yı mekārim
- 38 ‘ Allāme-i zı-faẓl ü ‘ aṭā hem daḥı mollā
Hem ķāzı velı Őāzı-i Beyzā-yı mekārim
- 39 Meṣḥūrı ķo iṭnābı yeter gāyete irdi
Manzūme-i evsāf-ı dil-ārā-yı mekārim
- 40 Hengāmı iriṣdi idesin hüccet-i naẓmuñ
Da‘ vātı ile Ba‘ d-ezın imzā-yı mekārim

- 41 Dñnyāda vucūd-ı keremũñ bākĩ olup tã
Vird-i lñsn-i ħalk̄ ola esmã-yı mekãrim
- 42 Ser-sofra-keřãn kerem ü cñd olup hep
‘ Ālemlere neşr eyleye nu‘ mã-yı mekãrim

DER-SİTĀYİŐ-İ ŒALAYŒI DEDE EL-MEVLEVİ ŒUDDİSE
SİRRUHU’S-SĀMİ*

23

Fe‘ ilātũn / fe‘ ilātũn / fe‘ ilātũn / fe‘ ilũn

- 1 Geĉme bu ‘ arşagehi ħãlĩ şanup bĩ-pervã
Bu kemĩngehde bunuñ gibi yatarken berãr
- 2 Mürřid-i mu‘ ciz-dem-i řuťb-ı mu‘ azzam ya‘ nĩ
Ĥãzret-i Seyfĩ Dede maźhar-ı sırr-ı Ĥaydar
- 3 şalsa seyf-i himemin sĩne virũp şarşusına
Olamaz ‘ arşa deĝin seb‘ a semavãt siper
- 4 Muĉtezã-yı kerem-i tĩĝ-i tecellĩsimidũr
řıdķıla bunda gelen mũřkilini fetĥ eyley
- 5 Umaruz biz de gelũp dergehine Meřhũrĩ
Olalum himmetine vefķ-ı dil ũzre maźhar

* Başlık ũ ve H : M Der Sitãyiő-i Œalayĉı Dede El Mevlevĩ
23 ũ 32a, M 45, H 36a

KAŞİDE-İ NEŞİDE-İ ĞARRĀ DER-VAF-I HAZRET-İ
MEHMED ŞĀLİH PĀŞĀ VĀLĪ-İ VĀLĀ-İ SELĀNİK*

24

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1   Kāndesin kānde yetiş gel baña ey şevk-i cedid
              Ki bu dem ğuşşadan oldum yine bir pāre ba' id
- 2   Nice bir ğuşşa ki lāl itdi beni olmuş iken
              Kuvvet-i tab' umıla nādire-ġüyide vaḥid
- 3   Kalmadı şarfa maḥal zu' mıyıla urmuş idüm
              Nice demden berü gencine-i ġüftāre kilid
- 4   Ḥamdü lillāh yine bir nev-ḥaber-i ḥüb-eşer
              Nā-gehān ġuş-ı dil ü cānuma oldıġda resid
- 5   Beni bülbül gibi söyletdi yine ez-ser-i nev
              Hemān ol demde açup tab' umı mānend-i verid
- 6   Ben nice nuṭqa gelüp şevkile söz söylemeyem
              Bu ḥaberdan digērān itmede 'id üstüne 'id
- 7   Nice ferḥunde ḥaber Ḥazret-i Şālih Pāşā
              Kim odır şimdi şunūf-ı vüzerā içre ferid
- 8   Olmuş ol āşaf-ı zī-şāne Selānik tevcih
              Ki kudümü şerefiyle ola tā ḳadri mezid

* Başlık Ü : M Kaşide-i Der-Vaf-ı Vāli-i Selānik Mehmed Sālih Pāşā
24 Ü 23b, M 48

- 9 Muntażırduķ hele ŗad yũmnil e teŗrĩf itdi
O kerem ŗāħibi ol dāver-i dādār-ı gũzĩd
- 10 Nice dāver kim anuñdur gibi evŗāfı sezā
Olsa bu vechile ārāyiŗ-ı silk-i tesvĩd
- 11 ŗādĩķ-ı devlet ũ dĩn dāver-i niŗfet-āyĩn
Mażhar-ı ħulķ-ı gũzĩn kāmver-i baħt-ı sa‘ ĩd
- 12 Āŗaf-ı pāk-ı ŗiyem nāmver-i ehl-i ķalem
Ma‘ den-i cũd u kerem ehl-i dil ũ ŗab‘-ı reŗĩd
- 13 Server-i nũkteverān ħ^vāce-i ‘ ilm ũ ‘ irfān
A‘ ķal-i devr ũ zamān maŗdar-ı tedbĩr-i mũfĩd
- 14 Dāver-i dādger-i devr kim hergiz olamaz
Oldığı yirde anuñ bir eŗer-i zũlm-i bedĩd
- 15 Olur elbet elem-i zũlm ũ ta‘ dĩden emin
Sāyesin melce’ iden zũmre-i aħrār u ‘ abĩd
- 16 Bũyle bir dāver-i dād-āveruñ eyyāmında
Ĥalk āsāyiŗ iderse n’ola ber-vefķ-i ũmĩd
- 17 Zihĩ dāver kim ‘ adālet cihetinden baŗķa
Vādi-i luķf u keremde dağı bĩ-miŗl ũ nedĩd
- 18 Fuķarādan kim olur mażhar-ı ednā luķfı
Eylemez bir dağı hiķ dest-i su’ālin taŗ‘ ĩd
- 19 Der-i luķf u keremi ķible-i ehl-i ħācāt
Dest-i ħũsn-i himemi maķsam-ı erzāķ-ı naķĩd

- 20   Böyle evşâf-ı dil-ârâsını bir bir işidüp
Görmege teşne iken bir nice hengâm-ı medîd
- 21   Şükr şad şükr kudümüyla müşerref itdi
Bizi ol âsaf-ı rüşen-güher-i hulk-ı hamîd
- 22   Mağdem-i pâki teşâdüfle ‘aķib-i ‘ide
‘İdimiz oldu şerefle bize bir ‘id-i ekîd
- 23   Varalum pâyına ihlâşıla yüzler sürelüm
Kim ola tâ bedel-i şükr ü şenâ vü taķmîd
- 24   Sâyesinde ola kim hem vü miķen sâbiķanuñ
Görelüm ecr ü mükâfâtını bî-ķadd ü ‘adîd
- 25   Ğamdan âzâde olursaķ ne ‘aceb şimdi anuñ
Def’ -i Ye’cüc-ı ğama sâyesidür sedd-i sedîd
- 26   Dâverâ dâdgerâ âşaf-ı ‘âlî-ķadrâ
Ey olan mertebeti hem-ser-i evc-i ķūrşîd
- 27   Sensin ol dâdger-i devr kim itsüñ şâyân
Āyîn-i dâdgerânı yeñi başdan te’yîd
- 28   Merķamet sende kerem sende mürüvvet sende
Sendedür her ne var aķlâķ-ı meķâsinden ‘adîd
- 29   Bâ-ķuşuş sende hem ol vaz’ -ı tevâzu’ ki ne var
Eylemez nefis-i nefisinde ķabûl-i taķlîd

- 30 Sā'irüñ olsa da ol važ' -i važî' de daħli
Sen gibi celb-i ulūba kim ider cehd-i cehīd
- 31 Seni bu mertebe aħlāıla kim var ādir
Lāyıkı űzre ide vařf ű řenā vū temcīd
- 32 Siyyemā keşret-i şöhretle bu 'abd-i aħkar
Bu adar olmiş iken fenn-i belāatda ħarīd
- 33 Gelicek mebsaa-i vařfuña oldum 'āciz
Nice bilmem ideyüm vařfuñı bařt-ı temhīd
- 34 Dāverā her ne adar 'āciz isem evřāfuñ
Böyle mi eyler idüm muħtařar-ı nazm-ı neřīd
- 35 Neyleyem āh beni eyledi meslüb-ı řu' űr
'İllet-i pīrī ile bu elem-i za' f-ı ředīd
- 36 Söz tamām oldu du'ā eyle yeter Meşhuri
Eyledüñ kāle-i pūr-meřheretüñ zelīl-ařīd
- 38 İbtidā Ĥazret-i Ĥa řāh-ı cihān-ārānuñ
Eylesün ħařre degin müddet-i 'ömrin temdīd
- 39 İtsün a' dāsını hem maşhar-ı ahrı dā'im
ılıcın eylesün ol dāver-i dehrin teřhīd
- 40 Devlet ű řevketine gelmesün 'ālemde zevāl
Tā řorup bařımız űzre döne bu çerĥ-i 'anīd

---

³²b Ŭ harīd: M ferīd

- 41 Ba' d-ezîn âşaf-ı Bermek keremin kim itdüm
Dâne-i dür gibi evşâfını bir bir ta' dîd
- 44 Farṭ-ı iḳbâl ile oldıḳça cihânda Mevlâ
Eylesün luṭfiyla maḫhar-ı 'ömr-i cāvîd
- 46 Nezd-i şâhânedede öyle ide hem ḳadrin kim
Ola hem-cinsi aña her ne ḳadar varsa ḫasîd
- 47 İde her câh-ı mu' allâda muvaffaḳ anı hem
Nâmdâr eyleye çün âşaf-ı şâh-ı Cemşîd
- 48 Hüsni tevfiḳini terfiḳile ez-cümle aña
Ḳıla bu manşıbı luṭf u keremiyle tes' id

İZDİHÂN-I ŞİBYÂN EMİN-GÜYÂN*

25

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

- 1 Ehl-i 'ilm u ḫâfız-ı Ḳur'an'dan it yâ Rab bizi
Ḫ'âcegân-ı mekteb-i 'irfândan it yâ Rab bizi
- 2 Maḫz-ı luṭfuñdan bize' bahş eyleyüp ders ü sebaḳ
Zümre-i 'allâme-i devrândan it yâ Rab bizi
- 3 Şıdḳıla itdük debistân-ı rızâñı cilvegâh
Luṭfuña maḫhar olan şıbyândan it yâ Rab bizi

* Başlık Ü ve H : M Da' vât-ı Manzûme-i Şıbyân-ı Emîn- Güyân
25 33a, M 54, H 38a

- 4 Hıfz idüp bāzīçe-i gerdün-ı dünden rüz u şeb
T̄alibin-i ʿilm-i ʿālī-şāndan it yā Rab bizi
- 5 Dergeh-i iḥsānuña el açmışuz āmīn diyü
Vāyedārān-ı der-i iḥsāndan it yā Rab bizi
- 6 Mazhar-ı vaʿd-ı kerīm isticab olmaḵ için
Cümle-i ehl-i duʿā-güyāndan it yā Rab bizi
- 7 ʿAfv idüp ʿiṣyānını Meşhūrī ʿabd-i ʿācizüñ
Bāb-ı ʿafvuñda añā iḥvāndan it yā Rab bizi

İZDİHÂN-I ŞİBYÂN-I ĀMİN-GÜYÂN DER-HENGÂM-I
MUḤĀREBE-İ İSLÂM BE-KÜFFĀR-I Lİ'ĀM-I BED-FERCÂM*

26

Mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

- 1 Bize imdād-ı ʿavnuñ eyle cūduñla ʿaṭā yā Rab
Bizi aʿdā-yı dīne eyle gālib dāʿimā yā Rab
- 2 Qırāl-ı ehl-i küfrüñ rāyetin maʿkūs idüp dāʿim
Şeh-i islāmı kıll luṭfuñla manşürüʿl-livā yā Rab
- 3 Cuyüş-ı nuşretüñ ḥāzır t̄ururken ey kerem-müʿtād
Cunūd-ı müʿminini ḳoyma pā-māl eyleye ezdād
- 4 Muʿin ol dāʿim olduḳça bize küffār ile ḥārib
Bizi terhīb idüp semt-i firāra eyleme yā Rab

* Başlık Ü ve H
26 Ü 33b, H 38b

- 5 Bizi a' dāya ġālib kıl ki sensüñ muṭlaqa ġālib
Şeh-i islāmı kıl luṭfuñla manşürü'l-livā yā Rab
- 6 Bu dīn-i rāsiḥü'l-erkān u faḥrū'l-enbiyā ḥaḳkı
Bu şer' -i şābitü'l-ḥükm-i resül-i muḳtedā ḥaḳkı
- 7 Budur Meşhürî'nüñ senden ricāsı Muştafā ḥaḳkı
Şeh-i islāmı kıl luṭfuñla manşürü'l-livā yā Rab

DER-VAŞF-I HAZRET-İ ŞEYHÜLİSLÂM AHMED 'ĀRİF
HİKMET BEG EFENDİ BERĀ-YI DERC-İ 'ARİZA-İ O*

27

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Kime ' arz eyleyeyüm hālüm idüp derc-i kitāb
Bir efendüm var iken sen gibi ey ' ālī-cenāb
- 2 Merḥamet sende kerem sende ' ināyet sende
Sendedür hem ne var evşāf-ı meḥāsin elḳāb
- 3 Bā-ḥuşuş sen gibi hem cümle-i evşāfuñdan
Kerem ü cūdıyla kim vardür olan şöhret-yāb
- 4 Eyle bu ' ācizi bir gūne ma' ayşetle bekām
Ki ḳadīmden ḳapunuñ bir ḳuluyum çün ebvāb

* Başlık Ü : M Der-Vasf-ı Hazret-i Şeyhü'l-islām Ahmed 'Ārif Hikmet Beg Efendi
27 Ü 39b, M 63

- 5 Böyle taşdı' mi iderdi ebedî Meşhūrī
İtmese emr-i ma' āşında żarūret icāb

DER-VAŞF-I MUḤAMMED VAḤİD EFENDİ ḤĀKİM-İ
SELĀNİK-İ SĀBIḶ*

28

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Ey re'îsin zümre-i hükkām-ı şer'-i Aḥmed'i
Vey mevālî-i 'izāmın kıadrdān-ı evḫadi
- 2 Maḳdemūñ olmışdı çünkim yümnile behcet-resān
Ḥaḳ bilür oldı zehābuñ her-kesūñ dağ-zedi
- 3 Şer'-i icrāda kemāl-i diḳḳatūñden mā' adā
Vādi-i celb-i ḳulüb itnekde mişlüñ gelmedi
- 4 Firḳatūñ bildürdi vaşluñ kıadrini bilmezlere
Hem bu devrūñ olduḡuñ öyle vaḫid ü emcedi
- 5 Cümleñüñ ḫayr du'āsı şimdi oldur 'an-ı ḳarīb
Maḳdemūñle yine teşrif idesin bu mesnedi
- 6 Ḳande 'azm eylersin olsun rehberūñ tevfiḳ hem
Saña baḫş itsün Ḥudā 'ālemde 'ömr-i sermedi
- 7 İşbu nazımından hemān Meşhūrī 'abd-i 'ācizūñ
Ḥāḫıruñdan çıkmaḳlıḳdur merām u maḳşadı

* Başlık Ü, M
28 Ü 55a, M 63

TARİHLER

TĀRİḤ-İ CULŪS-I MEYMENET-ME'NŪS ḤAZRET-İ
SULTĀN 'ABDŪLMECİD ḤĀN İBN SULTĀN ĞĀZİ
ḤAZRET-İ MAḤMŪD ḤĀN 'ADLİ DER-ZİMN SİTĀYİŞ-İ
O*

1

Müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün

- 1 Şükr ü sipās-ı bî-kerān kim Ḥālîk-ı Ḥayy-ı Mecîd
Virdi cihāna başka şān izhār idüp luḫf-ı cedîd
- 2 Ma' dūm olup āşār-ı ğam ne ğuşşa ḳaldı ne elem
Her ũlkede oldu bu dem bir şādî-i tāze bedîd
- 3 Revnaḳ bulup çār cihāt gŭlzāra dōndi kĀ'ināt
Hîç ḳalmadı bî-vāye zāt hep 'ālem oldu müstefîd
- 4 Geldi yeñiden nev-bahār 'arz eyledi ezhār u bār
İtdi donanmā āşkār bu şevḳile dehr-i se'îd
- 5 Her-kes bu dem olsa n'ola bŭlbŭl gibi naĝme-serā
Diller açıldı gŭyiyā mĀnend-i ğonce-i verîd
- 6 Geldi şafālar fevc fevc oldu kederler herc ũ merc
Dillerde şādî urisa mevc şāyeste çŭn baḫr-ı sefîd

* Başlık Ū ve H : M Tārîḫ-i Culŭs-ı Meymenet-i Me'nŭs Ğāzi Ḥazret-i Sultān 'Abdŭlmecîd ḤĀn İbn Ğāzi Ḥazret-i Sultān Maḫmŭd ḤĀn 'Adlî
10 Ū 11a, M 12, H 11a

- 7 Şanma görüp meh-pāreler yā encām-ı seyyāreler
Almış ele çār-pāreler rakş itmede çerh-i ‘ anīd
- 8 Kōl kōl gezer cānāneler hem ‘ āşık-ı dīvāneler
Na‘ ra urur mestāneler gāmdan olup dūr u ba‘ id
- 9 Buldı cihān ser-tā-be-pā ārāyiş-i zevk ü şafā
İtse bu dem her-kes sezā her şebi qādr her gün bir ‘ iyd
- 10 Olsa ‘ aceb mi baħr ü ber cennet gibi pūr-zīb ü fer
Āfākı tıtdı ser-ta-ser āvāz-ı şādī-i nūvid
- 11 Yā olmasun mı şādümān sükkān-ı arz ü āsmān
Kim oldı şāh-ı kāmran Sulţān-ı Hĵān ‘ Abdūlmecīd
- 12 Oldı imāmü’l-müslīmīn zıll-ı Hūdā hāmī-i dīn
İtdi meserret mü’minīn □ahr oldı küffār-ı pelīd
- 13 O rengi teşrīf eyledi her qalbi te’līf eyledi
Dünyāyı taltīf eyledi ibrāz idüp halk-ı hamīd
- 14 Hem pādīşāh-ı nev-civān hem şehriyār-ı Cem-nişān
Şāyeste şāhān-ı zamān der-gāhına olsa ‘ abīd
- 15 Ser-pişesi inşāf ü dād endişesi celb-i fu’ād
İtmiş nevār hem i‘ tiyād şāhāne evzā‘ -ı güzīd
- 16 Gālib ‘ aţāda Hātem’e fā’ik veĵāda Rüstem’e
Gelmiş degüldür ‘ āleme bir böyle şāh-ı bī-nedīd
- 17 Şān ü şükūh ü şevketi □ahr ü celāl ü saţveti
Esbāb-ı fevz ü nuşreti Hāq eylemiş anda neżīd

- 18 Virmiş mi bir şāh-ı selef dehre ‘aceb böyle şeref
Görmüş mi çeşm-i nüh şadef Zātı gibi dürr ü ferīd
- 19 Devrinde İskender nedür hem Kısrā vü Kayser nedür
Yanında Risto’lar nedür kim eyleye rā’-yı sedīd
- 20 Şāhān-ı devrūñ a‘zamı ‘Oşmāniyā’nuñ ekremi
Meydān-ı rezmūñ Rüstem’i □āķān-ı devrān-ı harīd
- 21 Mişli cihāne gelmemiş kimse bu nāmı almamış
‘Ālemde meşhūd olmamış hem böyle sultān-ı reşīd
- 22 Şāhen-şeh-i deryā-zamir hem dāver-i gerdün-serīr
Zātı ķabūl itmez nazīr Mevlā anı ķılmıř vahīd
- 23 ‘Ömrüm olursa ĥaşre-dek mümkün mi vaşın eylemek
Kim vaşf-ı pāki yek-be-yek □ābil degül hergiz ‘adīd
- 24 Meşhūriyā çünkü kelām vařfında buldı ihtitām
Eyle du‘ā bā-şıdķ-ı tām kim öyledür resm-i ķařīd
- 25 İtsün hemān tahtın Ĥūdā ferħunde vü bāķi aña
Ĥūn-ı hasūdı dā’imā kim reřkile olsun ķadīd
- 26 Mülküñ alup a‘lāsını □ul eylesün dārāsını
Ķahr eylesün a‘dāsını nuşret idüp Rabbü’l-Va‘id
- 27 Cāh ü celāl ü şevketi dārāt ü ferr ü ĥaşmeti
İķbāl-i ‘ömr ü devleti günden güne olsun mezīd

- 28 Feth-i cihāna ser-ta-ser itdikçe şevketle sefer
Destinde tevfiķ u zafer olsun ihtiyār u kilid
- 29 Ālem olup devrinde hep bī-jeng ü endūh u te‘ ab
Her rūz şādī vü tarab bir yıl gibi olsun mezid
- 30 Neşr eyleyüp aḥkāmını dehre yürütsün nāmını
Dünyādan alsun kāmını bir vefķ-i dil-ḥ‘āh ü ümīd
- 31 Tārīḥi çün dürr-i şemīn manķūṭıla oldu güzīn
Farṭ-ı şerefle oldu dīn Sulṭān-ı Ḥān ‘ Abdülmecid

Sene :1255

TĀRĪḤ-İ TEBRĪK-İ CĀH-I VĀLĀ-YI FETVĀ LĪ- ḤAZRET-İ
ES-SEYYĪD EL-ḤĀC AḤMED ‘ ĀRĪF ḤĪKMET BEG
EFENDĪ ‘ İSMET BEG-ZĀDE EDĀMALLĀHÜ TE‘ ĀLĀ FĪ
SADR-İ FEZĀ ‘İLĪHĪ İLĀ-YEVMĪ‘L-‘UḤBA*

2

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Dāver-i dādār-ı devrān pādişāh-ı ḳadrdān
Mażhar-ı tevfiķ-i Yezdān ya‘ nī Ḥān ‘ Abdülmecid
- 2 Muḳtezā-yı baḥtiyārı ve ḥulūşı olmada
Her ḥuşūş-ı mu‘tenāda rā‘y u tedbiri müfid

²⁸a Ü ve H zamān : M cihān

* Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i Tebrīk-i Cāh-ı Vālā-yı Fetvā Lī‘ Ārif Ḥikmet Beg Efendi

² Ü 16b, M 19, H 17a

- 1 Bā-ḥuṣūṣ her maṣḥūbı erbābına tevcīhde
Gün gibi oldu muvaffaḳ oldığı dā'im bedīd
- 2 Cümlesinden işte cāh-ı sāmi-i fetvāyı kim
Çerḥ-i gerdün ḳadr u rif' atda aña olmaz nedīd
- 5 'Ārif-i Ḥikmet Beg'e tevcīh idüp bi'l-intihāb
Eyledi bir ḳat daḥı ḳadrin anuñla ber-mezīd
- 6 'Ālim-i dīn ü şerī'at Bu Ḥanīf'e munḳabıt
Yūsuf-ı Şiddiḳ-i 'iffet Muştafā ḥulḳ-i ḥemīd
- 7 'Aşrın idrāk eylemiş olsa o deñlü fazlıla
Bu su'ūd olmazdı yanında efāzıldan 'adīd
- 8 Zāt-ı pākı bī-müdānīsīdūr ancaḳ var ise
'Ārif-i billāh bu hengāmda çün bā-yezīd
- 9 Mesned-i fetvāyı teşrīf itmesi zī'l-ḥiccede
Oldı bī-şübhe enāma 'ıyd-i ber-bālā-yı 'ıyd
- 10 Düşdi erbāb-ı me'ārif 'arz-ı kālā ḳaydına
Kimisi tārīḥ-i taḳdīm eyleyüp kimi ḳaşīd
- 11 Bende-i dīrīni Meşhūrī daḥı şad şevḳile
'Aḫ idince fikri silk-i tārīḥe hem çün ferīd
- 12 Söyledi tebrīkine şıdḳı gibi tārīḥ-i tām
Cāh-ı fetvā mecd ile 'Ārif Beg'e olsun sa'īd

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ PÜR-MEYMETEN ŞEH-ZĀDE
SULṬĀN ZĪYĀ 'EDDĪN İBN SULṬĀN-I CĪHĀN ḤAZRET-İ
'ABDŪLMECĪD ḤĀN DĀME FĪ-SERĪR-İ SALṬANATEHŪ
İLĀ-AḤİRİ'Z-ZAMĀN*

3

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1   Ḥudā 'ömr-i ebed bahş eylesün 'AbdŭlmecĪd ḤĀn'a
Ki zāt-ı pākıdŭr revḥ ü revān bu dehr ü dŭnyāya
- 2   Sipıhr-i salṭanatda meh gibi pāyende oldıķça
Ola nesli daḥı encŭm gibi bĭ-'add ü bĭ-gāye
- 3   O şāhin-şāh-ı sa'd-aḥter ḥulūşı iķtizāsınca
Cihānda mażhar oldı bir nice elṭāf-ı Mevlā'ya
- 4   Ḥuşuşıyla biri ez-cŭmle Mevlā eyledi iḥsān
Yine bir 'alī-şeh-zade o şah-ı dad-fermāya
- 5   Nice şeh-zāde kim oldı ṭulū'ı yalıñız gālib
Şerefle āsmānda ṭal'at-ı 'ıķd-ı şŭreyyāya
- 6   Semiyi-i faḥr-ı 'ālem ya'nĭ Sulṭān-ı Ziyā'eddĭn
Ki oldı maḥdemi sermāye-i şādĭ berāyāya
- 7   Zihĭ şeh-zāde kim kevne ḳudŭmı ehl-i ĩmāndan
Medār-ı iftiḥār oldı bŭtŭn a'lā vŭ ednāya

* Başıık Ü ve H : Tārĭḥ-i Velādet-i Pŭr-Meymenet Şehzāde Sulṭān Ziyā'eddĭn İbn Sulṭān Ḥazret-i
'AbdŭlmecĪd ḤĀn

³ Ü 18a, M 24, H 21a

- 8 Hemān Bārī Te'ālā maqdem-i pākin ide mes'ūd
Süleymān-ı zamān-ı şāh-ı cihān kām-baḥşāya
- 9 Ṭalup ehl-i sūḥan baḥr-ı 'amīḳ-i fikr-i tāriḩe
Çıkarđı her biri şāhāne bir dürr-i girān-māye
- 10 Kimīne 'abd-i Meşhūrī daḩı 'acziyle pīrāne
Alup kilkin ele düşdikde fikr-i' arz-ı kālāya
- 11 Cevāhirle müzeyyen söyledi tāriḩ-i mevlūdın
Cihāna oldı Şeh-zāde Ziyā'eddīn-i pīrāye

Sene :1262

TĀRİḩ-İ TEBRİK-İ BED'İ BESMELE-İ ŞERİF SER-TĀC-I
ḲUR'ĀN VE TES'İD-İ SŪR U PŪR-SURŪR ḩITĀN ŞEH-
ZĀDE SULTĀN MUḩAMMED MURĀD ŞEH-ZĀDE
SULTĀN 'ABDŪLMECİD EṬĀLLAHİ 'ÖMR-İ HŪMĀ
İLĀ-YEVMİ'T-TENĀD*

4

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Şehin-şāh-ı zamān rūḩ-ı cihān 'AbdŪlmecīd ḩĀn'uñ
Vucūdı maḩz-ı behçetdür bu ḳalb-i çār aḩṫāra
- 2 O sulṫān-ı şeref-'ünvānuñ envā' -ı meserretle
Tefevvuḳ itdi devr-i yümñ u sa' di sā'ir edvāra

* Başlık Ū ve H :M Tārīḩ-i Tebrīk-i Bed'-i Besmele-i Şerīfe Ser-tāc-ı Ḳur'an ve Tes'īd-i Sūr u Pūr-surūr ḩitān Şehzāde-i ḩazret-i Sulṫān Muḩammed Murād şehzāde-i ḩazret-i Sulṫān 'AbdŪlmecīd Eṫāllahī 'Ömr-i Hümā İlä-Yevmi't-tenād

⁴ Ū 18b, M 25, H 21b

- 3 İder esbāb-ı şādīnūñ zuhūrı bir birin ta‘ kıb
Zamān-ı devletinde fūrce yoķ şekvā-yı ğam-ĥāra
- 4 Ğuşūsiyla biri ez-cümle işte ‘ ahd-ı pākinde
Bu sūruñ şītidür kim vāşıl oldu çerĥ-i devvāra
- 5 Nice sūr-ı mu‘ allā kim iki şeh-zādenūñ anda
Ħitānı oldu şevķ-efzā şinendegān u zevāra
- 6 Ğuşūşā aķdam-ı sūnnet medār-ı iftiĥār oldu
Kırā ’at vācibūñ icrāları ilvān u dīndāra
- 7 Birinūñ nām-ı vālāsı Muĥammed hem Murād olmış
Laķab ol nūr-ı çeşm-i iftiĥār-ı kām-girdāra
- 8 Biri de anlarūñ ‘ Abdulmecīd-i pāk- gevherdür
Ki aĥlāķ-ı ĥamīde ile mālīk ĥüsn-i eķvāra
- 9 Zihī şeh-zādegān-ı pāk-ĥiyet kim cevāhirden
İki menkūş ğūş olsa sezā gerdūn-ı seyyāre
- 10 Dürr ü yāķūt ‘ izzet müşterī vü ĥāriķ-i devlet
Ziyā-baĥş-ı leĥāfet her birisi çeşm-i nażāra
- 11 İderler bāĝ-ı dīn u devlete bir başķa şān īrāş
Nihāl-i ğonceveş şad ‘ izz ile geldikçe refĥāre
- 12 Nezāketle ider seyr-i nesīmi her biri taķlīd
Suvār oldıkķa ğāhice şerefle esb-i rehvāra

- 13   Huşuŝā ŝāh-ı 'ālemle Ber-ā-ber seyre çıkdıķça
 amer yanında beñzerler iki necm-i ziyādāra
- 14   Hemān sū'-i nazardan anları hıfz eyleyüp Mevlā
 Bağıŝlasun cihān tırdıķça ŝāh-ı mu' ciz-āŝāra
- 15   Bu sūr-ı pūr-surūruñ itmege tārīhin istinbāt
 Hüner meydān idince ğavta a' r-ı baħr-ı efkāra
- 16   Çıkdardı her biri bir gevher-i pākīzeveŝ tārīh
 Ki ŝāyān her biri tadīm olınsa nezd-i ħankāra
- 17   Bu 'abd-i pīri Meŝhūrī daħı ibrām-ı ŝeviyle
 O vādīde düşünce udret-i nā-izin izhāra
- 18   Didi tebrīkinüñ ta' zīm u ādāb eyle tārīhin
 İki mıŝrā' la kim lāyık mücevher olsa yek-pāre
- 19   Bu sūr-ı ekber-i ŝeh-zādegānı Ħa ide mes'ūd
 Süleymān-ı zamān' Abdülmecīd Ħān-ı keremkāra

TĀRİH-İ MANŞIB-I SELĀNİK HAZRET-İ İBRĀHİM
PĀŞĀ*

5

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Hudā pāyende itsün devletin ' Abdülmecīd Hān' uñ
Ki mu' tādı keremdür bendegān-ı şıdķ-ı pīrāya
- 2 Şehin-şāh-ı kerem-güster ki h'ān-ı luḫ u iḫsānı
Hemīşe münteşir olmaḫdadur a' lā vü ednāya
- 3 Hıuşūşā kim müşīrān-ı ' izāmuñ cümleden ber-ter
Mükerrem itdi maḫhar eyleyüp luḫ u ' aḫāyāya
- 4 Merāsim üzre ya' nı eyledi ḫāḫırların taḫyīb
İdüp irsāl u i' zām her birin bir cāh u vālāya
- 5 Biri ez-cümle İbrāhīm Pāşā'dur kim anlardan
Dü-bālā maḫhar olmuş iltifāt-ı kīmyā-sāya
- 6 Müşīr-i muḫterem ' ālī-himem dādār-ı ekrem kim
Müreccaḫdur keremle zāt-ı pāki Hātem-i Ṭāy'a
- 7 Anı Konya müşīri eylemişken bundan aḫdemce
İrāde eyleyüp talḫifini ol şāh-ı Cem-pāye
- 8 Mizāc-ı pāki ülfet itmeyüp āb u hevāsıyla
Zarūrī oldı bu keyfīyyeti muḫtāc-ı inhāya

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Manşib-ı Vālā-yı Eyālet-i Selānik Li-Hāzret-i İbrāhīm Pāşā
5 Ü 20b, M 27, H 23a

- 9 Yazup tebdil-i cāh-ı pākini itdükde istid' ā
Hemān emr-i cihāndārı ta' alluḡ itdi icrāya
- 10 Virüp ya' nī becāyiş şüretiyle eyledi ihsān
Selānīk cāh-ı pākin ol müşir-i dād-fermāya
- 11 Hemān mes' üd idüp Haḡ sāyesinde eylesün ihsān
Refāh-ı hāl ile asāyiş ü rāḡat berāyāya
- 12 Bu müjde nā-gehān Meşhūriyā geldükde şevḡumdan
Alup ḡāmem ele düşdükde fikr-i' arz-ı kālāya
- 13 İki manşib geçince bundan evvel söyledüm tārīḡ
Selānīk oldı tevcih üç kez İbrāhīm Pāşā'ya

Sene: 1259

TĀRİḤ-İ İNTİKĀL-İ MÜŞĀRÜN İLEYH İBRĀHİM PĀŞĀ*

6

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Müşirān-ı ' izāmın ser-firāzı faḡr-ı mümtāzı
Ki olmışdı şerefle zāt-ı pāki dehre pīrāye
- 2 Müşir-i şir-i ḡayret baḡr-ı himmet kim pesendide
Nice ḡidmetler itdi pādişāh-ı ' ālem-ārāya

* Başlık M : Ü ve H Tārīḡ-i İntikāl-i Müşārün İleyh

⁶ Ü 20b, M 27, H 23b

- 3 Hıuşuşā resm-i ‘adlı lāyığıyla eyledi icrā
Bu kerre ile üç def a gelüp bu cāh-ı vālāya
- 4 Cihān manşıblarından el çeküp ammā ki pīrāna
Heves itmışdi çokdan manşıb-ı vālā-yı ‘uqbāya
- 5 Bu kez bu cāh-ı fānīde iki ay itmeyüp ārām
Şerefle itdi rıhlet cāh-ı pāk-ı kurb-ı Mevlā’ya
- 1 Didi tārīh-i pākin bende-i dīrīni Meşhūrī
Vire Hāğ kūy-ı ‘adnī manşıb İbrāhīm Pāşā’ya

Sene : 1259

TĀRĪH-İ RŪTBE-İ VĀLĀ-YI MŪŞĪR-İ HĀZRET-İ ‘ÖMER
PĀŞĀ MŪŞĪR-İ EYĀLET-İ MAHRŪSE-İ SELĀNĪK*

7

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 Felek tertīb idüp bir sūr-i vālā tarz-ı ra‘ nāda
Getürdi çengi-i nāhīdi raqşa evc-i vālāda
- 2 Yine şāyeste aqrānı geçüp ‘arz-ı hūnerlerle
Semend-i tab‘ um öñdül alsa bu meydān-ı pehnāda
- 3 Resen-bāz-ı hayālüm eylesün mu‘ ciz-hūner izhār
Çıkup zencir-i necm-i kehkeşān-ı çerh-i mīnāda

* Başlık Ü ve H : M Tārīh-i Rütbe-i Vālā-yı Müşir-i Li-Hazret-i ‘Ömer Pāşā Vāli-i Eyālet-i Selānik
7 Ü 21a,M 28, H 23b

- 4 Ne var güller açup bülbüller itse nağme-i dil-keş
Ki irdük vaqt-ı sermāda bu tavşif-i Hūdā-dāda
- 5 Meserret rū-numā bir rütbe kim şāyestedür ‘ālem
Diger bir ‘id iderse bu ‘aķīb-i ‘id-i kübrāda
- 6 Hālā ’ik ser-be-ser izhār-ı şādī itse lāyık kim
Müreccaħdur bu şebler hem bu günler ķadr u a’ yāda
- 7 N’ola meşğül-i ‘ayş ü nüş olursa zümre-i rindān
Ki vardur neş’e-i āher bu günler nüş-ı şahbāda
- 8 ‘Aceb olmaz bu demler rām olup ‘uşşāķa maħbübān
Şafā-baħş-ı kenār u vuşlat olsa cā-yı tenhāda
- 9 Bu şevķ ü ‘aşķıla sāz u tarablar hoş terennümler
Sezā raķşa getürse şeyh ü zühhādı zevāyāda
- 10 Bi-ħamdi’llah ne ğam ķaldı ne ğuşşa şevķile şimdi
Hālāyık yer yer āyın-i şafā vü zevķi icrāda
- 11 ‘Aceb mi ğam gidüp ‘id-i meserret eylesek yek-ser
Cihān hep şādümān oldu bu hengām-ı dil-ārāda
- 12 Cihān şād olmasun mı ol vezir-i kām-baħşāya
Müşiri rütbesin virdi şehin-şāh-ı kerem-‘āde
- 13 Müşir-i muħterem fārūķ-‘ilm ya‘nī ‘Ömer Pāşā
Ki gelmiş yok naziri dāverān-ı dād-fermāda

---

⁷b Ü ve H Neş’e : M Neşve

- 14 Hıdīv-i ‘ālī-himmet şāhib-i ıudretle cā’izdür
Bu ıudretle eger ıādir olursa cem‘-i ezdāda
- 15 ıarār-gāh-ı mu‘allā dergehıdūr cāh u iclāla
Melāz ü mültecādur zāt-ı pāki yümn ü es‘āda
- 16 İki kemter ıulıdur dergehinde devlet u iıbāl
Olur tevfiı u nuşret hıdmetinde dā’im āmāde
- 17 O Fārūı-ı zamānuñ ‘adl u inşāf-ı cihān-giri
Unıtdurđı bize Nūşirevān’ı mülk-i dūnyāda
- 18 O dustūr-ı kerem-mevfūr ‘afv u şafı-ı girdāruñ
O şöhretle ıalurdı gelse Me‘mün yanına sāde
- 19 O farı-ı cūd ile kimdür ki Hātem ‘ahd-i pākinde
Mübārek zātına nisbet ola bezl-i ‘aıāyāda
- 20 O rütbe zāt-ı pāki kān-ı gevher-baıış-ı iışān kim
O feyz olmaz baıılsa ıeşm-i inşāfiyla deryāda
- 21 Hıuşūşā devr u dehrüñ ıahramānı kim zamānında
Ėam-ı dūşmenden oldı zır-i destān cümle āzāde
- 22 Cihānda min-ba‘d itmez idi belki da‘vā-yı merdi
Eger yek-ıamlesin Rüstem göreydi ceng ü hıcāda
- 23 Zihī şāhib-şecā‘at kim hemān nām-ı cihān-giri
İder bī-şek kifāyet hıfz-ı cāh u mülk ü me’vāda

- 24 Müşîrâ sen o şâhib-seyf-i sâti' suñ kim ' ahdüñde
' Aceb bir ser-berîde olmadık kalmış mı a' dâda
- 25 Ne kaldı hem eyâlet dâhilinde tîğ-i ' adlünle
Efendüm olmaduk ma' mür bir yer şehri ü enhâda
- 26 Bekâm olsa ' aceb mi zîr-i destân cümle sâyeñde
Muqaddemler görülmüş mi bu âsâyiş re' âyâda
- 27 Efendümsin o memdüh-i cihânsuñ kim güzel nâmuñ
İrişdi Rûm'dan tâ mâverâ-yı hadd-i Bağdâd'a
- 28 Gelince vaşfuña lâl oldu hâmem farı' ' aczinden
Muğale şüret-i imkân bulurken şî' r u inşâda
- 29 Hüşûsâ şâ' iriyetde ben ol tuğı-i zebân kim
Şekerden kıadirim güftârumı ibdâ' u icâda
- 30 O gevherler ki vardur lücce-i mevvâc-ı tab' umda
Bulınmaz ka' r-ı bağır-i bî-kerân u bî-ser ü pâda
- 31 ' Aceb midür olursa her sözüm bir gevher-i kudret
Ezelden feyz-i Hâk'dur me 'hazum elfâz u ma' nâda
- 32 Devâtum âb-ı hayvân eyleyüp icrâ eviddâya
Yüritdi navk-ı hâmem meyl göri çeşm-i hussâda
- 33 Geçer nuğkum çü nâvek sîne-i âgyârdan ammâ
Mişâl-i ' aşk-ı cânân yir ider kalb-i ehibbâda
- 34 Kıo itnâbı yeter Meşhûri sözde irdi pâyâna
Tecâvüz itme haddüñ da' vâ-yı fazl u mezâyâda

- 35 Şurū' eyle du'ā-yı hayra kim maqşad odur ancak
Bu uslūb-ı bedī' ūzre bu nazm-ı pāki inşāda
- 36 Çıķup her ayda bir çarķ-ı berīne māh-ı nev yā Rab
Ola efzāyiş-i envār ile tā kim ziyā-dāde
- 37 Bülend olmaķda olsun ol müşīr-i dād- fermānuñ
Bu gūne rütbe-i pākizesi cāh-ı mu' allāda
- 38 Cevāhirlere gibi o rütbe-i memdūķ-ı vālānuñ
Tetebbu' eyler iken tāriķin deryā-yı ħūlyāda
- 39 İrişdi şeş cihetden sem' a şīt-i cevherin tāriķ
Vezīr iken müşīr oldu 'Ömer pāşā bu eşnāda

Sene : 1257

TĀRĪĦ-İ TA' MİR-İ BERĀ-YI ĶAL' A-YI VĀRDĀRİN BE-
MAĦRŪSE-İ SELĀNĪK*

8

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Ħudā tevĦikın iĦsān eylemiş şāh-ı cihān-bāna
Cihānda bir nice ħişnuñ idüp i' mārını taķdır

³⁹a Ü ve H şeş : M her

* Başlık Ü ve H : M Tāriķ-i Ta' mīr-i Ķal' a-yı Vārdārīn MaĦrūse-i Selānīk

⁸ Ü 22a, M 29, H 25a

- 2 Biri ez-cümle işte ol Һuşun-ı ‘âlem-ârâdan
Bu vâlâ Һal‘ adur kim kimse mişlin itmemiş tanzîr
- 3 İrâde eyleyince ser-be-ser ta‘ mîrine böyle
Nuğud-ı himmetin şarf eyleyüp ol şâh-ı ‘âlem-gîr
- 4 Hemân mîr-âlây Mûsâ Beg’e emr eyledi tâ kim
Һuşulinde bu emr-i mu‘ tenânuñ olmaya tağşîr
- 5 O mîr-i muhteremde farğ-ı şıdğı iktizâsınca
Bu Һidmetde idince sâğ-ı sa‘ y u himmetin teşmîr
- 6 Bu gûne Һüsn-i ta‘ mîre muvaffağ oldı kim şâyân
‘Uğârîd vaşfını çarğ-ı berîne eylese tağrîr
- 7 Hemân şâh-ı cihânı Һağ idüp a‘ dâsına gâlib
Cihân çurdığça tağt-ı salţanatda eylesün tağrîr
- 8 Cevâhirle müzeyyen söyledüm Meşhûriyâ târîğ
Bu Vârdâr Һal‘ asın ‘ Abdülmecîd Һân eyledi ta‘ mîr

Sene : 1258

TĀRĪḤ-İ ÇEŞME-İ ḤAZRET-İ ÖMER PĀŞĀ MÜŞİRĀN-I
EYĀLET-İ SELĀNĪK*

9

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Müşirān-ı ' izāmuñ āb-ı rū-yı ma' dalet-cūyı
O Fārūki-' alem Ḥaydar-şiyem ya' nı ' Ömer Pāşā
- 2 Vucūh-ı berre naqd-ı himmetin şarf eyleyüp ekşer
Cihānda bir nice pākize ḥayrāt eyledi inşā
- 3 O ḥayrātūñ biri de işte bu ' ayn-ı dil-ārādur
Ki a' tşāne ḥayāt-cfzā olur āb-ı ḥayātāsā
- 4 Hemān Allāh mu' ammer eyleyüp zāt-ı mu' allāsın
Cihān tūrdıkça olsun zīb-i şadr u mesned-i vālā
- 5 Didi ferman idince bitmesi Meşhūri tārīḥin
Bu resme bī-nuṭuq bir beytile nazmın idüp imlā
- 6 Bu ' ayn-ı rūḥ-zāyı yapıdırup li'llāh ' Ömer Pāşā
Şevābın itdi bintī rūḥ-ı Gülşüm Ḥānım'a ihdā

Sene:1258

* Başlık Ü ve H : Tārīh-i Çeşme-i ' Ömer Pāşā Vāli-i Selānik

⁹ Ü 22a, M 29, H 25a

⁵ a M bitmesi : Ü ve H bendesi

TĀRĪḤ-İ DİGER*

10

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Bu dil-cū ' aynı li'llah eyleyüp icrā ' Ömer Pāşā
Şevābın eyledi Neclī Reşīd Beg rūḥına ihdā

TĀRĪḤ-İ NİŞĀN-FURŪĠ-I EFŞĀN CENĀB-I ḤAZRET-İ
YUSŪF ŞİDDĪK BEG EFENDİ*

11

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1 Nesl-i ġāzīden Cenāb-ı Ḥazret-i Yūsuf Beg'üñ
Kim degül evşāf-ı zāt-ı pākini mümkin beyān
- 2 Oldı her ḥaṭb-ı cesīm-i mu' tenāya şıdķile
Çünkim erbāb oldıġı ma' lüm-ı şāh-ı kārđān
- 3 Zāt-ı vālāsın muḥaşşal eyleyüp hem rütbesin
Eyledi terfī' ile iblāġ-ı ṭāķ-ı āsmān
- 4 Hem muraşşa' bir nişān-ı dil-pesend iḥsān idüp
Virdi ol mīr-i güzīn-i ekreme bir başķa şān

* Başlık Ü, M,H

¹⁰ Ü 22a, M 30, H 25b

* Başlık Ü, M ,H

¹¹ Ü 23a, M 31, H 26a

- 5 Eyleyüp tevfikına maqrûn-ı me'mûriyetin
Hem nişānuñ eylesün mes'ûd-ı Rabbü'l-Müste'ân
- 6 Ol nişān-ı pertev-efşān-ı cihān-pîrāyenin
Kilk-i fikrimle hesāb itdükde târîhin hemān
- 7 Düşdi bir mısrā' ile Meşhûrî vālā-târîhi
Kıldı haqqā kesb-i zibāyiş Yūsuf Beg bā-nişān

Sene:1256

TĀRĪH-İ KİŞLĀK 'ASĀKİR-İ MANŞÜR DER-HĀRİC-İ
SŪR-I MAHRŪSE-İ SELĀNİK*

12

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Mülūkuñ qahramānı Hāzret-i Sulţān-ı Maḥmūd'uñ
Olup a' dā-yı dīne dest-i qahr u şavveti memdūd
- 2 Cuyüş-ı şevketi başdan başa dünyāyı fetḥ itsün
Zamān-ı devletinde qalmasun bir yer ola mesdūd
- 3 Ne semte 'azm iderse hıẓr-ı iqbāli olup reh-ber
Yanından bir zamān tevfiq u nuşret olmasun mefķūd
- 4 Ki ol şāh-ı muzaffer dād-güster eyledi tecdīd
Qavānīn u nizām-ı devleti şarf eyleyüp mechūd

* Başlık Ü, M ,H

¹² Ü 23b, M 31, H 26b

- 5 Yeñiden rûh-bağş-ı dîn u mülk-i salţanat oldı
Anı enfās-ı rûhu'llāha maţhar eyleyüp ma' bûd
- 6 O sulţān-ı çerî-perver eşerler yapdı ' âlemde
Ki ' âciz her biri vaşfında bu kilik-i raķam-fersûd
- 7 Hıuşûşā ' asker-i manşûrına hışn-ı haşînāsā
Nice pākîze-kışlāk yapdı kim emşāli nā-meşhûd
- 8 Birisi işte ez-cümle bu meştā-yı mu' allādur
Ki oldı kaçır-ı şîrine binā-yı dil-keşi maşsûd
- 9 Zihî müştā-yı vālā kim nazîrin itmemiş bünyād
Selāţin-i ' izāmdan kim ki olmuş ' âleme mevrûd
- 10 Zemîninde zemînüñ naķşını resm eyleyüp gūyā
Sipihrüñ āsmānisinde kıldı zînetin mevcûd
- 11 N'ola kesb-i küşāyiş itse bunda şab' -ı sükkānı
Zemîn-i dil-küşāsı oldı berr u baır ile maşdûd
- 12 ' Aceb mi řarz-ı i' cāz üzre olsa resm-i dil-cūsı
Aña bānî olunca himmet-i şāhen-şeh-i zî-cûd
- 13 O şāhen-şāh-ı kudret destgāh-ı mu' ciz-āşāruñ
Ola eyyām-ı ' ömr ü devlet ü içbāli nā-ma' dūd
- 14 Bu meştā-yı güzînuñ hem esāsın Hāķ idüp te 'yîd
Cihānda ol şeh-i kibt mestāne eylesün mes' üd
- 15 Cevāhirle muraşşa' söyledüm Meşhūriyā târiř
Yine ' âlemde bir pākîze-kışlāk yapdı Hān Maşmûd

Sene : 1253

TĀRĪḤ-İ TA‘MİR-İ ÇEŞME-İ ŞĀH-RĀH-I DER-ĞURB-I
MAĦRŪSE-İ SELĀNİK*

13

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1   Ĥidiv-i ĥayr-eşer Sultān-ı Maĥmūd felek-ğadrün
Ne mümkin eylemek āşār-ı ĥayrın biñde bir iĥşā
- 2   Ĥusūsā şāh-rāh üzre bu vālā-çeşme ez-cümle
Ki āb-ı pāki āb-ı çeşme-i Ĥızra olur hem-tā
- 3   Şuyundan çok zamān mehcūr ĥalmışken beyābānda
Yetişdi ĥızr-ı luğf u himmet-i şāh-ı cihān-pirā
- 4   İdince sīm-nāb-ı himmetin ta‘mīrine mebzül
Bu āb-ı pāki fi‘l-ĥāl eyledi ĥükmi gibi icrā
- 5   Bu dil-cū çeşmeyi evvelkiden a‘lā idüp ta‘mīr
O şāhen-şāh-ı ‘ālem itdi rūğ-ı şāĥibin irzā
- 6   Gelüp bi‘l-cümle ebnā-yı sebīl bundan şu içtikçe
Du‘ā-yı ĥayr-ı o şāh-ı cihāna eylesün ihdā

* Başlık Ü, M ,H

¹³ Ü 23b, M 32, H 27a

- 7 Aķınca āb-ı dil-cūsı didi Meřhūrī tārīhin
Be eřme āb-ı pākin eyledi Maħmūd Hān iħyā

Sene : 1253

TĀRĪH-İ TA‘ MİR-İ EŐME-İ DER-HĀRİC-İ SŪR-I
MAHRŪSE-İ SELĀNİK*

14

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 řehin-řāh-ı cihān Sulţān-ı Maħmūd-ı ebü'l-ħayruñ
Cihān ũrdıķça ‘ ömr ü şevketin mezdād ide Mevlā
- 2 O řāhinřāh bī‘ add yapıđı ħayrātdan fażla
Nice ařhāb-ı ħayruñ eyledi ħayrātını iħyā
- 3 O ħayrātuñ biri de işte bu ‘ ayn-ı dil-ārādur
Ki lāyık ķaťresi leb-teřnegāne olsa rūh-efzā
- 4 řuyuñ hem-ün define menba‘ indan eyleyūp iħrāc
Aķıtdı sım-i ħālīř gibi ol řāh-ı cihān-ārā
- 5 Miřlidūr aķdıđı yerden yine řuyı aķar dirler
Bu nūkte oldu elħaķ iřte bunda zāhir u peydā
- 6 Bu gūne eřmesin iħyā idūp ol řāh-ı ‘ ālem-gİR
Zūlāl-ı luťfi ile itdi rūh-ı řāhibin ervā

* Bařlık Ū, M, H :

¹⁴ Ū 24a, M 32, H 27a

- 7 Didi bu çāker-i dīrīnesi Meşhūrī tārīḥin
Bu dil-cū ‘aynı böyle Ḥān-ı Maḥmūd eyledi icrā

Sene : 1253

TĀRĪḤ-İ TA‘MİR-İ SEBİL-İ İSKELE-İ SELĀNİK*

15

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Ḥazret-i Sultān-ı Maḥmūd Ḥān-ı ḥayr-endiŝenüñ
Sa‘yini meşkūr ide hem-vāre Rabbü’l-Müste‘ān
- 2 Kalmadı mülküñde ābād olmaduḡ ḥayrātdan
Medrese cāmi‘ ü mescid çeşme-i āb-ı revān
- 3 Bā-ḥuşuş kim cümleden işbu sebīl-i dil-keşüñ
Ābdan bī-behre ḡalmıŝken ‘uyūnı bir zamān
- 4 Eyleyüp ta‘mīrine şu gibi şarf-ı sīm ü zer
Āb-ı pākin eyledi icrā o ŝāh-ı kāmran
- 5 Ḥayrını iḥyā ile ŝād itdi rūḥ-ı ŝāḥibin
Ḥaḡ vire ol ŝāh-ı ‘ālī-ŝāna ecr-i bī-kerān

* Başlık Ü, H

¹⁵ Ü 23a, M 33, H 27b

- 6 Söyledi ta' mîrine Meşhûrî târiḫ-i laṭîf
Bu sebîlden eyledi icrâ ' aṭâ Maḥmûd Ḥân

Sene : 1253

TÂRİḤ-İ TA' MİR-İ ÇEŞME-İ MALṬA DER-MAḤRÛSE-İ
SELÂNİK*

16

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

- 1 Ḥâzret-i Sulṭân-ı Maḥmûd Ḥân-ı ' âlî-himmetüñ
Sâḫa-i mülküde ma' mûr olmaduḫ yer ḳalmadı
- 2 İşte ez-cümle Selânîk'de bu Malṭa çeşmesin
Öyle ta' mîr itdi kim bir kimse mişlin görmedi
- 3 Hem binâsın eyledi tecdîd aḳıtdı hem şuyın
İtdi Ḥaḳ bu ḫayra da maḫzar o şâh-ı emcedi
- 4 Böyle rûḫ-ı şâḫibin şâd itdigiçün ḫaşre dek
Eylesün Allâh mu' ammer ol şeh-i ced-ber-cedi
- 5 Şâ' ir-i ' aşrı ḳulı Meşhûrî târiḫin didi
Bu binâ' vü çeşmeyi Ḥân Maḥmûd ihyâ eyledi

Sene : 1253

* Başlık Ü ve H : M Târîḫ-i Ta' mîr-i Çeşme-i Maḫalle-i Malṭa Der Maḥrûse-i Selânîk
16 Ü 24b, M 33, H 27b

TĀRĪḤ-İ İBKĀ-YI ḤAZRET-İ İBRĀHĪM PĀŞĀ VĀLĪ-İ
MAḤRŪSE-İ SELĀNĪK*

17

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Ḥazret-i Sulṭān-ı Maḥmūd Ḥān-ı Dārā-ḥaṣmetüñ
Eylesün ŧevketle Ḥaḳ iḳbāl u ' ömrin ber-mezîd
- 2 Ol ŧehin-ŧāh-ı kerem-pîrā bu tevcihātda
İtdi her bir bendesi talṭifine cehd-i cehîd
- 3 Ya' nî cāhında idüp ibḳāyına āṣafların
Eyledi luṭf-ı ' amîmiyle ' umūmuñ müstefîd
- 4 İtdi İbrāhîm Pāşā'ya ziyāde iḫtirām
Farṭ-ı ŧıdḳı oldığından nezd-i pākinde bedîd
- 5 Cāhını ibḳā idüp ol dāver-i dād-āverüñ
Eyledi talṭifine himmet o ŧāh-ı bî-nedîd
- 6 Cā-niŧin-i ma' delet dustür-ı vālā-menḳıbet
Ḥayr- ḥ^vāh-ı dîn ü devlet ŧāhib-i ḥulk-ı ḥamîd
- 7 Böyle bir dustür-ı ḥayr-endîŧüñ ibḳā olması
Her-kesüñ ḥaḳḳında bî-ŧek oldı bir luṭf-ı cedîd
- 8 Eyleyüp zātın hemîŧe zîb-i ŧadr-ı dāveri
' Ömrini efvün idüp ol Ḥālîḳ-ı Ḥayy-ı Mecîd

* Başlık Ü ve H : M Tārîḫ-i İbḳā-yı İbrāhîm pāşā Vāli-i Selānik
17 Ü 24b, M 33, H 28a

- 9 Düşdi bā-ilhām-ı Hâk Meşhūrī vālā-tārīhi
 Kıla Hâk ibkāsın ibrahīm Pāşā’nuñ sa’ id

Sene : 1252

TĀRİH-İ PĀYE-İ VĀLĀ-YI MEKKE-İ MÜKERREME
 HAZRET-İ ES-SEYYİD EBŪ BEKİR BEG EFENDİ HĀKİM-
 İ SELĀNİK*

18

Mefā’ ilün / mefā’ ilün / mefā’ ilün / mefā’ ilün

- 1 Cenāb-ı necl-i şadr-ı muhterem ya’ nī Bekir Beg kim
 Aşāletle odur aqrānı içre şimdi bī-enbāz
- 2 Hāsib-i pāk-tıynet ehl-i ‘ iffet kim degül mümkün
 Şunūf-ı kudsiyāndan zāt-ı pākin eylemek efrāz
- 3 Tükenmez kâfiyem elbet olur encāma peyveste
 İdersem biñde bir evşāf-ı zāt-ı pākine āgāz
- 4 O mīr-i ekreme ehl oldığıçün şāh-ı qadr-āgāh
 Tarīkınca merātib baḥş idüp itmekdedür i’ zāz
- 5 Hūşūşā şimdi Mekke pāyesin iḥsān idüp kıldı
 Bu gūne rütbesin gerdün ile hem-pāye vü hem-bāz

* Başlık Ü ve H : M Tārīh-i Vālā-i Mekke-i Mükerrreme Hazret-i Ebū Bekir Beg Efendi Hākim-i Maḥrūse-i Selānik

¹⁸ Ü 25a, M 33, H 28a

- 6   Hüdā bu pāyeyi mes'ūd idüp ol mîr-i zî-şanı
Rütâb-ı 'āliye aşhâbı içre eylesün mümtâz
- 7   Beşâret güne hâtif söyledi Meşhûriyâ târih
Efendüñ bu Bekir Beg itdi Mekke pāyesin iḥrâz

Sene : 1253

TĀRĪḤ-İ NİŞĀN-İ PERTEV-EFŞĀN-İ İMTİYĀZ Lİ-
ḤĀZRET-İ MİR MÜŞĀRÜN İLEYH BEKİR BEG EFENDİ*

19

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1   Dāver-i devrân-ı Maḥmūd Ḥân-ı vālâ-himmetin
Gelmemiş zâtı gibi dehre daḡı bir ḡadr-dân
- 2   Dâ'imâ ehl-i ṡarîḡ-i 'ilmi talṡîf itmede
Ḥaşr-ı maṡlab eylemiş ḡaḡḡâ o şâh-ı kām-rân
- 3   İşte ez-cümle yine eşrâf-ı ehl-i rütbeye
Bir 'ināyet itdi kim olmuş degüldür bir zamân
- 4   Her birine baḡş idüp ya' nî nişân-ı imtiyâz
Rütbe-i sāmîlerüñ ḡıldı anuñla müstebân
- 5   Bâ-ḡuşûs o necl-i vālâ-ḡadr-ı şadr-ı efḡama
Kim anuñ vaşfinda 'âcizdür bu 'abd-i nâ-tuvân

* Başlık M : Ü ve H Târîḡ-i Nişân-ı Pertev-efşân-ı İmtiyâz Li-Ḥâzret-i Mîr Müşârün İleyh
19 Ü 25a, M 34, H 28b

- 6 Baḥş idüp ol ceh-i Mekke pāye-i sāmīsini
Eyledi zāt-ı şerīfin pāye-dāş-ı ferḳadān
- 7 Ba^ç d ez -in virdi mücevher bir nişān kim pāyesi
Kesb-i zībāyiş ile bulsun kemāl-i ḳadr u şān
- 8 Lücce-i elṭāf u himmet kān-ı cūd u mekremet
Şāhib-i perhīz ü ^ç iffet-ḫū-nümā-yı ḳudsiyān
- 9 Eylesün Mevlā nişān-ı rütbe-i vālāsını
Pertev-i es^ç ād ile reşk-i nucūm-ı āsmān
- 10 Söyledim Meşhūriyā tārīḫ cevāhirdārını
Kesb-i ^ç izz-i intiyāz itdi Bekir Beg bā-nişān

Sene : 1252

TĀRİḫ-İ VEFĀT-I SEYYİD ^ç OŞMĀN BEG EFENDİ
TECĀVÜZA 'LLAHİ TE^ç ĀLĀ ^ç AN-SEYYİ 'ATİHİ *

20

Fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilün

- 1 Memleket erkānınıñ rükn-i rekīn-i a^ç zāmı
Kim seḫāvetde nazīri gelmemiş bī-iştibāh
- 2 Seyyid-i sādāt-ı ekrem bu'l-^ç aṭā vü bu'l-kerem
Vāriş-i ecdād-ı Ḥātem maḫhar-ı feyz-i İlah

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Vefāt-ı Seyyid ^ç Osmān Beg Efendi
²⁰ Ü 25a, M 34, H 28b

- 3 Öyle bir mîr-i kerîmü'ş-şân-ı şâhib cûd iken
Olmadı bu dâr-ı fânî aña da ârâmgâh
- 4 Renciş-i ıâķat-güdâzıyla felek-encâmkâr
Gör nice üftâde-i ħâk eyleyüp itdi tebâh
- 5 Eylesün Allâh mu'ammer neclini oldıķça tâ
Zât-ı pâki böyle nûr-ı zûlmet-i ħâk-ı siyâh
- 6 Oldı bir mışra' ile Meşhûrî fevti târîĥi
Eyleye 'Oşmân Beg'e firdevsi Mevlâ cilvegâh

Sene : 1252

TÂRİĤ-İ İBKÂ-YI ĤAZRET-İ İBRÂHİM PÂŞÂ VÂLİ-İ
MAĤRÛSE-İ SELÂNİK*

21

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

- 1 Ĥidiv-i bende-perver Ĥazret-i Sulţân-ı Maĥmûd'uñ
Tükenmez eylesün Ĥaķ 'ömr ü 'izz ü şevket ü şânuñ
- 2 O sulţân-ı kerem-'âdet bu tevcihât-ı pâkinde
Yine câhında ibķa ile şâd itdi vezîrânuñ
- 3 Ĥuşûsıyla biri ez-cümle ibrahîm Pâşâ'yı
Ki fâ'ikdür bu dîn ü devlete ĥidmetle aķrânuñ

* Başlık Ü ve H:M Târîĥ-i İbķâ-yı İbrâhîm pâşâ Vâli-i Selânîk

²¹ Ü 25b, M 35, H 29a

^{3b} Ü ve H ĥidmetle : M hürmetle

- 4 Vezîr-i dâveri deryâ-dili rûşen-zamîri hem
Emekdâr şiddîkı ħayr-ħ^vâhı şâh-ı devrânuñ
- 5 Yine ibķâ idüp manşıblarında eyledi ħaķķâ
Bu vechiyle ħarîn-i iltifât u luħf u iħşânuñ
- 6 Mübârek eylesün tevfiķi ile Ħazret-i Mevlâ
Bu ibķâ-yı cemîlüñ ol vezîr-i kâmbaħşânuñ
- 7 Didim ibķâsına Meşhûriyâ böyle becâ târiħ
Rehin-i sa‘d ola ibķâsı İbrâhîm pâşâ’nuñ

Sene : 1251

TÂRİĦ-İ İBĶÂ-YI ĦAZRET-İ ‘ÖMER PÂŞÂ VÂLİ-İ VÂLÂ
MAĦRÛSE-İ SELÂNİK*

22

Mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

- 1 Şchin-şâh-ı felek-câh Ħân-ı Maħmûd-ı keremkârı
Serîr-i salħanatda dâ‘im itsün Ħazret-i Mevlâ
- 2 O Sulħân-ı Süleymân menķıbet-âşafıların ekşer
Muħarrer eyleyüp câhında talħîf eyledi ħaķķâ
- 3 Biri ez-cümle işte vâli-i câh-ı Selânîk kim
Degüldür mümkin itmek vaşf-ı pâkin biñde bir iħşâ

* Başlık Ü ve H : M Târîħ-i İbķâ-yı Ħazret-i ‘Ömer Pâşâ Vâli-i Selânîk
22 Ü 25b, M 35, H 29a

- 4 Vezîr-i pâk-ğaşlet ‘ âlî-himmet şâdıķ-ı devlet
Melâz-ı ehl-i ĥâcet şâĥib-i luţf u kerem-baĥşâ
- 5 O dustûr-ı ‘ adâlet-güsterin ibķâ-yı câhıyla
Şehin-şâh-ı Mesîhâ mekremet ķıldı bizi iĥyâ
- 6 Hemân şâh-ı cihân zîb-i serîr-i şevket oldıķça
Ola câhında şâbit ol müşîr-i ma‘ delet-pîrâ
- 7 Mücevher ĥarfıla hâtif didi Meşbüriyâ târiĥ
Yine câhın ‘ Ömer Pâşâ’ya itdi pâdişâh ibķâ

Sene : 1249

TÂRİĤ-İ SEFİNE-İ MÜŞÂRÜN İLEYH ĤAZRET-İ ‘ ÖMER
PÂŞÂ*

23

Mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

- 1 Şehin-şâh-ı cihân Sulţân-ı Maĥmûd-ı felek-ķadruñ
Vezîr-i nâmdârı ķahramânı ceng ü heycâda
- 2 Müşîr-i ķârvân Fârûķ-nâm ya‘ nî ‘ Ömer pâşâ
Ki dâdı ĥükm-i dâd-ı nâmdâşın virdi dünyâda
- 3 Görince iĥtiyâcı geştîye esfâr-ı baĥrîde
Getürdi cûşa baĥr-ı himmetin ĥaķķâ bu eşnâda

* Başlık Ü ve H : M Târîĥ-i Sefîne-i Müşârün İleyh ‘ Ömer Pâşâ
23 Ü 26a, M 35, H 29b

- 4 Cihān tersānesinde bir sefine yapı kim şāyān
Hediyye eylese şāhin-şeh-i Nūşīn Revān-dāda
- 5 Nice vālā-sefine zevraḡ-ı māh-ı nev-i gerdūn
Yanında şandal olmaz sā'ir olsa çerḡ-i mīnāda
- 6 Adın reh-ber ḡodı tevḡik-i reh-ber oldıḡından hep
Muvaffaḡ oldı el-ḡaḡ bunda da nām-ı Ḥudā-dāda
- 7 Nev-ā-nev maḡhar olsun ḡüsn-i enḡār-ı cihān-bāna
Bu ḡüne himmet itdükçe nice āşārı inşāda
- 8 Ḥurūf-ı bī-nuḡaḡla söyledüm Meşḡuriyā tāriḡ
'Ömer Pāşā'nuñ oldı fulki reh-ber rāh-ı deryāda

Sene : 1248

TĀRĪḤ-İ PĀYE-İ ŞADR-I ANAḤOLI LĪ-ḤAZRET-İ ES-
SEYYĪD EL-ḤĀC AḤMED ĀRĪF ḤĪKMET BEG EFENDĪ
'İŞMET BEG-ZĀDE'

24

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Mesned-ārā-yı neḡābet şadr-ı vālā-menzilet
Kim sezā çerḡ-i berīn olsa anuñ hem-pāyesi
- 2 Fāzıl-ı devrān-ı 'Ārif Beg Efendi kim anuñ
Olamaz seyyid o deñlü fazlile hem sāyesi

* Başlık Ü ve H : M Tārīḡ-i Pāye-i Sadr-ı Anaḡoli Hazret-i Es-seyyid El-ḡac Ahmed 'Ārif Hikmet Beg Efendi

²⁴ Ü 26a, M 36, H 29b

- 3   Ȓaę ide dā'ım muvaffaę řāhı kim mebzūldür
Ehline bu resme luşf-ı meşharet-pırāyesi
- 4   Ya'nı İstānbūl mollāası iken řadr eyledi
Öyle zātı kim funūn-ı fazlıdur sermāyesi
- 5   Gūř idüp nāsa didi Meřhūrı vālā-tārıřin
şimdi revnağ buldı şadr-ı Anaşolı pāyesi

Sene : 1248

TĀRĪĖ-İ ŦĀBYA-İ 'ÖMER PĀřĀ MELBŪN-I VĀLĪ-İ
MAĖRŪSE-İ SELĀNĪK*

25

Mefā' ilün / meřā' ilün / meřā' ilün / meřā' ilün

- 1   řehin-řāh-ı cihān Sulřān-ı Mařmūd Ėān-ı 'adlinüñ
Veziri hem zamānuñ Rüstem'i ya'nı 'Ömer Pāřā
- 2   Zihı dustūr-ı pūr-himmet müřir-i řir-i řavlet kim
Veęāda řahramānlar gibi gösterdi yed-i řulā
- 3   Cihānda oldu řaęęā mālĪk-i nām-ı cihān-giri
'Adū-yı dıne kūrlik bir nice āřār idüp peydā
- 4   Ėuřūřā yapıdı bunda böyle bir nev bı-'adil řābya
Kim olmuş kılası eflāke şarf-endāz-ı isti' lā

* Bařlık Ū ve H : M Tārıř-i İbķā-yı Ėazret-i 'Ömer Pāřā Vāli-i SelānĪk
25 Ū 26a, M 36, H 29b

- 5 'Adūnuñ başına saçmaq için topraqla taldurdu
Ser-ā-pā seng-i hārādan idüp dīvārını inşā
- 6 Selefde Sedd-i Ye'cüc olmuş ise Sedd-i İskender
'Ömer Pāşā'nuñ oldu t̄abiyesi sidretü'l-a' dā
- 7 Sezā ecrām-ı seb' a tārīhin neşr itse Meşhūrī
Ne vālā t̄abya inşā eyledi haqqā 'Ömer Pāşā

Sene : 1243

TĀRĪH-İ VELĀDET-İ 'OŞMĀN NŪRĪ MAĤDŪM-I VĀLĀ-
YI KETHŪDĀ-YI VĀLĪDE SULTĀN 'ALĪYYETŪ'Ş-ŞĀN
ĤĀZRET-İ ṬĀHİR BEG EFENDĪ*

26

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Kethudā-yı vālide sulṭān-ı zī-şānuñ yine
Kevkeb-i dürri gibi bir necli oldu şu' lever
- 2 Eşref-i sā' atde böyle kevni teşrīf itmesi
Sa' d ile oldu ṭulū' ina delīl-i mu' teber
- 3 Nāmdaş olsa n'ola bu resme Zī'n-nūreyn ile
Olmış iki nūr iki şaḥn-ı ruḥında cilveger

⁵a Ü ve H topraqla : M ḥākıla

⁶a Ü ve H felekde : M selefde

* Başlık Ü ve H : Tārīh-i Velādet-i 'Osmān Nūrī Beg

²⁶ Ü 28b, M 39, H 32b

- 4 Luṭf-ı Hâk olsun nıgehdârı gezend-dâdeden
Eyledikçe mihr-i iḳbâli sa' âdetle sefer
- 5 Söyledi Meşhûrî târîḫin mücevher ḫarf ile
Ṭal'at-ı 'Oşmân-ı Nûrî virdi ḫâḳḳâ kevne fer

Sene : 1260

TÂRİḫ-İ İRTİḫÂL-İ ES-SEYYİD 'ABDURRAḫMAN
EFENDİ*

27

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 Ser-fırâzân-ı mevâlî-i 'izâmdan sâbıḳ
Bu sene mollâsı o 'allâme-i dehr ü devrân
- 2 Şeref-i faẓl ile ol zât-ı 'adîmü'l-mıḡlûñ
İsm-i sâmîsi idi hem daḫı 'Abdurraḫman
- 3 Fehm ü iz'ân idicek ḫaṭ'î berâhîniyle
Pâydar olmadığın kimseye bu dâr-ı cihân
- 4 Eyledi 'izzet ile dâr-ı bekâya rıḫlet
Cennetiyle aña ikrâm ide Rabbü'l-Mennân

* Başlık Ü ve H : M Târîḫ-i İrtiḫâl-i Es'seyyid □Abdurra□man Efendi
27 Ü 29a, M 39, H 32b

- 5 Nazmıyla nāsa didi tārīhini Meşhūrī
Gitdi bu ‘ālem-i fānīden o kenz-i ‘irfān

Sene :1260

TĀRĪĦ-İ İRTİKĀL-İ ES-SEYYİD ‘ABDULLAH ĦĀMĪ
EFENDĪ NAĖĪB-ZĀDE*

28

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Zümre-i eşrāf-ı devrān-ı hüner-merdāndan
Kim nazīrin görmemiş hergiz sipihr-i keç-ĥırām
- 2 Ya‘ nī ‘ Abdullāh Efendi Ħāmī kim evşāfını
Eylesem tā ḥaşre dek olmaz qarīn-i ihtitām
- 3 Görđi bu ḳaşr-ı ḥarāb-ābādı çün nā-pāydār
Eyledi ‘ azım-ı ḳuşūr-ı gülşen-i dārū’s-selām
- 4 Böyle zīb-ferş-i ḥāk oldıḳça ‘ izz ü mecd ile
İtsün evlādın mu‘ammer Ḥazret-i Rabbü’l-Enām
- 5 Söyledi Meşhūrī tārīhin mücevher ḥarf ile
Ḥuld ola Ħāmī Efendi’ye sa‘ādetle maḳām

Sene : 1260

* Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i İrtikāl-i Es’seyyid □ Abdullah Ħāmī Efendi
28 Ü 29a, M 40, H 33a

TĀRİH-İ İRTİKĀL-İ ‘ÖMER HJULŪŞİ EFENDİ*

29

Mef^ˆ ūlū / fā^ˆ ilātūn / mef^ˆ ūlū / fā^ˆ ilātūn

- 1 Hāyfā o fahr-ı küttāb münşī-i dehr-i nā-yāb
 Kıadr- āšnā-yı aḥbāb ya^ˆ nī ‘Ömer Hjulūşī
- 2 ‘İlm ü kemāli zāhir zihn ü zekāsı bāhir
 Hem olmuş idi māhir her fende her ḥuşūşı
- 3 Bu ‘ālemūñ esāsın hem tarḥ-ı bī-bekāsın
 Bilmiş idi fenāsın kaṭ^ˆ i görüp nuşūşı
- 4 İ^ˆ rāz idüp cihāndan geçdi vucūd u cāndan
 Gitdi bu ḥānedāndan kâbil degül nukūşı
- 5 Tārīḥi oldı gūyā Meşhūriyā gühersā
 ‘İzziyle eyleye cā ḥuldı ‘Ömer Hjulūşī

Sene : 1260

TĀRİH-İ TA‘MİR-İ TÜRBE-İ ZUHŪRİ BABA*

30

Fe^ˆ ilātūn / fe^ˆ ilātūn / fe^ˆ ilātūn / fe^ˆ ilūn

- 1 Kātib-i ḥayyir-i dīvān-ı müşīrī ya^ˆ nī
 Ḥāzret-i Rüşdi Efendi ser-i erbāb-ı zamīr

* Başlık Ü, M, H

²⁹ Ü 29a, M 40, H 33a

* Başlık Ü, M, H

³⁰ Ü 29b, M 40, H 33a

- 2 Gördi bu meşhed-i vālā-yı Zuhūrī Baba'yı
Eylemiş tül-ı zamān 'ādeti üzre tağyır
- 3 Der-^ç aqab bezlile naqd-ı himemin ez-ser-i nev
Yapdı bu merd-i Hüdā kânını bî-mişl ü nazır
- 4 Umarum kim bu sebeble olıcaq rüz-ı cezā
Ola ol kân-i hüner behrever ecr-i keşir
- 5 Bî-riyā söyledi Meşhūrī bu resme tārīḫ
Oldı bu türbe-yi pākīze-i vālā-ta^ç mır

Sene :1258

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-I ZÜBEYDE ḤĀNİM*

31

Mef^ç ülü / fā^ç ilātün / mef^ç ülü / fā^ç ilātün

- 1 Hicriyle yansun ihvān bu ḥānımuñ ser-ā-pā
Kim oldı yerde pinhān genc-i defīneāsā
- 2 Şem^ç-i sarā-yı ^ç işmet ser-tāc-ı ehl-i ^ç iffet
Mecmū^ç a-i nezāfet zīb-i ^ç arūş-ı dünyā
- 3 Terk eyleyüp fenāyı tıtdı reh-i beḳāyı
Hem raḫmet-i Hüdāyı itdi melāz u melcā

* Başlık Ü, M, H

³¹ Ü 29b, M 40, H 33b

1a Ü ve H ihvān : M ^ç ālem

- 4 Tārīḫ-i fevti oldı Meşhūriyā mücevher
İtsün Zübeyde Ḥānum mīnū-yı ‘adnī me ’vā

Sene : 1259

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ MUŞTAFĀ MAZHAR BEG
MAḤDŪM-I EDHEM EFENDİ DEFTERDĀR-I SELĀNİK*

32

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Bārekallah kim cenāb-ı defterinüñ çün hilāl
Burc-ı es‘ addan yine bir necli oldı rû-numün
- 2 Öyle bir necl-i necīl-i ḥüb-ṭal‘ at kim anuñ
Ṭal‘ at-ı pāki yanında neyyir-i gerdün-ı dūn
- 3 Eşref-i sâ‘ atde mevlūdinden istidlāl ider
Ḥayr-ı maḥdem oldıgın aşḥāb-ı ‘ilm-i zū-funūn
- 4 Böyle re’s-i sālda hem kevni teşrīf itmesi
Ola ḥaḫḫında sezā bir başka fāl-ı ḥayr-gūn
- 5 Ḥaḫ o nūr-ı dīde-i faḫr u mübāhātı hemān
Eylesün luṭfiyla zaḫm-ı çeşm-i a‘ dādān maşūn

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Muştafā Mazhar Beg

³² Ü 29b, M 41, H 33b

^{1b} Ü ve H kim : M bīm

- 6 Vālid-i mācidlerinüñ hem dağı göstermesün
Mesned-i iqbâlde hiç şânına aşlā şu 'ün
- 7 Söyledüm Meşhūrî târihin mücevher harf ile
Muşafā Mażhar Beg'in Mevlā ide 'ömrin fuzün

Sene : 1259

TĀRĪĦ-İ VEFĀT-I Nİ' METULLAH KĀDİN*

33

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Nice biz itmeyelüm çerhüñ elinden feryād
'Arz iderken bize böyle nice bir vaż'-ı sađım
- 2 Ya' nî 'ālemde bu hātün-ı şalāh-'ünvānuñ
Bi'l-vucūh lâzım iken zātına 'izz ü tekrīm
- 3 Düşürüp hāke bu vechiyle sefil eyledi hayf
Bu mı icāb-ı 'adālet bu mı resm-i ta'zīm
- 4 Çünkü aḥkām-ı felek böyle imiş Allāh'dan
Umarum kim göre cennetde mükāfāt-ı 'azīm
- 5 Bā-edeb söyledi Meşhūrî bu resme târiḥ
Ni' metullah kadınun cāyı ola dār-ı na'ım

Sene : 1258

* Başlık Ü, M, H

³³ Ü 30a, M 41, H 33b

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-I ŐEYḤ ʿ ABDŪLḲĀDİR PĀZĀR
TEKYESİ ŐEYḤİ*

34

Fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

- 1 ŐeyḤ-i ʿ AbdŪlḲādir ol āgāh-ı dīl
Gördi bu fānī degŪl cā-yı penāh
- 2 Cān atup itdi beḲāya irtihāl
Rāh-ı ḤaḲʻda eyleyŪp cismŪñ tebāh
- 3 Vāşıl-ı ḤaḲ olsa müstebʻ id degŪl
Ol idi maḲsŪdı çŪn bī-iştibāh
- 4 Oldı fevti tārīḤi MeşhŪriyā
Böyle bir beyt-i cevāhir iktināh
- 5 EylesŪn yŪz ʿ izz ile Ḳarīn İlah
ŐeyḤ-i ʿ AbdŪlḲādirʻe ārāmġāh

Sene : 1258

* Başıık Ū ve H : M TārīḤ-i Vefāt-ı ŐeyḤ ʿ AbdŪlḲādir

³⁴ Ū 30a, M 41, H 34a

^{2a} Ū ve H beḲā : M fenā

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ MĪR MUḤAMMED ŞĀNĪ MAḤDŪM-
I KĀMİL BEG EFENDİ NĀZİR-I EVKĀF-I SELĀNİK*

35

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Şükr şad şükr ki Kāmil Beg'e feyyāz-ı kerīm
Kıldı luṭf u keremiyle bir oğul erzānī
- 2 Ne oğul kim eşer-i fıtrat-ı kāmil idi ki
Müncelī hemçü meh-i enveri-i pişānī
- 3 'Ömr ü iqbāline feyz ü bereket virsün Ḥaḳ
Şābit itdükçe bu keh-vāre-i çār erkānı
- 4 Vālid-i mācidini devlet ü şervet ile hem
İki 'ālemde ide müfteḥir-i aḳrānı
- 5 Didi Meşhūrī şenā birle mücevher tāriḥ
Meh gibi güne ziyā virdi MuḤammed Şānī

Sene : 1253

* Başlık Ü ve H : M Tarih-i Veladet-i Mir Muhammed Şanı
³⁵ Ü 30a, M 42, H 34a

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ PİRİ EFENDİ MUḤAMMED BEHCET
PİRİ EFENDİ-ZĀDE*

36

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Kerem ü luḫfi ile pīri Efendi'ye Ḥudā
Bir oğul virdi ki şāyeste-i mehd-i ' izzet
- 2 Ne oğul ki varaḫ-ı nāşiyesinde yazmış
Ḥaḫḫ-ı sa' dini keşideyle debīr-i ḫudret
- 3 İde ' ālemdede hemān Ḥazret-i Ḥallāḫ-ı Kerīm
' Ömr-i sermedle anı maḫhar-ı baḫt u devlet
- 4 Bu meserretle muḫibb-i pederi Meşhūrī
Fikr-i tāriḫine pīrāne idince himmet
- 5 Düşdi milādına bā-ḫarf-i mtıcevher tāriḫ
Kevne ḫal' atla şeref virdi Muḫammed Behcet

Sene :1253

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Piri Efendi-zāde Muḫammed Behcet
³⁶ Ü 30b, M 42, H 34b

TĀRĪḤ-İ BĪNĀ-YI ḤĀNE-İ MĪR-ĀLĀY AḤMED BEG*

37

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1   Ḥudā mīr-ālāy Aḥmed Beg'e tevfiḳ idüp iḥsān
Muvaffaḳ itdi bu ḳaṣr-ı cihān-ārāyı inşāya
- 2   Zihī ḳaṣr-ı cihān-ārā ki uslūb-ı bedī' üzre
Olur her ṯarḥ-ı dil-cūsı bedel ḳaṣr-ı Züleyhā'ya
- 3   Muşanna' ṯāḳlar zībā sutūnlar ḥüb revzenler
Ki şāyān her biri bir resm-i dil-keşle temāşāya
- 4   Ḥuşūşā ṯarz-ı i' cāz üzre naḳşın seyr iden hergiz
Nazar itmez nigāristān-ı çin-i rūḥ-ı efzāya
- 5   Cenāb-ı Ḥaḳ ide bānīsine mes' ūd oldıḳça
Şeref-sāz-ı ikāmet bu sarā-yı cennetāsāya
- 6   Didim itmāmına şıdḳum gibi Meşhūrī tām tārīḥ
Becā bām-ı felek reşk eylese bu ḳaṣr-ı bālāya

Sene : 1252

* Başlık Ü, M, H

³⁷ Ü 30b, M 42, H 34b

TĀRĪḤ-İ MEVLŪD-İ ‘OŞMĀN LEBĪB KĀTĪB ḤASAN
EFENDĪ-ZĀDE*

38

Mef’ ūlŭ / fā’ ilātŭn / mef’ ūlŭ / fā’ ilātŭn

- 1 ‘Aşrun ferîdi ya’ nî Kâtib Ḥasan Efendi
Kim zâtıdur hŭnerle bir şakk-i ‘ilm ũ ‘irfân
- 2 Ol şıve şeyh-i ḥaṭṭa bu şafḥa-i cihānda
Luṭfindan itdi Mevlā bir necl-i es’ ad iḥsān
- 3 Āşār-ı baht ũ iḳbāl ol necl-i dil-pesendŭñ
Gŭlzār-ı cebhesinde mĀnend-i gŭl nŭmĀyĀn
- 4 Meşhŭrĭ nĀsa şĀyĀn dİRse bu gŭne tĀrĪḤ
Luṭf ide ‘ömr-i cĀvid ‘OşmĀn LebĪb’e YezdĀn

Sene : 1252

*Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i Mevlūd-ı □Osmān LebĪb
38 Ü 30b, M 42, H 34b

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ MİR AḤMED ME'ĀB MAḤDŪM-İ
RĀMİZ BEG EFENDİ 'ALİ NĀMIḤ PĀŞĀ-ZĀDE*

39

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Mesned-ārā-yı aşālet mīr-i vālā-menkıbet
Nesl-i dustūr-ı me'ālī-menzelet 'ālī-cenāb
- 2 Genc-i kadr u şān ya' nī Ḥāzret-i Rāmiz Beg'üñ
Kim nuḳūd-ı vaşf-ı zāt-ı ekremidür bī-ḥesāb
- 3 Nev-be-nev luḫf-ı cemīl-i Ḥaḳḳā maẓhar olması
Oldı mūcib ğıbṭa-i aḳrānını bī-irtiyāb
- 4 Bā-ḥuşuş kim maḫz-ı luḫfından yine Mevlā aña
Virdi bir pākīze-ferzend-i sa'ādet-intisāb
- 5 Öyle bir pākīze-ferzend-i mu'azzez kim anuñ
Maḳdemiyle eyledi 'ıyd-i meserret şeyḫ ü şāb
- 6 Ḥaḳ eb u ceddiyle ol necl-i necīl es'adı
Eylesün 'ömr-i ṭabī' iyle cihānda kām-yāb
- 7 Ol meh-i nūr ṭal' atıñ fikr eyler iken tārīḫin
Bu kemīne bendesi Meşhūrī ihlāş iktisāb

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Rāmiz Beg-zāde Aḫmed Beg

³⁹ Ü 31a, M 43, H 35a

^{7a} Ü ve H süreyyā : M M meh-i nūr

8 Çārsūdan müjde-res geldi didi tārīhini
Mehd-i kevne tāze revnaķ virdi Aļmed Beg me'āb

Sene : 1251

**TĀRĪĦ-İ ŐĀDIRVĀN-I DER-NÜZHET-GĀH-I BEŞ ÇİNĀR
ĦĀZRET-İ ŐERĪF YŪSUF ŐİDDĪĶ BEG EFENDĪ***

40

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Kibāruñ āb-ı rŷyı Ħāzret-i Yŷsuf-ı Őiddĭķ Beg
Ki zāt-ı pāki virmiş bāĝ-ı dehre revnaķ-ı vālā
- 2 O mĭr-i muļterem-i mıŗ u cŷdı ideli teŗrĭf
Bu resme nĭl-i ĥayrı sŷ-be-sŷ itmekdedŷr icrā
- 3 Ħuŗuŗā bu niŗimengāh-ı vālāyı gŷrŷp bĭ-āb
Getŷrdi cŷŗa cŷ-yı himmetin mānende-i deryā
- 4 Yapup bunda bu Őādirvān-ı pāki ĥasbeten lillah
ŗuyıyla ķıldı ĥaķķā teŗnegān-ı 'ālemi ervā
- 5 Bu ĥayra Şu gibi Şarf eyleyŷp naķdĭne-i himmet
ŗevābın vālid-i mācidlerine eyledi ihdā

* Baŗlık Ū ve H : M Beŗ Çınār Őādirvānı'nun Tārĭhi

⁴⁰ Ū 31a, M 43, H 35a

- 6 Didim itmāmına menķūtila Meşhūriyā tārīḫ
Bu şādırvān-ı nūzhetgāh-ı zībā oldı bī-hemtā

Sene : 1250

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ ŞERĪF MAḤMŪD BEG MAḤDŪM-İ
ŞERĪF YŪSUF REFĪK BEG EFENDİ *

41

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Ziver-i mesned-i iķbāl u kerem 'ālī-himem
Ḳurretü'l-^ç ayn-ı şunūf-ı nuķebā-yı zī-cūd
- 2 Faḫr-ı eşrāf-ı kirām ya' nī Refīk Yūsuf Beg
Ki degül aḫsen-i aḫlāk ile mişli meşhūd
- 3 Cāmi'-i ḫulķ u edeb ğazi-i bu'l-fetḫ-neseb
Şāḫib-i na' t-ı aḫab maḫhar-ı feyz-i ma' būd
- 4 Zātı bī-mişl idiginden daḫı nesl-i pāki
Mültemis idi ola manzar-ı çeşmān-ı şuhūd
- 5 Şükr şad şükr ki ber-vefķ-i ümīd bir ferzend
Ḳıldı iḫsān u kerem Ḥāzret-i Ḥallāk-ı Vedūd
- 6 Her-kes itse bu beşāretle n'ola sūr-ı surūr
Ki keder ḳalmadı dillerde ğam oldı nā-būd

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Şerīf Yūsuf Beg-zāde Maḫmūd Beg

⁴¹ Ü 31a, M 43, H 35b

^{2a} Ü ve H Refīk Yūsuf : M Yūsuf Refīk

- 7 Pertev-i sa' d ile ol mäh-ı nev-iqbälün
Müjde-i tal' atı sem' -i dile itdükde vurüd
- 8 Söyledüm tārīḫ-i mevlüdini Meşhūrī hemān
Böyle bir beyt ile kim olsa sezā zer endūh
- 9 Oldı yek kevkeb-i dürri-i cilādār-ı vucūd
Pertev-i tal' at ile Mīr Şerīf Maḥmūd

Sene : 1250

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ MUḤAMMED ZĀTĪ EŞREF MOLLĀ-
ZĀDE*

42

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 'Aşrınuñ bu şerefi Ḥazret-i Eşref Molla
Ki virür dehre şeref zāt-ı kerem-āyānı
- 2 O kerīmü'ş-şiyem-i 'ālī-nijāde Ḥaqq'uñ
Oldı luḫ u kereminden nice mevhübānı
- 3 İşte ez-cümle virüp luḫfiyla bir ferzend
Şādkām eyledi ol zāt-ı güzīn-ḫālātı
- 4 Bu meserretle gelüp ṭab' ā yine ḫ^vāhiş nev
Dilde tertīb idicek şevķile ma' lümātı

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Eşref Mollā-zāde Muḥammed Zātī
42 Ü 31b, M 44, H 35b

- 5 Oldı mevlüdine Meşhūrī mücevher tārīḥ
Şaḥn-ı 'ālemde ferīd ola Muḥammed Zātī

Sene : 1250

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-I DUḤTER-İ AḤMED AĞA*

43

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Şem' -i bezm-ārā-yı 'işmet şems-i burc-ı mekremet
Ḥazret-i ḥātün-ı cennet Duḥter-i Aḥmed AĞa
- 2 Görđi kim bu 'ālem-i fānī degüldür cā-yı 'ayş
Eyledi dār-ı ḥayāt-ı cāvidāna ilticā
- 3 Öyle zāt-ı 'iffet-ārā-yı mekārim-ḥaşletüñ
İrtihāli oldı ḥalkā mücib-i ġam bī-riyā
- 4 Nı' metullāh idi dünyāda daḥı 'uḡbāda hem
İde Ḥaḡ zātın ne'ım-i cennete zīnet-fezā
- 5 Söyledi Meşhūrī fevti tārīḥin menḡūṭıla
Nı' metullāh Ḥānım'a İzid kıla me 'vā-yı cā

Sene : 1250

* Başlık Ü, H, M

⁴³ Ü 31b, M 44, H 36a

TĀRĪḤ-İ İNTİKĀL-İ ŐEYḤ MUḤAMMED ‘ALĪ DEDE EL-
MEVLEVĪ ‘ALEYHĪ’R-RAḤMETÜ’L-BĀRĪ*

44

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Sābıkā ŐeyḤi bu der-gāh-ı behištāsānuñ
ŐeyḤ MuḤammed ‘AlĪ ol zāt-ı reŐad-pĪrā
- 2 Nice demden berü bu dergeh-i Mevlānā’da
Ḥidmet-i lāzimesin eyledi ḤaḤḤā ĩfā
- 3 Tekye-i dehri fenā olduğın āḤir bilicek
Oldı ŐeyḤāne hemān ‘āzim-i dergāh-ı beḤā
- 4 Söyledi fevtine MeŐḤūrĪ erenler tārĪḤ
İde me’vāyı gidüp ŐeyḤ MuḤammed ‘AlĪ cā

Sene : 1246

TĀRĪḤ-İ DĪGER*

45

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Söyledi üçler gelüp tārĪḤ-i menḤūtĪnı
Göçdi rüḤı Őād ola ŐeyḤ MuḤammed ‘AlĪ

Sene : 1246

* Başlık Ü ve H : M TārĪḤ-i intikāl-i ŐeyḤ MuḤammed ‘AlĪ Dede El- MevlevĪ

⁴⁴ Ü 32a, M 44, H 36a

* Başlık Ü ve H : M DĪger

⁴⁵ Ü 32a, M 45, H 36a

TĀRĪḤ-İ İNTİḲĀL-İ ‘ĀKĪF EFENDĪ RAḤMETULLAHĪ
‘ALEYH*

46

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Hıyf şad hıyf kim ol nādire-gūy-ı devrān
Münş-i-i sāmiri āşār-ı debīr-i zī-şān
- 2 Çünkü mecrūḥ-ı ḥadeng-i sitemiydi çerḥuñ
Geleli kevne o gencine-i ‘ilm ü ‘irfān
- 3 Çāresin bulmayup āḥir o cerāḥetle dirig
Oldı ol kân-ı ma‘ārif reh-i ‘uḳbāya revān
- 4 Söyledi fevtine Meşhūrī mücevher tārīḥ
Eylesün ‘Ākif’e Ḥaḳ kevşer-i cennet iḥsān

Sene : 1243

* Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i İntiḳāl-i ‘Ākif Efendi
46 Ü 32a, M 45, H 36b

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-I EBŪ BEKİR BEG EFENDİ 'ÖMER
EFENDİ-ZĀDE *

47

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

- 1 Sülāle zīb-i vucūh-ı velāyet 'ālī-neseb
Vaḥīd-i zümre-i sādāt-ı şāḥib-i ikrām
- 2 Yegāne gevher-i silk-i kibār iken ḥayfā
Anı da eyledi ğalṭide ḥāke çerḥ-i li 'ām
- 3 Verā-yı ḥākte bir genc idi kim oldu nihān
N'ola fīrākı ile ağlar ise ḥāşş u 'avām
- 4 Ḥulūş-ı birle didüm tāriḥini Meşhūrī
Ebū Bekir Beg'e Yezdān ide behiştī maḳām

Sene :1249

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-I EBŪ BEKİR BEG EFENDİ AĞRİBOZİ
RAḤMETULLAḤİ TE' ĀLĀ 'ALEYH *

48

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Aġrıbüz eşrāfinuñ mümtāz-ı vālā-gevheri
Kim şerefle kesb ü taḥşil eylemişdi nīk-nām

* Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i Vefāt-ı Ömer Efendi-zāde Ebū Bekir Beg

⁴⁷ Ü 32a, M 45, H 36b

* Başlık Ü ve H : M Tārīḥ-i Vefāt-ı Aġrıbozī Ebū Bekir Beg Efendi

⁴⁸ Ü 32b, M 45, H 36b

- 2 Hüküm-i taqdiriyle hicret eyleyüp bu beldeye
Bir nice eyyâm-ı beytütetle itmişdi kıyâm
- 3 Aña da vârid olup encâm-ı emr-i irci' i
Der- 'ağab gösterdi seyr-i sür' at-i münkâd-ı tām
- 4 Eylesün evlād u aḥfād-ı kirāmını hemān
Ṭül-i 'ömr ile mu'ammer Ḥazret-i Rabbü'l-Enām
- 5 Düşdi bir mışra' ile Meşhūrī fevti tārīḫi
Çaşr-ı me'vā-yı Bekir Beg eylesün yā Rab maḫām

Sene :1252

BERĀ-YI NÜVİŞTEN-İ SENG-İ MEZĀR-I Nİ' METULLAH
MOLLĀ BİNTİ MUḤAMMED ĀĠĀ*

49

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Ağla ey murğ-ı seḫer kim yine bāğ-ı dehrün
Bir gül-i goncesi ya' nī Ni' metullāh Mollā
- 2 Güherāsā şadef-i ḥāke girüp oldı nihān
Bir zamān olmışiken zīb-i 'arūs-ı dünyā
- 3 O Güher-pāre firāқыyla delüp bağrını kan
Eşk-i telḫini aqıtısa n'ola çeşm-i deryā

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Vefāt-ı Nīmetullah Mollā
49 Ü 32b, M 46, H 37a

4 Hemān Allāh o gül-ğonce-i bāğ-ı ʿizzūñ
Eylesün cilvegehin gülşen-i Firdevs-i ʿalā

5 Yırde yatdıqça o meh-pāre didüm Meşhūrī
Vālideynin ide luţfuyla muʿammer Mevlā

DİGER*

50

Mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

1 Maḥdüm-ı pāk-i gevheri Maḥmūd Efendi'nüñ
Seyyid ʿAlī o māder-i dehrüñ yegānesi

2 Gülzār-ı dehrüñ olmışiken ʿizziyle henüz
Mānend-i ğonce zīb-i ser-i nāzikānesi

3 Dīvān-ḥāneden uçup ol tıfl-ı bülbülüñ
Oldı bu resme ḥāk-ı siyāh āşiyānesi

4 Ḥaḫ'dan bu oldı mültemesüm Meşhūrī hemān
Cennetde şır ü şekker ola āb u dānesi

* Başlık Ü, M, H
50 Ü 32b, M 46, H 37a

DİGER *

51

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Şeyh Efendinüñ dirîgâ-zâde-i hemşiresi
Nâmdâş-ı Hâzret-i Şiddîka ya' nî ' Âyşe
- 2 Gördi kim bu ' âlem-i fânî degüldür cā-yı ' ayş
Merd ü zenden hîç bir şahş-ı ğanî vü dervîşe
- 3 Terk idüp gitdi beķāya lik derd-i hecr ile
Düdmânın mübtelâ itdi bükâ ve nâlişe
- 4 Hâzret-i Mevlâ hemân dünyâda h̄yîşānuñ anuñ
' Ömr-i sermedle muvaffaq eylesün her bir işe
- 5 Cennetinde anı da fazlıyla hem Meşhūriyâ
Eylesün idhâl-i kaçır-ı aḡsen-i ārāyişe

Sene : 1260

* Başlık Ü, M, H

⁵¹ Ü 32b, M 46, H 37a

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ YŪSUF BEG MAḤDŪM-I VĀLĀ-YI
ḤAZRET-İ ES-SEYYĪD ‘AṬĀ’ULLĀH BEG EFENDĪ*

52

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 Şulb-ı pākinden yine Seyyid ‘Aṭā’ullāh Beg’e
Virdi bir ferzend Ḥaḳ kim nice bir ferzend diger
- 2 Eşref-i sā‘ atde böyle kevne teşrīf itmesi
Baḫtı yāver olduğına şāhid ü bürhān yeter
- 3 Vālid-i mācidlerine oldı zīb-i zindegı
Naşş-ı Ḳur’ān üzre ol necl-i necil-i ḫübter
- 4 Ḥazret-i Allāh ṭül-i ‘ömre maḫhar eyleyüp
Devlet ü iḳbāl ile olsun cihānda kāmver
- 5 Söyledim mevlūdine Meşhūriyā tāriḫ-i tām
Hem-çü neyyir kevne Yūsuf Beg ḳudümü virdi fer

Sene :1243

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Yūsuf Beg
52 Ü32b, M 46, H 37b

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ SÜLEYMĀN NESĪB MEḤMED
EFENDİ-ZĀDE*

53

Müfte' ilün / fā' ilün / müfte' ilün / fā' ilün

- 1 Devlet ü iḳbāl hem yümñile bir vaḳt-i ṭīb
Şaḥn-ı cihāna ḳadem başdı o neci-i necil
- 2 Kevkeb-i dürrü liḳā neyyir-i ḥüsn ü edā
Zātına ancaḳ sezā dense aşil ü ḥasib
- 3 Baḥt-ı 'alā hem-demi sa' d u şeref tev 'emi
Kevne bu dem maḳdemi virdi 'aceb ḥüsn ü zib
- 4 Şiḫhat u 'ömr-i mezid-dāniş ü 'ilm-i müfid
Hem añā ṭab' -ı reşid eyleye Mevlā naşib
- 5 Tārīḫi Meşhurī ger olsa sezā pür-güher
Virdi toḡup zib u fer dehre Süleymān Nesib

Sene : 1243

* Başlık Ü ve H : M Tārīḫ-i Velādet-i Süleymān Nesib Efendi
53 Ü 33a, M 47, H 37b

TĀRİH-İ MEVLÜD-İ MUHAMMED ‘İZZET EFENDİ-
ZĀDE*

54

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Çoğdan isterdi Hudā’dan o semiy-i Fārūğ
Ta ki vire kendine bir necl-i şüreyyā-ṭal‘at
- 2 Hāmdü lillāh bir oğul virdi āña kim meh-i nev
Pestdür sa‘d u şerefde āña olsa nisbet
- 3 Müjde-i mağdemi ol necl-i necilüñ kevne
Oldı aḥbāba zihī mūcib-i şevğ ü behcet
- 4 ‘Ömr-i cāvīd ile Hāğ ‘ilm ü hünerden başka
İde dünyāda anı mālīk-i ‘izz ü devlet
- 6 Didi mevlūdine Meşhūrī muḥibbī tārīğ
Zīb ü fer virdi gelüp kevne Muḥammed ‘İzzet

Sene:1243

* Başlık Ü ve H : M Tārīğ-i Velādet-i Muḥammed ‘İzzet Efendi
54 Ü 33a, M 47, H 37b

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ ES-SEYYĪD MUḤAMMED REFĪ‘
 MAḤDŪM-I ES-SEYYĪD ḤŪSEYİN ZŪHDĪ EFENDĪ
 MŪFTĪ-İ SELĀNĪK*

55

Mŭfte‘ ilŭn / fā‘ ilŭn / mŭfte‘ ilŭn / fā‘ ilŭn

- 1 Zŭmre-i ‘allāmeden ḥāzret-i mŭfti‘ye Ḥaḳ
 Faẓlı ile gŭn-be-gŭn itmede luḳfin vesī‘
- 2 İşte ḥuŝŭŝıyla bir necl idŭp iḥsān kim
 Yazmada ‘āciz ḳalur vaşfını kilik-i serī‘
- 3 Maḳdem-i mes‘ ūdına medrese fetvā ile
 Olsa eger ŝāhidin olmaya emr-i bedī‘
- 4 Ḥāzret-i Allāh hemān ‘ŏmrini efzŭn idŭp
 Her dem ŭ eyyāmını eyleye faŝl-ı rebī‘
- 5 Tārīḥ-i tāmm didŭm ŝıdḳıla Meŝhŭriyā
 ‘İlm ŭ hŭnerde bula ŝān Muḥammed Refī‘

Sene :1252

* Baŝlık Ū ve H : M Tārīḥ-i Velādet-i Muḥammed Refī‘ Efendi
⁵⁵ Ū 33a, M 47, H 38a

TĀRĪḤ-İ BĪNĀ-YI TEKYE*

56

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Eylesün Allāh 'Ömer Pāşā-yı 'ālī-himmetüñ
Zevce-i pākizesi eyyām-ı 'ömrin ber-mezīd
- 2 Cümle-i ḥayr-āşnādan ya' nī Hümmā Ḥānım'uñ
Kim odur ḥayrāta şimdi eyleyen cehd-i cehīd
- 3 İşte ez-cümle bu 'ālī tekyeyi bünyād idüp
Duḥt-ı pākī rūḥına baḥş itdi bā-şıdḳ-ı sedīd
- 4 Söyledi bir beytile Meşhūrī vālā tārīḥin
Şöyle kim her ḥarfī şāyān olsa gevherdür 'adīd
- 5 Māder-i vālāsı Zeyneb Ḥānım'uñ rūhiçün
Bu dil-ārā tekyeyi yaptı uşül üzre cedīd

Sene:1266

* Başlık Ü, M
56 Ü 33a, M 47

TĀRĪḤ-İ VEFĀT-İ ZÜLEYḤĀ ḤĀNİM ZEVCE-İ İBRĀHĪM
PĀŞĀ-ZĀDE EBŪ BEKİR BEG EFENDİ*

57

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Gör ne va' z-ı nā-pesend itdi sipihr-i keç-ḥırām
Böyle bir gül-ğonce-i nāzikterine pest ü ḥām
- 2 Ya' nī bir nev-bāve-i ḥüb-nihāl-i ' izz iken
Ḥāke ḡalṭān eyledi çün rīze-i seng-i ruḥām
- 3 Vālidini hem tebāri ' ömrin efzūn eyleyüp
Cümleye şabr-ı cemīl iḥsān ide Rabbü'l-Enām
- 4 Raḥmet ü ḡufrānına hem eyleyüp maḫhar anı
Cennetiyle ide hem seyr-i cemāliyle bekām
- 5 Söyledüm nāsa mücevher tāriḥin Meşhūriyā
Cilvegāh ola Züleyḫā Ḥānım'a dārü's-selām

Sene :1267

* Başlık Ü : M Tārīḥ-i Vefāt-ı Züleyḫā Ḥānım
57 Ü 30a, M 48

TĀRĪḤ Ü TES'İD-İ CĀH-I ḤAZRET-İ RÜSTEM PĀŞĀ DER-
ZİMN-I MEDḤ Ü SİTĀYIŞ-İ O*

58

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Rüstem-i Zāl-ı zamān Ḥazret-i Rüstem Pāşā
Ki odur şimdi şecā' atle vaḥīd-i vüzerā
- 2 Oldı ol şır-i dile cāh-ı selānik tevcih
Tā ola ḥıfz ü ḥarāsetde anı pā-ber-cā
- 3 Öyle bir vālī gerekdi bu eyālet tā kim
Ola āzāde-i āşüb u fiten ser-tā-pā
- 4 Ḥamdü lillah ki şehin-şāh-ı deḡāyık-āgāh
Öyle bir merd-i cesūr eyledi ba' ş ü isrā
- 5 Nice bir merd-i cesūr-ı vüzerā kim şāyān
Midḡat-i pākini bu vechile itsem a' lā
- 6 Āşaf-ı şāf-ı zamīr şāhib-i re'y ü tedbīr
Ḳahramān-mişl ü nazīr nāmver-i ehl-i veḡā
- 7 Çüş ü çābük ḡareket sām ü nerimān-şavlet
Şır-i yezdān-şıfat-ı şaf der-i ceşş-i a' dā

* Başlık Ü : M Tārīḡ-i Cāh-ı Ḥazret-i Rüstem Pāşā
58 Ü 25b, M 49

- 8 İdeli heybet ü saḡvetle bu cāhı teṣrīf
Eṣḡiyā çeṣmine ṡar oldı bu arz-ı pehnā
- 9 Sāyesinde n'ola emniyyet idüp gürgile ṡāt
İctimā' eylese bir yerde bu dem bī-pervā
- 10 Zihī āṡaf ki ḡudūmı ṡerefidür ṡimdi
Böyle āsūdegiye bā' iṡ ü bādī tenhā
- 11 O ḡadar vaz' -ı dilrānesine hem faḡla
Nice evṡāfi daḡı var kim olunmaz iḡṡā
- 12 Dāver-i dād-fi' āl ṡābit-i ' ahd ü aḡvāl
Cāmi' -i nīk-ḡiṡāl ehl-i dil ü ehl-i vefā
- 13 Kerem ü luḡfu da bir rütbede kim devrinde
Bermekī kimdür ide da' vā-yı iḡsān u ' aḡā
- 14 Görmedüm miṡlini hem ṡavr-ı ḡadr-dānīde
Gerḡi gördüm vūzerāda nice eṡvār-ı becā
- 15 Nice bī-miṡl ü naḡīr ise bülend-mertebede
Öyle evzā' -ı tevāzu' da daḡı bī-hemtā
- 16 Dāverā dādgerā āṡaf-ı ' ālī-ḡadrā
Ey ' aḡā-baḡṡ-ı gurūh-ı fuḡarā vü zu' afā
- 17 Sen bu āvānuñ o dustūr-ı kerīmisūñ kim
Seni taḡlīd idemez bir yere gelse küremā
- 18 ṡimdi hem-cinsūñile cins-i digerde kim var
Saña aḡlāḡıla evṡāfda miṡl ü hem-pā

- 19 Merhamet sende kerem sende şecā' at sende
Sendedür her ne ki var zübde-i evşāf-ı 'alā
- 20 Bā-ḥuşūş sende o evşāf-ı 'alādan ki ne var
Sā'ir evşāfuña tercīhe vucūhıyla sezā
- 21 Nām-ı sāmī-i cihān-gīr-i şeca' atdur kim
Yoğdur aqrān-ı 'izāmuñda o nām-ı vālā
- 22 Oldı o nām-ı dilirūñ berekātıyla senūñ
Eşkiyā nāmına her kim var idi nā-peydā
- 23 Ba' d-ezīn zıll-ı hümāya gide hem inşa 'allāh
Olur āsūde ahālī-i bilād ü enḥā
- 24 Sen hemān devlet ü iḳbāl ile şağ u var ol
Ki bu āsāyişe tā kim ola sāyeñde beḳā
- 25 Āşafā bulmadum evşāfuña ḥadd ü pāyān
Ne ḳadar itdüm ise sa' y-ı belīğ-i evfā
- 26 Bā-ḥuşūş ḳuvvet-i ṭab' umla bu 'abd-i kemter
Şu' arā içre ferīd olmış iken çün 'anḳā
- 27 Gelicek vādi-i evşāfuña oldum 'āciz
Nice bilmem ideyüm ḥıdmet-i evşāfuñ edā
- 28 Buldı pāyānı ḳaşideñ yetişir Meşhūrī
Bu ḳadar lāzime-i zimmetin itdūñ icrā

- 29 Ba' d-ezīn rūḥ-ı cihān pādīşeh-i 'ālem ile
Eyle ol āşaf-ı pākīze-dile ḥayr du' ā
- 30 Tā ṭoĝup kevne ziyā-baḥş ola māh u ḥūrşīd
Hem ṭorup başımız üzre döne çerḥ-i mīnā
- 31 Devlet ü şevket ü iḳbāl-i cihāndāriyle
Eylesün şāh-ı Cem-āşārı mu' ammer Mevlā
- 32 'Ömr ü devlet ile hem ol āşaf-ı 'ālī-şānı
Her umūrında ide maḗhar-ı tevḑīḳ-i Ḥudā
- 33 Hem bu cāhında ḥuşūşıyla muvaffaḳ olarak
Ola maḳbūl-ı şehin-şāh-ı memālik-ārā
- 34 Nice cāh-ı 'azimet-menḳıbe kim tārīḥin
Fikr iderken ideyüm nazmuma zeyl-i zībā
- 35 Çār-sūdan didi mu' cemle gelenler tārīḥ
Sa' d ola cāh-ı felek rif' at-ı Rüstem pāşā

TĀRĪḤ-İ VELĀDET-İ MUḤAMMED CELİL MAḤDŪM-I
SŪLEYMĀN NESĪB *

59

Müfte' ilün / fā' ilün / müfte' ilün / fā' ilün

- 1 Zümre-i sādātdan ya' nī Süleymān Nesīb
Kim eb ü ceddi gibi zātına olmaz 'adil
- 2 Sa' dile tev'em idüp bir veled-i şāliḫi
Eyledi iḥsān aña Ḥāzret-i Rabb-i Celil
- 3 Nice veled kim anuñ ṭāli'-i mes'ūdına
Nāşiyesi nūrıdur gün gibi rüşen-delil
- 4 Yāveri-i baḫt ile Ḥāzret-i Allah hemān
Eyleye Meşhūriyā maḫhar-ı 'ömr-i ṭavil
- 5 Olsa sezā tāriḫi münteşir-i şeş cihāt
Dehre laṭif tāb-pāş oldı Muḫammed Celil

Sene : 1269

* Başlık Ü: M Tārīḫ-i Velādet-i Süleymān Nesīb Efendi-zāde Muḫammed Celil Efendi
59 Ü 27b, M 51

TĀRİH-İ MANŞIB-I HAZRET-İ MUHAMMED PĀŞĀ DER-
ZİMN-I VAŞF U SİTĀYİŞ-İ O*

60

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Şükr-i şad şükr ki jeng-i ğamı def ıyla şafā
Oldı āyīne-i dillerde yine cilve-nümā
- 2 Dem-i 'İsā gibi āvāze-i şādī vü ıtarab
Mürdegān-ı ğamı itdi yeñi başdan ihyā
- 3 Deşt-i dillerde olan hār u has-ı ālāmı
İtdi seyl-āb-ı meserret yine maḥv vü ifnā
- 4 Şevk ü şādī irüşüp reh-güzer-i dillerden
Sürdi gerd-i elem ü ğuşşayı çün bād-ı hevā
- 5 'İllet-i hüzn-i derün ile vucūd-ı halkı
Bir zamāndan berü za' f itmiş iken istilā
- 6 Virdi şādī vü meserret yeni başdan kuvvet
Pir iken tāze-civān oldı ḫalāyık gūyā
- 7 Nice şād olmasun her-kes ki Ḥudā fazlı ile
İtdi bir dāver-i dād-āveri ihsān u 'aṭā
- 8 Nice dāver ki kudūmı şerefīyle yek-ser
Buldı āsāyiş ü rāḫat fuḫarā vü zu' afā

* Başlık Ü : M Tārīḫ-i Manşib-ı Hazret-i Muhammed Pāşā
60 Ü 27b, M 51

- 9 Server-i dādgerān ya' nī Muḥammed pāšā
Ki odur şimdi ' adāletle şehīr-i vūzerā
- 10 Nice server ki ' uṭārid kılmayıla vaşfın
Yazsa bu vechile kırtās-ı semāvāta sezā
- 11 Baḥr-ı zehḥār-ı himem ma' den-i ser-şār-ı kerem
Muştafā ḥulḳ u ' alem āşaf-ı ferḥunde-liḳā
- 12 Bu ḥavāliye virürse ne ' aceb ḥüsn-i niżām
Ḥaḳḳ-ı ' adl üzre ider sa' y-ı belīğ-i evfā
- 13 Ya' nī zālinden alup ḥaḳḳını maḫlūmānuñ
Ayīn-i ma' deleti itmede ḥaḳḳā icrā
- 14 Böyle bir āşafın ' ahdinde ḥalāyık yek-ser
Nā' il-i maḫlab olursa n' ola ber-vefḳ-ı recā
- 15 Dāverā dādgerā āşaf-ı ' ālī-güherā
Ey olan himmeti hem mertebet-i ṭāḳ-ı semā
- 16 Sensin ol āşaf-ı şāhin-şehe kār-āgāh kim
Olamaz kimse bu günde saña mişl ü hem-tā
- 17 ' Aḳl-ı pīr zūr-ı civān sende tedābīr sende
Sendedür hem ne ki var aḥsen-i evşāf-ı ' alā
- 18 Bā-ḥuşuş sende ne var cümle-i evşāfuñdan
O tevāzu' kim ider celb-i dil-i bāy u gedā
- 19 Küberādan ' acabā kimde o ḥaşlet vardur
İşte beg işte pāšā işte emīrū'l-ümerā

- 20 Nice halk olmaya bi'l-cümle senüñ meddāḥuñ
Var iken sende ḥakīmāne bu eṭvār-ı becā
- 21 Göñül almaḳda ṭabībāne ḥalāyıḳdan İlah
Eyledüñ her birinüñ derdine bir dürlü devā
- 22 Ḥamdü-lillah ki zamānında olup āsüde
Ḳalmadı kimse ider kimseden 'arz-ı ſekvā
- 23 Halk bi'l-cümle bu āsāyiſ ile ſükrāna
Alıcaḳ destine sūr itmek için çeng ü sitā
- 24 Ben daḫı ſevḳile pīrāne alup ḥāmeme ele
Eyledüm bu ğazel-i dil-keſi nazm ü inſā
- 25 Milket-i ḥüsnüñi görseydi felekde cānā
O ḳadar ſevket ile ğıḫta iderdi Dārā
- 26 Öyle bir bāḡda ḳande bulur idi rağbet
Ḳaddiñe beñzemesse serv-i sehī vü bālā
- 27 Sükkerin la' lüñile dīde-i bādāmuñdur
Beni 'ālemde iden ṭūṭı miſāli gūyā
- 28 Nice ſayd itdi 'aceb dāne-i Ḥālıḳ bilemem
Murġ-ı dil ḳonmaz iken yerlere mānend-i hümā
- 29 'Aḳl u hūſum alup ey meh baña itdüklerini
Bir zamān itmedi Mecnün'a cihānda Leylā

- 30 Saña bu hüsniyle bir söz mi olurdu diyicek
Sende olsaydı o hüsne göre 'âlemde vefâ
- 31 Biri de nefsi-i vefâdur var ise Meşhûrî
İsmi var cismi yok 'âlemde çü murğ-ı anķâ
- 32 Dâverâ hizmet-i vaşfuñ nice ikmâl ideyüm
Kim irişmeçz hadd-i evşâfuña fikr ü hûlyâ
- 33 Bârî maķşûd olan ed' iyye-i şâhen-şeh ile
İdeyüm hizmet-i mefrûze-i da' vâtuñ edâ
- 34 Felegüñ kûbbe-i firûzesi pâyende olup
Mihir ü meh tâ ki ziyâ-dâde ola şubh u mesâ
- 35 Hâzret-i şâh-ı cihân-bân-ı cihân-ârâyı
Eylesün eţval-i 'ömriyle mu'ammer Mevlâ
- 36 Kılıcın tîz idüp iķlîm-i 'ademden ğayrı
Komasun düşmen-i bed-h'âhına bu 'arşada câ
- 37 Hem o memdûhüm olan âşaf-ı 'âlî-şânuñ
K'eyledüm vaşfını bâlâda beyân u inhâ
- 38 Eyleyüp Hâzret-i Hâķ 'ömrini 'âlemde fuzûn
Gün-be-gün mertebet ü kâdrini itsün a' lâ
- 39 Ya' nî hüsni-i nażar-ı pâdişehi mażhar idüp
Kılsun aķrânına tercihe sezâ vü aķrâ
- 40 Hem bu câhında muvaffâķ iderek tevfiķin
Eylesün her bir umûrında refîķ ü hem-pâ

- 41 Nice cāh-ı şeref-efzā ki sezā tārīhin
Eylesem zīver-i dīvān-ı belāgat-pīrā
- 42 Yem-i endīşede çün dāne-i dürr ü gevher
Mışra‘ -ı tārīhini eyler iken istiqrā
- 43 Düşdi bā-ḥayr-ı du‘ ā tārīhi bu resme laṭīf
Sa‘ d ola cāh-ı şeref-fāl-i Muḥammed pāşā

Senc: 1270

TĀRĪḤ-İ RŪTBE-İ İSMĀ‘İL ḤAḤḤİ EFENDİ SERİR-İ MĀL-
İ EYĀLET-İ SELĀNİK*

61

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 Ḥidiv-i rütbe-baḥşā Ḥazret-i ‘ Abdülmecid Ḥān’uñ
İde şevketle ‘ ömr ü devletüñ Ḥaḥ ḥaşre dek maḥdūd
- 2 Zihī şāh-ı kerem-pīrā zamān-ı devletinde hiç
Merātible mübāhāt itmedüñ bir kes degül meşhūd
- 3 Ḥuşuşā kim o sulṭānuñ ḥavāşş-ı bendegānından
Ki itmiş sāyesinde kesb-i naḥd-ı feyz-i nā-ma‘ dūd

* Başlık Ü : M Tārīh-i Rütbe-i İsmā‘il Ḥaḥḥ-ı Efendi

⁶¹ Ü 29b, M 52

- 4 Olup her birleri bir rütbe-i vālā ile mümtāz
Ki şāyeste anuñla olsalar ‘ālemlere maḥsūd
- 5 Biri anlardan işte ğayrı ez-aḥlāk-ı pākīze
Ki envā‘-ı hūnerle zātınuñ mā-fevķidür mefķūd
- 6 Müdebbir māl-ı zīşān-ı Selānīk’dür kim aķrānuñ
Tefevvuķ eyledi bā-rütbe-i vālā olup mecdūd
- 7 Nice rütbe kim alan şālişe nāmıyla olmışdur
Bülend-i şīti tākā ķubbe-i eflāke dek meş‘ūd
- 8 Hemān Allāh mübārek eyleyüp ḥaķķında tevfiķin
Mu‘īn itsün aña ber-vefķ-i‘ ayn-ı maḥlab u maķşūd
- 9 Gelüp bu rütbe-i pākīzenüñ Meşhūriyā nā-gāh
Peyām-ı müjdesi oldıķda sem‘-i ‘āleme mevrūd
- 10 Gelenler şeş cihetden söylesin tārīḥ-i menķūṭın
Ḥudā Ḥaķķı Efendi rütbe-i pākūñ ide mes‘ūd

TĀRİH-İ CĀH-I HĀZRET-İ 'OŞMĀN PĀŞĀ VĀLĪ-İ VĀLĀ-YI
EYĀLET-İ SELĀNĪK DER-ŹİMN-I SĪTĀYIŞ-I O*

62

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Feraha dā'ir olup devr-i sipihr-i mīnā
Buldu ğamdan dil ü űab'um yine bir pāre rehā
- 2 Ne feraḥ ḥalk u enām āyīn-i cem' iyyet idüp
İtmede lāzime-i sūr-ı surūrı icra
- 3 Nice bir sūr-ı surūr űanki bahār vaḫti gibi
'Azm-ı bāĝ itdi kimi 'azm-ı kenār-ı deryā
- 4 űanasın mevsim-i güldür ki safāsından ḥalk
Yine bülbül gibi itmekde surūd u ḥunyā
- 5 Ḥalka-i zümre-i rindān ile zībende olup
Hāy u hüy ile pür oldı yine her ḥān u serā
- 6 űaḥneden űanki bu dem ruḥṣat idüp istiḥṣāl
Yine ellerde gezer sāĝar-ı mey bī-pervā
- 7 Ḥabbezā feyz-i nesīm-i feraḥ ü űādī kim
Gül gibi açdı dil-i 'ālemi bu faṣl-ı űitā
- 8 űāh-ı űādī ĝam u endūhı bu ilden çıkarup
űanki mülk-i 'ademe eyledi nefy ü iclā

* Başlık Ü : M Tārīḫ-i Cāh-ı Hāzret-i 'Osmān Pāṣā
62 Ü 30b, M 53

- 9 Nice ğam halk-ı kura vü kaşabāt ü şehri
‘İllet-i sārī gibi itmiş idi istilā
- 10 Ğamdü lillah dem-i şādī irüşüp çün Loqmān
Eyledi her birinüñ derdine bir dürlü devā
- 11 Ba‘ d-ezīn yek-dil olup ehl-i eyālet cümle
İde bu ni‘ metüñ ihlāşıla şükrin ifā
- 12 Ki nice dem idi kim vaz‘ -ı sipihr-i dūndan
Her biri olmuş idi çile-keş-i derd ü belā
- 13 Cümle şimden girü şāyeste olursa mesrūr
K’eyledi zimmetini her biri ğamdan ibrā
- 14 Oldı bu hālet-i şādī vü surūra bā‘ iş
Mağdem-i meymenet-i Ğazret-i ‘ Oşmān Pāşā
- 15 Ya‘ nī vālī-i Selānik kim anuñ ‘ahdinde
Buldı āsāyış ü rāhat fuķarā vü zu‘afā
- 16 Dāver-i ‘ālī-şiyem pāk-dil ü sa‘ d-ķadem
Şāhib-i luḫ u kerem mażhar-ı feyz-i Mevlā
- 17 Ğā‘il-i ķavl-i metīn cāmī‘ -i ahlāk-ı ğüzīn
Şāhib-i re‘y-i rezīn tāc-ı ru‘ūs-ı ‘uķalā
- 18 Rüstem-i Zāl-şifat sām u nerimān-saḫvet
Ğahramān-menķibet-i nāmver-i ehl-i veĝā
- 19 Bu ğavālīye ķudūmiyla ‘ademden ğayrı
Eşķiyā zümresine ķalmadı cāy ü me‘vā

- 20 Bundan aqdem bu havālide hayādīdden hīç
Görmedük kimse mi qaldı ‘acabā cevr ü cefā
- 21 Bā-ḥuşūş eyledi küffār-ı ‘uşāt-ı Mora’dan
Görülen bunca ḥasārātı ne mümkün inhā
- 22 Şükrü lillahl ki kudūm-ı şerefiyle şimdi
Ne hayādīd-i qazā qaldı ne sâ’ir a’ dā
- 23 Görmemişdür dahı sükkān-ı eyālet böyle
Dāver-i dādger şīr-i dilīr-i heycā
- 24 Böyle bir dāver-i rüz-āverūñ erbāb-ı kemāl
Yazsa evşāf-ı dil-ārāsını bu resme sezā
- 25 Āşaf-ı Cem-‘ aẓamet şādıq-ı dīn ü devlet
Merd-i kerrār-şifat şaf-der-i cünd-i tersā
- 26 Dāfi’-i şūr u fiten qāṭı’-ı ‘ırq-ı reh-zen
Qāmi’-i ehl-i veşen şīr-i dilīr-i vüzerā
- 27 Zihī dustūr-ı veğā-pīşe ki bīm-i tīgi
Eşqiyā def’ ine oldı yaluñuz çāre-resā
- 28 Her cihetle umarız ba’ d-ezīn inşā’ allāh
Sāyesinde bula āsāyiş-i ḥalk neşv ü nemā
- 29 Ki kudūmı zer ü sīm kesbine ḥācet qomayup
Ḥalkı naqdīne-i şādī ile itdi iğnā

- 30 Nice naqdine-i şādī kim olur sermāye
Teng-i destān-ı neşāṭ u ṭaraba müstevfā
- 31 Hāşılı yūmnile bu cāha idelden teşrīf
Her-kesüñ ḳalbine itmekde meserret ilḳā
- 32 Dāverā nāmverā çerḫ-i mu‘ allā-ḳadrā
Ey olan mertebeti āşaf-ı Cem’le hem-pā
- 33 Sen ol dustūr-ı pesendide-i ḥaşletsüñ kim
Faḫr ider zātın ile zümre-i fermān-fermā
- 34 Ne ḳadar zübde-i evşāf-ı hamīde var ise
Eylemiş Ḥazret-i Allāh saña iḥsān u ‘ aṭā
- 35 Merḫamet sende kerem sende ‘ adālet sende
Sendedür hep ne ki var dā’ir-i aḫlāḳ-ı ‘ alā
- 36 Bā-ḫuşuş sende o nā-dīde-şecā‘ at ki ne var
Ḳahramān nāmını eylerse sezādur ilḳā
- 37 Āşafā ben nice evşāf-ı dilirüñ ideyüm
Ki o bābda seni vaşf itmede ‘ āciz şu‘ arā
- 38 Bārī vus‘ um derece pādişeh-i ‘ ālemile
İdeyüm ḫidmet-i mefrūze-i da‘ vātuñ edā
- 39 Tā bu çerḫ-i felegüñ mihr ü mehi ṭālī‘ olup
İde bu ‘ arşageh-i ‘ ālemi pür zīb ü ziyā
- 40 ‘ Ömr ü şevketle Ḥudā şāh-ı cihān-ārāyı
Eylesün taḫtgeh-i salṭanatında ibḳā

- 41 Zāt-ı nā-yāb-ı vezīrānelerüñ hem dağı Hāḡ
Eḡval-i ‘ömrile günden güne itsün a‘ lā
- 42 Hem bu cāhuñda muvaffaḡ olaraq şāh-ı cihān
Saña baḡş eylesün āḡir nice cāh-ı vālā
- 43 Tārīḡ-i mañşıb-ı vālāñı ‘ aḡıb-i vaşfuñ
İdicek fikrile Meşhūrī ḡuluñ istiḡrā
- 44 Geldi bir mışra‘ ile ḡāḡıra zībā tārīḡ
Sa‘ d ola cāh-ı semā pāye-i ‘ Oşmān Pāşā

Sene : 1270

MUSAMMATLAR

MÜSEDDES*

1

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Elem-i sine ki bā-‘aşk u maḥabbet müşkil
 2 Dile bī-‘aşk u maḥabbet ğam u ḥiddet müşkil
 3 Evvelā ḳurb u vişāl āḫeri ğurbet müşkil
 4 Hāşılı çün maraz-ı vuşlat u firḳat müşkil
 5 Derdüñ ‘arz itme eṭibbāya ki minnet müşkil
 6 Düşme bī-hüde müdāvāta ki ‘illet müşkil

- 1 Ne ḳadar saḫt-ı kemān olsa da ebrū-yı nigār
 2 Çilesin çekmeden artıḳ saña bir çāre ne var
 3 Leb-i dārū-yı şifā-baḫşı içün leyl ü nehār
 4 Künc-i firḳatda seni eylese de ḫasta vü zār
 5 Derdüñ ‘arz itme eṭibbāya ki minnet müşkil
 6 Düşme bī-hüde müdāvāta ki ‘illet müşkil

- 1 Zülm iderse o şeh-i ḫüsn-i sitemkār saña
 2 Ne gerek ey dil-i dīvāne bu ‘arz-ı şekvā
 3 Seni bu ḫāne-i ḫikmetde o Loḳmān-ı cefā
 4 Derd-i hicr ile iderse daḫı muḫtāc-ı devā
 5 Derdüñ ‘arz itme eṭibbāya ki minnet müşkil
 6 Düşme bī-hüde müdāvāta ki ‘illet müşkil

* Başlık Ü, M, H

† Ü 33b, M 55, H 38b

1 Zîr-i bār-ı ğam u miḡnetde hem olsañda göñül
 2 Hem-çü zülf-i ḡam-ı dildâr-ı ḡam olsañ da göñül
 3 Keşret-i derd ile Eyyüb-dem olsañ da göñül
 4 ‘İllet-i şabr ile āḡir verem olsañ da göñül
 5 Derdüñ ‘ arz itme eṡibbāya ki minnet müşkil
 6 Düşme bî-hüde müdāvāta ki ‘ illet müşkil

1 Kūy-ı yāra olamazsuñ çü resān Meşhūrî
 2 Olma bî-hüde bu yollarda revān Meşhūrî
 3 O Mesîḡā-deme ḡasretle hemān Meşhūrî
 4 Sen bu yād ilde olursañ da amān Meşhūrî
 5 Derdüñ ‘ arz itme eṡibbāya ki minnet müşkil
 6 Düşme bî-hüde müdāvāta ki ‘ illet müşkil

MÜSEDDES*

2

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1 Cām-ı ma‘ kūsı felek şanma tehî gerdiş ider
 2 Āsiyāveş o da zehr-ābe-i miḡnetle döner
 3 Felegüñ ḡālî bu resme olıcaḡ eyle naḡar
 4 Anuñ ehli bu ḡadar ‘ acz ile neyler ne çeker
 5 Ma‘ rifet çekmemedür gülşen-i‘ ālemde keder
 6 Yoḡsa bu bāḡda ğamsız ne olur var ne biter

* Başlık Ü, M, H

² Ü 34a, M 55, H 39a

1 Tecrübe ile bu bezm-i felegüñ bildük ezel
 2 Olamaz teşne-i şahbâsı ħumârına bedel
 3 Çâresi yok tatalum bilmiş isek de evvel
 4 Olmamışdur bu cihân râĥat için çünki maĥal
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' âlemde keder
 6 Yoĥsa bu bâğda ġamsız ne olur var ne biter

1 Rind odur kim ola yanında hemişe yeksân
 2 Ğam u şādî vü ħudûrât u şafâ-yı devrân
 3 Ya' nî zevġinde nice ĥaram olursa her ân
 4 Miĥnetinde daĥı öyle ola şād u ĥandân
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' âlemde keder
 6 Yoĥsa bu bâğda ġamsız ne olur var ne biter

1 Sende bilmem ne gezer ħayd-ı ġam u derd ü belâ
 2 Olur elbette bilürken ne ise ĥükm ü ħazâ
 3 Dest-i imkânda iken dâmen-i esbâb-ı şafâ
 4 Zevġ ü şevġ eylemege himmet idüp şubĥ u mesâ
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' âlemde keder
 6 Yoĥsa bu bâğda ġamsız ne olur var ne biter

1 Terk idüp bezm-i neşât-âver-i cennet-sâyi
 2 Künc-i ġamda idesin kim didi vâveylâyı
 3 Böyle ġuşşa-keş olup eylemeden şekvâyı
 4 Ele rindâne alup câm-ı mey-i ĥamrâyı
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' âlemde keder
 6 Yoĥsa bu bâğda ġamsız ne olur var ne biter

1 Bu gülistānuñ olup ḥande-künānı çün gül
 2 Olma derdiyle perîşānı mişāl-i sünbül
 3 Elüñe sen de alup lāle-şıfat sāgar-ı mül
 4 Mey içüp tāze sevüp neyler iseñ eyle göñül
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' ālemde keder
 6 Yoḥsa bu bāğda ğamsız ne olur var ne biter

1 Bî-bekā olduĝını kaḫ'ı bilürken ' ālem
 2 Nedür ' ālem ki anuñçün çekme ğuşşa ādem
 3 Olıcaḫ çünkim olur her ne kim olmuş mübrem
 4 Her umūruñda idüp Ḥaḫḫ'a tevekkül muḫkem
 5 Ma' rifet çekmemediir gülşen-i' ālemde keder
 6 Yoḥsa bu bāğda ğamsız ne olur var ne biter

1 Gün gibi olmuşiken dehri muḫîḫ-i ' irfānuñ
 2 Ne gerek zerresi sende bu ğam-ı devrānuñ
 3 Nevk-i dāmānı ele girmişiken imkānuñ
 4 Çıkarup zevḫini Meşhūrî yalan dünyānuñ
 5 Ma' rifet çekmemedür gülşen-i' ālemde keder
 6 Yoḥsa bu bāğda ğamsız ne olur var ne biter

TESDİS*

3

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1 Bir yār-ı muḥibbūñ ki saña şıdķı etemdür
 2 adrin saña bilmeklik anuñ emr-i ehemdür
 3 Ammā kim ' adūdan azer it mār-şiyemdür
 4 Tiryāķ ise zāhırde saña ma' nıde semdür
 5 Ağyār ilen çekme gönül nāfile ğamdur
 6 aşmuñ sitemin añlamamaķ aşma sitemdür

1 Degmez aña billāh bu kāşāne-i miḥnet
 2 Ādem ğam u endūhı ile eyleye ülfet
 3 Yārān için ' ālemdede çekersin daḫı zaḫmet
 4 Ğam-ḫ^vārı ve hem-rāhı olup rüz-ı muşıbet
 5 Ağyār ilen çekme gönül nāfile ğamdur
 6 aşmuñ sitemin añlamamaķ aşma sitemdür

1 Düşmen sözi gevherden olursa daḫı menküş
 2 Ekdārımı mültezim olur eyleme der-ĝuş
 3 Taḫşıl-i şafā itmege sen eyle hemān ĝuş
 4 Telḫ eylesün iş ü ĝücin olmuşiken nüş
 5 Ağyār ilen çekme gönül nāfile ğamdur
 6 aşmuñ sitemin añlamamaķ aşma sitemdür

* Başlık Ü, M, H

³ Ü 34b, M 57, H 40a

1 Bildũñ ise aḥvāl-i ġarā^c ib-i cihānı
 2 Ögrendũñ ise meslek-i ebnā-yı zamānı
 3 Aldanma idüp kimseye teslīm-i ^c inānı
 4 Şüretde idersen de murā^c āt-ı nihānı
 5 Ağyār ilen çekme göñül nāfile ġamdur
 6 H̄aşmuñ sitemin añlamamağ h̄aşma sitemdür

1 Meşhūrī cihān zevķini bulmağā ġaraž ger
 2 Yanuñda ġam u şādı gerek olsa Ber-ā-ber
 3 Derd ü ġama bir çāre ararken dağı diger
 4 Bu beyti ne h̄uş söyledi bir zāt-ı sühanver
 5 Ağyār ilen çekme göñül nāfile ġamdur
 6 H̄aşmuñ sitemin añlamamağ h̄aşma sitemdür

TAḤMİS*

4

Fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün

1 Ben gibi üftāde olma sen dağı bir dāneye
 2 Büt-perest olma hemān geldũñse bu büt-hāneye
 3 Genç iseñ de dil virüp aldanma bu vīrāneye
 4 Hem inanma göñlüme hem ġamze-i mestāneye
 5 İ^c timād itme şaķıñ bir meste bir dīvāneye

1 Yek gelür firķat dil-i mehcūra vuşlat olmadan
 2 Girye vü zārı baña billāh h̄uşdur gülmeden
 3 H̄astayum olmam velī memnün-ı şıḥḥat bulmadan
 4 H̄az ider dil günde biñ kerre ġamuñla olmadan
 5 Zevķin almış ol қadar cān virmenin cānāneye

* Başlık Ü, M, H

⁴ Ü 35a, M 57, H 40b

1 Gelmedi bezme bu şeb ol şüh-ı bî-pervā yine
 2 Oldı kimlerle ‘ aceb hem meclis-i şahbā yine
 3 Öyle istignā iderken bu dil-i şeydā yine
 4 Şaķınur bād-ı şabādan neylesün ammā yine
 5 Şem‘ -i bezm-efzūn şıgmaz dāmen-i pervāneye

1 Añladum bu bender-i fānīde olmaz intifā‘
 2 Eylemem şimden girü endīşe-i māl u metā‘
 3 Ben ne ğam ehl-i ħarābāta idersem ittibā‘
 4 Biz der-i mey-ĥānede itdük ğama sāķī vedā‘
 5 Gerçi kim hem-rāh idük varınca tā mey-ĥāneye

1 Kā ’inātı eyledüm fikr ü te ’emmül bir zamān
 2 Bildüm olmaz kimseye bāķī bu hestī-i cihān
 3 Mā-sivādan cümlesin terk eyledüm ancaķ nihān
 4 Bir gönül ħalmışdı esbāb-ı ta‘ alluķdan hemān
 5 Şimdi virdüm anı da bir gözleri şāhāneye

1 Cām alup Meşhūriyā sāķī-i gül-endām-ı mey
 2 ˘urma baķş itmekdedür olmuş yine eyyām-ı mey
 3 Mevsim-i gül hem de devr-i sāġar-ı gül-fām-ı mey
 4 Bir elümde dest-i sāķī bir elümde cām-ı mey
 5 Nice el deġsün Riyāzī sūbĥa-i şad-dāneye

TAHMİS-İ DİGER*

5

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1 Yā Rab bu nice cilvegeh-i zevk u şafādur
 2 Çekdiğüm elem gördüğüm azār u cefādur
 3 Behrümnden idersem hele ben şukūh becādur
 4 Yā Rab bu benim baht-ı siyāhum ne belādur
 5 'Aks itse eger çehre-i hürşīdi qaradur

1 Yā Rab saña oldımsa dehen-bāz-ı şikāyet
 2 Yoğ bende saña derdümi 'arz itmege tākāt
 3 Çorçum bu ki tāliħde sürer bende bu miħnet
 4 Yā Rab ne tükenmez bu muşībet bu melāmet
 5 Kim bir ucu bir gāyeti yoğ bī-ħad u pādur

1 Yā Rab ne 'amel kıldım ise zāhir ü mübhem
 2 Hep zülm idügi nefşüme yā ğayre müsellem
 3 Yād itse beni zem ile ma' zürdur 'ālem
 4 Yā Rab ne ki itdüm ise ben ħalka dem-ā-dem
 5 Her birisi bir şüret ile ta' ne sezādur

1 Çeşmānı siyāh ħāli siyāh bir peri-peyker
 2 Bir nīm-nigāhıyla beni itdi musaħħar
 3 Muħtār degülken yine bu bābda ekşer
 4 Yārān-ı tārīkat beni tekdīr iledürler
 5 Kim bir şaneme bende olup ehl-i hevādur

* Başlık Ü ve H : M Tahmīs

⁵ Ü 35b, M 58, H 41a

1 Derd-i dil-i vîrâneme ta‘n itme ‘azîzüm
 2 Endüh-ı firāvānuma ta‘n itme ‘azîzüm
 3 Böyle nāle vü efgānuma ta‘n itme ‘azîzüm
 4 Aḥvāl-i perîşānuma ta‘n itme ‘azîzüm
 5 Gelmiş mi senüñ başına bu ḥüküm ü ḳazādur

1 Ağyār seni itse daḥı men‘a şavāşı
 2 Sen dāmen-i yārı tuta gör itme teḥāşı
 3 Zāhid ḳo yine cānı ile ide ḥırāşı
 4 Ḳoydum hele ben bir şanemüñ önüne başı
 5 Her secdesine dīn ile imān fedādur

1 ‘Ālem daḥı mektüm iken künc-i ‘ademde
 2 Ben yār ile hem vuşlat idüm bizüm ḳademde
 3 ‘Aynumda degül mihr-i felek zerre bu demde
 4 Ben nūr-ı Muḥammed görürüm rü-yı şanemde
 5 Sen söyle ki şofî bu küfrdür bu ḥaḳādur

1 Meşhūrî açılmaz saña ol ḡonce-i ruḥsār
 2 Bülbül gibi bî-hüde ne bu nāle vü bu zār
 3 Şıdḳum reh-i ‘aşḳında iken böyle be-dīdār
 4 Her-kes dimemiş kimseye ḥayfā o cefākār
 5 Esrār benim ‘āşıḳam ol dise revādur

TAHMİS-İ DİGER*

6

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1 Fedâ sâz-ı ser ü cân-ı hayâtuz yekdür Allâh yek
 2 Heme âzâde-i kayd-ı memâtuz yekdür Allâh yek
 3 ' Alem efrâz-ı feth-ı şeş cihâtuz yekdür Allâh yek
 4 Şükr-i lillâh ki manşûr-ı zevâtuz yekdür Allâh yek
 5 Bi-ğamdi'llâh hem âvâz-ı guzâtuz yekdür Allâh yek

1 Meded cûy-ı cunûd-ı cûd-ı ma' bûduz bu heycâda
 2 Tefe 'ül eyledüm manşûruz âyât-ı feteħnâda
 3 Ne mümkün olmamağ kesr ü hezîmet țarf-ı a' dâda
 4 Bu gün da' vâ-yı merdî eyleyüp meydân-ı gavğâda
 5 Suvâr-i eşheb-i luțf-ı velâtuz yekdür Allâh yek

1 Ço yaqsun âteş-i Nemrûdveş a' dâ-yı sûz-efgen
 2 Atup ıp u tûfengi ' asker-i İslâma her sûdan
 3 İdüp nâr-ı vegâyı pür-' ulüvv çün âteş-i külğen
 4 Çalursaç âteş-i pür-ğâş içinde ğam mıdur yekden
 5 Ğalil-i gülşen-i feyz-i şebâtuz yekdür Allâh yek

1 Timurdan ığ olursa leşker-i pür -nekbet-i a' dâ
 2 Ne mümkündür ki şimşir-i ğazâta ola pâ-ber-câ
 3 Şufûf-ı düşmenân emvâc-ı tûfân olsa da farzâ
 4 Olup geştî suvârum şiken-i Nûħ Nebiâsâ
 5 Gele güc ığra fermâ-yı necâtuz yekdür Allâh yek

* Başlık Ü ve H :M Tahmîs

6 Ü 36a, M 59, H 41b

- 1 Gılāfindan çeküp ‘üryān idince tığ-i hūn-ḥ^vārı
 2 Unutdurdı bize a[‘] dā nasībā şahn-ı gülzārı
 3 Sürüp Meşhūriyā mānend-i şar şar esb-i rehvārı
 4 ‘Aceb mi mūrveş-i pā-māl idersün ceyš-i küffārı
 5 Cunūd-ı pādīşāh-ı Cem-sımātuz yekdür Allāh yek

MUḤAMMES*

7

Fā[‘] ilātün / fā[‘] ilātün / fā[‘] ilün

- 1 Ey nihāl-i gülbün-i ḳaddi dırāz
 2 Vey gül-i gülşen-tırāz-ı[‘] işve-nāz
 3 Görmedüm sen gibi şūḥ-ı dil-nevāz
 4 Dil-berān-ı Rūmyānda ser-firāz
 5 Bir seni buldum sezā-yı imtiyāz
- 1 Ḳoḳlayan ‘ālemde sen zūlf-i ḥamı
 2 İstemez hergiz buḥūr-ı Meryem’i
 3 Sen misin ḥüsnün ḳırāl-ı a[‘] zāmı
 4 Dil-berān-ı Rūmyān’da serfirāz
 5 Bir seni buldum idecek imtiyāz
- 1 Bilmezem bu ḥüsn ü āniyla bütā
 2 Ḳaldı mı bir ṭapmaduḳ[‘] āşıḳ saña
 3 Sende ḥatm olmuş güzellik güyiyā
 4 Dil-berān-ı Rūmyān’da serfirāz
 5 Bir seni buldum idecek imtiyāz

* Başlık Ü, M, H

⁷ Ü 36a, M 59, H 42a

¹a Ü ve H gülbün : M ḡonce

⁵a Ü ve H idecek : M sezā-yı

- 1 Her kaçan Meşhūrī vaşluñ yād ider
 2 Nākūs-ı deyrüñ gibi feryād ider
 3 Bir bağışda ‘āşıkın ber-bād ider
 4 Dil-berān-ı Rūmyān’da serfirāz
 5 Bir seni buldum idecek imtiyāz

MUḤAMMES BİR USLŪB-I MŪNĀCĀT BE-DERGĀH-I
 ḲĀDĪYŪ’L-ḤĀCĀT *

8

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Nice dergāhuña yā Rab geleyüm
 2 Ki nedür maḥlabum ‘ arz eyleyeyüm
 3 Sen bilürsüñ saña ne söyleyeyüm
 4 Senden olmazsa kerem neyleyeyüm
 5 Senden artuḳ yā kimüm var dileyüm

- 1 Ne ayaḡum ḳapuña var varacaḳ
 2 Ne dilüm ḥāzretüñe yalvaracaḳ
 3 Günahum çok beni kim ḳurtaracaḳ
 4 Senden olmazsa kerem neyleyeyüm
 5 Senden artuḳ yā kimüm var dileyüm

* Başlık Ü ve H : M Muḥammes Ber-uslūb-ı Mūnācāt

⁸ Ü 36b, M 61, H 42b

1 Günehüm ‘afvuñ eyā Rabb-ı Mecīd
 2 Raḥmetüñden iderüm ancaḳ ümmīd
 3 Yoḥsa bu cürmile ol rüz u ‘īd
 4 Senden olmazsa kerem neyleyeyüm
 5 Senden artuḳ yā kimüm var dileyüm

1 Nice Meşhūrī ḳulın ide ricā
 2 Raḥmetin kim ‘ameli cünle ḥaḩa
 3 Maḩz-ı luḩfuñla eger rüz-ı cezā
 4 Senden olmazsa kerem neyleyeyüm
 5 Senden artuḳ yā kimüm var dileyüm

MUḩAMMES*

9

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1 El-vedā‘ ey dil-pesendüm yā gelem yā gelmeyem
 2 Lebleri şīrīn-ḳandum yā gelem yā gelmeyem
 3 Bir daḩı ‘arz it cemālün gel dil-i üftādeñe
 4 İşte ben gitdüm efendüm yā gelem yā gelmeyem
 5 ḩaḩ bilür bilmem ki gitdüm yā gelem yā gelmeyem

1 Ben seni şimdiye dek hıfz u ḩırāset eyledüm
 2 ‘Āşıḩāne hem ‘abīdāne neḩāret eyledüm
 3 Min-ba‘ d cānā seni ḩaḩḩ’a emānet eyledüm
 4 İşte ben gitdüm efendüm yā gelem yā gelmeyem
 5 ḩaḩ bilür bilmem ki gitdüm yā gelem yā gelmeyem

* Başlık Ü, M, H

⁹ Ü 37a, M 62, H 43a

1 Ben saña vaşluñ niyāz itdikçe sen nāz eyledüñ
 2 Güne gün evzā^c -ı istignāya āgāz eyledüñ
 3 Çünki benden yüz çevirmeñ kaşduñ ibrāz eyledüñ
 4 İşte ben gitdüm efendüm yā gelem yā gelmeyem
 5 Hāḡ bilür bilmem ki gitdüm yā gelem yā gelmeyem

1 Gel seni görmek diler Meşhūrī luḡf it ey ḡabīb
 2 Kim ola bir pāre tā kim ḡāḡır-ı na-şadı ḡıḡ
 3 Hāḡ bilür hergiz olur mı bir daḡı görmek naşīb
 4 İşte ben gitdüm efendüm yā gelem yā gelmeyem
 5 Hāḡḡ bilür bilmem ki gitdüm yā gelem yā gelmeyem

MUḤAMMES*

10

Fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün

1 Sevdigüm çün āşnā itdüñ beni
 2 Göñlüm alduñ mübtelā itdüñ beni
 3 Nice terke iḡtirā itdüñ beni
 4 Nitdüm ey meh-rū fedā itdüñ beni
 5 Daḡ-ı hicrāna sezā itdüñ beni

1 Ben esīr-ı^c aşkuñ āzād itmedüñ
 2 Ḥāḡır-ı vīrānın ābād itmedüñ
 3 Bir gece vaşluñla dil-şād itmedüñ
 4 Nitdüm ey meh-rū fedā itdüñ beni
 5 Daḡ-ı hicrāna sezā itdüñ beni

* Başlık Ü, M, H
¹⁰ Ü 37b, M 62, H 43b

1 ‘ Āşıkuñ oldum ḥaṭā mı eyledüm
 2 Nā-sezā vaz‘ u edā mı eyledüm
 3 Sen gibi ben de cefā mı eyledüm
 4 Nıtdüm ey meh-rū fedā itdüñ beni
 5 Dağ-ı hicrāne sezā itdüñ beni

1 ‘ Aşkuñ itmiş yoğ iken Meşhūrī var
 2 Vaqt-ı pırīde bu resme ihtiyār
 3 Hergiz inşāf itmeyüp encāmķār
 4 Nıtdüm ey meh-rū fedā itdüñ beni
 5 Dağ-ı hicrāne sezā itdüñ beni

MURABBA‘*

11

Mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülü

1 Ben bendeye küsmiş midür ol şāh görünmez
 2 Ğayb oldu gözümde o perī āh görünmez
 3 Bilmem neden ol şem‘ -i şebāngāh görünmez
 4 Şeb oldu yine neyleyem ol māh görünmez

1 Cem‘ eyleyüp ol şūḥla aḥbāb şafāsın
 2 Kaşd itmek idi nūş-ı mey-i nāb şafāsın
 3 Dirdük idelüm şevķle meh-tāb şafāsın
 4 Şeb oldu yine neyleyem ol māh görünmez

* Başlık Ü, M, H

¹¹ Ü 36a, M 60, H 42a

1 Gözden şavulup dūr olalı şem‘ -i ruḥ-ı yār
 2 Kalduḡ şeb-i zūlmetde mededsiz yine nā-çār
 3 Ümmīd gelüp itmek iken bezmi ziyādār
 4 Şeb oldu yine neyleyem ol māh görünmez

1 Meşhūrī çekerdük ne ise zaḥmet-i hecrin
 2 Vuşlatda eger bulsaḡ idi ġāyet-i hecrin
 3 Gündüzde geçirdük dir iken müddet-i hecrin
 4 Şeb oldu yine neyleyem ol māh görünmez

MURABBA‘*

12

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1 Bend idüp zūlfıñe sevdāya dūçār itme beni
 2 Dīde-i ḥastelerüñ gibi nizār itme beni
 3 Nāzenīnüm yine gül mevsimidür şimdi diyü
 4 ‘Arz idüp ġonce ‘ izāruñla hezār itme beni

1 Süzüp üftādeñe rindāne hemīşe mülüñi
 2 Yem döküp şayd u şikāre o siyeh fūlfūliñi
 3 Ki dirüp tāze benefşeñ ki açup sūnbülüñi
 4 ‘Arz idüp ġonce-‘ izāruñla hezār itme beni

* Başlık Ü, M, H

¹² Ü 36b, M 60, H 42b

² Ü ve H u şikāre o : M dil-i zāre

1 Şivekârlıklar idüp gamze-i dil-cûlar ile
 2 Çekerüm pârelerüñ hançer-i ebrûlar ile
 3 Bağlu dîvâneñ iken silsile-i mûlar ile
 4 ‘Arz idüp ğonce-‘izâruñla hezâr itme beni

1 Ser-i zülfin gibi Meşhûrî kûlın yine şehâ
 2 Yeñi başdan çıkarup itme heveskâr-ı hevâ
 3 Kâkülüñ oldı yeter başuma püsküllü belâ
 4 ‘Arz idüp ğonce-‘izâruñla hezâr itme beni

MURABBA‘*

13

Fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

1 Devr-i gül feryâd-ı dil-sûz-ı hezâr eyyâmıdur
 2 Zevk-i ‘ayş ü nûş u vaşl-ı gül-‘izâr eyyâmıdur
 3 Gel leb-i cûya şehâ artuğ kenâr eyyâmıdur
 4 Ğonce-i la‘luñ açılsun nev-bahâr eyyâmıdur

1 Şuñ sebû ile meyi sâkî zamân-ı câm degül
 2 Mest olup rüsvây olursak ‘âleme bu nâm degül
 3 Tırmasun dünsüñ piyâle çün dem-i ârâm degül
 4 Ğonce-i la‘luñ açılsun nev-bahâr eyyâmıdur

* Başlık Ü, M, H
 13 Ü 36b, M 61, H 42b

1 Kō bu nāzı bezme gel bir demde zevk-i ülfet it
 2 ‘İşret-ābādı kudūmuñla riyāz-ı cennet it
 3 Çık şaluñ servi gibi gülzāre ‘ arz-ı kāmēt it
 4 Ğonce-i la‘ luñ açılsun nev-bahār eyyāmıdur

1 Sen hemān güller gibi güldükçe ey şırın-edā
 2 ‘ Āşık-ı şūrīdeler bülbül gibi itsün nevā
 3 Başlasun tağıtmağa sünbülleruñ bād-ı şabā
 4 Ğonce-i la‘ luñ açılsun nev-bahār eyyāmıdur

1 Göreli bu nāz ile Meşhūrī refitāruñ senüñ
 2 Dil virüp biñ cān ile oldı giriftār senüñ
 3 Kākülüñ setr itmesün tağıtma ruhsāruñ senüñ
 4 Ğonce-i la‘ luñ açılsun nev-bahār eyyāmıdur

MURABBA‘*

14

Müstef‘ ilün / müstef‘ ilün

1 Ey şahid-i haṭ-āverān
 2 Bālā-kaḍ-i çār ebruvān
 3 Senden geçer mi ‘ āşıkān
 4 Böyle olunca dil-sitān

1 Bu şıve bu ḥüsn ü edā
 2 Olmuş saña dād-ı Hudā
 3 Çok mı bu istignā saña
 4 Böyle olunca dil-sitān

* Başlık Ü, M, H
 14 Ü 37a, M 61, H 43a

1 Alduđça destũñ destine
2 Bağduğça eşm-i mestine
3 Dũnmez mi cãnlar ũstine
4 Bũyle olunca dil-sitãn

1 Gelse yanında kãkũlũñ
2 Őalmazdı ķadri sũnbũlũñ
3 Olmaz mı Meřhũri ķuluñ
4 Bũyle olunca dil-sitãn

ĠAZELĪYĀT

ḤARFÜ'L- ELĪF*

1

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Nāmuñ ile eyledüm eş' āre yā Rab ibtidā
Luṭfuñı bu ' abdiñe eş' āre yā Rab ibtidā
- 2 Bendeñe luṭf it meded kıl kim yem-i endişemüñ
Eyledüm gevherlerüñ işāre yā Rab ibtidā
- 3 İde luṭfuñla mü 'eyyed Sedd-i İskender gibi
Eyledüm muḥkem nice āşāre yā Rab ibtidā
- 4 Luṭf idüp āyīne-i feyzüñle gūyā it beni
Eyledüm ṭūṭı gibi güftāre yā Rab ibtidā
- 5 Ğonce-i ümmīdüm aç bāğda kim eyledüm
' Andelibāsā fīgān u zāre yā Rab ibtidā
- 6 Ṭa' ne-i ağıyārdan ḥıfz it emān bī-iḥtiyār
Rāz-ı ' aşkı eyledüm izhāre yā Rab ibtidā
- 7 Zelleden vāreste kıl Meşhūrī ' abd-i ' ācizin
İtdüm esb-i ṭab' ıla refṭāre yā Rab ibtidā

* Başlık Ü, M, H

¹ Ü 37a, M 64, H 43b

2

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

- 1 Kūmāş-ı hūsni yanında düşerken öyle kaba
Boyundur içre ne hâcet o şūha gayrı kaba
- 2 Neden o tūî-i şîrîn-zebân olur hāmūş
Felekde rûyı gibi âyîne var iken aña
- 3 Yine rûh-ı gülidür var ise bu gülşende
O şūhı şevkile bülbul gibi iden gūyā
- 4 Güzellerüñ o dağı bir güli mi olsa n'ola
O māh-pāreye virmiş Hūdā yed-i beyzā
- 5 Degül faķaķ dili mihr u femiyle Meşhūrī
Cihānı ol Cem-i' işve musahhhar itse sezā

3

Mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Bî-gānedür bu 'ālem-i ğamda şafā baña
Olmaz cihānda ğam gibi bir āšnā baña
- 2 Firķat olunca 'āķibeti istemez göñül
Vaşlın müyesser itse o şūhuñ Hūdā baña
- 3 Bilmez o tıfl-ı tāze dağı ķadr-ı 'āşıkı
Ma' zürdur iderse egerçi cefā baña

---

² Ü 37b, M 64, H 43b

³ Ü 37b, M 64, H 43b

- 4 Bî-hüde düşme kayd-ı müdāvāta ey ṭabīb
Kim ben ‘alîl-i ‘aşq kim olmaz devā baña
- 5 Meşhūrî kesbile degül Allāh ‘aṭāsıdur
Bu luṭf-ı ṭab‘ ıla bu müsellemedā baña
- 4
Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün
- 1 Olmasa bir ḥāceti ey sākî-i ra‘ nā saña
Ser-fürü itmezdi böyle sāgar-ı şahbā saña
- 2 Lāle-reng-i ḥaclet olmuş ruḥlaruñ yek-serine
Kim bilür ne söylemişdür kulḳul-i mīnā saña
- 3 Dād-ı Ḥaḳ’dur tā ezelden ḥāme-i ḥüsnüñ gibi
Her ne giyseñ yaraşur ey şūḥ-ı bî-hemtā saña
- 4 Bender-i ḥüsn içre olmaz nāz u istiğnā gibi
Nāzenīnüm munteḥab bir kāle-i vālā saña
- 5 Olmasa ey meh sözüñ sekr-i cemālüñ āyına
Kim olur vaşfuñda böyle ṭūṭî-i gūyā saña
- 6 Nice bir bu vaz‘ -ı nā-heinvār-ı mestî ey göñül
Ḳāle mi şanduñ bu ‘işret-ḥāne-i dünyā saña
- 7 Nev-be-nev böyledür manzūmeler ‘arz itmede
Olamaz ṭab‘ uñ gibi Meşhūrî bir deryā saña

⁴ Ü 37b, M 64, H 44a

5

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Kim naẓar itdi hemān ey büt-i gül-rū saña
 'Āşık-ı zār oldı çün bülbül-i ħūş-gū saña
- 2 Bāğ-ı cemālünde bir serv-i şanevber gibi
 Başka leāfet virür ol kıadd-i dil-cū saña
- 3 Şanasın olmış şehā turra-i müşkīn-i ter
 Şahñ-ı çemenden gelüp sünbül-i veş-bū saña
- 4 Böyle perişān seni gördüm 'aceb ey gönül
 Yine ne sihr itdi ol ğamzesi cādū saña
- 5 Hāle gibi ol mehi her gice Meşhūriyā
 Çekmez iseñ sine-i vaşla eger tu saña

6

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

- 1 Hem sākī vü hem bezm ü hem aḥbāb müheyyā
 Nūş eyleyelüm çünki mey-i nāb müheyyā
- 2 Mey içmeyicek sāz u söze başlamıyuz biz
 Rāmişger elinde beli mızrab müheyyā
- 3 Ol tıfl-ı ter ü tāze gül-i gülşeni neyler
 Mīnā-yı ruḥında gül-i şād-āb müheyyā

---

⁵ Ü 38a, M 65, H 44a

⁶ Ü 38a, M 65, H 44a

- 4 Baħruñ bu gice eyler isek biz n'ola seyrin
Yārān-ı şafā zevrağ u meh-tāb müheyyā
- 5 Ol āfet-i mey-ħ^vār yine bāde mi içmiş
Kim dīde-i mestinde anuñ ħ^vāb müheyyā
- 6 Şanmanki teveccühde kuşūr eyleye zāhid
Mādāmki ol kaşları miħrab müheyyā
- 7 Meşhūrī hūner müntesib olmağdadur ancak
Yoħsa ne zamān olsa saña bāb müheyyā
- 7
Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
- 1 Ĥüb olunca nev-resān olsun direm meşreb bu yā
Tıfl u tāze dil-sitān olsun direm meşreb bu yā
- 2 Olmasun pejmurde hergiz ğonce-i ruħsār-ı yār
Bāğ-ı 'ālem bī-ħazān olsun direm meşreb bu yā
- 3 Olsa her važ'ı sezā şāhāne ammā dil-berūñ
Ĥükm-i ħüsni bī-nişān olsun direm meşreb bu yā
- 4 Gerçi pīrüm her gice ammā ki bir meh-pāreye
Hāleveş sīnem mekān olsun direm meşreb bu yā
- 5 Mūy-ı giysūsın dirāzın istemekden mağşadum
Pāy-ı 'aşka rīsmān olsun direm meşreb bu yā

⁷ Ü 38a, M 65, H 44b

- 6 Lebleri vaşfında ol mir 'at-ı hüsünüñ kilik-i ter
Tūti-i sükker-feşān olsun direm meşreb bu yā
- 7 Kadr-i nazmuñ öyle bir ter ola kim Meşhūriyā
Pāyedāş-ı ferkadān olsun direm meşreb bu yā
- 8
Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
- 1 Merd-i aḥḳar gāhice vālā olur 'ālem bu yā
'Abd-i kemter Hüsrev ü Dārā olur 'ālem bu yā
- 2 Kemterin bir çatreye yāver olunca feyz-i Haḳ
Fikr irişmez ğavrına deryā olur 'ālem bu yā
- 3 Sāye-i şeh-bāl-i baḥt u ḫālī' -i pūr-zūrda
Niceler güncişik iken 'anḳā olur 'ālem bu yā
- 4 Pāk-ı tıynetde hemīşe aşluñ olmaz medḫali
Seng-i ḫārādan güher peydā olur 'ālem bu yā
- 5 Merkez-i Yūsuf' da olmaz dil-ber ammā dil-pesend
Şad diĝer maḫbūb-ı müsteşnā olur 'ālem bu yā
- 6 Her dem olmaz bir ḳarār üzre mizāc-ı rūzgār
Gāh olur germā gehi sermā olur 'ālem bu yā
- 7 Rāz-ı dānāyān-ı ḫikmet kıysa ḫa'n eyler mi hiç
Mest olur hüşyār olur şeydā olur 'ālem bu yā

⁸ Ü 38b, M 65, H 44b

- 8 Cünbüş-i nâ-sâz-ı rindâne bakılmaz zâhidâ
Bezm-i meyde şulh olur gavğa olur ‘ âlem bu yâ
- 9 ‘ Âkilân itmez tarîķ-i kām-cüyide şitâb
Maṭlab olmazsa bu gün ferdâ olur ‘ âlem bu yâ
- 10 Böyledür ḳânûn-ı hikmet mümkinâtdan tâ ezel
Kimisi olmuş kimi ḫâlâ olur ‘ âlem bu yâ
- 11 Sen hemân ṭut vâdi-i temkîni vaz‘ -ı çerḫ-i dūn
Yâ hecâ yâḫûd nâ bercâ olur ‘ âlem bu yâ
- 12 Ḥâdişât-ı kevne baḳmaz rind olan Meşhûriyâ
Sûr olur mâtem olur belvâ olur ‘ âlem bu yâ
- 9
Fe‘ ilâtûn / mefâ‘ ilûn / fe‘ ilûn
- 1 La‘ li rengîn şarâbdur gūyâ
Ḥâlî müşgîn ḫebâbdur gūyâ
- 2 Zülfi ruḫsârı üzre pūşide
Sünbûli bir niḳâbdur gūyâ
- 3 Hem-çü nergis müdâm ‘ işve ile
Çeşmi mest ü ḫarâbdur gūyâ
- 4 Vechi ḫaṭṭ-ı kenâr-ı la‘ liyle
Bir muḫaşşî kitâbdur gūyâ

⁹ Ü 38b, M 66, H 45a

5   Ke 's-i dilde o meh leṭāfetle
Bir içim āb-ı nābdur gūyā

6   'Āşık öldürme ḥūni ḡamzesinūñ
Mezhebinde şevābdur gūyā

7   Bezın-i meyde raḡīb-i rū-yı siyeh
Gülşen içre ḡazābdur gūyā

8   Ṭaylesānıyla Ḥaḡḡ'a şūfinūñ
Maḡşadı intisābdur gūyā

9   Şi' r-i mu' ciz-nizām Meşhūrī
Ḥaşma faşlu'l-ḥiṭābdur gūyā

10

Fe' ūlün / fe' ūlün / fe' ūlün / fe' ūl

1   Beni şanma ancak hemān mübtelā
Saña ey civānum cihān mübtelā

2   Senūñ gibi naḡl-i vefā pāyına
Kim olmaz çü āb-ı revān mübtelā

3   Sezādur bu ḥüsnile kāfir saña
Olursa nice müslümān mübtelā

4   Hüner ögreñ olma zer u zīvere
Mişāl-i gurūh-ı zenān mübtelā

¹⁰ Ü 39a, M 66, H 45b

- 5 Bu hengām-ı pīrīde itdi dirīġ
Beni ‘aşka bir nev-civān mübtelā
- 6 Nedendür daġı pek dil āzār olur
O şūġa didikçe emān mübtelā
- 7 Ne mümkin ki Meşhūrī olsun ġamūş
Seni vaşfa cānā zebān mübtelā

ĤARFÜ’L- BĀ*

11

MeḤ ülü fā‘ ilātü meḤ ilü fā‘ ilün

- 1 Sāķī o yādgār-ı Cem’i şun şitāb idüp
Āzāde-i ġam it bizi mest-i şarāb idüp
- 2 Hengām-ı hecrüñ ile mükāfātını bize
Bir demde bezm-i vaşluñla zevķ-yāb idüp
- 3 Yaķduñ gönülceġümi yine bārī yap yap
Ey şāh-ı mülk-i ‘ işve sitemle ġarāb idüp
- 4 Her şeb bu cā-yı ġamda şafā itmedür hüner
Bir māh-rūya sineġehüñ ferş-i ġ^vāb idüp
- 5 Meşhūrī çekdi rişte-i vaşla güher gibi
‘ Ālemde nice tāze civān intiġāb idüp

* Başlık Ü, M, H

¹¹ Ü 39a, M 66, H 45b

⁴ beyit M’de yoktur

12

Mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

- 1 Gerek bu mevsim-i gülde neşât-zâ-yı şarâb
Ki gül ü mey gibi olmaz dem-i sezâ-yı şarâb
- 2 Göñül bu mey-kede içre degül şehâ tenhâ
Firâķ-ı la' luñıla cümle mübtelâ-yı şarâb
- 3 O rind ider mi hiç âyine-i Sikender'i yâd
Elinde kim ola câm-ı cihân-nümâ-yı şarâb
- 4 Ne feyz-bağş idügin bilse idi zâhid eger
İderdi sübhâ vü sahbâda sen fedâ-yı şarâb
- 5 Lebinden olmasam olmazdı ayrı Meşhūrî
Mişâl-i câm-ı tehi dilde iştihâ-yı şarâb

13

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 ' Ārızi üzre döküldükçe o zülf-i müşk-nâb
Şanasuñ ire girür mäh-ı münîr yâ âftâb
- 2 Hâl şanma gerdeni üzre o çeşm-i sihr-bâz
Ay yerine gökden indirmiş fusûnıyla şihâb

¹² Ü 39b, M 67, H 45b

¹³ Ü 39b, M 67, H 46a

3 Ğālibā gelmiş bahār-ı zīb-baḥş-ı ḥüsni kim
Gülşen-i ruḥsārını gördüm yine pür-āb u tāb

4 Qāşların gördükçe öyle ğarra-i şevvālveş
Şevķile üftādeler hep ‘id ider bī-irtiyāb

5 İdeli ta‘līķ silk-i kāküli Meşhūriyā
Ṭab‘umuñ gevherlerin itmekde ‘ālem intiḥāb

14

Fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1 Leb-i nāzükteri berg-i gül-i terden mi ‘aceb
Yoḥsa gül şekkeri yā qand-i diğerden mi ‘aceb

2 Cilvegeh itdi derün-ı şadef-i baḥr-i dili
Ğam-ı mihri o bütüñ cins-i güher en mi ‘aceb

3 Dāmen-i sünbüli-i çerḥi ider gülgülü reng
Çekdigüm āh-ı seḥer ḥün-ı ciğerden mi ‘aceb

4 Güşiş ü sa‘yumıla qābil-i tebyiz olamaz
Bu siyekāri-i baḥtum ḥaṭ-ı serden mi ‘aceb

5 Sözlerüñ çāşni-i qandı virür Meşhūrī
Kilk-i müşgīn-raqamuñ nā-yı şekerden mi ‘aceb

¹⁴ Ü 39b, M 67, H 46a

15

Mefā' ilün / / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

- 1 Olurdu vaşla belī cā-yı imkān 'ālem-i h^vāb
Egerçi çeşmüme girmiş olaydı bir gice h^vāb
- 2 O deñlü mazhar-ı ye 'süm ki vaşlın itmeme ümīd
Hudā behiştī iderse naşib-i rüz-ı hesāb
- 3 Müyesser olmadı genc-i vişāli olmuş iken
Fezā-yı sīnem anuñçün huşūşıyla harāb
- 4 Gül-i ümmīdüm açılmaz bu gülşen içre dağı
Nesīmveş güzer itdi egerçi vaqt-i şitāb
- 5 Degül hemān hūy-ı haclet çıkar o gül-ruhdan
Gehī gehī nazar-ı āteşinüm ile kilāb
- 6 Şarāb u nuçle ne hācet bu bezm-i firkatda
Sirişk-i dīde çü bāde ciger mişal-i kebāb
- 7 ' Aceb mi telh ise yazdum o yāre Meşhūrī
Gözüm yaşıyla ne yazdum ise cevāb-ı kitāb

16

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Āh cāngāh-ı hazīnümde harāret gālib
Var ise dilde yine nār-ı maḥabbet gālib

---

¹⁵ Ü 40a, M 67, H 46b

¹⁶ Ü 40a, M 68, H 46b

- 2 Eylemiş şanki henüz hüsni baharı teşrif
O bütüñ sünbül-i zülfünde şarâvet gâlib
- 3 N'ola mânend-i meges olsa harîşi dil-i zâr
Gül-be-şekker gibi la'inde halâvet gâlib
- 4 Şeyh efendi ne 'aceb uçmağa âmâde ise
Tıynetinde ezeli mâye-i hiffet gâlib
- 5 Devlet el virdi yine var ise bir ehl-i dile
Gerdiş-i künbed-i gerdünda sür'at gâlib
- 6 Eyledüm hâline kâşâne-i dehrün diğkat
Miñneti şad derece zevkine nisbet gâlib
- 7 Kaşduñ ağıyar ile ceng itme midür Meşhürî
Zâde-i tab' -ı diliründe celâdet gâlib

17

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

- 1 Kesb-i māl u cāha himmetdür sebab
Şan'atı icāda âletdür sebab
- 2 Sa'yidür 'illet-i huşul maṭlaba
Menzili kaṭ'a 'azîmetdür sebab
- 3 Olasuñ kârında sa'y it nâdire
Kıymet-i kâlâya nedretdür sebab

---

¹⁷ Ü 40a, M 68, H 47a

- 4 Dilde şevk ister müdām ‘ arz-ı hüner
Meyve-i naḥle ruḫubedür sebep
- 5 Dün kadar eyler kesānı irticā
Naḫş-ı ḥāl u şāne minnetdür sebep
- 6 Lāzım-ı noḫşānıdur merdüñ kemāl
İntibāh-ı nāsa ğafletdür sebep
- 7 Revnaḫ-ı ḥüsn ü cemāl-i dil-bere
Cāme-i zībā-yı ziynetdür sebep
- 8 Miḥnet-i tāḫat-ğüdāz-ı ‘ āleme
Dehr ü dünyāya maḥabbetdür sebep
- 9 Dilde ğam olsa n’ola Meşhūriyā
Şafvet-i āba kudūretdür sebep

ḤARFÜ’T- TĀ*

18

Müfte‘ ilün / fā‘ ilün / müfte‘ ilün / fā‘ ilün

- 1 Her gice bir māh ile mümkün ise ḫalvet it
Ḳoynına al hāleveş zīb-i ber-i vuşlat it
- 2 Vuşlatı nā-ḫābili ‘ ālem-i endīşede
Pister-i vaşla çeküp def‘ -i ğam-ı firḫat it

* Başlık Ü, M, H

¹⁸ Ü 40b, M 68, H 47a

- 3 Nāvek-i ḥarmān ile ḥāṭır-ı mecrūḥuña
Nuḥbe-i āmālūñi merhem-i tesliyyet it
- 4 Cām-ı Cem'i nūş idüp mūr-ı gam-ı 'ālemi
Pāzde-i leşker-i neşve vü keyfīyyet it
- 5 Ḥaşmıla bu 'arşa-i ma' rekede şulḥ idüp
Dağdağa-i bīmden sālīm olup rāḥat it
- 6 Rāh-ı sitiğnāyı tūt devlet-i dünyā için
Ne felek-i dūna ne baḥt-ı bede minnet it
- 7 İster iseñ 'ālemūñ zevkını Meşhūriyā
Ḥūblar ile dā'imā hem-dem olup ülfet it

19

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Ḥılāf-ı cinsile hergiz degül itmek becā ülfet
İder mi zāğıla hīç 'andelīb-i ḥoş-nevā ülfet
- 2 Olur dil-ḥaste-i ḳabz u futūr elbette dānāyān
İderse gāh nā-dān ile ḥasbe'l-iḳtizā ülfet
- 3 Nice vaz'-ı pesendīde olur ey dil sen inşāf it
İder ağıyar ile gerçi o şūḥ-ı dil-rubā ülfet
- 4 Niçün şūfi gelüp bī-hūde bezme bār olur bilmem
Oña būs ile itmez rind-i merdüm āšnā ülfet

¹⁹ Ü 40b, M 69, H 47b

5 Ne merdāne-ṭabī' atdur 'aceb Meṣhūrī endīşeñ
Ki ebkār-ı mezāmın ile ister dā'imā ülfet

20

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1 Eflākı ıtar şit-i mu'allā-yı kitābet
Şevk ile nidem alsam ele nā-yı kitābet

2 Ehlüm ki degül baḥr-ı muḥīṭ-i naẓarumda
Degme güher-i şa' şa' a-pīrā-yı kitābet

3 Yer itdi gönüllerde çün ebrū-yı nigārān
Ḥāmem ideli cünbüş-i ra' nā-yı kitābet

4 Sevdāger-i ḥāmem gibi pāzār-ı cihānda
Bir kes daḥı ' arz itmedi kālā-yı kitābet

5 İtse bu cihānuñ n'ola çün Mānī vü Biḥzād
Meṣhūrī seni naqş-ı dil-ārā-yı kitābet

21

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1 Ey şabā luṭf it doḡunma kākül-i cānāna git
Ḥarman-i ḥüsün şavurma ḥüşesin bir yana git

2 Geçmez ol sulṭān-ı işve itdigi bī-dāddan
Eyleme bī-hüde şekvā ey dil-i dīvāne git

²⁰ Ü 41a, M 69

²¹ Ü 41a, M 69, H 47b

- 3 Başına üşsün yine ‘uşşāk ıumriler gibi
Serv ü nāzum nev-bahār oldı leb-i cūyāna git
- 4 Şıķletinden ğayrı bezminden ne hāşıl zāhidüñ
Feyz-yāb olmaķ dilerseñ meclis-i rindāna git
- 5 Mişli yoķdur kākül ü ruhsārının Meşhūriyā
Ĥ^vāh iķlīm-i Ĥicaz’a ĥ^vāh ‘lürkistān’a git

22

Mef[‘] ülü / mefā[‘] ilü / mefā[‘] ilü / fe[‘] ülün

- 1 Ruhsārına baķ seyr-i gülistana ne hācet
Gül-ğonceye yā lāle-i Nu[‘] māna ne hācet
- 2 Ol tāze nihālüm şalınur şaĥn-ı çemende
Naĥl-i çemen ü serv-i ĥurāmāna ne hācet
- 3 Yek başına öldürdi bizi tır-i nigāhı
Tig u teber u ĥançer-i bürrāna ne hācet
- 4 Ey şāh-ı melāĥet var iken çin-i cebinüñ
Men[‘] a keremüñden bizi der-bāna ne hācet
- 5 Meşhurī ğaraż olmayıcaķ yār ile ‘işret
Bu bezmgeh-i ‘ālem-i imkāna ne hācet

---

²² Ü 41a, M 69, H 47b

23

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Çünkü nā-dāna imiş şimdi medār-ı devlet
Bu kemālāta neden sa'y-ı belîğ ü himmet
- 2 Añladum kışsa-i meşhūr-ı Sinimmārīden
Hüner evvelde dağı ādeme olmuş töhmet
- 3 Hıyf ol 'ömre ki kesb-i hüner ardınca geçüp
Olmaya 'aķıbeti mūcib-i 'izz u rif' at
- 4 Cāme-i faħri olur şad zer-i meskūke velī
Pūla almaz hüneri cāhil-i chl-i şervet
- 5 Zīver-i silk-i nazār olmayıcaķ Meşhūrī
Neyleyem olsa sözüñ hem-çü güher zī-kıymet

HARFÜ'Ş-SĀ*

24

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Şārılur silsile-i kākül-i cānā ne 'abeş
Derdine çāre arar bu dil-i dīvāne 'abeş
- 2 Mālik olmaz bilürüm kimse o genc-i ħüsne
İder ümmīd-i vişālın dil-i vīrāne 'abeş

---

²³ Ü 41a, M 69, H 48a

* Başlık Ü, M, H

²⁴ Ü 41b, M 70, H 48a

3 Būs ider nevbeti geldikçe leb-i dildäre
Şanma meclisde döner sāğar u peymāne ‘abeş

4 Bize vuşlat degül ol şem‘-i melāhatla naşīb
Dönerüz üstine ‘ālemde çü pervāne ‘abeş

5 Düşmez ol zülfi hümā dāmumıza Meşhūrī
Dökerüz eşk-i ğam u hasreti çün dāne ‘abeş

25

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1 Ne dem ki ‘arızuñ ārāyiş-i gül-gün ider iħdāş
Mişāl-i āyīne dīdemde ‘aks-i ħün ider iħdāş

2 Dile ħāl-i siyāhuñ ħubb-ı sevdā-bağş olup gūyā
Leb-i la‘ luñ şekerden kırmızı ma‘ cün ider iħdāş

3 Dökerse eşk-i ħūnı ħasret-i la‘ luñle çeşmānum
Bu vādilerde şāyed bir kızıl Ceyħūn ider iħdāş

4 Ne zālimdür o şāh-ı mülket-i nāz u sitiğnā kim
Bize cevri u sitemden gün-a-gün ħānūn ider iħdāş

5 Ĥasūde dāğ-zen olmağ için Meşhūriyā ħāmeñ
Ĥazelde böyle tāze nev-be-nev mazmūn ider iħdāş

²⁵ Ü 41b, M 70, H 48a

ḤARFÜ'L- CĪM*

26

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Esir olduñ o kāfir ḥāl u zülf-i dil-rübādan gec
Tutulduñ murğveş ol dāne vü dām-ı belādan gec
- 2 Çekilmez renciş-i tıflānesi ḥübān-ı devrānuñ
Dūçār-ı 'aşk olup vaz' -ı cunūn-ı nā-revādan gec
- 3 Temāşā-yı cihāna cām-ı mey-i mir 'āt kāfidür
Gel ol āyine-i İskender-i 'ālem-nümādan gec
- 4 Saña cism-i Ḥudā-dāduñ gibi zibā kumāş olmaz
Hevā-yı kāle-i dībā-yı dehr-i bî-beķādan gec
- 5 Cihānda bāde iç maḥbüb sev neyler iseñ eyle
Hemān Meşhūriyā mānend-i şūfi şu riyādan gec

27

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Sākī şunsun turmasun cām-ı mey-i raḥşānı hıç
Almayam tā ḥātıra hergiz ğam-ı devrānı hıç
- 2 Ol kadar mest-i mey olmak isterem kim çeşmüme
Gelmeye bir zerre çerḥuñ kubb-e-i eyvānı hıç

* Başlık Ü, M, H

²⁶ Ü 41b, M 70, H 48b

²⁷ Ü 41b, M 70, H 48b

- 3 Düşeli sevdâ-yı genc-i vaşlına bir âfetüñ
Görmedüm ma^ç mūr bir dem bu dil-i vîrânı hîç
- 4 Ben esîr-i ^ç aşkına aşlâ teraḥḥum eylemez
Ol bütüñ göğsinde yoḡdur var ise îmânı hîç
- 5 Ḳadr-i vaşlı bilmese her-kes n'ola Meşhūriyâ
Vuşlatuñ ḳadrin ne bilsün çekmeyen hicrânı hîç

ḤARFÜ'L-İİÂ*

28

Fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilün

- 1 Rind-i ^ç āşık-meşrebüñ ^ç âlemde yārıdur ḳadeḡ
Bezm-i ^ç ayşüñ rind-i köhne-bâde-ḡ^vārıdur ḳadeḡ
- 2 Ḳatre-i feyziyle şad ḡam mürdeyi ihyâ ider
Āb-ı Hızır'uñ kâse-i rengîn nigārıdur ḳadeḡ
- 3 ^ç Ālem-i ābuñ gurūh-ı mey-keşāndur şāhları
Anlaruñ tâc-ı ru^çūs-ı iftiḡārıdur ḳadeḡ
- 4 Mülk-i ^ç işret ḡâtemi sâḡî-i meydür hem anuñ
Dest-i cūdnuñ kef-i gevher-nişārıdur ḳadeḡ
- 5 Tevbe-i meyle miḡekk-i nazra-i rindānda
Gevher-i yâḡüt u la^ç lüñ hem-^ç ayārıdur ḳadeḡ

* Başlık Ü, M, H

²⁸ Ü 42a, M 71, H 48b

- 6 Her ŧeb eṯrāfuñ ṯevāf itsüñ n'ola pervāneveŧ
Meclis-i 'ayŧüñ çerāĝ-ı ŧu' ledārıdur ¼adeḧ
- 7 Zīb dest-i iftiḧār itsüñ sezā Meŧḧūriyā
Zümre-i rindāna Cemŧıd yādgārıdur ¼adeḧ
- 29
Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
- 1 Kimseye bāḧi degül çünki bu dünyāda feraḧ
Ne gezer ŧaḧn-ı dil-i 'ākıl ü dānāda feraḧ
- 2 Olur elbette ŧonı mun¼alib-i ĝuŧŧa vü ĝam
Ādeme gelse daḧı vehle-i ūlāda feraḧ
- 3 Anı da telḧ ider endiŧe-i ta' ¼ıib-i ḧumār
Mümkin olmiŧ ṯotalum teŧne-i ŧaḧbāda feraḧ
- 4 Far¼ olur ehl-i ta' allu¼la miyānı yoḧsa
ŧanma 'ālemde görür bir dil-i āzāde feraḧ
- 5 Ne 'aceb bu revıŧ-i dil-keŧile Meŧḧūrī
Bu ĝazel ehl-i dile virse 'ale'l-'āde feraḧ

---

²⁹ Ü 42a, M 71, H 49a

HARFÜ'İ-HÂ*

30

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Bāde-i la' lıyıla sāgar-ı raḥşāndur ruḥ
Perteve-i ḥüsniyile mihr-i dıraḥşāndur ruḥ
- 2 Ḥaṭṭ-ı nevreste çemenzār-ı melāḥet ammā
Bāğ-ı ḥüsni içre leṭāfetle gülistāndur ruḥ
- 3 Pîç pîç olmuş o ḥam ṭurra-i müşkînler ile
Şafḥa-i gülgülü reng-i ḥaṭṭ-ı reyḥāndur ruḥ
- 4 Meclis-i ḥüsni-i şafā-güster-i rü-yı yāra
Şu' le-i dil-keş ile şem' -i furūzāndur ruḥ
- 5 Dil-i 'uşşākı yaḳarsa ne 'aceb Meşhūrī
Āteşin la' lıyıla aḥker-i sūzāndur ruḥ

HARFÜ'D-DĀL*

31

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Dīdesinde nem olur rüyına kim baḳsa bedīd
Var ise rüyıdur ol tıfl-ı cemīlün ḥürşīd

* Başlık Ü, M, H

³⁰ Ü 42a, M 71, H 49a

* Başlık Ü, M, H

³¹ Ü 42b, M 71, H 49a

- 2   Kıl dehânındaki dendânına bir ‘aṭf-ı nigāh
Hukḡa-i la‘luñ içinde göresün dürr ü ferîd
- 3   Kāle-i kāmumı ḡor almayıcak bu’l-hevesân
Var iken elde tükenmez bu ḡadar naḡd-ı ümîd
- 4   Ḳo baḡîl ise de dünyâda efendüm ḡursun
Meyve virmezse daḡı sāye virür devḡa-i bîd
- 5   Devlet ü cāhı ile dehrün olurdum maḡrūr
Bir ḡarār üzre ḡurup dönmeše ger ḡerḡ-i ‘anîd
- 6   Çile-i ḡahrımı dehrün ne bilür kâlbüdegân
Hele bir kerre su’âl it ne çeker merd-i rešîd
- 7   Şaḡhası sine-i pür-dāḡum olur Mešhūrî
Ġama dâ’ir ne ḡadar šimdi olınsa tesvîd

32

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1   Sāḡiyā cāmı irišdür dil-i ḡam-ḡvāre meded
O zebün-ı ḡama itsün yine bir pāre meded
- 2   Zîr-i fesden çıkarup kākülin ol meh-pāre
Söyleyin itmesün Allāh için ol māre meded
- 3   Kāfir-i zülfi esîr itdi beni eyleyicek
Men‘-i ḡālî daḡı ol kāfir-i ḡaddāra meded

---

³² Ü 42b, M 72, H 49b

- 4 Kayd-ı zülfinde o dildârdan olmazsa eger
Gayrı kimden olur âyâ bu giriftâra meded
- 5 Hızr-ı tevfiğ-i Hağ olmazsa saña kimden olur
Bu beyâbânda Meşhûri-i bî-çâre meded

HARFÜ'Z-ZÂL*

33

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 Ne kadar olsa sezâ hüsn-i dil-ârâ nâfîz
Ki bu benderde olur kâle-i vâlâ nâfîz
- 2 Sevilür cilvegeri tuğrısı çâr ebrûnuñ
Olsa evvelki leţâfet dağı farzâ nâfîz
- 3 Bir gice hâncye tenhâ götürürdüm olsa
O kamer-çehre perî-şiveye esmâ nâfîz
- 4 Neşve-i câm-ı' izâruñ serümüzden gitmez
Sâkiyâ gerçi olur neş'e-i şahbâ nâfîz
- 5 Cem'e fağr itmek olurdı degül üftâdelere
Devlet-i hüsnüñ eger olmasa cânâ nâfîz
- 6 Dem-i fırsatda yine mâni'-i şerri olamaz
Olsa da düşmen-i bed-h^yâha müdârâ nâfîz

* Başlık Ü, M, H

³³ Ü 42b, M 72, H 49b

- 7 Hüner ihlāşa qarîn olmadadur Meşhūrî
Yohsa elbette olur Hâkķ'a temennā nāfiz

ĤARFÜ'R-RĀ*

34

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Dil-berüm bir rû-yı neyyir-tābdan ġayrı ne var
Manzarum ol gevher-i nā-yābdan ġayrı ne var
- 2 Bu ĥarābāt-ı fenānuñ mā-bihî'l-faĥrı faĥaĥ
Ĥüb-şüretle şarāb-ı nābdan ġayrı ne var
- 3 Miĥnet-i dünyāyı ĥayd itmek vucūd-ı nāziki
Yok yere āzarda vü it'ābdan ġayrı ne var
- 4 Zülfi dildāruñ ĥayāl-i müyü ile rüz u şeb
'Āşıķuñ ĥalbinde piĥ ü tābdan ġayrı ne var
- 5 Ziyet isterseñ oĥu 'ilm ögreñ ancaķ zen gibi
Cāhilün ārāyiş-i şevābdan ġayrı ne var
- 6 Celb-i zād-ı āĥiret yok dā'imā şehrūzeveş
Kārimız bî-hüde daĥķ-ı bābdan ġayrı ne var
- 7 Zevķ-i dünyā ittifaķ-ārā ile Meşhūriyā
Ekl ü şürb ile viķā' u ĥ'ābdan ġayrı ne var

* Başlık Ü, M, H

³⁴ Ü 43a, M 72

35

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

- 1 O dānā-dil ki istignā ʃarīḳın resm ü rāh eyler
Mişāl-i māh-ı Ken' ān kesb-i ʃadr u ' izz u cāh eyler
- 2 Zevāl-i naḳş-ı idrāk eylemez ol şaḥş-ı nā-dān kim
Felekde da' vā-yı hem-pā yekī-i mihr ü māh eyler
- 3 Mezākı ' aşıḳa cevır itmedür ol kāfiruñ yoḥsa
Esiri oldıgumda şanma ʃat' ā iştibāh eyler
- 4 İden bir dem temāşā naḳş-ı Ḥaḳḳ' ı levḥ-i ma' nide
Nuḳūş-ı mā-sivāya bir dahı şanma nigāh eyler
- 5 İdenlerdür gibi maḥfūz-ı dürc-i sīne imānın
Dil-i pākizesin bī-iştibāh beyt-i İlah eyler
- 6 Olur lā-rāḥat-ı naşş-ı şerīfī münkeri bī-şek
Bu miḥnetgehde her kim ki temennā-yı refāh eyler
- 7 Ümīd-i mağfīret taḥtındadır Meşhūriyā yoḥsa
Uli' l-elbāb şanma bī-sebeb cürm ü günāh eyler

36

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Rind olan yanınca hep bir ḥüb-ı gül-fem gezdürür
Hem şurāḥi hem suci hem nuḳl-i bī-kem gezdürür

---

³⁵ Ü 43a, M 72, H 50a

³⁶ Ü 43a, M 73, H 50a

- 2 Eylemez bülbül gibi dehrüñ ğamıyla nâleler
Gül gibi destinde her kim sâgar-ı Cem gezdürür
- 3 Var iken dīver koyup ister mi ol meh ' aşığı
Ol perī-çehre yanınca şanma âdem gezdürür
- 4 Terk idüp ben pīr-i köhne-sālī ammā göñlümi
Tıfl-ı ebced-ıñveş-i hüban-ı ' âlem gezdürür
- 5 Ehl-i diller fehmi idelden kıymetin Meşhūriyā
Naẓmuñı başında hem-çü tāc-ı Edhem gezdürür

37

Mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

- 1 Sākī pür eyle cām-ı meyi bā-şitāb vir
Ğam virmeden bu çerh-i denī sen şarāb vir
- 2 Pervānevār rakşa gele bāde-ıñ'arlaruñ
Şem' -i ruhuñla meclis-i şahbāya tāb vir
- 3 Virsün şayıyla dūrhemi şarrāf-ı dehri қо
Sen mey-keşāna cām-ı meyi bī-şisāb vir
- 4 Virsün sipihr-i sīm ü zeri sülfe-ıñlulara
Sen mey-keşāne zer yerine la' l-i nāb vir
- 5 Meşhūrī'ye amān yine ğam virmeden felek
Sākī pür eyle cām-ı meyi bā-şitāb vir

---

³⁷ Ü 43a, M 73, H 50a

38

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

- 1 Nigāhuñ 'āşıka tır-i kaçā degül de nedür
Siper o tıre dil-i mübtelā degül de nedür
- 2 Zuhūrı bā' iş olunca bu kıyl ü kıale şehā
Hıaıuñ hıafāda görinmez belā degül de nedür
- 3 Deger cemālden 'uşıākıuñ itdi müstağnı
O hıusn-i bı-bedelüñ kımıyā degül de nedür
- 4 Bizi felekde çü hāle hamıde-kāmet iden
O māh-pāre-i burc-ı cefā degül de nedür
- 5 Ğaraż miyān iken ey dil su 'āl-i vaşlından
O zülf-i yāre tolaşmaq riyā degül de nedür
- 6 Hemān biraz hasūde ezā virür yoħsa
Hüner zamāneye nisbet hıaıā degül de nedür
- 7 Hıayāt-ı tāze virür sāmı' ine Meşhūrı
Bu nuııı-ı pāk-Mesııı-ı Hıudā degül de nedür

39

Mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fa' ilün

- 1 Eyyām-ı feyz-baħş-ı mey-i hıuş-güvārdur
Sākı tevakkuf itme amān nev-bahārdur

³⁸ Ü 43b, M 73, H 50b³⁹ Ü 43b, M 73, H 50b

- 2 Mānend-i verd ü lāle yine dāğ-ı tāzemiz
Pirāye-bağş-ı ravza-yı cism-i nizārdur
- 3 Düşmiş yine hevāsına bir nağl-i ‘işvenüñ
Cūlar gibi hemîşe göñül bî-ğarārdur
- 4 Ol gül-‘izāra ben degülüm mübtelā hemān
Ben gibi mübtelāsı anuñ şad hezārdur
- 5 Āğāzı pūselikden it ey mūsiki-şinās
Bezm āher oldı nevbet-i pūs u kenārdur
- 6 Bir hūb-rū kalmadı şayyādı olmaduğ
Bilmem bu şaydgehde göñül ne şikārdur
- 7 Meşhūrī hem-çü tūṭī seni söyleden bu gün
Mir’āt-ı feyz-i Ḥazret-i Perverdigārdur

40

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- 1 La‘ l-i ruhsāruñ ki şekl-i gonce-i bāğ gösterür
‘Aks-i dāğ-ı sinemi şan dāğ-ber-dāğ gösterür
- 2 Zaḥm-ı tır-i gamze-i Tātār ki giysülerüñ
Gāh fitil ender litil gāhı Qarabāğ gösterür
- 3 Ḥāl u müjgānuñ mı yāḥūd zülf-i şeb-tāruñ midur
Hem-çü kurş-ı mäh-ı enver rüyuñı āğ gösterür

---

³b Ü ve H cūlar : M şular

⁴⁰ Ü 43b, M 74

- 4 Gālibā gelmiş bahār-ı ‘ārīzuñ kim cā-be-cā
Hıta-ı nev-ħizūñ mişāl-i sebze-i rāg gösterür
- 5 Şoħbetūñ vaşluñ yolın aġyāra hemvār eyleyüp
‘Āşıkuñ Meşhūrī-i bī-çāreye taġ gösterür
- 41
Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün
- 1 Bize hemdem olup iñler her bār
Ġam gibi var mı ‘aceb şādīk yār
- 2 Gāhice gelse de şādī vü feraħ
Bir sā‘ at eylemez ārām u qarār
- 3 Hergiz aġ gün mi görürdüñ ol şūħ
Mihreveş itmese ‘arz-ı dīdār
- 4 Bir nigāhıyla bizi kendi gibi
İtdi dil-ħaste o çeşm-i bīmār
- 5 İltifāt kılmışidi luḡfa bedel
Anı da şimdi dürīġ itdi kibār
- 6 Görelüm bu felek-i şu‘ bede bāz
Ne oyunlar daħı eyler izhār
- 7 Qalmadı qadri bu bendergehde
Şanma Meşhūrī metā‘ -ı eş‘ ār

---

⁴¹ Ü 43b, M 74

42

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Gel görüñ bu mübtelāya günde ayda yılda bir
Rāzıyum bir merḥabāya günde ayda yılda bir
- 2 K̄o bu vaż'-ı nā-şınāyı her sa'at olmazsa da
İltifāt it āşnāya günde ayda yılda bir
- 3 İmtihān itmekse kaçduñ nāzdan cānā yeter
'Āşık-ı şabr-āzınāya günde ayda yılda bir
- 4 Vuşlatuñ olmazsa bārī buse vir 'uşşakdan
Merd-i muhtāc u gedāya günde ayda yılda bir
- 5 Zır-i tār-ı zülfe çek tã-nā'il olsun 'āşıkān
Sāye-i bāl-ı hümāya günde ayda yılda bir
- 6 Şöyle mağmūmum ki hergiz geldigin bilmem neşāt
Ḥātıra yā ḥūlyāya günde ayda yılda bir
- 7 Dilde 'aşk-ı yārdur ancak sebep Meşhūriyā
Böyle şî'r-i dil-güşāya günde ayda yılda bir

---

⁴² Ü 43b, M 74

¹ Ü Rāzıyım : M K̄ā' ilim

43

Mef' ülü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

- 1 Gönlüm alan ferişte liķāsı mıdur nedür
Zātında yoķsa ķūsā ü edāsı mıdur nedür
- 2 Dīvāne gibi böyle perīşān iden beni
Zencīr-i mū-yı zūlf-i dü-tāsı mıdur nedür
- 3 Ey dil-i ħarīm cāmi' -i rūyında ol bütüñ
Miķrabum iki ķāşı arāsı mıdur nedür
- 4 Ser-geşte eyleyen beni böyle felek gibi
Bir māh-rūyuñ ' aşķ u hevāsı mıdur nedür
- 5 Bu za' f-ı pīri mi beni cāndan uşandūran
Meşhūrī yoķsa ħalkūñ ezāsı mıdur nedür

44

Fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilün

- 1 Bāğ-ı rūyuñ nev-bahār ile kaçan zīnetlenür
Gülşen-i la' l-i ruķūñla gūyiyā cennetlenür
- 2 Tıynetinde la' lüñe vardur meger kim nisbeti
Bāde-i gül-reng anuñçün gün-be-gün rağbetlenür
- 3 Kākülüñ murğ-ı hümāsā nesīm-i şubķıla
Per ü bāl açmış şanasın uçmağa niyyetlenür

---

⁴³ Ü 43b, M 74, H 50b

⁴⁴ Ü 44a, M 75, H 51a

- 4 'Āşıkā nāz itdigi şanmañ tehidür dil-berüñ
İctināb itdikçe kısm-ı dil-rübā minnetlenür
- 5 Hâtırım alsuñ ele bir dem şabībā yā n'olur
Çün bilürsüñ tesliyetle hasta-dil şihhatlanur
- 6 Biz anuñçün isterüz ey şāh senden i' tibār
İ' tibār gördükçe ehl-i ma' rifet keşretlenür
- 7 Himmet-i şab' uñ büleñd olduçça gör Meşhūriyā
Nazm-ı rengīnuñ felekde gün gibi rif' atlanur

45

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Her ne dem la' luñla cānā gül gibi ra' nālanur
'Āşık-ı şūrīdeler bülbül gibi şeydālanur
- 2 Nice ser-mest olmasun mir 'ate baq inşāf it
'Āşıkān gördikçe la' l-i leblerüñ şahbālanur
- 3 Meyve-i kāma nice 'āşıklar olsun dest-res
Nev-nihāl-i kāmētüñ gündən güne bālālanur
- 4 Hāsretüñle girye itdükçe sirişk-i dīdeler
Öyle cūş eyler ki gūyā Nīl gibi deryālanur
- 5 Dāmenin şutsın fīrāş-ı vaşla çek nāz itse de
'Ādet oldur 'āşıkā dil-dādesi tībālanur

---

⁴⁵ Ü 44a, M 75

6 Ey iden ‘ālemde nā-ķābil kesānı terbiyet
Zeşterü şanma sepīdi ğāzadan ħüsnālanur

7 Ķadri yoķ āşār-ı kilk-i sükkerin Meşhūriyā
Şā‘ irān bilmem neye tūṭı gibi ğūyālanur

46

Mef‘ ülü / fā‘ ilātün / mef‘ ülü / fā‘ ilātün

1 Çerḫūñ elinden el-ān ben ağlamam kim ağlar
Hem-çü şehāb-ı bārān ben ağlamam kim ağlar

2 Ḥalkūñ çeküp cefāsın şad dürlü kec edāsın
Dehrūñ görüp fenāsın ben ağlamam kim ağlar

3 ‘Aşķ-ı dil ü hevāsuz dildār u dil-rübāsız
Gurbetde āşnāsuz ben ağlamam kim ağlar

4 Derd-i ser-i fuzūndan ālām ğüne ğūndan
Āsīb-ı dehr-i dūnden ben ağlamam kim ağlar

5 Gammāz-ı fitne-cūdan bed-ḫū vü bed-şanūdan
Dostān-ı zı dū-rūdan ben ağlamam kim ağlar

6 Geçdi dem-i şebābum gitdi şu‘ ūr u tābum
Dinmez sirişķ-i nābım ben ağlamam kim ağlar

7 Meşhūrı oldı āhum evrād-ı şubḫāhum
Yād eyleyüp ğünāhum ben ağlamam kim ağlar

⁴⁶ Ü 44a, M 75, H 51a

^{5b} Ü ve H Dostān : M Ahbāb

HARFÜ'Z-ZĀ*

47

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 'Arz ider 'uğde-i zülfin bize biz şâne miyüz
Yoğsa bilmez girih-i kaydını dīvāne miyiz
- 2 Āşiyānuz bu gülistān-ı maḥabbetde belī
Lik her bülbül-i cānāneye biz lāne miyüz
- 3 Çevre yanın degülüz ḥālī ṭavāf itmekden
Biz o şem' -i ruḥ-ı cānāneye pervāne miyüz
- 4 Zāhidā bāde-i engūr ile mestüz ammā
Sen gibi biz de mi zerḳ ile mestāne miyüz
- 5 Ne bu endūh-ı cihān bizde 'aceb Meşhūrī
Biz ḥuşūşıyla ḡam-ı 'āleme kāşāne miyüz

48

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

- 1 Gīsūlara üftāde olup şāne gibi biz
Zencīrlere düşdük yine dīvāne gibi biz
- 2 Pūs-ı lebi arzūsiyla meclis-i meyde
Gerdān oluruz sāḡar u peymāne gibi biz

* Başlık Ü, M, H

⁴⁷ Ü 44a, M 75, H 51b⁴⁸ Ü 44a, M 76, H 51b

3 La' l-i leb-i mey-gūnı ile neş'elenüp gāh
Na' ra-zen olusağ n'ola mestāne gibi biz

4 Dil-beste-i şem' -i leb u ruhsārı olaldan
Yanmağdayuz āteşlere pervāne gibi biz

5 Meşhūrī gönülde ideli hūbları tersīm
Olduğ dil-i pūr-nağşile büt-hāne gibi biz

49

Mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

1 Dehrüñ nice bir renc u ' anāsın çekerüz biz
Eyyām-ı gamuñ serd u hevāsın çekerüz biz

2 Bu dār-ı fenā olmayıcağ rāhat için cā
Bī-hūde niçün derd ü belāsın çekerüz biz

3 Şabruñ ' ivażı olmadı meşhūdumuz aşlā
Halkuñ kır evzā' -ı cefāsın çekerüz biz

4 Eslāfda bir kimseye olmuş mī cihānuñ
Kim çille-i ümmīd-i vefāsın çekerüz biz

5 Bir hūb ki Meşhūrī dürīğ eyleye vaşlın
Şāyeste midür sahte edāsın çekerüz biz

50

Meʿ ūlū / mefāʿ ilū / mefāʿ ilū / feʿ ūlūn

- 1 Ebnā-yı zamānda arama yār bulunmaz
Bulsañda eger yār-ı vefādār bulunmaz
- 2 Çek cevr ise dekārı eger ol şeh-i hüsnüñ
Kim bāğ-ı cihānda gül-i bî-hār bulunmaz
- 3 Mümlar yaqub ʿālemleri geşt eyleseñ öyle
Bir müyü siyāh kāküli şeb-tār bulunmaz
- 4 Kaʿ riyum endişede ol āfet-i dehrüñ
Evşāfına lāyıq dürr-i şehvār bulunmaz
- 5 Zār-ı dili pek şağla ki ebnā-yı zamānda
Bir yār-ı şadiq maḥrem-i esrār bulunmaz
- 6 Hün-ı dile dü-dide-i zārum gibi çeşme
Nağş-ı ğama sīnem gibi dīvār bulunmaz
- 7 Meşhūrī baq āşār-ı efāzılda neler var
Sen şanma ki şiʿ rüñ gibi eşʿār bulunmaz

51

Feʿ ilātūn / mefāʿ ilūn / feʿ ilūn

- 1 ʿAşkıdur çünki derd ü ʿilletümüz
İtme ey dil ümīd-i şıḫhatumuz

⁵⁰ Ü 44b, M 76

⁵¹ Ü 44b, M 76

- 2   Ȧamdü lillâh riyâdan ‘ârîyüz
Zühd ile yoğ egerçi ülfetümüz
- 3   Nüş-ı meyle bütânı sevmekdür
Zâhidâ var ise kabâhatumuz
- 4   Güşîşe ğam yemezdim ‘âlemde
Bir iki gün olaydı râhatımız
- 5   Ey gönül devlet-i devr ü zamânçün
Çerçe n’olsun ‘aceb bu minnetümüz
- 6   Pâdişâhâ bülend câha bedel
Var bizüm de bülend himmetümüz
- 7   Biz sühan mülkinün melikleriyüz
Reşk ider Cem göreydi şevketümüz
- 8   Mâi u câha degül isek mâlik
Ȧamdü lillâh ki var tabî‘ atumuz
- 9   Mağz-ı feyz-i Hağ oldu Meşhürî
Bâdi-i hüsn-i şî‘ ü şöhretümüz
- 52
Mefâ‘ilün / mefâ‘ilün / fe‘ülün
- 1   Vişâlm teşnegâna zemzem itmez
Dil-i mecrûh-ı hicie merhem itmez

⁵² Ü 44b, M 77, H 52a

2 Binā-yı va' d-ı vaşl-ı dil-firibin
Esāsın bir zamān müstaḥkem itmez

3 Görenler zülfini öyle perīşān
Nice ḥāṭır-güzārın dūrhem itmez

4 Çeküp şimşir-i ebrūlarla bir gün
Eger aḡyārı ḳatl itse kem itmez

5 Zāmiri meyle olmışdur sirişte
Tehī la' l-i lebi def' -i ḡam itmez

6 Baña cevır ü cefādan ey perī-nāz
Senüñ itdüklerin bir ādem itmez

7 Gerek gāḥī efendi bezl-i iḥsān
Beni sāde ḥulūşuñ mükrem itmez

8 Girān geldi āña da belki ḫāvır
Tehī gerdün-ı dūn ḳaddin ḫam itmez

9 Mişāl-i ṭūṭī bu şirīn şeker-söz
Seni Meşhūrī bir dem ebsem itmez

53

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1 Sāmān-pezir olmayıcaḡ ḫāne Ḥüdā'suz
Ülfette gönül nice olur ' aşḡ u hevāsuz

⁵³ Ü 45a, M 77, H 52a

- 2 Didüm ıarab u ‘ayşı degül ‘ālemi görmez
Bu bezm-i Őebāngāhda bir Şem‘-i liķāsuz
- 3 Çeksem n’ola miĥnet taleb-i vaşlı yolında
Çün girmez imiş maılab ele renc ü ‘anāsuz
- 4 Pāyına yüzüm sürme naŐıb olmadı hergiz
Oldum o mehūñ ĥāk-i rehi gerçi riyāsuz
- 5 Sensin yine sen sāķı ayaķlandurıcaķ sen
Ķıldıñsa n’ola meclis-i meyde bizi pāsuz
- 6 Bir Őūĥa ıayanmaķ mı ‘aceb maķsadı Őeyĥūñ
Kim zāviyeden ıaŐra bu gün çıķdı ‘aŐāsuz
- 7 Aldanma neden Őıve-i pūr-mekrine böyle
MeŐhūrī bilürken zen-i dūnyāyı vefāsuz
- 54
Mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün
- 1 Getür Şu cāmı ele sāķı Şeb olur olmaz
Biraz mey idelüm nūŐ edeb olur olmaz
- 2 Benāt-ı neŐveden olsun biri kifāyet ider
Bu bezmgāhda bintü’l-‘ineb olur olmaz
- 3 Gönül siyāhlara düşdi hevā-yı zülfiyle
Ne var Ħicāz’a gidersem ‘aceb olur olmaz

⁵⁴ Ü 45a, M 77, H 52b

- 4 Rübâb-ı sînemi güş it vişâli şevkiyle
Hep andadur nağamât-ı şarab olur olmaz
- 5 Su 'âl-i 'âşıkâ olmaz cevâb-ı müftî garîb
Ne bilsün 'âşık-ı şeydâ laqab olur olmaz
- 6 Meger kumâş-ı vefâ olmaya hemân yoḥsa
Bu kâr-ḥâne-i 'âlemde hep olur olmaz
- 7 'Arz bu bâğda Meşhûrî ḥâşıl olmaḫdur
Sözün çün meyve-i ter munteḥab olur olmaz

55

Mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

- 1 A' mâl-i ḥayra olmadı dâ 'ir zamânumuz
Gitdi kudüm-ı pîriyle şevk-i civânumuz
- 2 Mâ-fâtı pîrlikde kazâyâ mecâl yoḫ
Bilmem âḫir ne olsa gerek ḥâl u şânımız
- 3 Dest-i rızâ-yı Ḥazret-i Ḥaḫ var iken dürîḡ
Virdün hevâyâ eldeki nevk-i 'inânumuz
- 4 Ḥaḫ'dan meger 'inâyet ola rûz-ı rüst-ê-ḥîz
Yoḫsa güşına kimseler almaz fiḡânumuz
- 5 Bu ḥâl-i pür-futür ile şâ' âte himmetin
Bir nef' i olmasa daḫı olmaz ziyânumuz

---

⁵⁵ Ü 45a, M 78

6 Bā' iş-i rahmet-i Haq olur bārī bir eşer
Vaz' ıyla n'ola muhtetem olsa dīvānumuz

7 Meşhūriyā bu şaḥife-i ḥākdānda
Bir gün ola ki ḳalmaya nām u nişānumuz

ḤARFÜ'S-SİN*

56

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1 Meyve-i vuşlata itme yanılıp meyl ü heves
Ki bu gülşende ele girmez o naḥl-i nev-res

2 Bir Tunus dil-berine döndi giyince gūyā
O siyeh cerde civānum başına ḳırmızı fes

3 Kūy-ı dildāri işitdüm ṭulanurmuş aḡyār
Āşiyānında hezāruñ ne ararmış kerkes

4 Uçmaḳ ardınca gidüp murḡ-ı revānı gūyā
Ḳalmış ol zāhid-i bī-çāre hemān sāde ḳafes

5 Sañā Meşhūrī müsellemler olalı tıḡ-i sūḥan
Kesdi senden dilini ḥavf u ḥazerle her-kēs

* Başlık Ü, M, H

⁵⁶ Ü 45a, M 78, H 52b

¹b ÜveH gülşende : M bāḡ içre

57

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Her nişānı dilemez zūrī ile tīr-i heves
Kesemez her siper ü cevşeni şimşīr-i heves
- 2 Kārger olmaz eger olmasa 'avn-i tevfiķ
Ne ķadar olsa adaķķārda tedbīr-i heves
- 3 Hūsniñ var ise ol büt daħı dīvānesidür
Tulanur gerdene ekşeri zencīr-i heves
- 4 Tıflveş şanki dehānum açılur gördükçe
Gūyiyā lebleri pistānçe-i pūr-şīr-i heves
- 5 Ādemī-zād-ı beķādur var ise Meşhūrī
Bu fenāgāhda ignā iden iksīr-i heves

HARFÜ'Ş-ŞİN*

58

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Cihān bāğında āşār-ı ıarāvet ķalmamış gitmiş
Gūli şolmuş gūlistānında ziynet ķalmamış gitmiş
- 2 Bu kevnüñ rüzgār itmiş çerāğ-ı revnaķın itfā
Mişāl-i mürde rüyunda beşāşet ķalmamış gitmiş

⁵⁷ Ü 45b, M 78, H 52b

* Başlık Ü, M, H

⁵⁸ Ü 45b, M 78, H 53a

- 3 Ne sâķi var ne mey var gūyiyā bu bezm-i ‘ālemde
Uşul-i Cem bozulmuş ‘ayş ü ‘işret kalmamış gitmiş
- 4 Hemān ‘anķā gibi bir nāmıdur devrān iden yoķsa
Miyān-ı nāsda mihr ü maķabbet kalmamış gitmiş
- 5 Giriřtārān-ı derd-i deħri me’yūs-ı devā gördüm
Dürīgā āşnā-yı fenn-i ĥikmet kalmamış gitmiş
- 6 Dilā kimden ümīd-i luş idersün şimdi ‘ālemde
Tükenmiş māye-i feyz ü semāķat kalmamış gitmiş
- 7 ‘Acēb eşrāķ-ı sâ‘ atden midür bilmem ‘umüm üzre
Benī Ādem’de inşāf u mürüvvet kalmamış gitmiş
- 8 Vuşul-i maķlaba bir vāşıta ister idüm ammā
Ne çāre öyle bir erbāb-ı ĥimmet kalmamış gitmiş
- 9 Nedür bu inķırāz-ı ma‘ rifet ‘ālemde Meşhūrī
Meger şımf-ı hünermendāne raĥbet kalmamış gitmiş

59

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Bize ey tır-i sitem ķavs-i ķazādan mı geliş
Yoķsa ol ģamzesi ĥūnī ķāşı yādan mı geliş
- 2 Ĥālet-i ‘aşķile ģāĥī bize ey vaż‘-ı cünün
‘Acabā ol şanem-i hūş-rübādan mı geliş

⁵⁹ Ü 45b, M 79, H 53a²b Ü ve H □anem : M □atem

- 3 Leb-i sükkerle veya kākül-i müşgīnter ile
 andehār'dan mi şehā yosa Hıā'dan mı geliş
- 4 Hūrveřlerle yine meclise ey once-řıfat
 Gölşen-i cennet-i Firdevs-i 'alādan mı geliş
- 5 Yine müjde haberüñ var gibi ey peyk-i řabā
 Sür'at-i seyr ile ol zülf-i dü-tādan mı geliş
- 6 Ayağıñ yerlere başmaz yine ey nāme-resān
 'Accebol pādīřeh-i hūsn ü edādan mı geliř
- 7 Zerreveş cünbüş ü reftārına söz yok diyecek
 Yine Meřhūrī o hūrřīd-liādan mı geliř

60

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Baña hicriünle her şeb şanma anca aterān āteř
 Görinür dīdeme yek-ser zemīn ü āsmān āteř
- 2 Semenderveř olur mydum bu rütbe řālib-i vařluñ
 Leb-i la'luñ baña 'arż itmeseydi her zamān āteř
- 3 Dil-i āteř-pereste gāh olur esbāb-ı hūsnüñden
 Leb āteř 'arīz āteř hem zenedān-ı dehān āteř
- 4 Felek bezm-i bahārī var ise itmiş yine tertīb
 Ki bülbüller bütün pervāne olmiş gülsitān āteř

---

⁶⁰ Ü 46a, M 79, H 53b

5 Senüñle kim ider baḡş u cedel ‘ālemde Meşhūrī
 aleml ŐimŐir-i ser-tiz ü sūḡan tır ü zebān āteŐ

61

Fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1 ‘Ālemüñ gemiŐ zamānı Őayfı el-ān almamıŐ
 Būlbūlān olmuŐ dehen-beste gūlistān almamıŐ

2 Ser-be-ser Şeb-tār-ı ġam itmiş cihānı isti‘ āb
 Āsmānda Őanki bir necm-i dūraḡŐān almamıŐ

3 Őimdi sū-ı nāsda cārī olan bir iltifāt
 Gūyiyā kim dūrhem-i meskūk-i sulṫān almamıŐ

4 Cem‘ -i mālı i‘ tiyād itmiŐ kibār-ı rūzgār
 Hi birinde nām u Őān-ı luṫf u iḡsān almamıŐ

5 Dād-ḡvāhān-ı zamānı cümle ġördüm muṫtarib
 Dāverān-ı dehr-i dūnda dādkārān almamıŐ

6 OlmuŐ aŐḡāb-ı kemālūñ i‘ tibārı mūnselib
 Mekteb-i ‘ irfānda bir tıfl-ı seba-ḡvān almamıŐ

7 İtme ibrāz-ı hūnermendi tehī MeŐhūriyā
 Yoladum ebnā-yı dehrī hi adr-dān almamıŐ

⁶¹ Ü 46a, M 79, H 53b

ḤARFÜ'Ş-ŞĀD*

62

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Şubḡgāh olmazdan evvel bülbülā zār itme şuş
Ğonce-i nāzikteridür ḡ^vābı bī-dār itme şuş
- 2 Rū-yı maḡrem görmedüm āyīne-i devrānda
Kimseye tūḡi zebānum keşf-i esrār itme şuş
- 3 Her ne deñlü çāk çāk-ı ḡār-ı şahr olsañ yine
Gül gibi rāz-ı derūnı ḡalka izḡār itme şuş
- 4 Şābit olmak şāhideyn ile muḡarrer olsa da
Ḥavr-ı bīrūn-ı edebdür cürmüñ iḡrār itme şuş
- 5 Çün cezā cins-i ' ameldendür bilürsüñ şübhesiz
Kimseyi rencīde-i düşnām u āzār itme şuş
- 6 Vaşf idüp kālā-yı ḡüsnüñ ey büt-i kālā-furuş
Zümre-i ehl-i dili luḡf it ḡarīdār itme şuş
- 7 Kalmamış ḡadr āşnāyān-ı hüner Meşḡuriyā
Nādüre-gūyum diyü da' vā-yı eş'ār itme şuş

* Başlık Ü, M, H

⁶² Ü 46a, M 79, H 54a

HARFÜ'L-DĀD

63

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Geçmez ol sulţān-ı 'ālī-şān-ı ḥüsn ü āne 'arz
Eyleme bī-hüde ḥāluñ ey dil-i dīvāne 'arz
- 2 Sāḳiyā ḥācet midür mest-i şarāb-ı la' luña
İdesin bu bezm-i meyde sāğar u peymāne 'arz
- 3 Āh kim murğ-ı dilüm şayd itdi bir meh-rū yine
Zülf ü ḥālin eyleyüp mānend-i dām u dāne 'arz
- 4 Ol ḳad-i bālā-ḥırām itdikçe serviler gibi
Ḳumri-i cān u dile güyā kim eyler lāne 'arz
- 5 Sen yine ketm eyle var benden o tār-ı zülfüñi
Dünki gün itdi baña ey meh anı bir şāne 'arz
- 6 Ḥüni-i ḡanzeñile müjgānuñ elinden el-emān
Nīze vü şimşirler itmekde her dem cāna 'arz
- 7 Nāleler eyler gönül gördükçe yarı güyiyā
Bülbülāsā zārın eyler oi gül-i ḥandāna 'arz
- 8 Ben de zikr-i cehrine nisbet mürāyī şūfinüñ
Mey içüp itsem sezādur na'ra-i mestāne 'arz

⁶³ Ü 46b, M 80, H 54a

⁸.beyit M'de yoktur.

- 9 Pāk-gevherveş bu nev-naẓmuñ sezā Meşhūriyā
Eylesūñ Sulţān-ı Maḥmūd-ı şeh-i devrāna ‘ arz

64

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 N’ola itsem bu devr ü dehr-i dūn-ilķābdan i‘ rāz
Ki itdüm cāh u mülk ü ziynet ü eşvābdan i‘ rāz
- 2 Biterdi ḥācetüm luṭfiyla maḥzā ķāziyü’l-ḥācāt
İdelden devr-i sevķ ü ḥāne vü ebvābdan i‘ rāz
- 3 Murādum şimdi ancaķ iḥtiyār-ı ‘ uzlet itmekdür
İdüp sevdā-yı ülf ü üns-i şeyḥ ü şābdan i‘ rāz
- 4 Çekerdüm bir kenāra min-ba‘ d fülk-i dil-i zārı
İdeydüm ol hevā-yı rü-yı neyyir tābdan i‘ rāz
- 5 Bütün dost u muḥib ‘ add itdigümüz şimdi düşmendür
‘ Aceb mi eylesem Meşhūriyā aḥbābdan i‘ rāz

ḤARFÜ’L-ṬĀ*

65

Fe‘ ilālün/ fe‘ ilālün / fe‘ ilālün / fe‘ ilün

- 1 Düşüp ‘ anber gibi ruḥsār-ı āteş-bārına ḥaṭ
Ḥüş-bü virdi meşām-ı dil-i ğam-ḥ‘ārına ḥaṭ

⁶⁴ Ü 46b, M 80, H 54b

* Başlık Ü, M, H

⁶⁵ Ü 47a, M 80, H 54b

- 2 Ruḥ-ı dildāre gelelden bize ḥācet ḳomadı
Bāġ-ı dehrüñ gül ü ŧeb-bü vü çemenzārına ḥaḫ
- 3 Bizi öldürmek içün ol ŧeh-i nāzum gūyā
Ḥüsninüñ çekmiş o menşür-ı cihāndārına ḥaḫ
- 4 Ḳuŧ-bāzum getirüp tūḫi gibi ḳondurmuş
ŧanki bir al ile ol la' l-i ŧekker-bārına ḥaḫ
- 5 Āyine üstine perde çekilür 'ādetdür
N'ola Meŧhürī gelürse ruḥ-ı dildārına ḥaḫ

ḤARFÜ'L-ZĀ*

66

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 ' Aceb mi olsa üftāde leb-i dildārdan maḫzūz
Olur elbette ḥaste bi't-tab' -ı gül-nārdan maḫzūz
- 2 Nedür zencir-i zülfinde o ḥālet kim giriftārm
İder divānelerāsā ġarīḳ u zārdan maḫzūz
- 3 Niçün ey meyve-i naḫl-i emel olmaz yetişmezsün
Bu bāġ içre olurken her-kes öyle yārdan maḫzūz
- 4 Baña her gün cefāsın bu felek bir gūne itmekde
Didikçe olmam öyle vaż' -ı nā-hemvārdan maḫzūz

* Başlık Ü, M, H

⁶⁶ Ü 47a, M 81, H 54b

- 5 Baña ey meh niçün söz söylemez gülmez açılmazsuñ
Bilürken olmam öyle şüret-i dīvārdan maḥzūz
- 6 Çeker bir gül içün ḥāruñ cefāsın bāgbān yoḥsa
Olur mı ‘āşık āyā bir zamān aḡyārdan maḥzūz
- 7 N’ola şî‘ründen ol tütî-şiyem ḥazḡ itse Meşhūrî
Kim olmaz böyle bir şîrîn-şeker-güftārdan maḥzūz

ḤARFÜ’L-‘AYIN*

67

Mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

- 1 ‘Aceb mi olsa ey dil vuşlat-ı yāre şabā māni‘
Ki oldur rūzi-i ḥalk u enāma dā’imā māni‘
- 2 Kōmazdum itmedüñ taḥşîl-i maḡlab şarf u su‘mıla
Egerçi cidd ü sa‘ye olmasa gāhî ḡazā māni‘
- 3 Nidem tenhā senüñle ḡaşd-ı icrā-yı mezāḡ itsem
Olur elbette cānā bir raḡîb-i bed-liḡā māni‘
- 4 Maḡām-ı ḡurba çoḡdan cān atardı zāhid ammā kim
Olur bî-çāreye ol menzili ḡaḡ‘a riyā māni‘
- 5 Senüñ maḡbūl-i erbāb-ı ḡased olmaḡlıḡa nazımuñ
Olur Meşhūriyā bu vechile ḡüsn ü edā māni‘

* Başlık Ü, M, H

⁶⁷ Ü 47a, M 81, H 55a

ḤARFÜ'L-ĞAYIN*

68

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Hîç ne mümkindür eyā sāķī-i pākīze ayağ
Bezm-i meyde yā neşe la' lüñile şem' ü çerāğ
- 2 Sīnem üstinde sürünsün ço o kākülleriñi
Sevdigüm belki olur dāğ-ı dilüm üstine bāğ
- 3 Yeter ol āteş-i ter-tāb-ı ruḥ-ı la' lüñile
Urma ey sāķī amān sīneme dāğ üstine dāğ
- 4 Şanma şeb-nem kızarup oldı ' araķ-rīz-i ḥicāb
Görelī la' l-i revān baḥşuñı cānā gül-i bāğ
- 5 O mehūñ fitnede çeşmānı gibi Meşhūri
Gülşen-i ḥüsn-i dil-ārāsına olmaz iki zāğ

ḤARFÜ'L-FĀ*

69

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 O büt-i cilvegerüñ şanma hemān nāmı laṭīf
Tepeden tırnağa dek ser-be-ser endāmı laṭīf

* Başlık Ü, M, H

⁶⁸ Ü 47b, M 81, H 55a

* Başlık Ü, M, H

⁶⁹ Ü 47b, M 81, H 55a

- 2 Beñzemez k̄āmet-i zībāsına serv-i çemenüñ
Ne kadar olsa dağı k̄add-i dil-ārāmı laṭif
- 3 Ğıbṭa ol rind-i mey-aşāma ki tā şubḥ-ı sefid
Geçe bir sākī-i meh-rū ile aḥşāmı laṭif
- 4 Tevbe-i meyde nice cyleyem ibrāz-ı şebāt
Sākī-i bāde-dihūñ şive-i ibrāmı laṭif
- 5 Çekemez nazmınuñ erbāb-ı ḥased Meşhūrī
Ne kadar olsa da ser-rişte-i ihāmı laṭif

70

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Zevrağ-ı la'lini sākī görecek pür mey-i şāf
Sāğar-ı bādeyi elden k̄odı itdi inşāf
- 2 Müjesi nizesini belki şavardı ' aşık
Aña tır-i nıgehūñ itnese ol hūni muzāf
- 3 Neyleyem bir dem açılmaz baña ol gonce-i nāz
Gerçi mānend-i nesīm etmedeyüm istikşāf
- 4 Sıneye çekmege bağ hāle gibi yoḥsa o meh
Şiveye ḥaml olunur itse dağı istinkāf
- 5 Nüşḥa-i ḥātırım evrāk-ı perişān ideli
Almadı hergiz ele āh o şūḥ-ı şahāf

70 Ü 47b, H 55b

1aÜ ve H zevrağ : M k̄adeh

6 Çıkacak gözler yine sürme çeker şüfi-i har
O mehûñ Ka' be-i hüsñin ideli seyr ü tavâf

7 İşbu nazmuñ güher-i nâdüreveş Meşhûrî
Yaraşur zümre-i yârâna idersen ithâf

71

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1 Görmedüñ 'âlem ü dünyâda şafâ hayfâ hayf
'Ömrümüz oldu kudüretle hebâ hayfâ hayf

2 Araduk 'ayş u şafâdan bu hikemgâhda biz
Bulmaduk derd u ğam-ı dehre devâ hayfâ hayf

3 Şitimiz oımadı peyveste-i güş-ı maḡlab
Çengveş kâmetümüz oldu dü-tâ hayfâ hayf

4 'Âķibet itdi izâ' a bu fenâ mezra' ada
Dâne-i hâşılumuz bād-ı fenâ hayfâ hayf

5 Kâle-i nâdüre-i ḡab' umuzı Meşhûrî
Hiçe şatdurdı bize hüküm ü kazâ hayfâ hayf

⁷¹ Ü 48a, M 82, H 55b

ḤARFÜ'L-ḲĀF*

72

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Midḥat-i mūy-ı miyānın nice mümkin taḥḳīḳ
Eyledüm gerçi o vādide ḥayālüm tedḳīḳ
- 2 Deheni fikri ile başuma teng oldı cihān
Ḥasret-i la' liyile bağrum olup seng-i 'aḳīḳ
- 3 N'ola dillerde yer itse eşer-i endişem
Dür-i dendāmna nisbetle olındı tensīḳ
- 4 Heves-i vaşl u kenār itmez o ḥüb gül-i ter
Tehi yanmaḳdayum âteşlere hemçün inbīḳ
- 5 Kim olur menzil-i maḳşūdına reh-yāb-ı zafer
Bu beyābānda ger olmasa hıızr-ı tevfiḳ
- 6 Baña hem-dem olamaz kimse bu bezm-i ğamda
Meger ol sāḳī-i gül-çehre ile cām-ı raḥīḳ
- 7 Nürveşlerle bu gün rāh-ı belāğatda 'aceb
Saña ḥāmeñ gibi Meşhūrī olur var mı refiḳ

* Başlık Ü,M,H

⁷² Ü 48a, M 82, H 55b

73

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

- 1 ' Aceb mi tā ebed olsam ḥarāb-ḥāne-i ' aşk
Ki olmuşum ezeli medfen-i ḥızāne-i ' aşk
- 2 Ben ol girifte-i ' aşkum ki zülf ü ḥāl-i nigār
Ezelde murğ-ı dile oldu dām u dāne-i ' aşk
- 3 Şimāḥ-ı gūşuma girmez şarīr-i ḥalk-ı cihān
Meger ki bāng-ı def u nāyile terāne-i ' aşk
- 4 N'ola olursa sözüm zīb- rişte-i enzār
Ki oldu her biri bir gevher-i yegāne-i ' aşk
- 5 Ne çāre ḳāiile gelmez beyāna Meşhūrī
Ben olmuşum ṭatalum ḳā'il-i fesāne-i ' aşk

74

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Cūş idüp geldükçe mevce bu dil-i deryā-yı ' aşk
Her sözüm gūyā olur bir gevher-i yektā-yı ' aşk
- 2 Deşt-i ḳudsī istemem ' arz itmesün mecnūn baña
Lāle-i dāgumla sīnemdür benüm şahrā-yı ' aşk

⁷³ Ü 48a, M 82, H 56a

⁴, beyit Ü ve H'de yoktur.

⁷⁴ Ü 48b, M 83, H 56a

- 3 Sāgar-ı şaḥbāya ḥācet mi leb-i la' luñ gibi
Var iken sāḳī baña cām u mey-i ḥamrā-yı 'aşḳ
- 4 Dii ḥarāb olmuş ise 'aşḳıyla yāruñ ḡam degül
Cā-yı vīrāndur maḥall-i genc-i derhemhā-yı 'aşḳ
- 5 Serfirāzum şafḥa-i 'ālemde ḥaḳḳā cümleden
Kıldı müsteḡnā beni ālā-yı istiḡnā-yı 'aşḳ
- 6 Eylesem ibḥāş-ı ḳāf-ı lā-mekāndan vechi var
Pestden pervāz ider mi bāl açup 'anḳā-yı 'aşḳ
- 7 Ehl-i 'aşḳa ta' n iderseñ zāhidā ma' zürsuñ
Bildigün 'ālem degildür 'ālem-i vālā-yı 'aşḳ
- 8 'Aşḳdan baḡş itmek olmaz ḳālile Meşhūriyā
Ḳālīb-ı elfāz olur mı ḳābil-i ma' nā-yı 'aşḳ

75

Mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

- 1 Tıfl-ı cemīl-i tāze-resün āşnāsı çok
Yoḳdur vefāsı gerçi velikin edāsı çok
- 2 Şalınmasun da neylesün ol tıfl-ı şīve-kār
Mānend-i serv ānında başında hevāsı çok
- 3 Geçdüm hevā-yı cāh-ı cihāndan görünce hep
Erbāb-ı cāh-ı 'ālemi derd u 'anāsı çok

---

⁷⁵ Ü 48b, M 83, H 56b

4 Bu tengnāda mālīk-i kenz ü ḳanā' adan
Bir kimse görmedüm ki bisār u ḡināsı çok

5 Elbet virür murāduñı sen istemekde ol
Meşhūriyā Cenāb-ı Hūdā'nuñ ' aḡası çok

ḤARFÜ'L-KEİ*

76

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1 O tıfl-ı vaḡşī ḡaḡ-āver civān olur giderek
Enīs-i zümre-i üftādegān olur giderek

2 Metā' -ı dil-keş-i vaşlı girān-bahāda iken
Revācı nāḡış olup rāygān olur giderek

3 Ne denlü ser-keş olursa daḡı o kürre-i nāz
Tek-i müselleme-i dest ü ' inān olur giderek

4 Gerek ki şabr idesin ey göñül nihāl-i murād
Ṭabī' atı ile meyve-resān olur giderek

5 Senüñ o māh ile Meşhūrī gizli vaḡ' alaruñ
Cihānda şāyī' olup dāstān olur giderek

* Başlık Ü, M, H
76 Ü 48b, M 83, H 56b

77

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Meger şubḥ-ı cemālün şāmı olmuş dil-berā ḥaṭṭuñ
Ki bedrāsā meh-i ruḥsāruñ itmiş pür-ziyā ḥaṭṭuñ
- 2 Ḥavāş-ı metn-i nev-te 'lîf-i ḥüsnüñ mi nedür bilmem
Kenār-ı şalḥa-i rüyuñda gördüm cā-be-cā ḥaṭṭuñ
- 3 Şaçılmış gül gibi ruḥsāruñ üzre jāle dürd bir dem
Ter olsa olmasa öyle mücessem dā 'imā ḥaṭṭuñ
- 4 Niçün geç geldi ey çeşm-i ğazālum rüyuña bilmem
Ḥiṭā'dan mı gelür yoḥsa çü müşk-i nāfe tā ḥaṭṭuñ
- 5 Sen ey nāzik-beden 'uşşāka cınbızla tutulmazduñ
Eger bir kıll ucu göstermese ol müşksā ḥaṭṭuñ
- 6 Seni ey māh-rū bir Naḥcivānī nev-civān şandum
Görüp o tarz-ı A' cām üzre resm-i dil-küşā ḥaṭṭuñ
- 7 Dil-i Meşhūrī bir bāğ-ı benefşeżār olur gūyā
Zamīrinden geçüp itdükçe cānā ḥūlyā ḥaṭṭuñ

78

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Rişte-i şirāze-bend-i bī-dilāndur perçemüñ
Bend-i zencir-i cunūn-ı 'aşıkāndur perçemüñ

---

⁷⁷ Ü 49a, M 83, H 56b

⁷⁸ Ü 49a, M 84, H 57a

- 2 Bāb-ı hüsniñ halka-i zer-düz mı bilmem nedür
Mirbaṭ-ı cān u dil-i üftādegāndur perçemüñ
- 3 Gerçi vaşluñ ‘āşıkā ‘ālemde genc-i şāygān
Zir fesde lik bir mār-ı nihāndur perçemüñ
- 4 Her müjeñ bir nāvek-i dil-dūza mensüb olmada
Çille-i kavş u kemān-ı ebruvāndur perçemüñ
- 5 Gülşen-i hüsniñ olınca ruḥlaruñ gül-goncesi
Sünbül ü reyḥān-ı bāğ-ı hüsniñ ü āndur perçemüñ
- 6 ‘Ālem-i hüsniñ olup farquñ sipihr-i ber-teri
Gūyiyā anda kemend-i keh-keşāndur perçemüñ
- 7 Şanma kim ta‘tīr ider ancaḫ dimāğ-ı ādemi
Micmer-i ‘anber-firūz-ı ins u cāndur perçemüñ
- 8 Çün dil-i Meşhūrī halk u ‘ālemi şayd itmede
Pençe-i zūr-āver-i şīr-i jiyāndur perçemüñ

79

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Ne ḫadar olsa da pūr-kāse-i jengār-ı felek
Neş’e virmez baña peymāne-i ser-şār-ı felek
- 2 Ra‘d ḫann itme ider gūş-ı cihāna ilḫā
Āh-ı vālāter mi künbed-i devvār-ı felek

⁷⁹ Ü 49b, M 84, H 57a

- 3 Görincn şanma şafağ eyledi meşşâte-i ‘aşk
 Āteşin āhumı gül-güne-i ruhsâr-ı felek
- 4 Hâl u ruhsârına bak burc-ı hayâlümde benüm
 Görösin tâ ki nedür kevkeb-i seyyâr-ı felek
- 5 Tavr-ı ebnâsına dehrün bakılınca hiçdür
 Başuruz üzre dönen çerh-i girân-bâr-ı felek
- 6 Bed-sitâre çıkarurmuş bizi bir ehl-i nucüm
 Güyiyâ kendisi bir necm hüş-âşâr-ı felek
- 7 Böyle pâkize-gazel söylemedün Meşhürî
 Dağı şi‘ rün olalı ziver-i tûmâr-ı felek

80

Fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

- 1 Devr-i güldür ‘azm-i bâğ itmek gerek
 Scyr-i deşt u bâğ u râğ itmek gerek
- 2 Eyleyüp rindâne vaz‘ ı iltizâm
 Tâvr-ı taqvâdan ferâğ itmek gerek
- 3 Şahne ruhşat-bağş olup nüş-ı meye
 Bir zamân terk-i yasâğ itmek gerek
- 4 Mey içüp dilde has u hâr-ı gamı
 Cümle pâ-mâl-i ayâğ itmek gerek

---

⁷b Ü ve H tûmâr : M destâr

⁸⁰ Ü 49b, M 84, H 57b

5 Her gice bir māh-rūyı celb idüp
Şubḥ olunca şeb-çerāğ itmek gerek

6 Gül gibi la' l-i nigāri koḳlayup
Zevḳ-i ta' ğir-i dimāğ itmek gerek

7 Āteşin güflār ile Meşhūriyā
İḥāsidi pür-zalım-ı dāğ itmek gerek

81

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1 Cāh-ı dehrün pāydārın görmedük
Biz bu gerdünüñ qarārın görmedük

2 Gerçi çok naḥl-i emel gördük velī
Hiç birinüñ berg ü bārın görmedük

3 Devr elinden olmaduḳ feryād-sāz
Bir gülistānuñ hezārın görmedük

4 Biz bu bāğ-ı dehr-i dūnuñ ber-ḳarār
Ola cārī cūy-bārın görmedük

5 Rūzgārından ciger-ḥūn olmamış
Hiç bu bāguñ lālezārın görmedük

6 Biz bu bezmüñ bāde-i iḳbālün
Çekmedük derd-i ḥumārın görmedük

⁸¹ Ü 49b, M 85, H 57b

7 Görmüşüz çok devr-i şādī gāyetin
Baħr-ı endūhuñ kenārın görmedük

8 El-ħezer ki āh-ı mazlūmuñ şehā
Bir felekde perdedārın görmedük

9 Gördük eş' aruñ veli Meşhūriyā
Böyle şî'r-i ābdārın görmedük

82

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1 Küşād itme dehān-ı şekve-sāzuñ vaqt u ħāl nāzik
Telef itme 'abcş naqd-i niyāzuñ vaqt u ħāl nāzik

2 Eşer itmez dil-i seng-i kibāre eyleme izhār
Mişāl-i şem' -i şeb-süz-ı güdāzuñ vaqt u ħāl nāzik

3 'Adāvet şimdi hep ħillet yüzünden zāhir olmaħda
Şaķıñ keşf eyleme aħbāba rāzuñ vaqt u ħāl nāzik

4 Olursuñ ey gönül tır-i zebān-ı 'āleme āmāc
Taleb itme felekde imtiyāzuñ vaqt u ħāl nāzik

5 Saña rām olsa da esb-i felek tab' inca Meşhūrī
Koma elden zamān-ı ihtirāzuñ vaqt u ħāl nāzik

ḤARFÜ'L-LÂM*

83

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

- 1 Zalım-ı 'aşka mübtelâ bir nây bir ben bir gönül
Dâğdâr ser-tâ-be-pâ bir nây bir ben bir gönül
- 2 Rûzgârdan dem-be-dem bu hân-ķâh-ı 'aşķda
Nâme-sâz-ı iştikâ bir nây bir ben bir gönül
- 3 Sinesi tîr-i cefâ-yı çerhden ğırbâlveş
Pür cerâhet dâ'imâ bir nây bir ben bir gönül
- 4 Kâ'inât âzurde-i cevr u cefâ-yı rûzgâr
Şanma ancak muṭrıbâ bir nây bir ben bir gönül
- 5 Gonce çoķdur gerçi kim ammâ bu şahn-ı bâğda
'Andelîb-i hoş-nevâ bir nây bir ben bir gönül
- 6 Olalı şâhib-lisân-ı 'aşķ şâhib-meşnevî
Tercemân olmuş aña bir nây bir ben bir gönül
- 7 Var ise ancak bu muṭrıb-ķânede Meşhûriyâ
Sâz-ı 'aşķ-ı dil-küşâ bir nây bir ben bir gönül

* Başlık Ü, M, H

⁸³ Ü 50a, M 85, H 58a¹a Ü ve H tîr : M cevr

84

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Ramazān ayına beñzer yine bir tıfl-ı cemil
Yağdı yandurdı beni āh mişāl-i kandil
- 2 Göricek kıble gibi eyledüm istikbālin
Ebruvānı arasın kūşe-i mihraba 'adil
- 3 O mehüñ zevk-i hayāliyle işitdüm zāhid
Leyle-i kadri yine eylemiş ihyā teknil
- 4 Geçer ol hürveşüñ çünkü temāşasında
Rüzemuz rüz olursa n'ola zātında tavil
- 5 Hicrini mäh-ı sıyāmda çekelüm Meşhūrī
'İdde 'adet imiş çünkü vişāl u taqbil

85

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Āh kim bir büt-i tersāya olaldan mā 'il
Rüz u şeb yanmada kandil-i kilisā gibi dil
- 2 Şit-i nākūsa mı tatbik idemem nālelerüm
Neden ol muğbeçenüñ gūşına olmaz vāşıl
- 3 Belki eylerdi perestişler o tersā-beçeye
Şüret-i hālümü 'arz itmek olaydı qābil

⁸⁴ Ü 50b, M 85, H 58a

⁴ Ü ve H zātında : M 'āiemde

⁸⁵ Ü 50b, M 86, H 58b

4 Vaşlı mümkün ise de ol şanemüñ bir büt için
Ehl-i İmāna bir himmetlere minnet müşkil

5 K̄ara perçemle o tersā güzeli Meşhūrī
Şarılr̄ korçarum İmāna dil ü cāna degül

ḤARFÜ'L-MİM*

86

Mef'ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1 Gūş eyle ḥasretünle gel ey gonce-i gül-fem
Hem-çün hezār zār u fiğān-ı dem-ā-demüm

2 Düşdüm cüdā çü cennet-i kūyından ey şanem
'Ālemde nice ağlamayam bende ademüm

3 Olmaz musaḥḥar ol peri bilmem neden baña
Ādem isem de cism-i laṭif-i müselleüm

4 K̄ārūn'ı geçdi naḥd-i ma'ārifle şöhretüm
Yokdur egerçi genc-i cihān içre dürhemüm

5 Mir'āt-ı dehri görelī Meşhūrīyā şikest
Bu bāğda sukūt eyle tūṭī-i ebkemüm

* Başlık Ü, M, H
86 Ü 50b, M 86, H 58b

87

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Ben cihān mālīyla şād olamam
Hār-ı çeşm-i dil-i hussād olamam
- 2 Yapdürup kaşr-ı behişäsâyı
Sālik-i meslek-i şeddād olamam
- 3 Çekerüm çile-i fakrı ammā
Müz' ic-i mün' im-i cevvd olamam
- 4 Severüm ruhları gülzārı velī
Bülbül-i nāle vü feryād olamam
- 5 Bī-sutūnı delerüm āhum ila
Gerçi kim tışe-i Ferhād olamam
- 6 'Ömrümi tāt at içünmiş bildüm
Neyledüm bir dağı nev-zād olamam
- 7 Oldum āzāde-i kayd-ı dünyā
Kayd-ı gāmdan velī āzād olamam
- 8 Alup ol pīr-i muğān duşter-i zeyn
Öyle bir kāfire dāmād olamam
- 9 Böyle tab' uñ var iken Meşhūrī
Dime Şā'ib gibi üstād olamam

---

⁸⁷ Ü 50b, M 86

88

Mef' ülü / mefä' ilü / mefä' ilü / fe' ülün

- 1 Gördükde ruḥ-ı yârı şem' vār tūtuşdum
Pervâne idüm şanki görüp nār tūtuşdum
- 2 Billür-ı lebüñde nedür ol ḥāşşe-i nârı
Yek nazrada ey şūḥ-ı sitemkār tūtuşdum
- 3 Yanmaḳ baña bes sūz-ı firāḳıyla uzaḳdan
Yaḳlaşmasun ol la' l-i āteş-bār tūtuşdum
- 4 Gei tābumı kes şerbet-i vaşluñla tabībüm
Hierüñle olup ḥaste vü bimār tūtuşdum
- 5 Meşhürî görüp gün gibi ruḥsārın o şuḥuñ
Māneñd-i ufuḳ şevḳile nā-çār tūtuşdum

89

Mefä' ilün / fe' ilātün / mefä' ilün / fe' ilün

- 1 Teşädüf itnedi ol gül-cemāle dīdelerüm
Döker sirişki egerçi çü jāle dīdelerüm
- 2 Niḡāhum olmadı müşmir bu bāḡgehde dirīḡ
Uşandı baḳmaḡa ol nev-nihāle dīdelerüm
- 3 Hemān tek olmasun eksik derün-ı çeşmümden
O māh-pāreye olsun ḳo hāle dīdelerüm

⁸⁸ Ü 50b, M 86, H 58b⁸⁹ Ü 51a, M 87, H 59a¹ b Ü ve H jāle: M lāle

- 4 Şarāb-ı la' line kıanmaz ne fā'ide yāruñ
Bu bezmgāhda olmış piyāle dīdelerüm
- 5 O bedr-i hūsni görürken felekde Meşhūrī
Nigāh ider mi 'aceb bir hilāle dīdelerüm
- 90
Mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
- 1 Şād olmadı ebed dil-i nā-kāmumuz bizüm
Geçdi ğam-ı cihān ile eyyāmumuz bizüm
- 2 Kalduk mişāi-i seng-niġin zaĥm-ı dehr ile
Tutdı cihānı gerçi gidüp nāmumuz bizüm
- 3 Hergiz şikār-gīr-i emel olmaduk dirīġ
Bu şaydgehde kıurulalı dāmumuz bizüm
- 4 Hiç rü-yı neş'e olmadı görmek naşībümüz
Bezın-i felekde devr ideli cāmumuz bizüm
- 5 Meşhūriyā bu kārgeh-i bī-beķāda ħayf
Bir sūdı müntec olmadı ārāmumuz bizüm

⁹⁰ Ü 51a, M 87, H 59a

91

Mef' ulü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

- 1 Virmez ne çāre maṭlabumı ṭālī' -i le 'im
Yoḥsa ne mümkin eyleye luṭfuñ dirîğ kerîm
- 2 Kaldum ṭarîk-i zall-ı ṭalebde gide gide
Yoğ mı baña meded-res olur bir kerîm raḥîm
- 3 Yā Rab sebeb bu miḥnet-i dehr-i keş-ā-keşe
Ḥjavfum bu kim ola sū-i a' māl-i müstedîm
- 4 Ey ḥaşmi üzre raḥmeti sebkat iden ḥalîm
Vey cümle dost u düşmene feyzi olan ' amîm
- 5 Luṭfuñla kayd-ı derd u ğam-ı ihtiyācdan
Eyle bu ' abd-i ' ācizi āzāde vü selîm
- 6 Kadr-āşnā-yı ehl-i hüner kalmadı dirîğ
Bilmem kalem alup ele ne eyleyem raḥîm
- 7 Meşhûri Ḥaḳḳ' uñ āyine-i feyżidür bu gün
Mānend-i ṭūṭı böyle seni eyleyen kelîm

⁹¹ Ü 51a, M 87

^{1b} Ü yo□sa hāşā dirîğ-i kerîm eyleye kerîm

ḤARFÜ'L NÜN*

92

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

- 1 Bahār oldı gönül 'azm-i gülistân itmesün n'itsün
Ġamıyla seyr-i şahn-ı bāğ u cüyân itmesün n'itsün
- 2 Yine bir bāğ-ı hüsnüñ hasretiyle cüş idüp eşküm
Bu vādilerde cūlar gibi tuğyân itmesün n'itsün
- 3 İder taqlid-i zincir-i cunūnı kākül-i hūbān
O hāletle gören 'aqlın perīşān itmesün n'itsün
- 4 Degüldür hāli sīnem şadmesinden muztarib dehrüñ
Mişāl-i kāse-i şanbūr-ı efğān itmesün n'itsün
- 5 Ṭabīb-i çāre-res yokı derdini nā-çār Meşhūrī
Verā-yı sīnede mestūr u pinhān itmesün n'itsün

93

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Ebruvānuñ nām-ı beyt-i cān-fezā-yı nev-zemīn
Kāmetüñ bir mışrā' -ı mevzūn-edā-yı nev-zemīn
- 2 Gerçi haylī nükteverdür şivede gāmzeñ velī
Görmedüm çeşmüñ gibi sihr-āzmā-yı nev-zemīn

* Başlık M

⁹² Ü 51a, M 87, H 59a

⁹³ Ü 51b, M 88, H 59b

²b Ü ve H sihr-āzmā : M sihr-āşnā

- 3 Misk-i Rūmī'den mücessemdür diyenler kākülün
Eylemiş haqqā ki teşbīh-i sezā-yı nev-zemīn
- 4 Zūlf ü müjgānuñ unutdursa 'aceb mi 'āşıka
'Ārızuñ üzre o haqq-ı müşksā-yı nev-zemīn
- 5 Ğonce-i ruhsāruña üftāde olmuş ben gibi
Var mıdır bir dāne-i mu'ciz-nümā-yı nev-zemīn
- 6 'Aks-i la' lūñ sīne-i şāfumda görsün her seher
İsteyen seyr-i gül-i hātır-küşā-yı nev-zemīn
- 7 Ābdār olsa muhaldur gül gibi Meşhūriyā
Vaşf-ı la' linde bu nazm-ı dil-rübā-yı nev-zemīn

94

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

- 1 'İd oldı kanı āşıka la' l-i şekerinden
Bir buse-i cān-bağş leb-i ğonce terinden
- 2 Olduğa haridārı hemān kāle-i hüsnuñ
Şatmağ ne revā ğāli bahāya degerinden
- 3 Bī-çāre gönül vaşlına ser-rişte mi buldı
Kim 'arz-ı surūr eyledi haqqı haberinden
- 4 Düşdi dile şimdi heves-i genc-i miyānı
Allāh hemān hıfz ide mār-ı kemerinden

---

⁹⁴ Ü 51b, M 88, H 59b

5 Meclisde gice naql idicek zevk-i vişālin
Ağyār ramaq qaldı kim ölsün kederinden

6 ‘Uşşāqa maḥal oımasa bu bāğda tenhā
Ḥübān-ı cihānuñ ne biter sımberinden

7 Meşhūrī sukūtuñ göricek şanma hiçābdan
Söz çıkmaz o şūluñ dehen-i tengterinden

95

Mef ülü / fā‘ ilātü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün

1 Mey içmesün mi rind olup ehli hevā olan
Derd u ğama huşuşıyla mübtelā olan

2 Elbette sinesin hedef-i tır-i cevri ider
Ebrūları kemānlar ile āšnā olan

3 Rāḥat yüzi görür mi ebed rüzgārdan
Bu bahır-i izdihānda ‘aceb nā-Ḥudā olan

4 Mağrūr-i cāh u devletine ‘ālemüñ ‘aceb
Ümmīd-i pāydāri midur müttekā olan

5 Gelsün firāş-ı vuşlata Meşhūriyā hemān
‘Uşşāqa nāz idersen’ ola dil-rübā olan

⁹⁵ Ü 51b, M 88, H 59b

96

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 ' Aksimi hüsnuñde görseydüm ' aceb mi dürden
Yok cemālün farkı hiç āyine-i billürdan
- 2 Rūyuñ ' ayn-ı mäh-ı tábāndan nişāna resm iden
Bir numüne eylemiş zülfüñ şeb-i deycürdan
- 3 Kaşlaruñ tuğralar ile rü-yı pür- envārınuñ
Farkı yokdur bir müveşşah şafha-i menşürdan
- 4 Sevdigüm gül-ķand-ı la' lünle revāk-ı leblerüñ
Şor ne şirîn olduğıñ ögreñ dil-i zenbürdan
- 5 İdeli kūyuñ cemālünle temāşā gönümüz
İdi def' -i ārzü güyā behişt u hürdan
- 6 Neş' edār-ı cām-ı la' lün olalı bu bezmde
Mest ü medhüşüm şanurlar bāde-i engürdan
- 7 Böyle nazmuñ gevher-i mazmün ile Meşhūriyā
Farķ olunmaz şanki bir gencine-i mestürdan
- 8 Kıuvvet-i tab' umla faħr itsem n'ola aķrānuma
Hünmet aldum maħlaşāsā şā' ir-i pür-zürdan
- 9 Şā' ir-i pür-zür hem bir āşaf-ı zı-cüd kim
Görmedüm cüdü gibi hiç cüd bir dustürdan

⁹⁶ Ü 52a, M 88, H 60a

⁴bÜ ve H şirîn olduğıñ ögreñ dil-i : M minvāl üzre şirîn olduğıñ

- 10 Ol vezîr-i ekremüñ turduqça çerh ü ahtirân
Necm-i bahtı tâbdâr olsun meh-i pür- nürdan
- 11 Hem du‘ â-yı hayrum oldur ‘ömri olduqça Hudâ
‘Älem-i iqbâlini vâreste itsün şürdan

97

Fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

- 1 Görmedüm hergiz eşer luţ u vefâ-yı yârdan
Çok sitem gördüm veli ol bî-vefâ gaddârdan
- 2 Merhem-i vuşlat elümdeyken yitürdüm Hay meded
Zahmetüm var şimdi zahm-ı fırkat-ı dildârdan
- 3 Gam yemezdüm bülbülâsâ zâruma hiç gâhice
Bâri bir hüş-bü istesem ol yüzi gülzârdan
- 4 Dostlar oldum tabîbümnden cudâ çün min ba‘ d
Eylemem ümmîd-i şîhhat bu dil-i bîmârdan
- 5 Neş’edâr olmam bu bezm-i meyde sensiz sâkiyâ
Şad şurâhi vü sebû vü sâgar-ı ser-şârdan
- 6 Oialı yârûñ bahâr-ı hasretiyle dâgdâr
Sînemi farq idemem bir deşt-i pür-ezhârdan
- 7 Bir nüvâziş görmedüñse kimseden Meşhûriyâ
Hamdü lillâh qalmanı bir görmedük âzârdan

⁹⁷ Ü 52a, M 89, H 60a

98

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

- 1 Şeb-i târik olur her gün baña hicriyle mâtemden
Virür bir lücceden güyâ nişâne dîdeler nemden
- 2 Yeter oldum esir-i bend-i zülfi bunca demlerdür
Uşandım gayrı ben ol genc-i pür-mâr-ı muâlsamdan
- 3 Ferâgat eyledüm ol geşti-i nâzuñ hevâsından
Görince cevriñi 'uşşâka efzün mevce-i yemden
- 4 Amân sâkı meded eyle yetiş gam gelmeden evvel
Baña bir pâre şuñ ol yâdgâr-ı meclis-i Cem'den
- 5 İder bahşı ceñimden şöyle germ-â-germ kim vâ' iz
Hemân bir pâre od almış şaçar güyâ cehennemden
- 6 O âhû-çeşmi şayda gördüm ağıyârı varasınca
Yeler bir rütbe kim hiç farğı yok kelb-i mu' allemden
- 7 Nedür Meşhûri bu olmaz ümid-i hâme düşmişsün
Güzellerden vefâ gelmez bilürken mâ-tağaddümden

99

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 Kimde var bende ne vardur elem-i hüzn-i derün
Ki cihânı baña bahş itseler olmam memnün

⁹⁸ Ü 52a, M 89, H 60b

⁹⁹ Ü 52a

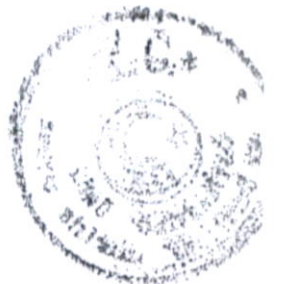
- 2 Bu perîşâni-i hâl bende ne vardur var ise
Yine dil bir güzelin zülfine olmuş meftûn
- 3 Rûz-ı rûşen gibi vechüñde o şüh-ı şengin
Leyli-i zülfini olmaz mı görenler mecnûn
- 4 Hañ-ı pîrâmen-i ruhsârı gülince güyâ
Cünd-i İslâmı ider leşker-i küffâr şeb-ñün
- 5 Hûblar aqça diler istemez üftâdelerin
Olsa da her sözi bir dâne-i dürr-i meknûn
- 6 Kâle-i vaşlın eger kim o büt-i kâle-furûş
Nağd-ı cân ile virürse dañı olmam mağbûn
- 7 Mısrâ'-ı kıaddini taqlîd ider ol mâhveş
Şi'r-i Meşhûrî n'ola olsa selîs ü mevzûn

100

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 'Aşkdur mâye-i şevk ü tarab-ı rûh u beden
'Aşkdur kesb-i fuyûzâta tarîk-i ehven
- 2 İtdi pür-nür-ı tecellî-i Hudâ naşiyeshin
Kâlbini 'aşk-ı haqîkiye idenler mesken
- 3 Marâz-ı 'aşkıla her kim ki ider ülfet-i tām
İstemez def' a 'ilâc olsa dañı şihhat-ı ten

¹⁰⁰ Ü 52b, H 61a

- 4 Bir zamān cilvegeh-i yār idi şimdi sīnem
Oldı dāğ-ı elem-i fırkat-ı dildāra vaţan
- 5 urtulup vara-i gird-āb-ı emelden ‘acabā
Kande fūlk-i dilūm oldı yine lenger-efgen
- 6 Menzil-i urba hūlūşumla varurdum odan
Olmasaydı o riyā kāfiri yolda reh-zen
- 7 Şi‘r-i Şubhī’ye nazīre olamaz Meşhūrī
Olsa ıymetde sōzūn her biri bir dūrr-i ‘Aden

101

Mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn

- 1 Bu bāguñ geçdüm ey dil hāşıl olmaz bār-ı kāmından
Açılmaz gonce-i malūb u maşūd-ı merāmından
- 2 İdüp fikr-i şeb-i deycūr-ı hecrin dest-keş oldum
O māh-pārenuñ zev-i vişāl-i bī-devāmından
- 3 Hūnārın gördüm olmaz neş’esi ünkü mükāfātı
Bu bezmūñ sākīyā leb-beste oldum nūş-ı cāmından
- 4 Diger ayd istemez uşlandı bir kerre dil-i şeydā
Rehā bulsa o şūhuñ bend-i zūlf-i müşk-i fāmından
- 5 Bucāğından degül ol ser-keşūñ ‘āşıkları ancak
Hudā hıfz eylesün o ār-ı ebrū-yı hūsāmından

¹⁰¹ Ü 52b, M 89, H 60b

- 6 N'ola h̄āi-i ziyāhı mūcib olsa pertev-i h̄üsnin
Gelür ol māh-rūya rüşenāyı haṭṭ-ı şāmından
- 7 Olurdum bülbül-i h̄üş-gūyı dā'im böyle Meşhūrī
Açılsa gonce-i ṭab' um nesīm-i şevḳ-i tāmından

ḤARFÜ'L-VĀV*

102

Mef'ülü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

- 1 Sākī önünde şanma tehī baş eger sebū
Rüsm-i kadīm h̄ürmeti icrā ider sebū
- 2 Bezm-i şarābı gülşene döndirdi laḫzada
Bülbül gibi idince hemān nāleler sebū
- 3 Bezmüñ n'ola yaḫarsa yine şem'-i sāgarın
Pervānevār üstine ṭurmaz döner sebū
- 4 Gül-güne-i şarāb ile mānend-i mā-şeṭa
Rū-yı 'arūs-ı bezme virür zib u fer sebū
- 5 Ṭūṭı gibi şurāḫi olurmydı bizle gū
Gül-be-şekerle beslemeseydi eger sebū
- 6 Rindāne vaz' ı ṭa' na ḳomazdı diger maḫal
Bint-i 'inebden eylese şarf-ı naḫar sebū

* Başlık Ü, H
102 Ü 52b, M 90, H 61a

- 7 Çekmiş kenār-ı meclise pīrāne al ile
Mānend-i tıfl cām-ı şarābı öper sebū
- 8 Serkeşligiyle fark-ı muğāne qādem başār
Seng-i qazādan eylemez ašlā hāzer sebū
- 9 Sevdāger-i diyār-ı Bedehşān mıdur nedür
Gelse miyān-ı bezme şaçar la‘l-i ter sebū
- 10 Meşhūrī buldı sāgar-ı Cem’den pek iştihār
Bu bezmgehde vaz’ ıla rengin-eşer sebū

103

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

- 1 Nīm nigāhıyla yine bir büt-i çeşm-āhū
Hāl-i pīride beni eyledi sermest ü delū
- 2 Nice büt ‘ārızı üzre dükülen tırraları
Şaḥn-ı gülzārda bitmiş şanasın ki şebū
- 3 Leb-i ruḥsārı degül var ise ol mähveşün
Beni şayd eyledi düşmdeki dām-ı gīsū
- 4 Umarum ‘avdet ider vaqt-i şebābum bir şeb
Hāleveş sīnemi cāy itse eger ol meh-rū
- 5 Şu gibi pāyına düş belki olur Meşhūrī
Qābil-i pūs u kenār ol qādi serv-i dil-cū

⁸a Ü ve H fark : M düş¹⁰² Ü 53a, M 90, H 61b

HARFÜ'L-HÂ*

104

Fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

- 1 Hâl-i mağmûm-ı dili söyleme mesrûr olana
Açma sırr-ı dil-i vîraneyi ma' mür olana
- 2 Derd-i hicri ne bilür kâmvir-i vuşlat olan
Hele bir kerre su'âl it anı mehcür olana
- 3 Çile-i şahrımı dehrüñ çeker aşhâb-ı hured
Ne gam' âlemde sebük mağz ile meftûr olana
- 4 Ayîn-i nisfeti neşş eyledi hükâm-ı zamân
Vay bu demler sitem-i dehr ile mağdûr olana
- 5 Hüner 'arz eyleme nâ-dâna şaçuñ meşhûrî
Mihri 'arz eylemek olmaz başarı kör olana

105

Me'fâ' ilün / fe' ilätün / mefâ' ilün / fe' ilün

- 1 Cihânda 'ayş iderüm nûş-ı meyle keyfüme ya
Ġarîbüm eglenürüm çeng ü neyle keyfüme ya
- 2 Mey içmem olsa da bûs-ı lebinden olmayıcak
Bu bezmgâhde bir başka şeyle keyfüme ya

* Başlık Ü, M, H

¹⁰⁴ Ü 53a, M 90, H 61b¹⁰⁵ Ü 53b, M 90, H 62a

- 3 Miyānını kıomam elden didükçe benden gül
O şüh-i nāz ile kef-i yed ile keyfüne ya
- 4 Şabāh-ı rüyuña nisbet şehā kıyās iderüm
Sevād-ı zülfüñi ‘ aynıyla leyle keyfüne ya
- 5 Şuverde gerçi gedāyum sühanda Meşhūrī
Ber-ā-berüm direm eşnāfuñıla keyfüne ya

106

Mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

- 1 Hıyāl-i yārdur ‘ uşşāk-ı hāsetkāra eglence
Nice kim māl-ı hūlyā dest-i teng ü tārā eglence
- 2 Lebin emsem ‘ aceb mi pister-i vaşında ol şūhuñ
Olur pistān-ı māder tıfl-ı şır-h^vāra eglence
- 3 Gider miydi hālāyık hān-kāh-ı şeyhe her hafta
Mürīd-i tāzesi ger olmasa züvvāra eglence
- 4 Kıo va‘ d itsün vişālin ol perī itmezse de incāz
Tesellīdür ‘ ilāc olmazsa da bīmāra eglence
- 5 ‘ Aceb mi ağladursa dā‘ imā ‘ uşşākı ol gül-ruh
Kim olmış nāle-i bülbül gül-i gülzāra eglence
- 6 Hārīş-i cem‘ -i emvāl olmasun n’itsün bahılān kim
Nuķūd-ı müddehardür anlara hemvāra eglence

- 7 N'ola dehrüñ olursam ben sühan-pervâzı Meşhūrī
Sühandur şâ'ir-i şîr-i şeker-güftâra eglence

107

Müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün

- 1 Zabt itdi dil mülkin bu ân bir şâh-ı hüsni ü ân yine
Ahkâmın itmekde revân şimdi o nev-sultân yine
- 2 Ol bir kamer yâ hürdur yâ bir mücessem-nürdur
Cennetden ol yâ hürdur 'arz eylemiş rıdvân yine
- 3 İtmış cenâh-ı nâzı bâz hem pençe-i zülfî dırâz
Şayd-ı dile ol şâhbâz turma ider cevân yine
- 4 Hüsni-i bahârı gâlibâ gelmiş ki gülden mâ'adâ
Bâg-ı ruhı ser-tâ-be-pâ pür-sünbül ü reyhân yine
- 5 Meşhūriyâ bu nev-ğazel olsa bu baħr içre maħal
Mânend-i dürr-i bî-bedel şâyân-ı istilhsân yine

108

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

- 1 Hâsretüñle âsmânda câh-be-câ ey hüsni mâh
Gösterür bir rişte-i kavı-ı kuzel her medd-i âh
- 2 Mülk-i cismüm zabt idüp ahkâm-ı emr ü nehy ider
Dilde 'aşkuñ güyiyâ bir pâdişâh-ı 'âlî-câh

¹⁰⁷ Ü 53b, M 91, H 62a

¹⁰⁸ M 91

- 3 Sevdigüm güller gibi la' lüñ taḥayyül eylerüm
 Ārzü-yı seyr-i gülşen eyledükçe gāh gāh
- 4 Neyleyem ol ḳadd-i bālāya resīde olmadı
 Gerçi oldı āhuma tā 'arş-ı 'alā cilvegāh
- 5 Tırma 'azm it ey gönül maḳşūd-ı ḳurb-ı Hāḳ ise
 İşte cānānuñ hilāl-i ebruvānı şāh-rāh
- 6 Bu'l'acebdür pāydār olmaz iken zencirler
 Bağladı muḳkem dil-i şeydā-yı bir müy-ı siyāh
- 7 'Aşıḳa olmaz anuñ gibi medār-ı iftiḥār
 Ḳılsa gāhī dil-beri Meşhūriyā bir nīm-nigāh

109

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Felek is'ād idüp bī-mā yegānı şadr-ı vālāya
 Hünermendānı çekdi şaff-ı na' leyn-i berāyāya
- 2 İdüp pākīze dāmānāmı ḥüsn-i naḳradan isḳāt
 Nigāh-ı raġbet itdi merdümān-ı suḥre-pirāya
- 3 Huşūsā herze-güyān-ı zamānı eyledi terciḥ
 Süḥandānān-ı mu' ciz-güftegān-ı nükte-fermāya
- 4 Nice ḫāḳat getürsün zümre-i dānişverān ey dil
 Bu güne vaz' -i nā-ber-cāy-ı çerḫ-i ḥayret-efzāya

- 5 Berā-yı celb-i rûzı bir alā-yı gāv u ħar-ṭab[‘] a
Alışdurdı bizi bî-iḥtiyār dürlü müdārāya
- 6 Girībān çāk olup dest-i cefā-yı çerḫ-i gerdūndan
Ne yüzden eyleyem āğüz bilmem baş-ı şekvāya
- 7 Cihānda görmedüm kām almışın Meşhūriya hergiz
Yetişdüüm sāl-ḫürde bir nice üstād-ı dānāya

110

Mefā[‘] ilün / mefā[‘] ilün / mefā[‘] ilün / mefā[‘] ilün

- 1 Ma[‘] ārif zūll olup dānişverān-ı dehr-i pīrāya
Cehālet oldı şimdi devlet ü iḫbāle sermāye
- 2 Bulup dibā gibi kālā-yı nā-dānı girān-ḫıymet
Ḳumāş-ı ma[‘] rifet ger pāsveş oldı pesīn-pāya
- 3 Zamāne itdi ḫayfā ḫadr-i dürr ü gevheri nā-būd
Virüp ħar mihrgāne ḫıymet-i dürr-i girān-māya
- 4 Müsā[‘] iddür gurūh-ı nā-kesāna rüzgār şimdi
[‘] Aceb mi bî-tekellūf geḫseler şadr-ı mu[‘] allāya
- 5 Zamān el virdiginden ğam yemezdüm süfle-kārāna
Eger [‘] ālemde muḫtāc olmasaḫ [‘] arz-ı temennāya
- 6 Felekde bir alāy bî-mā yegānuñ vaż[‘] -ı nā-pāki
Gelür elbette bî-şek nā-mülāyım ṭab[‘] -ı dānāya

¹¹⁰ Ü 54a, M 92, H 62b

- 7 Sühan kıadrin Őikeŧte eylemiŧ Meŧhüriyâ devrân
Yazıkılar bunca inŧâd itdiğüm nazım-ı dil-ârâya

ĖARFÜ'L-YÂ*

111

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

- 1 Lebüne 'aŧkıle her kim ki baķarsa seķeri
İstemez bâğda seyr itmegi gül-berg-i teri
- 2 İstikâmetde eger serv-i sehî-i bostân
Ėadd-i bâlâ gele baĖŧ itse biraz var yeri
- 3 Bize açmazdı o ŧüh râz-ı dehânın ammâ
Bir nezâketle bu gün ğonceden alduķ ħaberi
- 4 Kime zağm urmağa ânâde turur bilmem 'aceb
Yine cellâd-ı müjeñ destine almıŧ tiri
- 5 Keremün yok ŧatalum mâl ile Ėârün'mıŧsuñ
Neyleyem olmayıcaķ ŧâĖ-ı bülendi ŧemeri
- 6 Meclis-i va'zı uzatma beni diñle vâ'iz
Çok olınca düşürür ħ'âce bahâ-yı ğüheri
- 7 Bâni-i 'ilm ü hüner olsa n'ola Meŧhürî
Adamuñ nâmin ider bâķi cihânda eķeri

*Baŧlık Ü, M, H
111 Ü 54b, M 92, H 63a

112

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Kimlerüñ bezmine ol hūb-liqā şem' oldı
Ki bu şeb hānemize gelmedi bilmem n'oldı
- 2 K̄orqarum o büt-i āhū-nigehūñ kelb-i raq̄īb
Arayup izleyerek şaydına bir yol buldı
- 3 Bāğ-ı hūsnūñde yetişmiş şulu şeftālülerüñ
' Aceb ey tāze nihālüm yine kimler yoldı
- 4 Yine var ise bahār oldı ki mīnā-yı dilüm
Bir gülistān-ı ruḥūñ ḡonceleriyle ḡoldı
- 5 H̄aste mi yā o daḡı ben gibi bir ḡamzede mi
Neden ol gül-bedenüm böyle şarardı şoldı
- 6 Būlbūlāsā n'ola Meşhūrī bu günideligūñ
Yine ol derd-i cefā rūyına varsa güldi
- 7 Şi' r-i Şiddiḡı bu resme ḡoricek tanzīrüm
Şanki iḡvān-ı ḡabī' at ḡaşedinden öldi

---

¹¹² Ü 54b, M 92, H 63a

113

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

- 1 Gül mevsimidür nüş-ı şarāb itmeyelüm mi
Naşş-ı ğamı gün-kerde-i āb itmeyelüm mi
- 2 Cūlar gibi pā-pūsı için serv-i kıad anuñ
Bu vādī-i maṭlabda şitāb itmeyelüm mi
- 3 Vā' iz nice bir diñleyelüm va' z u naşīḫat
Hiç gūş-ı ney ü çeng ü rebāb itmeyelüm mi
- 4 Āvān-ı ğamı eylerüz iḫsā nice demdür
Bir demde dem-i şādī ḫesāb itmeyelüm mi
- 5 Meşhūrī bahār oldu çü gül bir eşerüñ hiç
Zīb-i ser-i evrāķ-ı kitāb itmeyelüm mi

114

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Sözüñ āsā var iken çeşm-i siyehkāruñ uci¹
Reg-i cāna ne gerek neşter-i ḫün-ḫ^vāruñ uci
- 2 Ğamzeñ işden mi eger sīnem iderse şad çāķ
Aña imdād idicek ṭurra-i ṭarrāruñ uci
- 3 Ser-i zūlfūñ yā niçün olmaya ārāyiş-i dil
Zīb u ziver olıcaķ düşene destāruñ uci

¹¹³ Ü 55a, M 93, H 63b^{2a} Ü ve H cū : M şu¹¹⁴ Ü 55a, M 93, H 63b

- 4 Güzer itmiş mi ‘aceb süzen-i çeşmüñden kim
Tolanur kāküline rişte-i efkārũ ucı
- 5 Gonce-i la‘lüñe göz degmiş işitdüm ağıyar
O gedā çeşmi koma yok mı âmān hārũ ucı
- 6 Ben bilürdüm nice eşmār-ı vişālin vireyüm
Elüme girse nihāl-i kad-i dildārũ ucı
- 7 Leb-i dildāre toķınmış gibi Meşhūrĩ yine
Şehd-riz olmadadır hāme i güftārũ ucı
- 8 Şi‘rde pişerüm olmasa Muħliş Pāşā
Böyle girmezdi ele dāmen-i refstārũ ucı
- 9 Āşaf-ı pāk-şiyem-i dāver-i a‘lem kiün hĩç
Yoķdur evşāfi beyānındaki āşārũ ucı
- 10 Hemān ol Āşaf-ı Cemşid-i zamān oldukça
Bu temennām ola evrādla ezkārũ ucı
- 11 Kaşr-ı cāhın ol kadar ‘ālĩ ide Haķ kim anuñ
Gāyetin bulmaya ünşũta-ı enzārũ ucı
- 115
Fā‘ ilātũn / fā‘ ilātũn / fā‘ ilātũn / fā‘ ilũn
- 1 ‘Arızũn çıķmaz sifāl-i hāķurumdan gül gibi
Ziver-i mĩnā-yı dildür kākülũñ sũnbũl gibi

⁹a Ü ve H a‘lem : M devrān

¹¹⁵ Ü 55b, M 93

- 2 Ben degül Hindün dahı sūdgeranı görmemiş
Hâl-i müşkînün nazîrin dâne-i fülful gibi
- 3 Sen leţâfet gülsitâni olmasayduñ ey şanem
Böyle üftâdeñ olur mıydum senün bülbül gibi
- 4 Seyl-i ‘aşkuñla gönül deryâlar ihdâş ideli
SİNemi yol eyledi ğam kârbâni pül gibi
- 5 Rind olan Meşhûri olmaz müflis-i keyf ü neşâţ
Var iken sermâye elde sâġar-ı pür-mül gibi

116

Müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün

- 1 Geldi yine devr-i bahâr açdı gönüller gül gibi
Söyletdi ‘aşq-ı hüsni yâr ‘aşıkları bülbül gibi
- 2 Oldı yine bāġ-ı cihân pür-lâle vü gül erguvân
Toġrı toġındı dil-berân gönüllerin sünbül gibi
- 3 İtse bu dem âyâ ne var ‘uşşâġ-ı yek-ser neşvedâr
Kim görünür la‘l-i nigâr peymâne içre mül gibi
- 4 Meşhûriyâ var mı bu dem rindâne rengin hoş-naġam
Hem dâfi‘-i endüh u ğam âvâze-i kulkul gibi

117

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

- 1 Nev-bahār oldı açılsun tab' umız güller gibi
 Hāmemüz olsun yine kūyında bülbüller gibi
- 2 Bezmdede cām-ı şurāhiler yine ağzın açup
 Eylesün āvāze-i rengin kulkuller gibi
- 3 Hep benüm bu bāgda bā' iş-i perişān olmama
 Bir mehün kākülleridür tāze sünbüller gibi
- 4 Belki zib-i gerden cyler raḥm idüp üftādesin
 Pāyına düşsem o şūhuñ ben de kāküller gibi
- 5 Ehl-i diller başına taḫsun yine Meşhūriyā
 Oldı bu nazmuñ daḫı rengin қaranfiller gibi

118

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

- 1 Vefā umınam ben ol şūḫ-ı cefā-mu' tāddan ḡayrı
 O zālimden ümīdüm ḡalmadı bī-dāddan ḡayrı
- 2 Şimārın görmedüm bāg-ı ' izār-ı āteşinin hīç
 Fītil-i şem'-i' aşḫ dem-be-dem ikāddan ḡayrı
- 3 Vişāli şöyle tursun kimse zannum ol perī-rüyın
 Ğubār-ı pāyına yüz sürmemişdür bāddan ḡayrı

---

¹¹⁷ Ü 55b, M 94, H 64a

¹¹⁸ Ü 55b, M 94, H 64a

- 4 Reh-i ‘aşkında n’em kaldı benüm çeşmümde giryemle
Dilümde hasbihâlüm herçi bād ābāddan ğayrı
- 5 Sezā mı bir zamān ol dāver-i dād-āver-i hūsnūñ
Ola şādır lebinden harf-i zā ’id dāddan ğayrı
- 6 ‘ Aceb mi zār iderse bezm-i meyde kulkul-i mīnā
Nedür gülşende kārı bülbülūñ feryāddan ğayrı
- 7 Saña hem-rāz ü hem-dem-sāz olur her demde Meşhūrī
Bu miñnetgehde kim var bir dil-i nā-şāddan ğayrı

119

Müstef’ ilün / müstef’ ilün / müstef’ ilün / müstef’ ilün

- 1 Düşdi gönül çāre ne var bir bī-vefā cānāna hey
Zülfin görüp zencirdār oldum aña dīvāne hey
- 2 ‘ Arz itdi zülf-i tārını hem şem‘ a-i ruhsārını
Bu ‘ aşık-ı nā-çārını yandurdu çün pervāne hey
- 3 Bī-rahm u bī-luṭf-ı vefā üstād-ı evzā‘ -ı cefā
Cellād-çeşmi dā ’imā gūyā ki teşne kıana hey
- 4 ‘ Aşıkdan artıq yek deger bu bār-ı vaz‘ ı kim çeker
Kim tarz u tavrı ser-be-ser cümle sitemkārāna hey
- 5 Meşhūriyā ol meh-liķā gerçi müselleme bī-vefā
Oldum ne çāre mübtelā hūsnin görüp pīrāne hey

120

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

- 1 Aldı ğaddār felek cān gibi cānānumuzı
Genc-i cāndan ğodı tenhā ten-i vīrānumuzı
- 2 Ba' d ezīn biz daļı bülbul gibi feryād idelüm
Eyleyüp gül gibi şad pāre giribānumuzı
- 3 Şubĥehde çemene cūya varup baĥduĥça
Analum ağlayalum serv-i ĥıramānumuzı
- 4 Yanalum yaĥılalum her gice pervāne-şıfat
Şubĥa-dek yanduralum şem' -i dil ü cānumuzı
- 5 Sāġarı pür-mey ile her gice ħan ağlamadan
Yine yek-reng idelüm kāse-i çeşmānumuzı
- 6 Rūz u şeb nāliş-i ĥasretle mişāl-i Ya' ħūb
Pür-ţanīn eyleyelüm külbe-i aĥzānumuzı
- 7 Rīziş-i eşk-i firāvānıla bir pāre hemān
Ola ki def' idelüm āteş-i hicrānumuzı
- 8 O mehūñ zūlf-i semen-bū-yı firāĥıyla bu gün
Seyr idenler acısun ĥāl-i perişānumuzı
- 9 Gitdi ol rūĥ-ı revān çāre nedür Meşhūrī
Ĥazret-i Bārī hemān ĥıfz ide cismānumuzı

¹²⁰ Ü 56a, M 94, H 64b

MÜTEFERRİ' ÂT BER-TERTİB-İ HARÛF-I HECÂ İLÂ-
İNTİHÂ*

MIŞRÂ' ÂT**

1

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Fazla-i hüsni gerek şahide rengin-edâ

DİGER

2

Mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

Nevâ-yı bülbül ile bir olur mı gâk-ı gurâb

DİGER

3

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Âdeme şîhhat-ı cismi gibi olmaz devlet

* Başlık Ü ve H : M Müteferru'ât Ber-Tertib-i Harf-i Hecâ

** Başlık Ü, M, H

¹ Ü 56b, M 95, H 64b

² Ü 56b, M 95, H 65a

³ Ü 56b, M 95, H 65a

DİGER

4

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Hilāf-ı tab' ı elbet ādeme nefret ider irāş

DİGER

5

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nik- nām isterseñ 'ālemde der-i ihsānı aç

DİGER

6

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Mücib-i şihhat olur hastaya şādī vü feraḥ

DİGER

7

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Müşe nisbetle sarāy olsa 'aceb mi sūrāḥ

⁴ Ü 56b, M 95, H 65a⁵ Ü 56b, M 95, H 65a⁶ Ü 56b, M 95, H 65a⁷ Ü 56b, M 95, H 65a

DİGER

8

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Server-i memdūhıyāndur şāhib-i hulk-ı hamīd

DİGER

9

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Gelse devletle hūner bir yere dırler āna şāz

DİGER

10

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Olamaz zāhide tesbīhi gibi ālet-i cer

DİGER

11

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bu'l-acebdür tā ezelden bülbül āglar gül güler

⁸ Ü 56b, M 95, H 65a⁹ Ü 56b, M 95, H 65a¹⁰ Ü 56b, M 95, H 65a¹¹ Ü 56b, M 95, H 65a

DİGER

12

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Süħan tiryāqın 'āqıl zehrnāk güftār için şaqlar

DİGER

13

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

'Āqılān tā söz maḥallin bulmaduqça söylemez

DİGER

14

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şābit olmaz olmaduqça bir binā muḥkem esās

DİGER

15

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Şulḥ mümkün olıcaq eyleme ceng ü pür-ḥāş

¹² Ü 56b, M 95, H 65a¹³ Ü 56b, M 95, H 65a¹⁴ Ü 56b, M 95, H 65a¹⁵ Ü 57a, M 95, H 65a

DİGER

16

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Gelmesün dirseñ zebānuñdan zarar her yerde şuş

DİGER

17

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ädeme sünnetden aqdemdür edā-yı emr-i farz

DİGER

18

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bir fem-i tengi sevelden görmedüm hiç inbisāt

DİGER

19

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Olur elbet kişi şab' a muvāfık nesneden maḥzūz

---

¹⁶ Ü 57a, M 95, H 65a¹⁷ Ü 57a, M 95, H 65a¹⁸ Ü 57a, M 95, H 65a¹⁹ Ü 57a, M 95, H 65a

DİGER

20

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Māh kesb itse sezādur mihr-i rüyuñdan şu' ā'

DİGER

21

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Düzde olmaz dirler ehl-i ' arzadur dā'im yasāg

DİGER

22

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kasvet-i kalbden gelür ekşer mizāca inhirāf

DİGER

23

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Zülfüñi sünbül gibi ey māh-rū alnuña taq

²⁰ Ü 57a, M 95, H 65a²¹ Ü 57a, M 95, H 65b²² Ü 57a, M 95, H 65b²³ Ü 57a, M 95, H 65b

DİGER

24

Fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Başınıñ yazısıdur yazdığı hep haḫḫātuñ

DİGER

25

Mefā' ilün / fe' ilätün / mefā' ilün / fe' ilün

Egerçi olsa devā çü 'aceb midür ma' lül

DİGER

26

Fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilün

Ben civānluḫ ḫadrini pīr olmaduḫça bilmedüm

DİGER

27

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Nedür eşkümlü çeşmüm farḫı bilmem çağlayanlardan

---

²⁴ Ü 57a, M 95, H 65b

²⁵ Ü 57a, M 96, H 65b

²⁶ Ü 57a, M 96, H 65b

²⁷ Ü 57a, M 96, H 65b

DİGER

28

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Kimseye bāķı degül menzil-i fānīdür bu

DİGER

29

Fā' ilātün / lā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ādemüñ qādrin memātı bildirür bilmezlere

DİGER

30

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Devlet olmaz ādeme 'ālemde istignā gibi

---

²⁸ Ü 57a, M 96, H 65b

²⁹ Ü 57a, M 96, H 65b

³⁰ Ü 57a, M 96, H 65b

MÜFREDÂT*

1

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Ne kadar olsa dağı hüsni kabüle maqrün
Pest ider âdemi 'alemde temennâ vü recâ

DİGER

2

Mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Olmaz cemâl-i rüyuñıla hem-ziyâ vü tâb
Gelse felekde bir yere ger mâh u âf-tâb

DİGER

3

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Viremezken bize bir nîze şafâ çerh-i bahîl
Bilemem nice virür bu gamı kat-ender-kat

* Başlık Ü, M, H

¹ Ü 57b, M 96, H 65b² Ü 57b, M 96, H 65b³ Ü 57b, M 96, H 65b

DİGER

4

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kāle-i maqşūdı almazdan bu bendergāhda
Ey dirīgā naqd-i 'ömri harc u şarf itdün 'abes

DİGER

5

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bilmezem bu dār-ı düşvārīde hīç Meşhūriyā
Devletinden var mı dūr olmaq kadar insāna güc

DİGER

6

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Qoma muhtāc olamam bunda der-i yek-digere
Bize kendi der-i ihsānuñ aç yā Fettāh

DİGER

7

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Da' va-yı şāhī iderdi yamalü hırka ile
Sük ü pāzārda geçseydi eger sikke-i şeyh

---

⁴ Ü 57b, M 96, H 65b

⁵ Ü 57b, M 96, H 65b

⁶ Ü 57b, M 96, H 65b

⁷ Ü 57b, M 96, H 65b

DİGER

8

Fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

'Ulamāya gerek 'ilmiyle 'ameldür yoḡsa
Yehūdī vü Naşārā'da bulunur dānişmend

DİGER

9

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Şayd itdi kemend-i ħam-ı zülfiyle uzaḡdan
Naḡeir-i dilüm cezb ile bir şāhid-i şayyād

DİGER

10

Fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilün

'Aşığın öldürmege ol pādişāh-ı ħüsn ü ān
Sürḡile menşür-ı ruḡsārına ħaḡ itmiş keşid

DİGER

11

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ne luḡfi rütbe taḡşil itmenün tenfiz-i emr için
Aña kim zāt-ı aşlisinde yoḡdur ḡudret-i infāz

---

⁸ Ü 57b, M 96, H 66a

⁹ Ü 57b, M 96, H 66a

¹⁰ Ü 57b, M 96, H 66a

¹¹ Ü 57b, M 96, H 66a

DİGER

12

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Begüm bu şayd-ı vahşiden nedür 'â'id saña bilmem
Dil-i hâlqı şikâre-bezl-i sa'y it kim şevâb oldur

DİGER

13

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

İ' tibâr zâtımadur aşlına olsa yek-ser
Hjâke nisbetle benî âdem olurdu aḥḩar

DİGER

14

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Zinhâr va'de ile ele alursañ daḩı qarż
Âdeme va'de-i vâm şanki ölüm gibi gelür

DİGER

15

Mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

Bu günde başuñı kırtar begüm ki rüz-ı ḩesâb
Saña ne benden olur bil baña ne senden ḩayır

---

¹² Ü 57b, M 96, H 66a

¹³ Ü 57b, M 96, H 66a

¹⁴ Ü 58a, M 97, H 66a

¹⁵ Ü 58a, M 97, H 66a

DİGER

16

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Böyledür tā ezeli şive-i aḥkām-ı kader
Kimi bu' alem-i fānīye gelür kimi gider

DİGER

17

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Neye geldüñ didürmekden bezirgān-ı le' imāna
Ne gelmezsün bize çoğdan didürmek daḥı evlādur

DİGER

18

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Böyle ũi gibi sözler söylemezdüm olmasa
İjāme-i müşkīn-reng destümde cins-i ney-şeker

DİGER

19

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Pendi gūş it cān ḳulağıyla ne deñlü mürri ise
Kim vucūduñ şıḥat-ı edviyyenüñ telḥindedür

---

¹⁶ Ü 58a, M 97, H 66a

¹⁷ Ü 58a, M 97, H 66a

¹⁸ Ü 58a, M 97, H 66a

¹⁹ Ü 58a, M 97, H 66a

DİGER

20

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

N'ola sözde bize 'izz ü kuşūr eylerse nā-dānān
Ezelden söylenür kem-söz kem-aqça şāhibinindür

DİGER

21

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ne gam bilmezse ebnā-yı zamān qadrūñi Meşhūrī
Meşeldendür ki cevher kıymetin āhengerān bilmez

DİGER

22

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Mu' in u yāver idüñ şofıra eyle kāra şurū'
Ki eskiden dinilür bir elüñ sesi çıkmaz

DİGER

23

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Yāruñ ardınca yelerse n'ola dā'im agyār
Ki meşeldür denilür boş ite menzil olmaz

---

²⁰ Ü 58a, M 97, H 66a

²¹ Ü 58a, M 97, H 66a

²² Ü 58a, M 97, H 66a

²³ Ü 58a, M 97, H 66b

DİGER

24

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Nerede bir yere gelse kes ü nā-kes seçilür
Nice kim püte-i zergerde zer ü sīm-i nuḥās

DİGER

25

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

' Aceb mi telḥ ise ey dil ' adūnuñ cümle güftarı
Olur elbette yek-ser māruñ āḡār-ı zebānı nīḡ

DİGER

26

Mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Olsañda n'ola sende leked-küb-ı intikām
Kim dir saña ki bir kişinüñ kuyruḡına baş

DİGER

27

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Olma kārında ' acül eyle te'ennī çünkim
Dirler yolda qalır her kim iderse iḡāḡ

---

²⁴ Ü 58a, M 97, H 66b

²⁵ Ü 58a, M 97, H 66b

²⁶ Ü 58b, M 97, H 66b

²⁷ Ü 58b, M 97, H 66b

DİGER

28

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Celb-i dünyâ olmasa haqqında söz olmazdı hiç
Zâhidüñ bu zühd ü taqvâya sulûkinden ğarâz

DİGER

29

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Ûarzdur çünküm begüm rişte-i mihre miqrâş
Dostdan itne şakuñ mümkün ise istikrâz

DİGER

30

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Bu gice h'âbda gördüm gözi kör aġyârı
Çevre-i kûy-ı nigârı tulanur çün vaṭ vâṭ

DİGER

31

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Ṭatlu sözde ne 'aceb olsa havâşş-ı te'şîr
Bi't-ṭabi' hoş gelür insâna çü şîrîn elfâz

---

²⁸ Ü 58b, M 97, H 66b

²⁹ Ü 58b, M 97, H 66b

³⁰ Ü 58b, M 97, H 66b

³¹ Ü 58b, M 98, H 66b

DİGER

32

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Bu riyālarla olur mı der-i Hakk'a şālîh
Şulaḥādan geçinür gerçi kim aşḥāb-ı vera'

DİGER

33

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ne ḥācet āteşe vaḳt-i şedīd-i sermāda
Ocāḡ-ı sīnede besdür baña bu germi-i dāḡ

DİGER

34

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Sözi söz ehline sencīde idüb de söyle
Çün bilürsün ki zer-i nāḳıṣı almaz şarrāf

DİGER

35

Mei' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Benden şoruñ ḥasāset-i edvār-ı 'ālemi
Öğretti baña ḥ'āce-i gerdün sebaḳ sebaḳ

---

³² Ü 58b, M 98, H 66b

³³ Ü 58b, M 98, H 66b

³⁴ Ü 58b, M 98, H 66b

³⁵ Ü 58b, M 98, H 66b

DİGER

36

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Bütün bütün resen-i iltifātı kaç' itdi

Kıyıkçı-zāde idelden bu bendesine görüñ

DİGER

37

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hem-çü hāk ol kim ola kadruñ bülend ādem gibi

Kibr idüp olma hasāsetle şeyāṭine şerik

DİGER

38

Mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Encām-ı kār şüret-i hāl-i firākı āh

Gösterdi bize n'oldığım āyine-i felek

DİGER

39

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Gördüm ağıarı bu gün āteş-i 'aşkıyle yanar

'Aşk olsun aña her kim yine virdiyse fitil

³⁶ Ü 58b, M 98, H 66b³⁷ Ü 58b, M 98, H 67a³⁸ Ü 59a, M 98, H 67a³⁹ Ü 59a, M 98, H 67a

DİGER

40

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Menzil-i kāma resīde olamaz merd-i 'acül
Dirler yolda qalur her kim ider isti' cāi

DİGER

41

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Geldigüm günden berü bu dehr i dūn-clķābda
Nānını gūş eylerüm inşāfı ammā görmedüm

DİGER

42

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Şükür Hudā'ya kim itdüm elümle terbiye
Bu kiştzār-ı fenāda eküp biçüp gitdüm

DİGER

43

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Dāne zer' itmese bir mezra'a-i dünyāda
Āhıretde biçer bilmem 'aceb hırāşān

---

⁴⁰ Ü 59a, M 98, H 67a

⁴¹ Ü 59a, M 98, H 67a

⁴² Ü 59a, M 98, H 67a

⁴³ Ü 59a, M 98, H 67a

DİGER

44

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Hzır'ı görmeklige teşne var ise Meşhūrī
Bunda bu hānqah-ı Hzır Baba'ya gelsün

DİGER

45

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Dil-i 'uşşākı ider bir nigehiyle teşhīr
Dil-berün küşe-i çeşmi gibi olmaz cādū

DİGER

46

Mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Şūfī қо yine tayana tursun 'aşāsına
Biz 'acz ile tayanmışuz Allāh 'aşāsına

DİGER

47

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Beynümüz de olanı ketm idelüm dirken hayf
Sırrunuz açdı bizüm halka Dehānī-zāde

---

⁴⁴ Ü 59a, M 98, H 67a

⁴⁵ Ü 59a, M 98, H 67a

⁴⁶ Ü 59a, M 98, H 67a

⁴⁷ Ü 59a, M 98, H 67a

DİGER

48

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün

Nedür bu hıaıta sa'y-ı bî -nihāye
Ki çün el-hıaıı-ı mā-yeıra' kifāye

DİGER

49

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Süvār-ı esb-i tüziden nedür farkum 'aceb bilmem
Kalem aldulça destüme bu meydān-ı belāgatda

DİGER

50

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Bir bölük halıa şikār olmuş işütdüm bu gıce
Kim yataılatdı 'aceb bilmem o fıavşan-peıeyi

DİGER

51

Mefâ' ilün / fe' ilātün / mefâ' ilün / fe' ilün

Dirîg o gonce-i maılab açılmadı gitdi
Ümîd kıaldı yine bir diger bahāra daııı

---

⁴⁸ Ü 59a, M 99, H 67a

⁴⁹ Ü 59a, M 99, H 67a

⁵⁰ Ü 59a, M 99, H 67a

⁵¹ Ü 59a, M 99, H 67b

DİGER

52

Mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

Çeküp zülfi teliyle bağlamazdı bilmese ol şüh
Dil-i dīvāneye hayr eylemez zencirden gayrı

DİGER

53

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Genc-i rāhatda mücerredler gibi Meşhūriyā
Tek otururken derde uğrattı bu çiftlikler bizi

DİGER

54

Fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Nesi var fahr idecek rind-i mey-āşāmuñ ' aceb
Bu bezmgehde şurāhī vü sebūdan gayrı

DİGER

55

Fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Gösterüp külki gibi ebrūların
Aldı gönlüm gitdi haţţâţ tāzesi

⁵² Ü 59b, M 99, H 67b⁵³ Ü 59b, M 99, H 67b⁵⁴ Ü 59b, M 99, H 67b⁵⁵ Ü 59b, M 99, H 67b

KİTA'AT*

1

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Da' va-i merdi-i güftār eylemezdüm böyle ben
 uvve-i Şi'riyeyi feyz itmeseñ yā Rab baña
 Nuka mı kādır olurdum bu sühan-güyligi sen
 Maz-ı lufuñla ezelde görmeseñ enseb baña

DİGER

2

Me' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fe' ilün

Dünyāda ele girmeyicek n'eyleyüm eger
 Tiryāk zehr-i guşsa ise de şafā baña
 Olmam bu derd-i hüzn ü elemden rehā meger
 Lufiyla ide Bārī Te'ālā devā baña

* Başlık Ü, M, H

¹ Ü 59b, M 99, H 67b² Ü 59b, M 99, H 67b

DİGER

3

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Haşmını iskâtde mişl-i devābb
 Olamaz hāmem gibi hāzır-cevāb
 Ma' na-yı rengin ile her lafzınıñ
 Yazsalar şerhinde lāyık bir kitāb

DİGER

4

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çille-i tākāt-güzār-ı şabrı hulyā eylemez
 Kim ki meydān-ı maḥabbetde sürer merdāne at
 Sen daḥı bir genc-i ḥüsn-şādī der-dest itmede
 Mār-ı endūh-ı cihānı ey gönül bir yana at

DİGER

5

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Hālını mümkün olur mıydı uzaqdan a' lām
 Çāre ger olmasa ger arama eḳlām u devāt
 Çehre-i nīk ü bedin bilmez idi kimse eger
 Gösterüp ' aksini bildürmese cām-ı mir 'at

³ Ü 59b, M 99, H 67b

⁴ Ü 59b, M 99, H 67b

⁵ Ü 59b, M 99, H 67b

DİGER

6

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Her-kese sende nedür bî-edebâne bilemem
 Gün-e-gün cāme ile tuğra-furūşî-i ināş
 Pederinden mi saña ıaldı begüm yołsa 'aceb
 Bu girān vaż' ile bu kibr ü ta' azzum mīrāş

DİGER

7

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Saña isterseñ cihānda diyeler 'ālî-mizāc
 Eyle mümkün mertebe her-kesle hüşn-i imtizāc
 Bi't-ıabi' çün kimse hıta itmez 'abūs vechden
 Her-kese 'arz eyle rü-yı nermüñi vü ibtihāc

DİGER

8

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dii-berā luř it meded gel her zamān üftādañe
 Maıdemüñle tā gele bu ıalb-i tenge inşirāh
 Neyyir-i rüyuñla rüşen eyle bende-hāneñi
 Nāzeninüm giceler olmazsa bārî her şabāh

---

⁶ Ü 60a, M 99, H 68a

⁷ Ü 60a, M 99, H 68a

⁸ Ü 60a, M 100, H 68a

DİGER

9

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dil-berā raḥm itmeyüp ben 'āşık u üftādeñe
 Böyle tekdır itmeden cevrüñle her şeb her şabāḥ
 Bāri öldür çünkim olmuş mezheb-i ḥübānda
 Tiğ-i ser-tiz-i sitemle 'āşık öldürmek mubāḥ

DİGER

10

Mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

'Aziz ü muḥterem olmaz felekde kudretle
 'Aḫsı olmayan aşḥab-ı māl u vālā-kāḥ
 Sezā-yı rağbet olur mı ne deñlü olsa bülend
 Bu bāğgāhda bī-ber olursa ger bir şāḥ

DİGER

11

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Pādişāhān-ı zamānda var mıdur bilmem 'aceḥ
 Tālī' -i mes' üdı yāver hem-çü Ḥān 'Abdūlmecid
 Hem daḥı şadr-ı güzini Muştafā Pāşā gibi
 Olmuş 'ahdinde muvaffaḥ hıç bir şadr-ı güzid

⁹ Ü 60a, M 100, H 68a

¹⁰ Ü 60a, M 100, H 68a

¹¹ Ü 60a, M 100, H 68a

DİGER

12

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

‘Āşık-ı bî-dillere olsa ‘aceb mi dil-berā
 Çāşni-i leblerüñ ger şehd ü şekkerden lezîz
 Leblerüñ yanında bilmem ağzınuñ yeri nedür
 Kim gelür eţfâl-i şab‘a şîr-i māderden lezîz

DİGER

13

Mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülün

Eşvābla ārāyişi ço ma‘ rifet ögreñ
 Kim şımf-ı ricāle yakışan ‘ilm ü hünerdür
 Bî-‘ ilm ü hüner er kişi cāme ile sāde
 Nisvāne berāber görünür belki beterdür

DİGER

14

Fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Nik-nāmuñ ola isterseñ eger ‘ālem-gîr
 Şu‘ arā cinsine ikrāmla eyle tevķîr
 Hāl-i eslāf-ı nîgü-kārı bilür miydüñ eger
 Şu‘ arā itnese evşāfımı şebt ü taħrîr

---

¹² Ü 60a, M 100, H 68a

¹³ Ü 60a, M 100, H 68a

¹⁴ Ü 60a, M 100

DİGER

15

Fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Ța' n-i zen olma görirseñ de nihānī zāhid
 Bize bir sāqi-i hūb-rū mey-i bī-ğıl içirür
 ȘorȘarum 'aksine bir kerre iderse devrān
 Bize sāqi-i felek zehr-i helāhil içirür

DİGER

16

Fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Olmasa ger emel-i dest-resi-i kām u merām
 Halk bī-hūde bu ālām-ı cihānı çekemez
 Keremūñ var ise bezl eyle görülsün yoħsa
 Kimseler sāde bu evzā' -ı girānı çekemez

DİGER

17

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Nice eyler taħammül bār-ı hicrānı 'aceb bilmem
 Vişāl-i yār ile her kim ki eyler ülf ü istinās
 Ölmeden şübhesiz bedter gelürdi şaħş-ı mehcüre
 Egerçi şiddet-i firȘat olaydı kābil-i miqyās

---

¹⁵ Ü 60b, M 100, H 68b

¹⁶ Ü 60b, M 100, H 68b

¹⁷ Ü 60b, M 100, H 68b

DİGER

18

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Kesbe sa'y eylemesünden nice itsün âdem
 Çünkü esbāba mu'allağ görünür celb-i ma'āş
 Bir zamān māni'-i teslīm ü tevekkül olamaz
 Âdeme t̄ib-i heilāinden olan kesb-i ma'āş

DİGER

19

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Luṭfıla celb kılp itmege sa'y it yoḥsa
 Dām-ı bī-dāne-i şayyāda şikār olmaz kuş
 Âferin cezbe-i şeyḥe ayagına getirir
 Kısmet-i rûzi-i rûz-i ezeli çün baykuş

DİGER

20

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Yine va'd itmiş iken gelmedi bezme bu gice
 Ne oyun itdi bize gör kim o şüh rakḳās
 Âşıka eylediği cevr ü cefādan geçmez
 O gönül hırsızın isterse kesüp ister aş

---

¹⁸ Ü 60b, M 100, H 68b

¹⁹ Ü 60b, M 100, H 68b

²⁰ Ü 60b, M 100, H 68b

DİGER

21

Mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Bir iş ki görülmekde mazarrat ola melhūz
 Ma' zürdur ol işde kişi eylese aǧmāz
 Kārında n'ola gāhi ḥaṭā vāḳi' olursa
 Kim 'ākil olan adamı ḡaflet ider iḳāz

DİGER

22

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Bende mi içmegi rindāne iderdüm mu' tād
 Virse fi'l-cümle eger bu dil-i ḡam-ḥ^vāre neşāt
 Līk peymāne olursa baña çerḥ-i gerdün
 İdemez daǧdaǧa-i ḥüzn ü derūnum isḳāt

DİGER

23

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Rūzgārumdan ider miydüm ebed hiç şekvā
 Ğam-ı dā'im bedeli virse baña gāhī neşāt
 Ne çekerdümse çekerdüm baña cevrin gerdün
 İtse vus'umca yine itmese böyle ifrāt

---

²¹ Ü 60b, M 100, H 68b

²² Ü 60b, M 100, H 68b

²³ Ü 61a, M 101, H 69a

DİGER

24

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nāz u iştignā ider miydüñ bu rütbe bir zamān
 İtmeseydüñ lābe-i 'uşşāqdan ey yār haz
 'Āşık-ı dil-haste ia' lūñ ārzū itse ne var
 Çün bilürsün kim ider gülnārdan bīmār haz

DİGER

25

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Görmedüm hüsünüñ gibi hergiz bu bendergāhda
 Ey büt-i kālā-furūşum ṭab' uma lāyık metā'
 Kāle-i vaşluñ şatarsuñ şanıma naqd-ı cān ile
 Almada ḳaṭ'a tereddüd eylerüm yā imtinā'

---

²⁴ Ü 61a, M 101, H 69a

²⁵ Ü 61a, M 101, H 69a

DİGER

26

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ben nice yanmam görüp bî-dil ü bî-cân iken

La' lüñe qarşu bu şeb yandı yağıldı çerāğ

Kākül-i müşg'ininüñ 'aksi siyāh kām̄eti

Dāğ-ı sînem üzre kim görse şanur Qarabāğ

DİGER

27

Mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

Qalmaz idi hāc̄et der-i hūkkām u valāta

Her-kesde eger olsa idi māye-i inşāf

Bir maşlahatuñ olsa görölmez bu zamānda

Zımnında meger rüşvet ola yā meger itḥāf

DİGER

28

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Göricek tābeş-i la' liyle felekde çünkim

Didiler ruḥlarına maṭla' -ı şems-i bārık

Zülf-i şīrīnūñe nisbet o bütüñ Meşhūrī

Dise kāzib mi olur rüyına şubḥ-ı şādık

²⁶ Ü 61a, M 101, H 69a²⁷ Ü 61a, M 101, H 69a²⁸ Ü 61a, M 101, H 69a

DİGER

29

Fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dāverā tā kim işābet itmesün dil-berlere
 Mīl kūrī dīde-i aġyār-ı bed-enzāra çek
 Hem cezā-yı meslegi hem 'ibret-i 'ālem için
 Kande bir düzd-i zebānkārı bulursañ dāre çek

DİGER

30

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Olamaz kimseye bezl-i kereminden başqa
 Da' va-yı cūdını işbāta bu 'ālemde delīl
 Āb-baġş olmasa zīrā nice işbāt eyler
 Bir ħurı nāmı ile luġfını 'ālemde sebīl

DİGER

31

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Baġlanur mıydı 'aceb silsile-i kākülīne
 'Aql u hūşın yitirüp olmasa dīvāne gönül
 Göricek şem'-i şeb-ārā gibi ruġşende ruġuñ
 Üstine düşdi hemān yandı çü pervāne gönül

²⁹ Ü 61a, M 101, H 69a

³⁰ Ü 61a, M 101, H 69a

³¹ Ü 61b, M 101, H 69b

DİGER

32

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Gevher-i zātına bir vechile kıymet olamaz
 Ğayretinden ne kadar pārelenürse dirhem
 Nice yārāna muqābil olur ey Meşhūrī
 Bağlanur gerçi ğıyābında hemİşe şeb-nem

DİGER

33

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ne kadar yüksek uçarsañ da hümā gibi seni
 ' Āķibet dāma çeker hīle ile şayyādān
 Ādemī olmaķ ise maṭlab u maķşūduñ eger
 Kendüñi hāk ile tut kande olursañ yek-sān

DİGER

34

Fā' ilātün / lā' ilātün / fā' ilün

Ḥamdülillāh gitdi bende kalmadı
 Her ne kim var idi hırş u āzdan
 Mā-sivādan ser-be-ser geçdüm meger
 Şüret-i zībā vü hoş-āvāzdan

³² Ü 61b, M 101, H 69b³³ Ü 61b, M 101, H 69b³⁴ Ü 61b, M 101, H 69b

DİGER

35

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Nev-bahār oldı açılsun ço o kākülliñi
 Taçalum başınuza tā ki mişāl-i şeb-bū
 Genc-i vaşluñ bize başş itmegi çok gördüñ ise
 Bāri vir bāğ-ı ruhuñdan bir iki şeftālū

DİGER

36

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Qahrıla mālın alup eyleme eytāna sitem
 Dāverā olmış iseñ nehy-i Hūdā'ya āgāh
 Ne zamān gelse saña hem dağı bir h'āhende
 Anı nehy'eyleme ber-müçib-i fermān-ı İlah

DİGER

37

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Fıtrat-ı dūn ile ebnā-yı zamānuñ şāyān
 Beñzedürsem iki yüzlülerini hünşāya
 Olsa şāyeste iki yüzlü olan bed-şahşuñ
 Bir yüzi ferc diger bir yüzi girü hāye

³⁵ Ü 61b, M 101, H 69b

³⁶ Ü 61b, M 101, H 69b

³⁷ Ü 62a, M 102, H 69b

DİGER

38

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Seni bir genc-i sîme beñzedürdüm dil-berâ amrnâ
 Nice zülf-i telüñ mâr-ı siyâha eyleyem teşbih
 Neden hıtt-ı nev-i ruhsârını cınbızla yoldurmak
 Kim eyler şağn-ı gülzârı benefşe-zârdan tenzih

DİGER

39

Mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Belî sîm ü zere dâ'ir nuğûdum yoğdur ammâ kim
 Ma' ârifle tefevvuğ eyledüm aşhâb-ı 'irfâna
 N'ola fahr eyleseñ Meşhûrî çünkim eyledüñ tertib
 Hünerde medhe lâyıq böyle bir dîvân-ı şâhâne

DİGER

40

Mef' ülü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Gül gonce buldı la' l-i ruğundan leğâfeti
 Kıddinden aldı serv-i sehî istikâmeti
 Meşhûrî gösterüp kıdd-i bâlâsın ansızın
 Güyâ ki başımuza kıopardı kıyâmeti

³⁸ Ü 62a, M 102, H 70a³⁹ Ü 62a, M 102, H 70a⁴⁰ Ü 62a, M 102, H 70a

DİGER

41

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Bahtı yāver olıcağ bir kişinüñ 'ālemde
 Düşmeni olsa da her-kes olur elbet yārı
 Ma' āzallāh olıcağ bahtı anuñ nā-yāver
 Dostdan başqa olur hādimi de ağıyārı

DİGER

42

Mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Bu 'abd-i 'ācize ger olmasaydı Hıağğ'uñ ilhāmı
 Nice inşād iderdim bunca āşār-ı dil-ārāmı
 Velikin 'avn-ı ilhām-ı Hıudā yāver olup böyle
 Müyesser oldı dil-h'āh üzre inşādıyla itmāmı

---

⁴¹ Ü 62a, M 102

⁴² Ü 62a, M 102

LUGAZ*

1

Fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Nedür ol şahş boyı alçağdur
 Bir qarış yâ dağı artacağdur

Gözi birdür dağı hem bir başlu
 Gözi şüfi gibi ammā yaşlu

Ten bürehne gezer aminā ekşer
 Kıldan ince siyāh cāme giyer

Pisterün eylemeyince tā şakğ
 Ğazabından oyumaz ol alçağ

'Ādetidür anuñ olmağ dā'im
 İki bālīn arasında nā'im

Müteyağğız olçağ ol kāfir
 Zabtına kimseler olmaz qādir

Ṭalar elbette bulursa bir çāh
 Teng ü vāsi' dimez hiç ol güm-rāh

Merhametsüz qatı bir ħün-rīzdür
 Güyyā dilmede kāfir bizdür

* Başlık Ü, M

Çıplak olduğu için ol bed-ḥū
Asıcağ yerleri eyler ārzū

Pāk-dāmen ise de ol bed-kār
Öñüne geldigin eyler murdār

Fırşatı şanma ganīmet bulıcağ
Açmaduğ bir kapu koydı muğlağ

Gerçi kim ḥacle-şikendür ammā
Halk içinde geçinür ehl-i ḥayā

Bī-edebken yine Meşhūrī 'aceb
İsm ü şöhretle odur cā-yı edeb

Bu luğaz ḥallin iden ehl-i zamīr
Eylesün dāmenin āzāde-i kīr

TEMMET

---

¹ Ü 33b, M 102

DİZİN

A

- ‘Abbās, 80
 ‘Abdullāh Efendi Hāmī, 218
 ‘ABDURRAHMAN EFENDİ, 216
 ‘ABDÜLMECİD HÂN, 82
 ‘Abdülmeçid, 181
 ‘Abdülmeçid Hân, 13, 24, 26, 27, 99, 107,
 133, 144, 172, 178, 180, 183, 193, 264
 ‘Abdülmeçid Hân’ı, 24, 144
 ‘Abdülmeçid Hânı, 23, 134
 ‘AKİF EFENDİ, 238
 ‘Arif Beg, 121, 127, 135, 150, 151, 156,
 178, 213
 ‘Arif-i Hikmet Beg’e, 177
 ‘Arif-i ser-i Hudāvend-i ‘Azîz-i ‘Allām,
 122
 ‘Arş, 70, 75
 ‘Arş-ı Rahmân’a, 90
 ‘Ab-ı Hızr’uñ, 317
 Ağrıbüz, 240
 AĞRİBOZİ, 240
 AĞMED AĞA, 235
 AĞMED ĀRİF HİKMET BEG EFENDİ,
 149, 213
 AĞmed Beg, 29, 228, 230, 231
 AĞmed-i MuĖtār, 135
 Āl-i‘ OĖmān’a, 82
 Allāh, 81, 87, 151, 194, 203, 209, 223,
 242, 245, 249, 265, 270, 281, 282, 294,
 321, 384, 437
 Anağoli, 28, 84, 94, 213, 214
 A‘cām, 123, 367
 Āşaf, 141, 146, 163, 253, 269, 405
 Āşafā, 255, 270
 Aşfiyā, 71

B

- bāb-ı Ŗehr-i ‘ilm ü kemāl, 78
 bağr-i ‘Ummān’a, 92
 bağr-i ‘ummānı, 136
 Bārī Te‘ālā, 179, 441

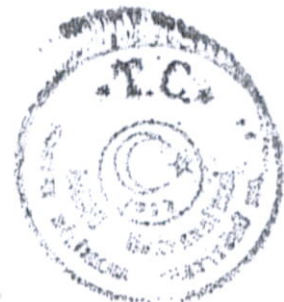
- Bekir Beg, 28, 30, 31, 205, 206, 208, 239,
 240, 241
 BEKİR BEG EFENDİ, 205, 206, 239,
 240, 250
 Bektāşiyān, 84
 Benī Ādem, 348
 Bermek, 147, 166
 Bermekī, 254
 Bihzād, 67
 BūBekr-i Ŗiddik, 77

C

- Cāmi‘ü’l-Ėur’ān, 78
 Cānib-i ĖaĖdalı, 69
 can-pāre-i cenāb-ı Betül, 79
 Ca‘fer, 157
 Cem, 52, 66, 96, 100, 101, 109, 174, 184,
 256, 269, 282, 294, 302, 309, 323, 326,
 340, 347, 388, 393
 Cemşid, 91, 96, 146, 167, 318, 405
 Cenāb-ı Rabbü’l-‘izzet, 70
 CENNET, 93
 cennet ü liĖā, 65
 Cennet-i Firdevs, 348
 CeyĖün, 315
 Cibril-i emīn, 69
 Ėeşme-i Hızra, 199

D

- Dārā, 101, 103, 204, 261, 298
 Dāverā, 110, 164, 165, 254, 260, 262,
 269, 453, 457
 Dāver-i dādkār-ı mülket-i dīn, 79
 Dehānī-zāde, 437
 Dü-kevnüñ, 71
 Dürr-i Mennān, 71

E

ehi-i İslâmı, 85
Enbiyâdan, 72
Erham ü Ekrem, 64
etkiyâ, 71

F

Fağr-ı nebî vü murselin, 68
Fağr-ı 'âlem, 80
Fâtiḥ-i bâb-ı Kâl'a-i Ḥayber, 78
Felâḫ, 142
Fettâḫ, 423
Firdevs, 242

H

Ḥabbezâ, 101, 267
Ḥabîb'ün, 63
Ḥabîb-i Ekrem-i zi-şânıdur, 70
Ḥabîbüñ, 15, 46, 47, 48, 54, 59
ḤÂC AḤMED 'ÂRİF ḤİKMET BEG
EFENDİ, 176
Ḥaḫ, 16, 19, 22, 66, 77, 102, 112, 117,
123, 125, 142, 166, 171, 174, 182, 184,
186, 190, 193, 198, 202, 203, 204, 205,
209, 213, 216, 222, 224, 226, 228, 231,
236, 238, 243, 244, 247, 248, 263, 264,
270, 285, 286, 295, 298, 322, 340, 344,
345, 398, 405
Ḥâḫânı, 69
Ḥâḫânı'dur, 69
Ḥaḫḫ, 12, 13, 16, 57, 66, 70, 73, 75, 100,
133, 235, 260, 275, 286, 301, 323, 325,
381, 432, 459
Ḥaḫḫ'a, 57, 275, 286, 301, 323, 432
Ḥaḫḫ'ıla, 16, 66
Ḥaḫḫâ, 96, 231
Ḥâlik, 172, 205, 261
Ḥâlik-ı Ḥayy-ı Mecîd, 205
Ḥallâḫ, 146, 227, 234
Ḥâmî Efendi'ye, 218
Ḥamza, 80
Ḥân 'Abdülmeçîd, 19, 99, 108, 176, 445
Ḥân 'Abdülmeçîd'ün, 108
Ḥârût, 139

Ḥasîb Pâşâ, 14, 139, 140
Ḥassân'a, 92, 143
Ḥâtem, 111, 129, 140, 174, 184, 189, 208
Ḥavernaḫ, 114
Ḥay, 387
Ḥaydar, 161, 194
ḤAYRÛ'L-BEŞER, 73
Ḥazret-i Allah, 257
Ḥazret-i Bârî, 24, 144, 410
Ḥazret-i Eşref Mollâ, 235
Ḥazret-i Ḥaḫḫ'ün, 71
Ḥazret-i Ḥaḫḫ'ün, 70
Ḥazret-i Ḥüseyn, 80
ḤAZRET-İ İBRÂHİM PÂŞÂ, 183, 204,
209
Ḥazret-i Mevlâ, 23, 134, 210, 211, 243
ḤAZRET-İ 'ABDÛLMECİD ḤÂN
ḤALLEDA'LLAHİ, 133
Ḥazret-i 'Âli Ḥaydar, 78
Ḥazret-i 'Osmân, 31, 78, 267
Ḥazret-i 'Ömer Fârûḫ, 77
ḤAZRET-İ 'ÖMER PÂŞÂ, 186
Ḥazret-i Perverdigâr, 329
Ḥazret-i Perverdigârün, 73
Ḥazret-i Rabb-i Celîl, 257
Ḥazret-i Râmiz Beg'ün, 231
Ḥazret-i Rüşdi Efendi, 220
Ḥazret-i Seyfî Dede, 161
Ḥazret-i Şiddîka, 243
Ḥazret-i Sulḫân-ı Maḫmûd'ün, 197, 209
ḤAZRET-İ ŞEYḤÛLİSLÂM AḤMED
'ÂRİF ḤİKMET BEG EFENDİ, 169
ḤAZRET-İ YUSÛF ŞİDDİK BEG
EFENDİ, 195
ḤAZRET-İ 'ÖMER PÂŞÂ, 193
Ḥidiv-i şâḫib-i şimşîr, 96
Ḥitânı, 181
Ḥiḫâ, 348, 366
Ḥızır Baba, 436
Ḥızr, 317, 322, 436
Ḥicâz, 94, 123, 312, 343
Ḥidiv, 115, 116, 140, 153, 188, 199, 209,
264
Ḥidivâ, 91
Ḥidiv-i 'âli-hinem, 115
ḫilletü'l-İslâm, 77
Ḥindüñ, 405
Ḥudâ, 47, 64, 104, 117, 118, 143, 144,
149, 150, 155, 171, 178, 183, 187, 192,

206, 212, 220, 227, 228, 247, 256, 259,
265, 270, 291, 293, 294, 306, 316, 328,
365, 385, 387, 390, 391, 435, 457, 459
Hudāvend, 122, 142, 146
Hudāvendā, 142
Hudāvendi, 128
Hudāyı, 221
Hüdā, 70, 82, 103, 173, 175, 342
Hüdāvend, 141
Hüdāyā, 59
Hümmā Hānım'uñ, 250
Hüsrev, 69, 298
Hüsrevān, 102
H'āce-i dāniş, 67

İ

İBRĀHİM PĀŞĀ, 185, 250
İbrāhım Pāşā'dur, 184
İbrāhım Pāşā'ya, 185, 186, 204
İbrāhım Pāşā'yı, 210
İlāhī, 15, 16, 46, 47, 48, 54, 57, 61, 62, 63,
64, 66, 144
İmām-ı Hasan, 79
İskender, 91, 101, 109, 174, 215, 292, 316
İslām, 13, 14, 77, 86, 88, 121
İslām'a, 78
İslāmı, 19, 86, 389
İslāmiyāna, 85
İstānbül, 214

K

Kādir-i, 60
KĀDİYÜ'L-ĤĀCĀT, 54, 284
Kāf'a, 66
Kāf'dan, 66
kāhirü'l-küffār, 79
Kahramānān'a, 90
KALAYÇI DEDE, 160
Ka' b, 92
Ka' beāsā, 91
Kārün, 111, 376, 401
Kārün'a, 111
Kāzı-i Beyzā, 160

Ken'ān, 66, 324
keremkārā, 142
Kerım, 146, 147, 152, 227
Kerımā, 62
Kevşer, 74
Konya, 184
Kur'an'ı, 81
Kurretü'l-'ayn-ı iftiḥār-ı Resül, 79
Kürs, 70
Kürsī, 70

L

Livā-yı Aḫmed'i, 88

M

Maḫmūd Efendi'nün, 242
Maḫmūd Hān, 13, 18, 26, 82, 83, 93, 172,
200, 202, 203, 204, 207, 214
MAḤMÜD HĀN, 82, 172
maḫzenü'l-esrār, 79
Māni, 67
Mekke, 28, 205, 206, 207
Menba' ü'l'ilm, 79
Me' mün, 189
Mennān'a, 90 Meşhūrī, 5, 6, 8, 9, 21, 59,
64, 65, 72, 74, 76, 81, 92, 98, 104, 118,
124, 131, 133, 137, 138, 150, 160, 161,
166, 168, 169, 170, 171, 178, 180, 182,
186, 194, 196, 200, 201, 202, 203, 205,
209, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 223,
224, 226, 227, 228, 229, 231, 234, 235,
236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 246,
247, 250, 255, 262, 271, 273, 275, 277,
281, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291,
293, 294, 295, 297, 301, 302, 303, 304,
305, 306, 307, 310, 311, 314, 319, 320,
321, 322, 323, 327, 328, 329, 330, 333,
336, 337, 338, 339, 340, 342, 343, 344,
346, 348, 349, 350, 355, 356, 359, 360,
361, 362, 363, 366, 367, 368, 369, 372,
374, 375, 377, 378, 379, 381, 382, 384,

389, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 401,
402, 403, 404, 406, 408, 410, 428, 436,
453, 455, 458, 461

Meşhürîyâ, 105, 112, 144, 148, 154, 175,
184, 193, 198, 206, 208, 210, 211, 213,
219, 221, 224, 233, 244, 245, 249, 251,
257, 265, 279, 282, 296, 298, 300, 304,
308, 310, 312, 315, 316, 317, 318, 324,
325, 326, 331, 334, 335, 345, 351, 352,
353, 354, 357, 364, 365, * 370, 371,
376, 380, 383, 385, 386, 388, 397, 398,
400, 406, 407, 409, 422, 439

Mevlâ, 6, 145, 148, 166, 175, 179, 182,
186, 200, 208, 209, 223, 229, 231, 242,
246, 256, 262, 268

Mir Şerîf Maḥmūd, 234

Misk-i Rumi, 383

mişl-i bû-‘ Alî, 95

Mora, 268

Muḥammed, 14, 17, 27, 29, 30, 31, 75, 76,
180, 181, 225, 226, 227, 234, 235, 237,
238, 247, 248, 249, 257, 258, 259, 263,
281

MUḤAMMED ‘İZZET EFENDİ-ZÂDE,
247

Muḥammed Muştafâ, 17, 75, 76

Muḥliş Pâşâ, 404

Murâd, 27, 180, 181

Mūsâ Beg’e, 192

Muştafâ, 13, 15, 18, 29, 46, 47, 48, 54, 59,
70, 76, 79, 88, 110, 115, 169, 177, 221,
223, 259, 445

Muştafâ’nuñ, 15, 18, 46, 47, 48, 54, 76

Muştafâ’ya, 59

mülk-i ‘Oşmân’a, 89

Mülk-i ‘Oşmân’a, 153

N

Nâşîrû’d-dîn, 79

Nerîmân’a, 84

Nesib, 6, 30, 31, 245, 246, 257

Nİ‘METULLAH KADIN, 223

Ni‘metullâh Mollâ, 241

Nüşîn Revân-dâda, 212

Nüh felek, 69

O

‘Oşmân Pâşâ, 271

‘Oşmân-ı Nürî, 216

‘Oşmâniyâ’nuñ, 174

‘Oşmâniyân, 83, 89

Ö

‘Ömer Ḥulûşî, 29, 219

‘Ömer pâşâ, 191, 212

‘Ömer Pâşâ, 27, 28, 188, 193, 194, 195,
210, 211, 212, 213, 214, 215, 249

P

Pâdişâh, 68, 101, 109

Pâdişâhâ, 71, 103, 111, 340

Pâdişâh-ı, 69

R

Rab, 57, 59, 167, 168, 169, 191, 241, 279,
280, 284, 292, 293, 380, 440

Rabbü’l-Enâm, 103, 218, 241, 251

Rabbü’l-Mennân, 217

Rabbü’l-‘ibâd, 106

Rabbü’l-Va‘id, 175

Raḥîmâ, 63

Raḥmeten li’l-‘âlemîn, 69

RAḤMETÜ’L-MENNÂN, 93

Resül’e, 77

Resül’üñ, 80, 95

Resülünü, 81

Resül-i cihân, 63

Resül-i Ekrem’üñ, 71

Resülallâh, 74

Risto’lar, 174

Riyâzî, 279

Rüdekî, 97

Rum, 84, 128, 136

Rüm, 94, 97, 123, 190

Rum’da, 84

Rümyân, 283, 284

Rû-yı 'arzuñ, 71
 Rûz-ı 'iydine, 120
 Rüstem, 31, 97, 110, 174, 189, 214, 252,
 256, 268
 Rüstem'üñ, 97
 Rüstemân, 90

S

Şâhib, 9, 60, 103, 122, 207, 233, 268
 Şâhib-i 'ilm ü fazl, 79
 şâhib-şerî' atdan, 83
 Sām, 90
 Şā'ib, 377
 Selanik, 4, 9, 10, 12, 14, 23, 24, 25, 27,
 28, 29, 30, 31, 48, 51, 142, 145, 162,
 184, 185, 203, 211, 252, 264, 267
 SELANİK, 139, 144, 161, 170, 186, 192,
 193, 196, 199, 200, 201, 203, 204, 205,
 209, 210, 214, 221, 225, 248, 264, 266
 SELĀNİK, 183
 Serverā, 72
 Seyyid 'Aṭā'ullāh Beg'e, 244
 SEYYİD 'OSMĀN BEG EFENDİ, 208
 Şiddik, 8, 27, 29, 177, 232, 402
 Sidre, 70
 Sikender'e, 96
 Sitābul'da, 100
 Sulṭān Aḥmed'e, 88
 SULṬĀN MAḤMŪD ḤAN, 93
 Sulṭān Selim, 85
 Sulṭān-ı çihār yār, 76
 Sulṭān-ı Ḥān 'Abdülmeçid, 173, 176
 Sulṭān-ı Maḥmūd, 18, 83, 197, 199, 200,
 203, 204, 209, 212, 214, 353
 Sulṭān-ı 'ālī-şānidur, 66
 Sulṭān-ı Süleymān'a, 86
 Sulṭān-ı Süleymān'ı, 89
 Sulṭān-ı Ziyā'eddin, 179
 Sübhān'a, 84
 Süleymān, 6, 23, 30, 31, 86, 89, 102, 134,
 141, 179, 182, 211, 245, 246, 257
 Süleymān-ı nebî, 102

Ş

Şāh-ı evreng, 68

Şāh-ı Hüseyin'üñ, 94
 Şāh-ı kevneynüñ, 68
 ŞERİF YŪSUF REFİK BEG EFENDİ,
 233
 ŞEYḤ MUḤAMMED 'ALİ DEDE, 236
 ŞEYḤ 'ABDŪLKĀDİR, 224
 Şeyḥ-i 'Abdülkādir, 224, 225

T

Tāc-ı İslāmıla, 77
 Tātār, 329
 Tunus, 345
 Ṭarīk-i Ḥaḥk'a, 57
 Ṭib-ı İslāmıla, 78

V

Vāhib, 60
 Vehhābî, 94
 vezir-i Aristo, 115

Y

Ya'kūb, 14, 144, 410
 Yār-ı gār-ı Resūl-i Rabb-ı Celil, 77
 Ye'cūc, 164, 215
 YEVMİ'L-KİYĀM, 119
 Yezdān, 83, 176, 230, 240
 Yezdān'a, 83
 Yūsuf, 29, 30, 66, 135, 152, 177, 195,
 196, 232, 233, 244, 245, 299
 YŪSUF ŞİDDİK BEG EFENDİ, 232

Z

Zāhidā, 336, 340
 Zāt-ı pāk, 17, 64, 75
 Zāt-ı pāküñ, 54, 71
 Zeyneb Ḥānım, 250
 Zıll-ı Mevlā, 110
 Zi'n-nüreyin, 216
 ZUHŪRİ BABA, 219
 Zuhūrî Baba'ı, 220
 ZŪBEYDE ḤĀNİM, 220

Zübeyde Hānum, 221

Züleyhā Hānım, 31, 250, 251

Züleyhālar, 66

MEŞHÛRÎ DİVANI
(MATBU NÜSHANIN FOTOKOPİSİ)

نه کوه به ایلم بیلم صیادت
 صید به کینه اولن بیزن انسیب
 که تو حیله کردی او را دم از آمدن
 اوله تو حیله کردی از کار فسون آدم
 خصوصاً شمشیر شیطان ایستادن
 جوان تا و بر م نی کسرو نقصان
 که بو قدر بنده ذره حسن اعمال
 امسید رجعت کند غیری تم وار
 که اولدر اول و آخر پناه هم
 که تا انده خطر دن کور تم چیز
 او دار ناز کفار ایستادن
 سیدک انعام اما کیم فوسیدن
 نه ما یوسیم عطا و رجعت کند
 اما بدن غیره و وسیع و اقتدارم
 نصیب ایله بکا یارب جنانی
 حیجاب مصطفیایه عبود بنده
 بو در سنین هم اقصای دنیا
 قشاشای چالکله بکام ایت

قواده قائدی هیچ تاب و طاقت
 اگر شنیدن مدد اولر سه یارب
 همان ایسانی حفظ ایت خالندن
 بو در آخر نفسده هم می ادم
 بی حفظ ایت ادم سرف یلندن
 بکا قیل هم سؤال غیری آسان
 امان ایتمه سو چه میز اینه اذغال
 تم جرم و کناهندن آری تم وار
 مگر تم نحو ایله اظلمک کنسایم
 کیم جسم صراطی بک کی تم
 امان حفظ ایت بی یارب جمعندن
 و جودم کچه کم صعبان اولدر
 نه ما یوسیم صمداب و تقیبتندن
 ندر خوف رجحان غیری کارم
 و برزوب اظلمکله هر بوزن امانی
 بو مشهوری قوای هم ایله انده
 خالص قلبیله قام خجریا
 بو صبد عاجزی نیل صرام ایت

مناجات دیگر بر اسلوب ترجمه کینه اثر

و یا واهب کل بخش و عطا
 می آدکله یو ایدی و جود مایه
 منسک حکمک التبه در دو سرا
 نوله حاجتن قولا رسک روا

یا صاحب اهل ارض و سما
 من اول فادر کل شمسکله هب
 هم اول باد شاهلر شهیست که سن
 صدمندن چون کینه کتی روک بری

* کرم قیل یکا *
 * الهی الهی که دلتیم سکا *

* کرم قیل یکا *
 * الهی الهی که دلتیم سکا *

که دوستان و اصدابده اظلمک غیرم
 طوائف کفار اهل جمعیم
 اولدکله و ایدرکن کینه عظیم
 که منسک عصاة صباه رحمت

خستمالا حقیقتنده منسک کریم
 یوب نهوتک بهی غیری طیبان
 جهانده اولر لظلمک نظهری
 بورعای قوله اظلمک ایتمه در بیغ

* کرم قیل یکا *

* کرم قیل یکا *

منظومه مناجات بدر که قاضی الحاجات

حسرتک مصطفیایک حر شیخون
 بیلیق ایت صفیعه روی سیاهن
 صکر قنار قیسودن مسمای
 شیان لب و اهورا ردیغه افشا
 اول اولدیدی بکا کویا مشغول
 بوزنده نازک اثر بنده کسندم
 اولدکله تا کم اولدم برده آمشا
 هم یندم بر زمان انزله مشرکت
 اول اصنامک دخی کسینندن
 جباری کسیننده غالب دویالا
 دلنده قالدی آتار سیاهی
 کروه عشق بازان سر فرازی
 قوتیوب زنجیر مویله چوشتمه
 مثال هر یغ حکمکونه ناله واه
 کیدردم کویا چون بلبل زار
 و برردم صوکی فی اختیار دل
 اور سهه صاکنه کلام بو لشدیم
 شمه علیه ایدردم سعی اوقا
 که منسک بو کسهاکارک ناهی
 خصوصاً هم دین و هم و صوفان

الهمسی ذات پاک من شیخون
 بو صبد عاجزک صوفایت کسناهن
 که زبیرا بن باکدم اولدم عاصی
 او یوب بیسعه ایندم کونک آسا
 اولوب آزاره و ش هم سازه مال
 صکر و ه معطر بانه رخت ایندم
 ایدوب یعنی او بیله سعی اوقا
 قلبوب باده بر سیمان ایله الفت
 اولوب گاه زندان سیرتشدن
 کوزنجیه کر چه ایندم میسندن آیا
 نه جاره ایندم اما اول کنساهی
 هم ایتمیدی بنی عشق بجازی
 نیخته خویانه اولشدم فرقته
 ایدردم هر کچه تا کم سخن کاه
 دهان ضحیه لار دنجیمه هر بار
 کوزیدیم قدی بر سوسه معادل
 هر وای نقشه با بیع اولشدیم
 اول او رضاه یله مآرف ایدم اما
 سکا جدد و شیا اولسون الهی
 بکام شرفی قیلدک احسان

صفتی که اول رتبه که بر او بیورم احدین
 فیض آن هر قدر هستی بر در باب معرفت
 خواججه دانسته یکسر ز من به دانشوران
 میم آید طوطو هوائی به او توین مویز زهم
 بر خیز به طولو کو هر در که کسب شایگان
 بر مصور در که او اولدگو فرط صیقله
 کو هر طالب و شیخ منتظر معنی بلا تخلف
 ازلین که تیر انکس به چون بازی هنر
 سوز ده شتاب ازانسه کرجای عجب معنی
 ایلاتین مشافی یکسر عاشق رافشا دهی
 عارفان شایسته و زانسه طوفین صبیح و شام
 دعوی زحمان بدوزب غیر اقبوی هر که
 تیر او زنگ معنای رسالت کسب انک
 او انسه هر چه سینه سینه با تو با تیری
 او به سلیمان رسول کهیم ذات پاک انجندی
 بادشا. مالک دین فخر تیری و مس سلین
 اول شهین شاه دوزک او انسه عالم بر برکا
 او زنگر یک عالم هم فخر عیونک شهین
 کلانش هیت. ده او به بادشاه نجیب
 به قاتل جزیری سیری اوزره شاهان آسمان
 خدمت با کیز به سینه قدسیان شرف انک
 با خصوص از جمله جبریل امین و جبرئیل
 اول شهین شاه دوزک او انسه عالم بر برکا
 خدمت با کسب معنی انسه یکسر کائنات
 اول شیه. بنشاه ایله از جاه قرب عنانک
 عمرش و کرسی نشین اول ابلق سیر از روزگار
 هم آمدن کسب از کسب عالم ایوانک شکست
 مصطفی و نجیبی محبوب محمد صوح خدای
 حقی باطل بدینی قطع ایلوب تو بر آیدن
 تطبیق و حقی حساب رب العزت کهیم انک

که زبیر آکنها من نه کهیم ایشادم
 رضا که مسواقی عمل ایتقدم
 بکا سندن او ز سره لطف و صفا
 * الهی الهی کرم قبل بکا *
 * که کلام قیو که داندیم سکا *
 که زبیر بو در سندن انجیق امیر
 بکا سینه قنله انشسه جزا
 بلی بنده حسن عمل ذوق بوق
 بکا لطفک اول زانسه چاره رس
 * الهی الهی کرم قبل بکا *
 * که کلام قیو که داندیم سکا *
 رحیم انجیق رسول جهان
 ندگو بو قضیه دخی بزده هیچ
 بزی ایله اول انسه نه قسوی
 بو مشهوری سینه سبکاز بیک
 * الهی الهی کرم قبل بکا *
 * که کلام قیو که داندیم سکا *

مناسبات دیگر مضارعت کسب

ای ذات باکره رحیم و اکرم اولان خدا
 کلام قیو که سائل احسان و لطفکم
 یعنی ایدوب کناه می لطفک. مغفرت
 زبیرا که بو کینه قول کرده تو ایدین
 حاتم عجب نه ازانسه کز روز رخسار
 سندن بو در خلوص ایله سر مطهر هم
 مشهوری سینه سبکاز بیکاز بیکاز
 زوت شریف معالی ز دین حضرت فخر کائنات صابه افضل الصلوات و اکمل التحیات
 طبع با کسکه قاش مع رفت دکابدر
 او به طبعم که نسیم دین لطف حقله
 نسر انوار فر و وضات الهی اعظمه
 عالم و کوک و مک صه هم نسر و خشنامدر

که راستا هر بری افران ابدی کو با ناز چانه
 سکا بسط افاده ایلیس قومه کمارا نه
 اطاعتله مقید قول ایکن طومار شاهانه
 شهبه له تو اریخ آشتا اجوان بارانسه
 اهانت ایتدک هیچ فالما مشر شهر بارانه
 ندی ابلان اولشیدی ایچ زبر دستانه
 یکبدن بر طایف اجساد مقفاد فر اوله
 ادوت بدل توفد جد معین پادشاهانه
 نجحه طومار از ارا ایتدیلر اول شاه دیشانه
 تقصیه ویر دیکن زور طومار تف مسلانه
 هجوم ایتدی جهان رت بر طرفدن نجحه بلدانه
 کال غوغوشمن ایتدی هیچ مهیدو پویانه
 جسارت ابدی اظهار صعبانه صدوا نه
 بحاسر اولدیلر تقلید کار اهل صدوا نه
 ایچ دیلر نجحه جام شمسادت مسلمانا نه
 دهنه دول اجات ایتدیلر شاه جهانسانا نه
 کیره حکم طوائف ملوک تا بسا با نه
 با ایتدی چاره سی اسیا نه در حال صدوا نه
 اینه دفع صدویه چاره اینه حکمیه نه
 بو امر مشکلی با ایا مطعمه رض ایتدی شاهانه
 سی ادم ایتددر ترتیب بکر پادشاهانه
 موخف سر صد هج قانون سلطان سلیمان نه
 بو فرماتی حق پادشاهان خطها نه
 تمام ایچکمه بدأ ایتدیلر کویا صدیقسانه
 باقوب اوزراق صید بزر دروغی نارسانا نه
 خروج ایتدی او نعمت ناشناسان اتفاقا نه
 مس افان ایتدیلر مقض لرین الظهار و اصلا نه
 اسائن قائمدا عرض ایتدک هر کس سفینه نه
 لسانه المده کردین خطا وار حق مشا مسانه
 که وضع رخصه له تعظیم ایشلر ادیسا نه
 نه اللهمن حیا ایتدی نه تعظیم ایتدی قرانه
 خصمه نه

خصوصا زمره بکنا شران تا نکورانی
 فریب صبرت اهر و قهقهه صداملرین کوشایت
 صنوف عسکر بدین املرک سابقه اجنادی
 پسندینه نجحه خدیبلر ایشلر دی مهلو مدبر
 ول بر زیل قدر وار کم طاعتدن اولوب ساه
 همن صفتلری اطلاق کج پادشاهانه
 کوروب بو ایضاد مسفلرین محتاج اولمشیدی
 آق تقیله بد ایشلر ایکن سلطان سلمی حموم
 اولدیلر اهان دین و دولتی کورکم اولوب مانع
 کوروب بو منع تنظیم جودی دشمن بدحوه
 وجود و توفیق اسلامیه رخصه قصدیه
 بر ایکی قلعه بی خالی اولوب ضعیف ایتدی قی اطلال
 کوروب بو حال کفار رعایان دخی با اکثر
 اولوب هر بر طرفدن با ایلر افر از طغیان هب
 اوروب ایلر ده یعنی بر طرفدن اهل اسلامی
 ایلرک ایلر ده بر قیاق قلعه اسلامی استیلا
 همن کوربار مق قائمدی بو دو لشکر همنان الله
 بو حاله وار دین کور کرده شاه عالمی اسلام
 نیز الدن بر مهم مسکر احضار ایلوب یعنی
 رجان جیح ایلوب جهله در فتوی پناهیده
 دیدی نظم ایچون رسم قدیم اوزره او جاقوندن
 قول ایتدی بو امری اولدیلر ایچون جهله سی کسر
 بو امر ایستلاجه یعنی حجت و برب الدی
 ایلوب وسلاهی جانب شاهان اوکر اهان
 بو و جهله اولنجه ایلک فرصتیا جمعیت
 همنانم بر افرودن پادشاه مسفلین اوزره
 اوشوب ایلر شان یعنی ت میاندن قی اطلال
 ایلوب یعنی نجحه ارکان دولت خانه سن یعنی
 خصوصاً جهله قوهل اسائن بری کورکم
 اولوب بر مصحف ایشای تارا تنه بر ملعون
 بجایله همنانم پاره پاره ایلدی در حال

کلامش بو جهله سر د جلیل
 کیم بری جزو بری بری کوریا
 همن رسولک دخی نبیه بزه لر
 ایلرکی و صقه کیم اولور قدر
 صاحب قدر اشرف الاجراب
 رقیقه مزینک ایکی کهری
 اولدی بو بزرده جنبه بینه ایتدی
 نجحه نصیر ایلر ایتدی دفته مزرا
 ایتدی الله رسولکی حنیود
 ایتدی قرآن هم دخی زنده
 بولدی قدری واک کیم رفعت
 پناه مداران مسای الا ایتدی
 کیم و ارا ایلر کی عجب شرف
 ایلدی اوزره و صقه طایف بوق
 ایلرک قصه زره مصنف نظیر
 مطهر رشید حسن باغسالک
 کندیک بول طریق جهله ایلر
 هم دخی سن ایتدی حرمت
 اولدیلر اکا جهله ایتدی

ذات پای کی اصیل و نیسل
 بو ایسی خان پاک فی همتا
 اولدیلر بزرگه بر صرق کهری
 اولسه عالم اگر طومار شاعر
 ایلرک غیر بری محمد الایحسان
 فخر عالم رسولک مجملری
 بری جزوه بر ایستاده همنان
 قیامدی یعنی بری جهله و غرا
 ایلرک بدل جهله تا معدود
 بر ایله تامل ایلرک حلیت کیم
 قیامدی دیدی بو و جهله خدمت
 بولرک ظهیری کیم بول ایحسان
 جهله سی اهل قدر اهل شرف
 هر بری نبیه یاده قدر بوق
 لیسک اولدیلر ایتدی ایلر
 کیم بو مشهوری جبر کعبالک
 کارکی دیم قصور و همناندر
 ایلرک و بول حال عجز مشقت
 اولدیلر زره حشر و رور جزا

محمد بوردونق با نینه ایتدی آل عثمانه
 نه دو ایلر اکا هر کیمکه انا نه و قصد ایتدی
 مهو صدر امات و جهله صاحب شریعتین
 موخف اوز ایلر ایحسان باج و تحت اولوب بر
 کوب غم ننده اولدی بری ایلرک نه غائب
 خصوصاً حضرت ایلان محمد خان عدلیکم
 جهله صاحب قرانی قبر مانی هم اولدیکم
 جهله شیخ سر بر بری اوزرته و برادی ایتدی
 سبب هب نیم توفیق بزرگه و شمشیر بدر شمشادی
 زهر باران شیشه ادا شد کمر قعه اده اصلا

هم صاحب شوق دیوانه
 غمگین او لوب دور و بید
 آرزایش ذوق و صفی
 هر شب قدر هر کون بر صید
 چنت صکعی پر زین و فر
 آواز شهسادی نوبه
 سکنان ارض و آسمان
 سلطان خان بعد انجید
 ظنل خدا حقایق ذین
 فخر اولدی کفار بلید
 هر قلعی تا ایمن ابلدی
 ابراز ابدوب خلق جید
 هم شهر بار جسم نشان
 در کسافه اولسه میدان
 اندیشه سی جذب قنواد
 شاهانه او مضاج کز
 فائق و ضساره رفته
 بزوبه شاه فی نین
 فخر و جلال و مطوق
 حوق المیش آینه نصید
 دهره عجب بوبه شرف
 ذاتی صکعی دور و فرید
 هم کسری و قهر ندر
 کیم ایبه رأی سید
 عینا بیازک اسکرمی
 خاقان دوران حوریزید
 صکعسه بونامی الماش
 هم بوبه سلطان رشید
 هم داو رک دون سریز
 هم مولی آنی قیش و جید
 هم ...

قول قول صکر جهان نهر
 نره او رر مستحسانه
 بولدی جهان سر تاسیا
 اینسه بوبدم هر کس سزا
 اولسه عجمی بحر و بر
 آفاق طونندی سرتسر
 پسا اولدونی شادمان
 کیم اولدی شاه کسامان
 اولدی اما هم السلین
 ایندی هم مرت مژ متین
 او رنگی تنم برف ابلدی
 دنیسی تا لطیف ابلدی
 هم پادشاه انوجوان
 شاهایسته شاهان جهان
 سریشی انصاف و داد
 اینش نوار هم انصاف
 ضاراب عطاده حقایقه
 گلش دکدر صالحه
 شان و تکو و شوکتی
 امین فستوز و نصرتی
 وزیر مستی بر شام سلف
 صکر و مینی چشم نه صرف
 دور زنده اسکندر زیدر
 پساتنده رطو زیندر
 عساکران دورک اعظمی
 میسدان رژمک رقتی
 جنگلی جهانه کلانش
 حالده مشهود اولماس
 شسافتنه دریا صغیر
 ذاتی قبول اینن انصاف
 هم ...

شاهان دهرک اعظم صاحب جلال
 غالب کلور سکندره صدر تپه
 تنک ایندی چشم دشته بو سخن
 آفاق طونندی بیست دلبر نجاشی
 ای کیم بدن بو صمدده اهل شفا
 اولساننده رتک انکار شجعتی
 کیم و از کیم اوله و صفته عالمه
 چندی هزار تربده رضایی و ش
 فردوس کیم سو زده طنه بن مهارتی
 فن سخننده سبق ایله اهل بلاغتی
 شایسته اولسه نظم نظمی به نسبی
 اولسکیکن سخن بنده مسلم مرز
 بو قدر محوط و صفتک انجام و فایق
 فجر ایسه بولدی اولدی حدی باقی
 شاهانک اوله جاری سکوک حکوتی
 اولسون رسیده حشره دکربن عمر دانی

شاه جهان فخر کیمان شمدی کیم او در
 اول داو ر مصلحتک ایستیم سو از نسه
 دورک کیم دخی قهر مانی کیم
 خفا خدیو صاحب شهیر کیم بو کون
 ای شاه هفت اقلیم وی داو ر صفتیم
 سنن او پادشاه دایر زمان کیم
 هم فضله شجاعتک آخر محسانک
 سو زده بو صمدخانه کیشک علی اظهرون
 ابراق طونندی حقه روحی ابدوب کلم
 اولدی زمان دولتک یعنی رودکی
 اشعار دلفریب بدیع الاداستک
 یعنی یوریه فرط مهارتله بنده نیک
 و صفتکده اولسه خامه بحرم صغیری لال
 مشهور ری بندر ایله دنا کیم ام اسک
 حالده شاهه باقی اولوب ماک و سلطنت
 صدر سرر سلطاننده ابدوب فرار

تاریخ جلوس بیعت ما نوس غازی حضرت سلطان عبدالجیدخان
 این غازی حضرت سلطان محمود خان عدل

کیم خلاق حی مجید
 نظم پار ابدوب لطف جدید
 نسه قصه فالمدی نسه الم
 بر شادی نازه بوشید
 کلزاره دوندی ککشان
 هب صالح اولدی مستفید
 مرض ابلدی انهار و بار
 بو شو قله نهر شهید
 بل ککعی نغمه سمری
 مساتند تخیمه و ریبت
 اولدی کدرل هرج و مرج
 مسایسته چون بحر سفید

شکر و سپاس بیکران
 وزیر جهانه بشقه شان
 معنوم اولوب آثار غم
 هر اولکده اولدی بوبدم
 رونق بولوب چار جهات
 هیچ قالدی پروایه ذات
 کلیدی بیکیه بن نسوهار
 ایندی دونا آ شکسار
 هر کس بوبدم اولسه نولا
 دلار آچاردی کک و پسا
 کلدی صفار فوج فوج
 دلارده شادی اورسه مسوج

سایه‌سند کرده‌اش آرایش و آمان ایدر
 اندن استجلاب نایح و افسر سلطان ایدر
 سفیر اسکندر انگاه دعوی اوزان ایدر
 شاه‌سند کس شان بر دشمن ایدر
 فله مزام ایسه بانچه بنده وار یوان ایدر
 دشمنی صلح و صلاح با خود کم استیانت ایدر
 به بره حکم ابله معسوز آبادان ایدر
 مسو چی امودی عالم و اکوان ایدر
 کیم ایدر شرعه موافق هر چه کیم فرمان ایدر
 کیم اطاعت ایترسه امر نه خسران ایدر
 امر و فر مانک خلاقی وضع عاشقان ایدر
 نیم قهر ک زبیر فرشت جانکند ز ان ایدر
 قهر مان هینک التسه رو کردان ایدر
 خواجه ناخواه صور صلی حکم و تاقان ایدر
 کیم آقی اصحابه غایت اولدین اعلان ایدر
 بیخ و شمشیر به حاجت کیم کاهستان ایدر
 ایدر کنگر خوجودی به دربان خود بر کان ایدر
 حاتم و مینی قوی کرده حاجت و دربان ایدر
 معتبه فار و نه فیر عزوت و سگمان ایدر
 یادشاه مردن یو کورت حقنی ایدران ایدر
 کر گاه فی خوف و یزوا ازلت اخوان ایدر
 فارای یو کیمسه سگوار ایدر ب افغان ایدر
 و صفکی انجمه عالم صایسته بکسان ایدر
 قدرتی امر بحالی قابل اسکان ایدر
 خارج از قندوز امر اصعبی آسمان ایدر
 کویسار لطیفی بر شاهان فرما زان ایدر
 ایدر ب زبیر خلی خلق عاشق و خیران ایدر
 شاعران دهر اشعارن فایسل اتیان ایدر
 صافدیو بنده کذب ایدر ب بافسمه بران ایدر
 هر بری نفس یو کون بر کوهده بنیان ایدر
 خالیدی بر کیمسه تسلیم القیوب کفران ایدر

یادشاه بحر و بر ساحی آیدر کیم فاک
 جانودو زان اعظمی کیم اولد کوساره
 شمشیر بارجم حشم کیم کله فرضا بر بره
 دره و تش بر شمشیر مسوب باب دولت
 سخت و دولت باوری توفیق و نصرت رهبری
 هم خارصی اقتضای رزمه نیت ایله
 دایره روی زمین سلطان عدل آیین کیم
 هم نظام ملکه دایره نایه قانون ایله
 امری و اجیز ایترک مسلمنه امثال
 داو ز امسن یو کون چونکه امام اسپین
 طال بول هم و کول مصطفی کیم سکا
 باخجوص بنسین او صاحب سبک‌ترتاری
 رزمکهنه کون آهن اولسه ده خصمک انی
 سیر کین یو رتبه کور در کجه ملوک هر طرف
 مانک صاحب قرانی او ایدر بنده شهبه یوق
 سندهم اول مرتبه عدل و سخاوت کیم بن ار
 جانس از رنگ سلطانی او اللیدن عالم
 سن سبیشنا کرمی وصف ایدر و صافتر
 قطر در بری احسانک او لندسل مظهری
 یو به بل جودی یو به عدل و دایه سکی
 او لندر آسوده ایترک عالم کیم کوم سفید
 دست بیجا د فلکین سایه عدل کیم هیچ
 پادشاهان قی بر او صانک احصا ایلم
 سبیا سوزده یو جسد عاجز کیم رفتنک
 فتح ایلوب بر خطه ده یو بحیط علم مشکلی
 مانک موفی به نظام و انتظام بنسین التمه
 شاهه نظمن ایس خوب مقیم بزرگه هب
 خصمه کفتار با این معرض ایشانه
 یادشاه هم دو لشکره فاقم اقرانیه
 بیخ سر نیز با ایندن فاجوب اهل سخن
 سر و اهل معارف اولدین سایه کده هیچ

معنی مشهوری معارف کسرتک
 ایلمکجه نظم کیشار و کلام
 هم محاله صورت امکان و برز
 سوزده خط چکمه کلکه بر روی آب
 وادی ناز فیه هم کیمکه
 یز طرف اولسه اولوب هب کشته ور
 و از ایکن متنگی مدوح دلیل
 غیر ایسه مقصود یو لدی انتها
 اولدی خیر ایله دعای پادشاه
 ایلمست دعوات جیره احتیاج
 تخت نشانیه ال بوم انشاد
 ایلمسون بیسته مر شسه رفتن
 اولقد کیم تار اوله انجم عون
 عالی قبول ایلمسون در کاهنه
 پادار اولدجه تار و ز قیام
 جشمه رنگ یو لسون ترقی دولتی

باخخصوص یو صید یو کیمه
 خامه سرت در دست ایدر با شوق نام
 قالب ایجان لفظه جان و یوز
 یعنی وار در قدرتی بی ایشاب
 آب و آتش بریزه جمع ایترکه
 شاعر م اول رتبه کیم عالم اگر
 بنده که اولر نوله دیر سم صریل
 سوز قام اولدی بیز مشهور یا
 چونکه نظم کدن فرض فی انشاه
 ایته اولدندر که با اخلاص نام
 تا ایله دایم انی رب الیه
 کون بکون اوزون ایدوب هم دولتن
 لشکر منصور برین ایلمسون قزون
 غالب مطلق ایدوب بدخواهنه
 ایشو اولوب اوزره اول شاه انام
 کونکی از توب سگوه و شوکی

هر ندم طبعمکله تقد شوق در هیجان ایدر
 جوش ایدوب مانند بحر یکر آن آثار بینی
 ز یوز مضون ایله هر نظم بساک دلکش
 معنی رنگین نظمن باده کلکون ووش
 رسم کوناکون کونستر مکده بیت نظمنی
 رشته نظم کز پیش کو هرین الفاظله
 طرز و طو ردلک کشیده معسر بحریسته سگ
 وادی صرض سینه کی بیده هم فی دلاره
 رخس فکر می هیچ کیمه صر خدایز انانات
 اهل دلین نظم و اشعار نشاط انگز بنی
 طرز اعجاز اوزره هر بر بیت نظم دلکش
 قنده خصم رشگی کفتار خارق عاده سن
 مقطع منظومه سنده فخر ایدوب اقرانته

که بو اوصاف ایله ایتمیش انی حق تعالی عام ای ایدن مکرخی زمره احزابی ضلیم ایتمدی قریط کریمک بر مکسالی کتیم اولسندی یوسنه افلیسم حجاز و اعجاب مقدر و ارایسه نقتسه قورا و ناکام کینه رتبه کیمک رتبه سن ایدنک اعظام اولسه ای کان کرم صم بشر یکنده بیکام دوش شیخو خفته اوله بنسابت احرام بو خسه حاشا که کرم ایله دروغ اکرام یه بی فایدهم ازاننده ای غیر کرام بو ختام اوله حاصل بقصد رایسه نه تمام بو قصد کرم ظل ایدنک عرض و افهام سایه بنده ایدنک عالمه نشر احکام قمر دینه و بره حقه صر و جل استکرام

قصیده دیگر در ستایش جناب شیخ الاسلام مشارالیه بر ای تنکرت و س هیلون

یته صومدی بکلی نقی کرم درون جامی جام اوزره غم و اندوهی هم درم ایشکنن اوزرام اوزره اولورکن بو ندن اقمیم بستر عمده تمام اوزره همای نیک کام ایدنک پروب او ناکدام اوزره اولورکن جنبش و وقتار نامقانه و زارام اوزره بر یمنان حال ایکن سنبیل کی شرمط و وام اوزره بنجه دمنده بو بیروش ایکن مست مدام اوزره اولورکن اضطرار حال ایله صد کوبه نام اوزره و جودم حالت یاسیله فایکن ستاج اوزره کچر عمرم صفای خاطر مالا کلام اوزره موافق روزگار اسدی بو بصر اندام اوزره اولورغال شرم قله بر تو بدر تمام اوزره هر ورس زبیب پیش آساقلام و انتظام اوزره بویاخ زار و دانه فایکن اوله طرز خام اوزره

قصیده دیگر در ستایش حضرت شیخ الاسلام مشارالیه

قی محبوب کو ز ندنی یه نور و هنکام نسه کجهیل صفا ایلدی بالجه اناهم کتیمی سوزن کیمی رنیم همین بیجام کل کیمی آجمدی دل عزیزه خلق قیام ایشدی توریله نه نه دفعه ظلام آلام ایلدی عاقب بیلاری مسرور و بیگم ست قدره بدل اولدی یته هر بر اخیستام یله لشکر کیش اولوب بادیه شوق و ضرام عم ایله اولشکن ایدل زار و سر سلام ایشدی در دست یته کوهری بقویض مرام بحری تنک ایشکنن اکا مخالف ایام هر کیمی ایلدی یته واصل سیر منزل کام قیام بو لدلی اولوب هر بری بنسار و ایام حایق عرض ایشک ایکن آکثری اوضاع شام کور و رمانش شانی بو دینه هفت اجرام ایلدی بو و جهیم له اجصاب کاله اکرام ز نیتیه افنده بکر تمامه مسکین ارقام مفتی بجهیمد صنوان عموم اسلام عارف سر خنداوند عزیز صلام صادق و معتقد دولت بنایینه قیام قره صین قسول عسای اسلام او قیدر فضله ایلدی آقی استغفار نجه او صغاتی دخی و ارکه بو اینر ایجام کتیم یا قوت شیم درج لایق کلام خو اجه مکرمت آ این خواص و اعوام ایدر اطفای به میاه کسه ماله ایا

شکر الله بند بر نیت اولدم وفق کام اوزره بنغاز ادا روش مومنین شوق و نشاط اولدم نسه ایلدی نشاهام طالع نانه دخی بیدار یته صیادینیم طوقندی او حج جریخ و لادن یته اولدی مسلم انصب نیز و سر کاش کام یته او ایدی دام زبیب سر مینالی جهت یته هیشا شاری و صفا اولدم کدورتله یته بولدی دروغ حال بکر نکیده استقرار یته در دست ایدوب داروی کام ایلدم تصحیح یته هنکام محنت فایق بو ایلدی کداز شاه یته فلک دل اولدی ساحل ایلده یوسنه یته نهم ایدیم طالع اولدی برج اسدندن یته عرض ایلدی روزین بر طرفن شاهد مطلب یته وقت و زمانه یشدی یسندی مقصود

قصیده دیگر در ستایش جناب شیخ الاسلام مشارالیه

بروت اناینه نوحاته ایله ز بلیت نام دفع ایدوب کوردخی آینه دلزین حاجت آ بین جهنت ایدوب اقمه خلق به ناک اریتموب وقت بهار شادای سیر ایدیم طمع به عالم بلل دن هت سیر سیر نادیده ایله شاهه دست روز عزیزه عدل اولوب هر روز سعید سوزدی پیش می ایلیم دل عابدن کل کیمی کورادی مسرله یسه جانان بل دررای صوی ایشکنن شیخ ایدرک و لدی عالمه هو اس یسه کتیمی اهل زهنا کاله یو دیم فایده حصر توفیق

سخت اهل کاک کبر قدری نسه ایلدی سوزدی سخاس فضل کبر دون یسین عارف ایشکنی کی فاصلی کم کوروت مست فنی ایه هزار مرت ایله بجه فاصل کور سه کسه او صاف ایلیم دور و زمان وارن صدم ایمان سر و چشم صطحا بنید وسعد صلا شیخ فضل و نکت نسخه عقل و حکمت زبیده نور روش حکمای دوزان زهی علامه کیم قصص نده کلندی کنایف فضله فضل هم اول فاضل قی هیشا ناک معدن لطف و کرم قلم افشاق و هم صاحب فایح کزین اهل و قار و تکلیف کور سه بر کپسه بی ناز الم فخره ذو چار

* تاریخ تبریک باد استعلاء شریفه سر تاج قرآن و تسعید سو ریز سر و رختان
 * شهر اده حضرت سلطان محمد میاد و شهرزاده حضرت سلطان عبدالجهد *
 * اطال الله عمرهما الی یوم النشاد *

و جودی محض فخر بوقلمون خازن قطاره
 شوق آید دورترین و سعیدی سار ادوار
 زمان در نشاند فرجه بوقلمون شگرفی شجوه آن
 بود و کصمیتیدر کیم واسل اولدی جریخ نزاره
 خدای اولدی شوق افزاشتند کان و زواره
 قرابت و اخیک اجرالی اخوان دینداره
 ائت اول بو چشم افخار کام کرده
 که اخلاق جیده ایله مالک حسن اطواره
 اکی مینکوش کرش اولسه سزا کردن سواره
 صیاحین احافق هر بیسی چشم بقاره
 مال صغیر و ش صدقش ایله کاد که رفقاره
 سوار اولدیجه کاهجدر و له است رهواره
 غیر با شسته بگر روز ایسی خیم ضیاء داره
 باغشلا سون جهان طور در خیم شاه معین آواره
 هنر مینان ایله خیمه خرو طه قهر بحر اندکاره
 که شایان هریری تقدیم اولسه نردختکاره
 اولو اده دو شیخه قدرت تا جزین اظهاره
 اکی مهر صله کیم یاق بچوهر اولسه یکباره
 سلطان زمان میند العبد خان کر مکاره

منته
 ۱۳۶۳

در ستایش حبیب پاشا والی سلا نیک

کوروب آینه وش یو بله و صفار وی دنیای
 و بره نطق سلیم حکم انقاس مسجاق
 نوبه نطقه کتو رسم طوطی طبع نکر خان
 یه کادی او دیکم قالب الفاظ بیرو حبه

زهی اهل کر کیم او امدق یوق نالیده
 او استافان ایچنده سیمه مشهوری با جزین
 یو ایلانده یه بر اعلمه نائل ایتدی کیم شان
 طرابق دلتین اهل صله یعنی بالادستال
 همتان ایزد نعال بادشاه معدن کار
 آیتنده ارلسون صدر مستخنده ایدان کیم

کیم آجندی کل کلکی نصیاد فله بهاره
 اهل کرم ایملر او امام آ کاده چاره
 ستمده محول اولسه ایله صبر و قزاره
 بر ذات کیم کرم و خیر و شکاره
 مشبه و در المعارف بکفیه الاشاره

* تاریخ ولادت پر هیبت شهزاده سلطان ضیاء الدین ابن سلطان
 * حضرت عبدالجهد خان *

کلمات با کبد روح و زوان یو دهر و دنیا به
 او له نسلی دخی انجیم کیم پیوست و بی غایه
 جهانده مظهر اولدی بر تیغی اللف مولایه
 یشه بر عال شهرزاده او شاه داد قرماه
 شه سر قله آسمانه طلعت قصدم تر پایه
 که اولدی مقدسی سر مایه شادی بر پایه
 سمدار افخار اولدی بتون اعلا و ادنایه
 سلطان زمان شاه جهان کام بخشایه
 چیتاردی هر بری شاهانه بر در کر اقبایه
 اوب کاکن اله دوشد کده فکر عرض کلابه
 جهان او اولدی شهزاده ضیاء الدین به پایه
 خرا بحر ایل بچش السون صبا لجهد خانه
 سیر سلطنتده مه کیمی پاینده اولد قجه
 او شاهزاده سمد اختر خلیصی اقتضا سجه
 خصوصیه بری از جهه مول ابدی احسان
 تیغیه شهزاده کیم او اولدی ملو رحی بالاکر نقاب
 سیمی خیر عالم یعنی سلطان ضیاء الدین
 زهی شهزاده کیم که نه قدوسی اهل ایتندن
 همان باری تهالی مقدم پانکی ایله مسعود
 طاب اوب اهل معین بجز عمیق فکر نارنجیه
 کینه سعیدی مشهوری دخی بحر پایه برانه
 جواهره مزین مولی تاریخ مولودن

منته
 ۱۳۶۳

قدیمی تاریخ پالک بندۀ دیرینی مشهوری || و بره حق کوی صدنی منصب ابراهیم پاشایه

مشتمه

۱۲۵۹

* تاریخ زینۀ والی مشیری لحضرت عمر پاشا والی ایالت سلاطینک *

پالک تر تیب ایوب بر سرور و الا مکر ز صناده
 نه تالیسته افرانی کجوب صرض هنر له
 ر سناز خیالاً ایلسون معین هنر انظمامار
 نو او کوالر آجوب بللر ایسته نجهه دلکش
 مسرت دروغبار رتبه کم تالیسته در عالم
 خلافتی سر ایلسون اظهار شادی اتیسه لایق کم
 زوایه بیغول هیش و نوش اولوزسه زمره زندان
 صعب اولر بودملر رام اولوب عشاقه عیونان
 بو شوق دستفله ساز و طر بلر خوش تر غلر
 بحالله نه نعم فالدی نه ضمه شو قله شمدی
 صعبی قم کدوب صید سیرت ایلسنک بکسر
 جمان شاد اولسونعی اول ووز بر کاهجه شایه
 مشیر عیترم فاروق صم یعنی عمر پاشا
 خدیو عالیهمت صاحب قدر بیکه چار در
 قرار کا . معللا در کهنیدر جاه و اجسلااله
 ایکی ککر قولیدر در کهنیده دولت و اقبال
 او فاروق زمانک عدل وانصاف جه انگریزی
 ادرستی ز کر عو قو ر صفو و صصح کردارک
 او فرط جود دایله کیدر که صائم صمد با کهنده
 اور تیره ذات باکی کان کوهر بخش احسانکم
 خصوصاً دورو ده ک فیر مایکم زماننده
 جمانده من بعدا تتردی بلکده د سوئی صری
 زهی صاحب نجاهتکم همان نام جه انگریزی
 مشیر من اوصاحب سیف ساطه سیکم صهمنده
 بو شاهان . . . . .

کلیعه و مکتب الا ان زادی شاهه فرم صغیر زند
 خصوصاً شامر تیده بن اول طوطی ز ناککم
 او کوهر که و ار درجه نواج طبعه
 صغیر در اولوز سره سوزم بر کوهر فذرت
 دو نام آب . جیون ایلیوب اجر او دایه
 ککر نفهم چو نا وک سینه اقباسا درن اما
 قو اطلاق یتر مشهوری سوزده ابردی باباه
 در سروع ایله دعای خیره کم . فصلو تر ایضی
 چتوب هر ایله بر جرح بر سه ماه نو بارت
 بند او لقمه اولسون اول شه داد و زمانک
 جو امر لکی اول رتبه مویح و الا نک
 برمدی مشی جهندن سهه صبت جوه بن تاریخ

مشتمه

۱۲۵۷

* تاریخ تمهیه قلعه و ار دارین عروسه سلاطینک *

خدا تو قشاک احسان المیش شاه جهانه
 بری از جهه اشه اول حصون عالم آرادن
 اراده ایلیجه سر بسر تمیرینی بو یله
 همان یورالای موسی بکه امی ایلدی ناکیم
 او بر کجه تر ده فرط صدق اقباض ایجه
 بو کوبه حسن تمیره موثق اولر کرم شان
 همان شاه جهاتی حق ایوب اصدانسه غالب
 جواهر له من بن سو بللم مشهور با تاریخ

مشتمه

۱۲۵۷

سختی مکتور را دیده همواره رب مستعان
مدرسه جامع و مسجد چشمه آب روان
آیندنی به سره فالسکن صوفی بر زمان
آب پاکین ایلدی اجر او شاه کامران
حق و بره اول شاه عالیخانه اجر یکران
پو سیلیدن ایلدی اجر اصفا محمود خان

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه محله مالطه در سنه ۸۰۱ سلانیک *

ساحه ملکتمه معور اولدوق بر قلمی
اویله تعمیر ایتدیکم بر کیمه ملن کوریدی
ایندی حق بو خیزده مظهر او شاه احمدی
ایلسون الله معمر اول شه جدر جودی
پو تاو چشمه فی خان محمود احسا ایلدی

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ اقبالی بر اھیم باشا اول سلانیک *

ایلسون شوکنله حق اقبال و عمرین برزید
ایندی هر بر بدوسی تالطینه چهل چهل
ایلدی لطف صمیمتله محو ملک مستفید
فرط صدق او ایدیندن نزد باکنده دید
ایلدی تالطینه همت اوشاه فی ایلدی
خیر خواه دین و دولت صاحب خالق حید
هر کیک حقنه فی شاک اودای بر لطف جدید
عمر بنی افروز نایدوب اولد طالقی حید
قیله حق اقبالی بر اھیم باشانک سعید

سینه

۱۲۵۳

حضرت سلطان محمود خان خیر الدینشیک
قالدی ملکتمه آباد اولدوق خیر الدین
پاخصوص کیم چله دن ایشو سیل دکنک
ایلوب تعمیر نه صوکی صوفیم و زر
خیر بنی احیاله شاد ایلدی روح صاحب
سوزلدی تعمیر نه مشهوری تاریخ اعلیفا

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه محله مالطه در سنه ۸۰۱ سلانیک *

حضرت سلطان محمود خان عالی همت
اشته از چله ملانکده بو مالطه چشمه سن
هم بامن ایلدی تعمیر ایلدی هم صوبن
پو له روح صاحب شاد ایدیکجون حشر دک
شاعر صبری قوی مشهوری تاریخ دیدی

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ اقبالی بر اھیم باشا اول سلانیک *

حضرت سلطان محمود خان دارا خشتیک
اول شهنشاه مکر مپیرا پو تو چشمه
بخی جاهتمده ایدوب اقبالیه اصلرین
ایندی اراھیم باشایه زیاده احسرام
چاهن اقبالیوب اول داورداد آردک
چائین معملت دستور و الا مشیت
پو له بر دستور خیر الدینک ابقا اواسی
ایلسون ذاتن همیشه زین صدر داروی
دوشدی بالھام حق مشهوری و الا تاریخی

سینه

۱۲۵۳

ملاطین میقان سن کییکه اوش حاله مورود
مپیرک آهیمتمه قیلدی زینن موجود
زینن دلکاشی اولدی پو بحر ابه کجود
اکا باقی اولجه همت شافتمه نچسود
اوله الم عمر و دولت واقای نامه سدود
جهانده اولدق کیتی منته ایلدون مسود
یتعالیده باکبره قشلاق ایلدی خان محمود

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه شاهراه در قرب محرومه سلانیک *

به مکن ایلانک انار خیرک یکله بر احصا
کآب باکی آب چشمه حفره اولور هینسا
یشدی حضرت لطف و همت شاه جهان پیرا
پوت باکی فی اطل ایلدی حکمی کی اجرا
اوش همت عالم ایلدی روح صاحب ارصا
دعای خیری او شاه چشمه ایلسون اھما
پو چشمه آب پاکین ایلدی محمود خان احیا

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه در خارج محرومه سلانیک *

جهان طرود چشمه عمر و شوکتی مراد ایدومولا
بیجه اصحاب خیر برک ایلدی خیرانی احیا
کلایق قهزیه سوی آب شگانه اولسه روح افزا
اقتدی سیم خاص کچی او شاه جهان ارا
پو زنه ایلدی اطلق اشته بو نده ظهروینما
ذلال اطلاق ایلدی روح صاحب اروا
پو دچو صبی بو بله حال محمود ایلدی اجرا

سینه

۱۲۵۳

زهی مستانی و لاکیم نطق بن اتمامش بناد
ز میتزه زینک نقشی رسم ایلوب کویا
نوله کب کیمایش ایتسه بوندطبع سکانی
صحتی طرز اعیان اوزر تارکانه رسم دلجوی
ارشد همتیه و سدرت دستکاه معیر آزارک
پورمشتی کزینک هم ساسن حق ایلدی ایلد
جو اهرله مرصع سولید مشهوره یا تاریخ

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه شاهراه در قرب محرومه سلانیک *

خدیو خیر اثر سلطان محمود قلکتمسدرک
خصوص شاه راه له اوزر بوه اولچشمه از چله
سویکن جوق زمان معمر فالسکن به بانده
ایلیجه سیم ناب همت تعمیر نه بنیول
پو دچو چشمه فی اولدین املال ایلوب تعمیر
کلوپ باطله ایلدی سل بو نندن سوانچیکه
اقچه آب دچرسی دیدی مشهوری تاریخ

سینه

۱۲۵۳

* تاریخ تعمیر چشمه در خارج محرومه سلانیک *

شهنشاه جهل سلطان محمود ابو الخیرک
اوشاه شهنشاه بعد ایلدی خیر الدین فخره
او خیر برانک بر یلمه اشته بو صوبن دلارادر
سوزن معمر زدنیتسه ایدیندن ایلدی تاریخ
ملاکر اقر بنی بر دن بنه صوفی افار دور
پو کره چشمه من احیا ایلوب اول شاه عالمگیر
دیدنی بو جاگر درینده مشهوری تاریخ

سینه

۱۲۵۳

سپاهك راه خدا و اصل سر منزل گام
صدم باطنیه او در هم با بند بسط
لایق اوزره ایله درج سطور ار قام
و بر علم نظمه تدكو آراسه حسن ختام
سبب نحر و مساهات سوال مجام
باقی اولمغجه بو عالمه لبال وایام

نظم دیگر در وصف تبر وشار آله

که جو دله اغتوی اولش اشکال و اقواله
که یوق دنی کی کلش کهر یوکان ص فانه
که رجعات مسلم نص قاطمه سر و شانه
بر غیر مساهات ایسه اصحاب بهمانه
علوم ظاهر ایله باطنی دانند می دانه
کریده خورش وضع و اداسی جمله سجده
ایندرجیح فی تک در بحر و کوهر گاه
که یوق قطعا نکا رغبتی بو نفس ابوانه
بصادف ایتمدم ذاتی کی بر سناک دارانه
نظر کاغده برد زیزه نینک ایله در دانه
نظیر ذات یا کان کلامش کلز بو دور انه
کی صهدنده یاده عد اولور کیش بو میدانه
سی ابر میا بنده انتمدم بو به قطعه
اکا بر دن بو وجهله صریح سنا و احو انه
صمیمی ذت پاکل و بر سه روزنک مالک صفانه
نظمه ک زبیب پیش پیشش دکل بازار اکانه
حکایات خدیو ادیمی جوق موقت خوانه
کروه قصه خوان و ش صران نکنه سخنانه
بو دم معتمدور اشغال کنا بنهله صیدانه
دکل وصف پاکل مکن نیم صکی سخن بانه
دکل بر کچه فادر متل معجز سخن ایسانه
که لایق هر بری تقدیم اولمشه ارشاده
قشای طبع کهنه نقش صف نعل دکاه

شیخ اصحاب و نا حق اچیز همد و غوی
علم ظاهر ده بجه سید وقت ایسه بو دم
بو کلازه او مسافر کی هم قادر انان
ایسب اولدور که دعا ایله همان مشهوری
ایلسون ذتی الله همان طسور دفعه
هر سی قدر و هر روزی اوله صد سید

نظم دیگر در وصف تبر وشار آله

توالم هفتدک سر زاری مروت سازی
بیر نحر معارف مبرصحت زاده عارف تک
واکمن خوبتر در خصلتی دریم حقیقتیم
بیر خیل افضل کی بو کو بنده اجنه اوله
زهی صلامه اهل همم کی چشم جمع ایتمش
اولمن زینته بیاری طریقت کوه هر دانی
جلاج حاشی هر کی کو در اسب زبیر دون
بصفا بقیان عالم شمعی ذات یا کبیر ایچش
کریم پاک خصلت حال همت بو صف صفتیم
زهی ذات کر بید ازهی اهل سنا کی
کروه کار اجهستاز الامیر پاک فدمرا
بیر اول یکتا سوار صر صه پاک حقیقت
بهری دردم کبار صهری هطاق کو، و سیدیم کر
نعمه داده بو لیم ذات پاکل خنجر ایندیم
اصل وهم نسیل پاک دامن پاک کوهر سن
سن اول یکتا کمر سنک ده چی جوهر کر حکمت
بو تک ماسوی صورتی سنده اونو تدریدی
بلا یق ذات پاکل وار یکن اسلاف مدیح ایتک
ایدردم وصفه کجه صحرور و قهر اولسیدیم کر
اویز اولده صرف ایدردم کر چمه قدرم سی اما
خجوه صصاع بود یا کنده بن اول سحر افزایه کیم
بیخه بار کوزه کوهر لر چقار دم بحر طبعمدن
ن اول کلازوش نظم نور ستمکده و ستم ایتم

شبهه
۱۲۴۹

تاریخ پریایه صدر اناتولو طلیمرت السید الحاج احمد عارف حکمت یک افندی

کیم سزا چرخ برین اولسه انک همایه سی
اوله من سید او دکاو فضله همسایه سی
اهلانه بو رسنه لطف مغفرت پیر ایه سی
اوله ذاتی کیم قنون فضلدر سر مایه سی
شدمی رونق بولدی صدر اناتول پایه سی

شبهه
۱۲۴۸

شهبشاه جهان سلطان محمود خان هندلیک
زهی دستور بر همت مشیر مشیر صحر ایکنیم
جهانده اولدی حقی مالک نام جهنم ایگوری
خجوه صصایله بو نده بو به بر بو معدول طیه
نصرونک با بنده صا جوق ایچون خاکله طولدوردی
سافنده سدا جوق اولمش ایسه سدا سکلدر
سزا اجرام سببه نار یچین نشر شسته مشهوری

شبهه
۱۲۴۳

رو ز شمشیر بز او لسه بجه سی برام
دل پاکیزه سیدر بیت خدای صلام
نسخه ذات شریف کی تالیف بنام
به که وار در صفت منخب خاص و صوام
ایلمش ایله خنده الطیف عیمن افهام
نحر زخار کلا تبه یوق قدر انجام
مقدار صلاحه فاه

در ستایش عارف حکمت یک افندی

قدیمی تن شرفه او ایچوق ماه صهام
به صعب قلبه صکی ابابک امتحان
بو کنجخانه اکانه کور لشمی صعب
ذات پاکیزه خدا لطف ایله جمع انش
سخت آله گرم آنده فضیلت آینه
یعنی نحر بر زمان حقیقت عارف یک کیم

آثار بخت و اقبال اول نجل دینسنگ

کسزار جهسه بنده مانده کل غیاث
شاهوری نامه تالیان دیر سه بو کوزه تاریخ

تاریخ ولادت و احوال

نسل دستور مهمل منزلت عالی جنب
کچ نفود وصف ذات اگر میدری جنب
اولدی موجب ضبطه اقرانی فی ارضیات
و بر دی بر کپا کیزه فرزند سادات انساب
مقدمه ایله مید مسرت شیخ و شایب
ایلمسون عمر طبیعه له جهسانه کامیاب
بوکیته بندسی مشهوری اخلاص آکسباب
مهد کونه تازه رونق و بر دی احمدک. آن

۱۲۵۱

تاریخ ولادت و احوال

کادانی باکی و بر دش باغ دهر رونق والا
بو رسنه نبل خیری سو بسو ایتکه در اجرا
کتور دی جو شه جوی همین ماننده دریا
صویه له قیادی حساسات مکان عالی اروا
نویابن والسد ماچند ندر بنیه ایله ایله ایله
بو شاد و روان تر هکله زیبا و ادنی فی هنر

۱۲۵۰

تاریخ ولادت و احوال

قصره صین صنیوف تقیای ذیحجو د
که دکل احسن اخلاصه مشای مشبه د
صاحب لغت احب مظهر فیض مهو د
مانس ابدی اوله مفر چشمان شهسو د

تاریخ ولادت میر محمد شانی

قلدی لطف و کر میله بر اوغل ارزانی
مهرلی همچه و مه انور ری پیشانی
ثبات ابتدی که پوک هواره چار ارکانی
ایسکی عیالده ایسه مفر اقرانی
مدکی کونه منیا و بر دی محمد شانی

۱۲۵۳

تاریخ ولادت میری

بر اوغل ویر دیکه شایسته مهسد عزت
خط سه مدینی کشیده ایله ذوق قدرت
عمر سر مسئله ای مظهر بخت و دولت
فکر نازینجه پسر انسه اینجه همت
کونه طایفه شرف و بر دی محمد بخت

۱۲۵۳

تاریخ پشای خانله

موفق ابتدی بو قصر جهان اراق آتشیاه
اولاو هر طرح دلجو هی بدل قصر خانجابه
که شان هر بری بر رسم و لک شله تماشابه
نظر آتیه زنگار ستان چینی روح آفرابه
شرف سارا قامت بو سمرای چش آسابه
بجا بام قلاک ز تنک ایلمسه بو قصر بالابه

۱۲۵۲

تاریخ مولود عثمان لیب

شکر صد شکر که کامل بکه فیاض کریم
نه اوغل کیم اثر فطرت کامل ابر بکه
عمر و اقبالیانه فین و برکت و برسون حق
والد ماچندینی دولت و ثروت ایله هم
دیدی مشهوری سارابه ججو تار تاریخ

* تاریخ ولادت سلطان شیب افندی *

معین حسنه قدم بصدی او بجل شیب	دولت واقفال هم پندله بروقت طیب
زائنه اخیق سزاد نسده اعیال و حمید	کوکب دری لقا بهر حسن ادا
کویه بوم فندی و بری صیب حسن و زیب	بخت صلا همی سمد و شرف تو ای
هم آکا طبع رشید ایله ممول نصیب	صحت و عمر من بد دانش و صلح مفید
و بری طغوب زیب و فرزه سلیمان شیب	بار بختی مشهوری کر اولسه سزا بر کهر

سنه

۱۲۴۳

* تاریخ ولادت محمد عرت افندی *

بکه ویزه کک بندینه بر بچل تو باطلت	چوقدن استردی خندان او سعی فاروق
بسنر سمد و شرفه آکا اولسه نسبت	جد لله بر او غل ویزدی آکا کیم مه نو
ار اولی اجصابه زهی موحب شوق و بهجت	مزده مقدمی اول بچل بچلک کسونه
ایله خیساره آقا طایک عز و دولت	عمر جاوید ایله جوق عام و هنر دن بیفته
زیب فروری کلوت کونه محمد عرت	دیلمی مو اولدینه مشهوری بختی تاریخ

سنه

۱۲۴۳

* تاریخ ولادت محمد رفیع افندی *

فعلی ایله کون بکون ایقده هفتن و سبع	زهی صلاحه دین حضرت مفتی به حق
یاز منه عاجز قانو رو صفی کلک سر بام	ایشته خصوصله بر بچل ایوب احسان کیم
اولسه اگر شاهدین اوله امی بیلیغ	مقدم سهه بو پندله مدرسه فوری ایله
هر دم و بالاسقی ایلیسه فصل زینبع	حضرت الله همان عمر بی افزون ایوب
صدام و هم ترزه بوله شان محمد رفیع	تاریخ تان دیدیم صدق له مشهور و ربا

سنه

۱۲۵۱

* تاریخ بنیای تکیه *

زوجه با کوره سی امام عمر بن بر سن	ایلسون الله عمر باشای عالی هفتن
کراه د خیر الله قادری ایلسن جهد جمید	۱۱۰۱

طول عمر ایله مهر حضرت زب الانام	ایلسون اولاد و احسان کرامتی همسان
فهر او ای بک بک ایلسون برب مقام	دو بندی بر هم راهه مشهوری فرقی تاریخچی

سنه

۱۲۵۲

* تاریخ وفات نعمت الله ملا *

بر کل شخصه سی یعنی نعمت الله ملا	اضافه ای مرغ کیم شیشه باغ ده رک
بر زمان او بلشکن زیب عروس دنیا	کهر آسده خاکه کزوب او لدی همای
ایشک تلخینی افتنه نوله چشم دریا	او کهر پاره فزایله دلوب بفر بی کان
ایلسون چاره کهن کلشن فرودس هلا	همسان الله او کلخنده تاریخ صرک
والدین ایله لطیفله معسر مستو لا	برده با نده قیوه او مهبساره دلم مشهوری

دیگر *

سینه علی او مادر ره سر یک کلاه سی	محمد و م ناک کجوه ری محمد افندی تک
مانینه شخصه زیب سسنا ز کلاه سی	کازار دهر تک او بلشکن عزیمه هنور
اولدی بو رهمه خاک سینه آتیشله سی	دوبلخانه دن او چوب اول طفل با بک
جسته شه سیر و شکر اوله آن و دهنه سی	حوقن بی او لدی ماسم مشهوری همان

دیگر *

نامدش حضرت صدیقیه یعنی عایشه	شیخ افندی تک دروغا خاده هم شیر سی
مر دوزدن هیچ بر شخص غنی و در ویشه	کورو دیکیم بو عالم قانی دکدر جای پیش
دو زمانه بشلایندی بکا و تاشه	ترکایدوب کندی بقیایه بک دورد حجر یاه
عمر سر مدله مو فق باسون هر برایشه	حضرت مول همسان دنیاه خویشتنک ازان
ایلسون ارمال قصر احسن آر آیشه	جانیتمده آتوده فقیده هم مشهور و ربا

* تاریخ ولادت یوسف تک *

و بری زفر زیند حق کیم بچه بر فرزند ک	صلب پاکدین بنه سید صطاه الله بکسه
بختی باو راو لدینته شاهد بر همان یتر	اشرف ساقنده بو یاه کونه تشریف ایتسی
نص قرآن او زوار اول بچل بچل خوبرو	والد ماجر بنده او لدی زیب زندک
دولت و اقبال ایله او لسون جهاند کلور	حضرت الله طول عمره مظهر ایلیوب
همچو نیکو کونه یوسف تک قدری و بری فر	سو برادرم مو اولدینه مشهور و ربا تاریخ نام

تاریخ ولادت سلیمان نبی اقدسی زاده محمد جلیل اقدسی

کجا اب و جندی کی ذابتہ اوز صیدیل
پایلی احسان اگا حضرت رب جیل
ناحیه سی نور بیدر کون کی روشن دایل
ایلیه مشهور یا مظهر عز طوبیل
دور لطیف تاب باقی اولدی بجه جلال

سنه ۱۲۶۹

تاریخ منصب حضرت محمد پاشا

اولدی آینه دلرده حله و قنا
سر دکان عی ایدی بکی باشند اجا
ایلی سیران جسمت بیله بخود و افشا
سوروی کردانم و قضیوی جی نازدها
بر مالدن بر و صیفه ایتمکین آیتیل
بیراکی نازده جوان اولدی خلاق کو یا
ایندی بر داو رد داد ری احسان و صلا
یوادی آسایش و راحت فزا و نصفا
که او در شیمی هدایله شهر و وزیرا
پارسه بو و جهله قرطاس تملو اوسرا
مصطفی خان و عام آصف فر خنده اقا
حق صمدل اوز ره ایدر سعی بلخ اوز با
آیین معصمانتی ایتمده مستاجرا
نایل طلب اولور سه نوله بر وفق رضا
ای اولان هفتی هم مر تبه طاق سما
اولمز کیسه بو کو ننده سکا تیل و هفتا
سنده در هم نه گوار احسن اوصاف علا
او تو اضحکیم ایدر حلیه دل پای و کسلا
ایته باک ایته پشیمه ایفته امیر الامرا
وار اراکن ستمی حکیمانه بو طوار کجا

چهره مان مثل و نظیر باسور اهل و عا
شیرین برودان صفت صقدر جیش اهدا
اشیقا چشمه طار اولدی بو ارض برنا
چشمه ساح ایله بر برده بو دم بی بر وا
بو یله آسورده کی به باعث وادی شهیا
بخیه اوصافی دخی بو ار کیم او نوز احصا
جامع یک خصمان اهل دل و اهل روفا
ترکی گیدر ایدر صوی احسان و صلا
کرجه کوردم و ز راه بجه اموار بیجا
اوبله اوصاع تو اضمه دخی بی همتا
ای صفا بخش کروه فتنه ترا و ضمتا
سی تنظیم ایدر بریزه کلمه کور ما
سکا اخلاقه اوصافسه مثل و همتا
سنده هر بره که وار زره اوصاف ملا
سنا اوصاف کوره ترجه بو جو هله سزا
بو قدر اقران عطفانسه او نام و الا
ایتمه نایته خیر کیم و اولدی نایتمه
اوان و آسورده اهانک بلاد و انحا
که بو آسایسه ناکیم اوله سایه کده بقا
مقدور ایتمده سستی بلخ اوز با
سیرا ایتمه فرید اولمکن چون صفقا
بجه بیام ایدیم خدمت اوصافان ادا
بو قدر لازمه ذمتن ایتمک اجرا
ایله اول آصف برسا کپره دله خیر دفا
هم شوروب باشما اوز ره دونه چرخ بیضا
ایلمسون شاه بچم آتاری معیر مو لا
هر امو ننده ایدر مظهر توفیق حتما
اوله مقبول شنیمه عمالک آرا
فکر ایدر کین ایدیم نظمه ذیل زینا
سعد اوله اجا فاک رفعت رستم پاشا

سنه ۱۲۶۹

سکر صد شکر که ژنک عی دقبه صفا
دم صبی کسی آوازه شادی و طرب
دشت دلرده اولان خاز و خنن آلامه
شوق و شادی ایریشوب رهگذر دلردن
هات حزن دروزن ابله و وجود خلق
ویدی شادی و مسرت بکی باشند قوت
بجه شاد اولسون هر که خدا فضل ابله
بجه داو که قدوسی شر فیه کیم
سور و داد کران یعنی محمد پاشا
بجه مس و ر که صطار د قیاه و صفتن
بخر زخار هم همدن سر مشا کرم
بو جو الیه و بر رسد یعنی حسن نظام
یعنی طالبان آلوب حقی مظلوم مالک
بو یله بر آصف عهد نده خلاق بکیم
داو را داد کیم آصف عالی کیم
سنن اول آصف شاهمنه کار آگاه کیم
هتل پیر زور جوان سینه تدابیر سنمه
باخصوص سنده نه وار جهله اوصاف کمن
کیر ادن صیبا کیمه او خصمت و اردر
بجه خلق اولینه باجله سیک مباحک

سنه ۱۲۶۹

آصف صافی خیر صاحب رأی و تدبیر
چمت و جایک حرکت سام وزیران صوت
ایردن هیت و صفی تله بو یلمی تشریف
سایه سنده نوله اینه ایدوب کرکله شاه
رهی آسنگه قدوسی شری قیدر شمعی
او قدر وضع دل بر اینه هم فاضله
داور داد ففصال ثابت صفت و اقرال
کرم و لطیفه بر بر تبه کیم دور ایله
کوردیم مطلق هم طور قدر داننده
بجه بی عمل و نظیر ایسه بلذ می خنده
داور داد کیم آصف عالی قدر ای
س بو اولک بو دشور کور کیم
شیدی معصکله جنس دیکر کیم بو وار
می حجت سنده کرم سنده بجه صفت سنده
بمخصوص سنده او اوصاف علا کورده نوزار
تاریخ جهان پر بجه صفا کیم
اولدی اول نام دلبر کیم کاتبه سنک
دخی نون غفل جیبا کیم هم ایشاق الله
سی همتان جوت و فناءه صاخ دوار اول
آصاف ایلم اوصاف کیم حد و پیمان
باخصوص قدوس طیفه بو همت کیم
کلیک وادی او صاف کیم او سلم عاجز
بولدی بابان قصیدک یتیم مشهوری
بمجاز بر روح جهان بادش عالم ابله
تا طغوت کیمه صبا بخش اولماه و خورشید
ذو کت و شیر کیمه اقبال جهاندازی ابله
عمر و دو ناله هم اول آصف عالی باقی
هم بوجاهنده خصوصیه موقف اولارق
بجه جاه عظمت شقیه کیم تبار بخش
چار سون دینی معجزه کلندر تاریخ

سنه ۱۲۶۹

صواب و صیانتی مشهوری صید عاجزک || باب صفو کده اگا اخوانین این یارب بزی

* سدس *

الم سینه که باصفی و محبت مشکل || دله بی صفت و محبت غم و حفت مشکل

اولی قرب وصال آخری قربت مشکل || حاصلی چون مرض وصال و زلفت مشکل

در دك مرض ایتمه اچایبه که منت مشکل *
دو ششمه پیسوده مدوا و انکه علت مشکل *

تقدیر سخت کان اولسه ده ابروی نکار || چه سن چکهدن از نرق سکا بر چاره نوار
اب داروی شفا بخش ایچون ایل و نهار || کسب فرقت سنی ایلمه ده خسته و زار

در دك مرض ایتمه اچایبه که منت مشکل *
دو ششمه پیسوده مدوا و انکه علت مشکل *

ظلم ایلمه سه او شه حسن ستر سکا || نه کرک ای دل دیوانه بر مرض عکبر
سستی بن خانی حکمت مند او ایمان جفا || درد هجره ایدر سه دخی محتاج دوا

در دك مرض ایتمه اچایبه که منت مشکل *
دو ششمه پیسوده مدوا و انکه علت مشکل *

زیر بار غم و محبت هم اولسه کده کوکل || هجره زلف خردلدار خرم اولسه کده کوکل
کرت درد ایله ایوب دم اولسه کده کوکل || صلت صبر ایله آخر و ام اولسه کده کوکل

در دك مرض ایتمه اچایبه که منت مشکل *
دو ششمه پیسوده مدوا و انکه علت مشکل *

کوی یاره او ایمن سگ چو رسان مشهوری || اوله پیسوده بو لر ده روان مشهوری
ار سبجیا دمه خسته نه همان مشهوری || سین یو یاد ایلمه او لو سده که امان مشهوری

در دك مرض ایتمه اچایبه که منت مشکل *
دو ششمه پیسوده مدوا و انکه علت مشکل *

جام مکتوسی ذاک صافه تنی گردش ایدر || آسیا وش اوده زهر ایله محبت به دوسر
فلانک حال بو رسه او یجیق اله نظر || اناک اهلی بو قدر صبر ایله نبله نه چکر

* سدس *

۱۱

دور داد و صکر شیر دلیر هجس
یاز سه او صفاق دلارامی بو رسه سزا
می دکر ار صفت صقدر چله ترسا
قامع اهل و تن شیر دلیر و زرا
اشقیبا دفته او لدی بالکر چاره رسا
سبا بسته بوله آسایش خاق نشو وفا
خلق نقدینه شادی ایله ابتدی افشا
تنک دستن نشاط و طریبه مستوفا
هر کسک قلبه ایتمه سمرت القسا
ای او لای می تنی آصف چه له هینا
حق ایدر دان ایله زمی فرما نغزما
باش خضرت الله سکا احسان و هفتا
سندزه هفت نه که و ار دار اخلاق ملا
قهر مان زبانی ایلمه سه سز ادر الغا
که او ایله سنی وصف ایتمه عاجز شرا
ایدهم خدیمت مرفوعه دسو آن ادا
ایده بو رسه که عالی پر زب و ضیا
ایلمه سه که سلطنته ایضا
اطول عمره کونین کونه ایتمه اعلا
سکا بخش ایلمه سه آخر نیجه جاه و الا
ایلیچک فکر له مشهوری قوتک ایتمه
سعد اوله جاه سهما بابیه عثمان باقا

کوز ما میدر دخی سکان ایالت بو بیله
بو بیله بر داوروز و آو وک ار باب کمال
آصف چمن صفا دق بدین و دولت
دافع شور و فتن قاطع مرق رهن
زهی دستور و غایتیه که هم نیخی
هر جهانه او مارز بهمدان بن انشا الله
که قدری زر و سکه کینه حاجت قوتوب
نیجه نقدینه شادایکم او او رسه مایسه
حاصلی غنایه بو جاهه ایدلین بترقیف
داوروزا نانشورا چرخ معلا قدر
سن او دستور بستمیده خصلتسن کیم
نقد تریده او صفاق حیدر و اولسه
سخت سنه کرم سنه عدالت سنه
باخصوص سنه او نایله شجاعه نوار
آستین بیجه او صفاق دایرک ایلمه
باری و سه در چه پیاده عالمه
تا بخر فلک مهر و بهی طالع اولوب
عمر و شوکتله خدایا جهان آرای
ذات نایب وزیر اهدرک هم دخی حسی
هم بو جامه مو فقی او ارق شه جهان
تاریخ متعصب و الاکی صقیب و صفین
کلدی بر همز صله خاطر زبیا تاریخ

منجسه

۱۲۷۰

دسوات منقوشه صبیان آیین کویان *

خو اچکان مکتب مر فاندن ایت یارب بزی
زمی علامه دورا ندن ایت یارب بزی
لطفه مظهر اولان صبیان ایت یارب بزی
طالبین هم عایشان ندن ایت یارب بزی

اهل هم و حافظ قرآندن ایت یارب بزی
محض اعلمندن بز بخش ایلمه سه و سبق
صمدوله ایدلک دبستان رضایک جلوه که
حفظا بد و نایلیجه کدی دوندن روز مشب

۱۱

بو ناله و افغانه طه من اتقه مرز زم

احوال پر بشافه طمن اتقه مرز زم

افشار سنی اتقه دخی نغمه صرواشی

سن دامن یاری طوته کور اینه نجاشی

زاهد قویته جانق اسله ایدخراشی

قندویدم همله بن بر صحن او کینه باشی

مهبوری آچار سکا اول خچه رخسار

بهدل کچی سیم وده نه بونه و بو زار

صلفم ره صفتمده ایکن بو به بدیدار

هر کس دیمش کیمه به حیفا او جفا کا

اسرار بنم عاشقم اولدیمسه روادر

هر سخته سینه دین ایسه ایمان فدادر

فما سنا سر و جان جنان بکدر الله بک

همه آزاده قیده عساز بکدر الله بک

هم از افصح شش جهماز بکدر الله بک

شکر الله که منصور دونه از بکدر الله بک

مجدد جوی جنود چو دده بود ز به بچاده

تتال ایسلم بتصور ز یان خندان

نه کن اولایق کسرو هریت طرف اعداه

تخمیس

کلدی بز مه بو شیب اول شوخ بی بر و اینه

او لدی کچله صیبت هم نجاس صهبانیه

او به آهینسا ایدر کن بو دل شیدا نه

صفاقو ربای صبدان ایسون امانیه

شع بزم افزون صفیر دامن بر و اینه

شع بزم افزون صفیر دامن بر و اینه

اکلاک تو بتد فایده اولد اتفاح

ایلم شمد نکر و الیشمه مال و متعاح

بن نه غم اهل خرابه ایدر هم اتباع

بز در مخفانه ده اینک نجه ساقی و داغ

کچه کیم همراه اینک وارنجه نایجه نایه

کچه کیم همراه اینک وارنجه نایجه نایه

کاشنی ایلم فکر و تسامل بز زمان

یلدم اولز کیمه به باقی بو هستی جهان

ماسو اذن جلهش ترک ایلم انجق جهان

پر کو کل فالندی اسباب تعقدن همان

شندی ویر دم آینه بر کو زاری شاهانه به

طوره پیش ایکنم در او اولش نه ایلمی

جام آتوب مشهور با ساقی کل اندام می

تخمیس

صفتك التمس بوضيكن مشهورى وار
مركب الصفاق التمس ب ايجامكاز

* داغ هجر اته سزا ايتلك بى *

* در وصف حضرت شيخ الاسلام احمد عارف حكمت يك ائندى *

بر اقسام و ارايكن سن كى اى حال جباب
سندور هم تو اراو صاف محاسن القصاب
كرم و جود اياه كى و از در اولان شهر تباب
گه قدمدن قيونك بر قو لوم جون ابواب
ائتمه افسه ماششمه ضرورت ايجاب

كچه مرض ايلديم حال ايدوب درج كرتاب
مى حجت سنده كرم سنده صفات سنده
پانصدون سن كى هم جهله او صافندون
اياله بو عاجزى بر كو نه مهيشه يكام
بوراله تصديقه ايدردى ابدى مشهورى

* در وصف محمد و حيد ائندى حاكم سلايك سابق *

وى مواله قطمان قدر دان او حدى
حق يولو را اولدى ذهائكم سرك داغ زدى
وايدى جلب قلوب بتر كنده سرك كدى
هم بو دورك اولد بلك اوله و حيد ائندى
مقدمه بته تشرىف ايه سرك بو مسندى
سار كنجش ايتسون خدا عالمه بخرى سمدى
خاطر كندن چيچسا ائندى مر ام و مقصدى

اى ريشن زمره حكام شرح ائندى
مقدمك اولائندى جو ككم چتله بخت رسان
شمرى اجراه كال دفت خندن ماسه سدا
فرقك يلدردى و صلك قدر بى ييزر له
جهله نك خورده سى شمدى اولدر سن قريب
قنده عزم ايلرسك اوسون رهميك توفيق هم
ايشو نفعندن همان مشهورى عند عاجزك

سار كيكه بى نويو ساكندى و ولايم كوزونى نى ملا بر سر بيله بى مراد ائندى كى كوشه بو كى

* سندن آرتق باكيم و اريدله يم *
رحتن كيم على جهله خطبا
سندن اولر سه كرم نيله يم
مخمن اعفلكله اگر و ز جزا

* سندن آرتق باكيم و اريدله يم *

* پنجس *

ابو داغ اى ديسندم باكيم باكيم
ايشه بىن كندم افسندم باكيم باكيم
بردى عرض ايت چاك كل دل افتاده ك

* حق يولو ر بيلمكه كندم باكم باكيم *

خانقاهه هم سيبداه نظارت ايلديم
ايشه بىن كندم افسندم باكيم باكيم
من بفسد جاها سنى حقه امات ايلديم

* حق يولو ر بيلمكه كندم باكم باكيم *

بن سكا و صان بنار يتكجه سن ناز ايلدك
ايشه بىن كندم افسندم باكيم باكيم
چو نكه بىنن بو زجوروك فصدك ارازا ايلدك

* حق يولو ر بيلمكه كندم باكم باكيم *

كل سنى كوزوك بىن شهورى اطف ايت اى حبيب
ايشه بىن كندم افسندم باكيم باكيم
حق باورهر كرا اولردى بردى كوروك نصيب

* حق يولو ر بيلمكه كندم باكم باكيم *

سود بكم چون آشتا ايترك بىنى
نجهه نوكه اجسزا ايتدك بىنى
داغ هجر اته سزا ايتدك بىنى *

* داغ هجر اته سزا ايتدك بىنى *

بن ابر صفتك آزار ايتسه دن
و كچه و صلكه دانشاد ايتسه دن
داغ هجر اته سزا ايتدك بىنى *

* داغ هجر اته سزا ايتدك بىنى *

عائيك اولدم خطبامى باكيم
عائيك اولدم خطبامى باكيم
عائيك اولدم خطبامى باكيم

* داغ هجر اته سزا ايتدك بىنى *

مشمور هجره - اله - حقی باب
بشداد کو کلجکمی بنده باری باب
هر شب یو جای غده صفا التسه در همز

* مشهوری چکدی رشته وصله کهر کی
* عالمه نیجه نازه جوان اینجساب ایدوب

کری کل وی کوی اولز دم سزای شیراب
فراق لاملکله خجمله مینلای شیراب
اادمه کیم اوله جام جهانبهای شیراب
او زنده ایدرمی هیم آینه سکنه دردی باد

* لبندن اولسم اولز دی ایزی مشهوری
* مشال جام تومی دادمه ایشهای شراب

صانه سناک ایزه کیر رماه منبر با آفتاب
ای بز بنه کو کدن ایندر دین قشوبله شهان
کاشن زخما بزمی کو زخم بنه برای و نال
شوقله افساندر هب عید ایدرمی از نال

* ایدول ناملق سناک کلکی مشهوری
* قهقهه تن کوهر زین اینکمه عالم اینجساب

یو خسته کل شکاری یاقه کند کو دخی صعبا
غم مری او تک جنس کهر دخی صعب
چکله بکم آم سحر خون چکر دخی صعب
یو ساهکار عی بنتم خط سمن دخی صعب

* سو زلک چاشنی قندی ولر مشهوری
* کلک مشکین رنگ نای شکر دخی صعب

اگر چه چشمه ایزه ایلدی بر کجه خواب
خدا بیتی ایدر نه نصیب رو زحساب
فغای سینه ام انکچون خصمه صیله خراب
نسیم و ش گذرا بندی اگر چه وقت شباب
ککمی ککمی نظر آیشیز باه ککلاب
سرم شک دبدنه چوباه چکر مشال کباب

اولز دی وصله ابلی جای امکان عالم خواب
او دکلو منظر ااسم که وصلن انیم ایدل
میس اولدی کسج و صصال او اشکن
کل امیندم آچام زو کلده ن اینجه دخی
دکل هسارن خوی ججات چیتار اوکل رختدن

بجدر کجیش این صفا ایدوب عالم بویا
سناک خارادن کهر سیرا اولو عالم بویا
صد در کجیوب مستناب اولو عالم بویا
که اولور کرما کچی سرما اولور عالم بویا
مست اولور هشیا زاولور شیدا اولور عالم بویا
بزم مینه صلح اولور غا اولور عالم بویا
مطلب اولور سه بو کون فردا اولور عالم بویا
کچی اولور کچی حلال اولو عالم بویا
باجا باشون تا برسا اولور عالم بویا

* حادثات کونه بلتر ندر اولان مشهوری
* سور اولور مایم اولور بیلوا اولور عالم بویا

خال مسکین جسابدر کویا
سنبل بر نقیابدر کویا
چشمی مست و خر ایدر کویا
بر بخشی کتسابدر کویا
بر انجم آب نابدر کویا
منه بنده نو ایدر کویا
کاشن اینجه قر ایدر کویا
مقصدی اتسابدر کویا

* شمر معجز نظام مشهوری
* خصمه فصل الخطابدر کویا

سکالی جو انیم جهمان مبتلا
کم اولور جو آب روان مبتلا
اولور سه نیجه مسان مبتلا
مشال کروه ز نان مبتلا
نی صفتقه بر نو جوان مبتلا
او شوخه دیدیکه امان مبتلا

* نه ممکن که مشهوری اولسون خورش
* سنی و صفتقه جانا زبان مبتلا

* حرف با

سایه شهبال بخت و طالع بز زورده
یاک طیننده هینه اصلا اولور بدخلی
س کر یو سه بنده اولور دلبر اما دلستان
هر دم اولور برقر از او زره مناج روزگار
راز دانان حکمت قیسه طین ایلرمی هیچ
چشمین نامدا ز ندر ندره اعلین زاهدما
عافلان اتن طریقی کلجیو بنده مشال
یو بله در قانون حکمت مکنان نازل
سره ان طورت وادی تکبیری وضع جرح خون

اولی رنگر شرابدر کویا
زلفی رنجاری اوزنه پوزنیده
همچو بر کس مدام صشو ابله
و جوی خطک تاز اولبله
کاش دله اومه لطافتله
عاشق اولورده خوق نجر وسناک
بزم میندر و قیبت روی تپه
طلاب سابه حقه صوفی سناک

نی سناقه ابلق هسان مبتلا
سناک کچی نخل و قایینه
سزادر بو حسن ابله کافر سکا
هنر او کرون اوله زور زویوره
یو هنگام بریم بنده ایدرمی دروغ
ند ایدر دخی یک دل آزار اولور

حرف نا

دردینه چاره آرا بر دل دیوانه صفت
 ایدر امید وصال دل و زانه صفت
 صفای مجسمه دور ساز و پناه صفت
 دوزخ او مسته عالمه جور و ناه صفت

دو شعر اول زلفی همای دهنزه مشهوری
 دو کوزانک نیم و حسیرتی چو زن دانه صفت

نذمکه عارضه را آتش کاکون ایدر احدات
 لب لاله کنگر دوزخ قمری معجون ایدر احدات
 بو وادیلر ده شاید بر قول چو چون ایدر احدات
 بر جور و ستمن کونه کون قانون ایدر احدات

حسوده داغ زرد ابلق ابلقون مشهور با ناهه
 قزلبله بوله تاز بویتر و معصوم ایدر احدات

حرف جم

امیر او لاله او کافر خال زلف زرد باین کج
 چو کوز زنجیر طفلانه سی جوان دورا لک
 فاشاشی جهانه جام می سرات کافر
 سکا جسم خندا دادک کی زبا قفاش اولر

جهانده باهه ایچ کججه توب سوزینه ایزد ایزدک الله
 هومان مشهور با مانند صوفی شو ربان کج

ساقی صورتون طور سوز جامی رخسار هج
 او تقدیر مست می گوئی امیر کیم چشمه
 دو شلی سو دای کج وصاله بر آیک
 بن اسمیر صفتینه اعلا ترجم ایلر

قدر و وصلی بیایسه هر کس فوله مشهور با
 وصالک قدرین نه پایسون چکیمین هجرانی هج

Handwritten mark or signature at the top of the page.

یزم صیقل رسد که نه به سو ار بس
 آب حوض ک کاسه رنگارنگین بکاز بیه قدح
 ایزدک نایج رؤس افتخار ایدر قدح
 دست چو دیک کف کوه نثار ایدر قدح
 کوهن باقوت و لعلک همیسا ایدر قدح
 مجلس هفتک چراغ شله دار ایدر قدح

زینت دست افتخار اینستک سمن مشهور با
 زینت ز نمانه چشیده یاد کار ایدر قدح

کیم به باق دکل چونکه بو دنیا ده فرح
 او را رالتنه صوتی مغرب ضمه و ضم
 آیدده تابع ایدر اذینشده تعقیب چار
 فرق او را اهل تنبلا له میانی بو خسته

نعیم بوزوش دلکشله مشهوری
 بو فخر اهل دله و برسته علی آماه فرح

حرف خا

باده لاله لاله ساقی رخسار ایدر رخ
 خطه بوزوشه چمن از سلاحت اما
 تیج تیج او اشن اونیم طره سیکینلر ابه
 مجلس حسن صفنا کسک ز روی باره

دل صفاقی بقر سینه نعیم مشهوری
 آتینه بین املیه انکیر مسو زاندر رخ

حرف کال

وار ایسه رویه دار اول طفل جهاک خو رشیده
 حقه لالهک ایچیند کوروسن درد قریب
 وار ایکن الله تو گز بو قدر تقدیر ایسه
 بویه و ز بر سینه دخی سبایه و بر دو حه بید
 بر قرار اوزره طور رب دوغسه که چرخ تیله
 بر قرار اوزره طور رب دوغسه که چرخ تیله

دیده ندم او اور و رینه کیم با نسه بید
 قیل دهننسدنکی دندانه بر صفت اکل
 کلاه کاهسی قسو را ایچیت بو اهور مان
 قو بیل ایسه ده دنیاده اقدیم طور سون
 دوات و جاهی ابهله دهرک او اور دم غمور

آغازی بوسه لگدن این ای موسیقی شناس
بر شویب رو قائمندی صباد اولمدیق

بزم آخر اولدی نو بت بوتس و کتار در
بیلیم بو صید کمده کولک به شکار در

مکس داغ سینه سی صان داغ بر داغ کو ستر
که خیل اندر خیل گاهی قره باغ کو ستر

همچو قرصن ماه انور روی آغ کو ستر
خط نو خیزه که مشال سیزه راغ کو ستر

صحنک و صلاک ایرون اغیاره هو ار الیهوب
عاشقک مشهوری بیچاره به طالع کو ستر

بزم هیدرم اولوب ایگر هر بار
کاهجه کله ده شادی و فرح

هر کراق کو بی کو ردانکوشوخ
بر نکاهله بزنی کندی کئی

المنفات قلیشه یی لطفه بمل
کوردولم بو ذلالت شهبه یاز

قائلم بر صی حصاره کسونه آیده بلده بر
المنفات این آقشابه کوننده آیده بلده بر

عاشق دبر آ زایه کوننده آیده بلده بر
می د محتساج و کدابه کوننده آیده بلده بر

سایه بال همایه کوننده آیده بلده بر
خاطر باخو لیساره کوننده آیده بلده بر

دینده بو خسه حسن و اداسیدر ندر
زنجیر مسوی زلف دو تاشیدر ندر

کو کلام آلان فرشته افاسیدر ندر
دیوانه کئی بو بله بر بیان این بسفی

کاشن اهل رخکله کو یسا چشور
باوه کلر تک انکچون کو کون رضائور

بزو بال آجش صانم او جغه بتلور
اجتساب ایندیکه قسم در با مبتلور

چون ییلور من نیشانه خسته دل چلنور
اعتبار کور دیکه اهل معرفت کور بتلور

عاطلم اسک الیهوب طیبیا یانو اور
ز انکچون استوزای شاه مندن اعتبار

هر ندم لاملکله جانا کل کسیر رفقا کسور
نجه سمرمت اولسونسی آه باقی انصاف بیت

میوه کله نجهه عاشقار اولسون دسترس
حسرتکله کز به ایندیکه بر شاک دیدر

داین طرف من فراش و صله جانک آرا نسه ده
ای ایند عالیه ناقابل کسانکی نریدت

چرخک انسدن الان بن اعظم کیم انظر
خلفن چکر ب جفان صد قزلو کج ادا من

صفتی دل و هو اسمن دلنار و دل یاسمن
در د سر فروندن آلام کسونه کونندن

غیر زلفته جودن بدخو و بد صندون
کسندی دم شیبای کندی شعیوز و نام

مشهوری او اسی آهم او راد مستحکام
یاد الیهوب کنگاهم بن اعظم کیم انظر

عرض الیه عقده زلفن بز بر شاهه یوز
لک هر بلبل جانانه به بر لایسه یوز

حرف زای
حرف زای

۳۵

تو گزین مایه فیض و سعادت قالمش کتیش
بی آینه انصاف و مروت قالمش کتیش
نه چاره او به برار باب همت قالمش کتیش

* ندر بو انراض معرفت عالمه مشهوری *
* مکر صنف هنر دنده رفیت قالمش کتیش *

یو خسه اول غزنی خوبی قاشی یادی کایش
صیجا اول حتم هوش ریاضی کایش
فته هار دخی شها پو خسه خطادخی کایش
کاشن جفت فردوس صلا دخی کایش
سرعت سیر ایله اول زلف دونه دخی کایش
صیج اول بادشسه حسن و اداده دخی کایش

* ذره و ش جنیش و رفتار که سوز بوق دیه چاک *
* یته مشهوری او خورشید لسان دخی کایش *

کو ریوزر دیده به یکسر زمین و آسمان آتیش
لب لاله بکلم رض ایتسندی هر زمان آتیش
لیت آتیش عارض آتیش هم زخمندان دهان آتیش
که با بالرتون پروانه اولمش کلستان آتیش

* سبکله کچ ایدر جفت و جمل عالمه مشهوری *
* قلم شمشیر سر نیز و سخن نیز و زبان آتیش *

بیلان اولمش دهن بسته کلستان قالمش
آسمانده صانکه بر خیم درختان قالمش
کویا کیم درهم مسکوک سلطان قالمش
هیج بر بنده ناموشان لطف و احسان قالمش
داو ران دهر دونه داد کاران قالمش
مکتوب هر فائده بر طفل سیخوان قالمش

* ایته ابر از هنر میندی تھی مشهور و رای *
* یوقلم اباای دهری هیج قدر دان قالمش *

* حرف صفا *

* سوزک چو بیوه تر متغیب اولور اولان *

اگر مدی قدمو پر پر ایله شوق چو توتو
بیلیم آخیر نه اولسه کرک حال و شغافز
و پر دله هوایه الله صکی نوک صفایز
بو خسه که نوشانه صکی میسه اولور فغانز
بر تخی او لسه دخی اولور ز یافانز
و صغیله نوله مختتم اولسه دیوانز

* مشهور و یا بو صغیله خاکک بنا نده *
* بر ککون او له که فایله نام و نشانز *

* حرف سین *

که بو باغ انجیر اله کبر من او نخل نورس
او سیبه چرده چو اتم باشیه قرمزنی فس
اشیا ننده هنر ارک نه آراش کر کس
قاش اول زاهد بیچاره همان ساه نفس

* مساکه مشهوری سیم اولدی تیخ سخن *
* کسندی سندن دلی خوف و خذر لهر کس *

کسه من هر سیر و چوشنی شمشیر هوس
تقدیر اولسه اوق کار ده تدبیر هوس
طو لئو زکر دنده اکثری زنجیر هوس
کویا بلیری پستیا نجه بر شیر هوس

* آدمی زاد پاندر وار ایسه مشهوری *
* یوقلم کلامه انفا ایند اکسیر هوس *

* حرف شین *

کلی صولش کلستاننده زینت قالمش کتیش
مثال مرده رو بنده بیاشمت قالمش کتیش
اصول جم بو زاش حبش و مشرت قالمش کتیش

* جهان با فتنه آثار طراوت قالمش کتیش
یو کو ناک روز کار ایتیش چراغ رو تین اطقا
نه ساقی و آرنه می وار کو با بو بزم عالمه

صفاخ گوشه کبریا صریر خلق جهان
مکره با تکلف و نانی ایله ترانه عشق
نوبه اولو رسه سوزم زبیر شینه انقشار
که اولدی هر یوزی بر کوهر یکنه عشق

- * نه سطره قالله کلیر سیاهه مشهوری *
- * بی او ششم خطو تهلم قائل فتنانه عشق *

چویش ایدوب کلدیجه موجه بودل در بای عشق
لااله ما فیهله سینه دوریم صحرای عشق
دشت قدسی استیم مرض انسون مجنون بکا
سناظر و صهباییه حاجتی لب و لهک کی
دل خراب اویش اینسه صفتله بارک غم دکل
سر فرزام صفحه عالمه قضا جله دن
الشم اجعات فاق لا نکا ندن و جعی وار
اهل عشقه طمن ایدرسک ز اهله مقنورسک

- * عشقندن بحش ایتمک اولر قالله مشهور ری *
- * قالم انفاظر اولور می قابل منای عشق *

طقل جییل ناز و رسک آشناسی جوف
ما ندیمس و آیند، ایندیه هواسی جوف
از باب جا، عالمی در دو صهبای جوف
چکدم هوای جا، جم ساندن کو رنجبه هب
بو تنک ساد، مالک ککتر و قنعه دن

- * البت ویر دمی ادیکی سن استکده اول *
- * مشهور ری با جناب خدایک صفاسی جوف *

حرف کاف

اوطن وحشی خط آور چون اولور کیدرک
ابنوس زمی افساد کان اولور کیدرک
بیناع داکش وصلی کرا تیهاده ایکن
بنک مسلم دست و فندان او اور کیدرک
ندکلو سرکش اولور سه ندخی او کره ناز
کر کک صبر ایدمه کای کوکل نه سال سراد
طبیعی ایله ربوبه رسان اولور کیدرک

- * سنک اوزماه ایله مشهوری کزکوف و قوه لرک *
- * جهیانه شایع اولوب دانتان اولور کیدرک *

کرکده اسماه خسارک بخش بر ضیا خطک

بغ میده بجهیه ایلم ابراز نشات
ساقی باده دهک شیوه ابرای لطیف

- * چککه من نظیمک ارباب حسند مشهوری *
- * بقدر اولسه ده سره شفا هیاهای لطیف *

ساقی باده بی السدن قودمی ایددی انصاف
آ که بیز کیمک ایتسه اول خون مصاف
کر چجه مانید نسیم ایتسه ایمن اسکناف
شیوه به حل اولور ایتسه دخی استکاف
الیدی هر ککتر اله او شوخ صخاف
او مهک کعبه حسنین ایدل سیر و طواف
عنه حق کوزر بیدورمه چکر صوق حرا

- * اینبو نظیمک کیم نادره ویش مشهور دی *
- * بار اثر و زمره بار نه ایدرسک اخلاف *

ور بیدک عالم دینیه صفا جیف جیف
بو بلدی در دو غم دهره دو اجیفا جیف
چاک روشن فایز اولدی دونا جیفا جیف
دینیه حاضرن با قنیا جیفا جیف

- * کاه نادره طهره ری مشهوری *
- * هجوه اندر دی بر حکم و قضا جیفا جیف *

حرف فاف

بدخت مسوی دین بیجه مکن تحقیق
هنی فکری ایله باشه ننگ اولدی جهان
بواه دلایده بر ایتسه ابر الیدشهم
فوس و وصل و کینار بیز او خوب کل تر
کرا اولور منزل مقصودینه ره بظنظر
اگر همدم اوله من کیمسه بو بیزم غمده
مکر اول ساق کلچهره باله جام رحیق

- * نوز و شترله بو کون راه بلاظرمه صجیب *
- * ساک خامه ک کی مشهوری اولور واری رفیق *

طوبی

سوز اول آت

هجر گله او لوب خسته و بیمار طوبی

مشهوری کوروب کوزنگی رخسارین او شوخ *

مانند افق شوقله نایار طوبی

دو کرم شکی اگر چه جویلاه دیدم

او صندلی بلایقه اول نوبتاه دیدم

او ماهیار به اولون قوهاله دیدم

پوزیم گاهنده اولمش یساله دیدم

مشهوری * او بدر حسنی کورور کن فلکده مشهوری *

ننگه اندری عجب بر هلاله دیده لم *

کجندی غم جهان ایرسه ایله پوزیم

طوبندی جهانی کچه کیه و پوزیم

پو صند کیده قور و اول دایم پوزیم

پوزیم فلکده دور اولد جا پوزیم

مشهوری با یو کار که بی بقاده حرف *

پوسودی شیخ اولدی آرا پوزیم *

یو خسته نه مکن ایله املنگ در بیخ کرم

یو بی نکل مدرس اولور کرم رحیم

خویم یو کیم او اه سوره اجمال مستدیم

وی جلاه دوست و دینه فیضی اولان غم

ایله پو صند حاجزی آزاده و سلم

ایلم قلم السوب اله نه ایلم رفیم

مشهوری حناک آینه فیضیدر یو کرم *

مانند طوبی بو به سنی آیلین کلیم *

حرف نون *

غیله سیر سخن باغ و جویان ایتمون

یو واد بیلرد چور کبی طغیان ایتمون

اوسانله کورن صفان پریشان ایتمون

مشال کله طوبی و افغان ایتمون

زاف

بکایس سو زراف

طوبی کس شربت و صابکله طوبی

مشهوری کوروب کوزنگی رخسارین او شوخ *

مانند افق شوقله نایار طوبی

نصاف ایتمی اول کل جلاه دیدم

نکاهم اولدی حتر یو باشکده در بیخ

همان تک اولسون کرم درون چشمه

سیران لایله فانه نه فاشده بارک

مشهوری * او بدر حسنی کورور کن فلکده مشهوری *

ننگه اندری عجب بر هلاله دیده لم *

شاد اولدی ابد دل ناکمز پوزیم

فانلق مشان سنک نکلن زخم دهر ایله

هر کرم شکار کیم اول اولدق در بیخ

هیج روی نشینه اولدی کورک نصیب

مشهوری با یو کار که بی بقاده حرف *

پوسودی شیخ اولدی آرا پوزیم *

یو مز نه چاره مطهری طماع ایلم

قالدم طریق ذل طلبه کیده کیده

بارب سبب بو نکلن دهر کیم کیمه

ای خشمی اوزور حقی سبت ایلم خلیم

املنگله قید در دو غم احتیاجدن

قدر آشنای اهل هنر قائمی در بیخ

مشهوری حناک آینه فیضیدر یو کرم *

مانند طوبی بو به سنی آیلین کلیم *

حرف نون *

بهار اولدی کول عزیم کلستان ایتمون

منه باغ حسنه کیم جوش ایلمون

ایدر تقیید زنجیر جنونی کاکل خوجوان

دو صدقه سندن مضطرب دهر تک

ایله قدری بنده باش احسان

روزه من روزی اولورسه توله عالم طوبی

مشهوری * او بدر حسنی کورور کن فلکده مشهوری *

عبدده عارت ایتمون چونگه وصال و تقیید *

هجر بی بی مایه صیامده چکلم مشهوری *

روز شب نایله فاده قیدل کایسا کی دل

تدن اول مغیبه تک کوشنه اولور اصل

صورت عالی هر ض ایتمون اولدی قابل

اهل ایفانه بر همنله منت مشکل

مشهوری * او بدر حسنی کورور کن فلکده مشهوری *

ننگه اندری عجب بر هلاله دیده لم *

همچون هزار زار و فغان دمانم

عالمه نیجه اعلام بنده آدم

آدم ایسه سندن جسم لطیف مسلم

یوقدر اگر چه کنج جهان ایچور دهریم

مشهوری با یو کار که بی بقاده حرف *

پوسودی شیخ اولدی آرا پوزیم *

خار چشم دل حسناک اولدم

سناک سناک شرداد اولدم

من شیخ معتم چو داد اولدم

باجل ناله و فریاد اولدم

کر چه کیم نیجه فرهاد اولدم

نیاسم بزنجی نوزاد اولدم

قور غمدن ولی آزاد اولدم

اوبله بر گلزه داماد اولدم

مشهوری * او بدر حسنی کورور کن فلکده مشهوری *

دجه صلاب کی امتداد اولدم *

بر واندایم صابک کوروب بار طوبی

کر در کده رنج ناری شمع وار طوبی

* آجلسه ضخمة طهيم نسيم شوق ناليندن *

حرف واو

رسم قدیمیم حرفی اجر ایلمر سوبو
 بلبل کبی ایلمیینه همران نالهل سوبو
 پر وانه وار او سسته طور من دو تر سوبو
 روی مروم بزبه وررز بسوبو
 کابشکر له بسلیله می اکس سوبو
 بنت صیندن ایلمسه صرف نظر سوبو
 مانند طفل جام شرابی او بر سوبو
 سنک قفسادن ایلم احلا حدر سوبو
 کاسه میمان بزبه صاحبچار اول تر سوبو

باقی ارنگه صفا، نمی باش اگر سوبو
 بر م سمران کاشده دوزندردی حلقه ده
 بز مک نوله نقر سه پنه شمع ساغرین
 کلکو نه شراب ایله مانند ماشله
 طوطی کبی صراحی اولوبیدی بزله کو
 زندانه وضعی طمه دوزندی دیگر محل
 چکمه ش کنار بچله پیرا نه آل ایله
 سر کشاکش به دوش منانه قدم بصر
 سو داکر دال بد خشایفیدر ندر

* مشهوری بولدی سفر چندین بک اشتهار *
 * بو بز مکیمده وضیمه ر کین اثر سوبو *

حال پیرنده بی لاری سمرست وادو
 صحن کل اراده بنش حساله سکریم شینو
 بی صید ایلمدی دو شندنده کی نام کینبو
 هراوش سینه می جای ایتمه اگر اول مهر و

انکاهله ینده برت چشم آهو
 خه بنت عارضی او زره دوکلن طری
 بیرو خستردی دکل وار ایسه اول ماوشک
 و مارم عودت ایتر وقت شایم بر شیب

* صو کی پایینه دوش بکله اولور مشهوری *
 * فاسال بو رس کنگار اول قیلدی سر و دلجو *

حرف ها

آچمه سمر دل و برانه بی معسور اولانه
 هله یه کوه سوال اینتی معجور اولانه
 نه غم عالمه سبک مهر ایله مقلور اولانه
 وای بو دلمر ستم دهر ایله مقذور اولانه

حال مفهوم دل سو بانه سمرور اولانه
 در دهغیری نه پیلور کاتور وصلت اولان
 چسبه قهر بی دهرک چکر اصحاب خرد
 آیین نصیحتی نسج ایلمدی حکلم زمان

* همر عرض ایلمه نادانه صافین مشهوری *
 * صرض ایلمه اولور بصری کو راولانه *

میانی قوم الدن دیدکجه بندن کل

* صورده کرچه کندهایم سینه مشهوری *
 * بر ایزم دیزم اصنافی صکله کینه به *

ایچمه کج مال خو یا دست ننگ و طوره اکلجه
 او اور یستان ما ر طفل شیر خواره اکلجه
 می نه نازه می کر اولسه ژواره اکلجه
 نساید علاج اولر سه ده بیچاره اکلجه
 کیم او شش ناله بلبل کل کلزاره اکلجه
 بقود مدخر در ایله همسواره اکلجه

خیرال یار در عشاق حسن ننگاره اکلجه
 این اسم صمیمی ستر و سلند اول شوک
 کیدر مهربی خلایق خاشاه شجعه هر فقه
 قو صلاستون وصال اول بری آیز سه ده انجاز
 آغلدر سه دنا عاشاق اول کل رخ
 عیجی خراص جع اول اول اولمون نسون بخلاکم

* نوله دهرک اولور سیم سخن بر وای مشهوری *
 * سفندر شامر شیر و شرک کفشاره اکلجه *

احکامان بیکمده روان شمندی اولو سلطان
 چندین اول حور دور مرض ایلمش رضوان
 صددره اولون شاه ارمطو رهما اندر جوان
 باج رح می بیاز سبیل و رحسان

چینا بندی دل مالک بوآن بر شاح حسن و آن پنه
 اول بر ویا جو ردر با بر بحسیم دور دور
 اینتین جناح لازمی با هم بخت زلفی دراز
 حسن فر ساری غایب کف کنگه کادن ماصدا

* مشهوری با یونوش اول اولسه بو بحر ایچره کل *
 * مانه سدر ذوقی بدیل چشایان اسخستان ننه *

کو ستر زور بر زنده قوس قزح هر میناه
 دلمه صفتک کویتا بر باد شاه عاجها
 از روی سیر گلشن ایلمش کله کله
 کر چجه اولدی آهجه تا عرض علا جاره کله
 ایشته جانانک خلال ابر وانی شاهره
 بولدی عکرم دل شیدای بر معوی سینه

حس ننگه آ سنانله جاه بیجا ای حیسی معا
 باک جسم صیقل ایدو بیجا کاه می رومی ایلمر
 سو و دیکم کلر کبی اولک بخیل ایلمر
 بلیم اول قدم بلایه رسیده اولاندی
 طوره دهرم ایلمی کوکل مقصود قرب حق ایسه
 بو العیبه دوزن ایلمار اولر ایکن زنجیر لر

* عاقته اولر ایلم کبی مستار اعتراف *
 * قیلده کاهی دلبری مشهوری بر تپیکه *

هیز مندان چی کمدی صف نعلینا بر پاییه
 ذلک اصمات الدوب بجمان کانی صدر و لایه

مفردات بر تزیین حرف هجیا

مهم احاد *

نوعی بلبل بابله بر اولوی غاک غراب (۵)	فضله حسنی کرک شاهمه رنگین ادا (۵)
خلاف طبعی البت آدمه نغرت بیدر ابراه (۵)	آدمه صحت جسمی کی اولز دوات (۵)
موجب صحت اولوز خسته به شادی و فرح (۵)	نیک نام استرمک عالمه در احسانی آج (۵)
سرمور خدیو جانی در صاحب خلق جدید (۵)	موشافه تله سرائی اولسه هجیمی سورایخ (۵)
اولمن راهمه تسبیحی کی آلت جبر (۵)	کله دو تابه هیز بر بره دیور آ که شاد (۵)
سغین بر بافک عاقل زه نازک گفنا را بچون صفتلر (۵)	بو العبدون تا اذلندن ببلل اظلم کل کولر (۵)
ثابت اولوز اولد خجه بر یا حکم انعامس (۵)	عاقلان تا سوز محلان بو لد خجه سولر (۵)
کسون دیر سنک زینکدن ضرر هر برده صوص (۵)	صلح ممکن اولیحق ایله چینگ و بر خاش (۵)
یوش تنکی سولادن کور دلم هج انبساط (۵)	آدمه ستندن اقدمدر ادای امر فرض (۵)
ماه کسبایشه سمن ادر سهر روز بکلمن شامع (۵)	اولوز البت کدی طبعه و وافق نسته دن محفوظ (۵)
قنوت قبلدن کوز اکثر من اجه اخترا ف (۵)	دوزه اولوز بر اولر اهل فرضه در اتم بیامع (۵)
باشیک ایز سیدر ایزدنی هج خطاطک (۵)	زلنکی سنبل کی ای سارو آرنیکه طاق (۵)

خامه سمن اولسون بیه کور ننده بلبلر کی
 بایسون آوازه رنگین قناتلر کی
 بر مسک کاکلر بیدر تاز سنبلر کی
 بر پایه دو ششم اولوشو خک بنده کاکلر کی

کار اولدی آچاسون طبعن کللر کی
 جام صحر ایلر زبه آفرینن آچوب
 نیم بو پاشده باعث بریشان اولمه
 زین کردن ایلر رحیم ایلدوب اقلاده سن

* اهل دل لال باشینه طاقسون
 * اوامی بو نعلک دخی رنگین قر نعللر کی

او طاسلندن اهدیم قلمی یدادن ظیری
 فیل شمع عشق دهنیم ایتادن ظیری
 خار بر سینه بوز سوز ما شندر بادن ظیری
 دلده حسنجیام هر چه با آ باد ظیری
 اوله صادر لبندن حرف زانگ دادن ظیری
 ندر کاشتمده کاری باباک فر بادن ظیری

اوم برین اول شوخ چقاغه دندن ظیری
 ن کور مدم باغ صدار آتیشین هج
 شو بله طردرسون کیسه طم اول بری زین
 شتمده تم فالمدی تم چشمه کر به مله
 بی بزمان اول داو دادر آورج سنک
 می زاز ایلر سه بریم جمله قتل مینا

* سکا همران و همدست اولوز هر دهمه مشهوری
 * بو محنتکمده کپوار بر دل ناشادون ظیری

زلنن کوروب زنجیر دار اولدم اکاد بو اناه می
 بو عاشق ناچار بیی بالدردی چون پروانه می
 جولا چشمی دافا گو با که نسته فانه می
 کی طرز زودوری سر بیسرجله ستکا اناه می

شمدی کور کل چاره نوار بر تو فاجا اناه می
 من ابدی زلف تاز بی شمشه ز رخساری
 ز رخ و قی لطف و قاسناد او ضامع جفا
 بقدن ازینک ذکر بو بار و ضعی کی چکر

* مشم - و ریا اول مهلقا کر چه مسلم بیوفا
 * اولدم اتم چاره سیلا حسناک کوروب پیرانه می

کنج جانندن قنودنی تنهاتن بر افتری
 ایلدوب کل کی صد باره کور بی افتری
 آناهلم افلیسه سسر و خر مانفتری
 صجده دک بالدره ادم شمع دل و جافتری
 یسه بکر تک ایلم کاسه چشمه افتری
 بر طنبت ایلمه اسم کلبه احرا افتری
 اولای دفع ایلم آتش هجر افتری

مدی غمناز فاک جان کی جانا افتری
 تاز بین بر دخی بازل کی فر یاد ایلم
 حکمهمه چینه حوبه واروب باقد خجه
 علم باقده لم هر کجه بر واه صفت
 سافر بر می ایله هر کجه تان فاشمن
 و زوش تاتش حشر تله مشال بقوب
 برش اشناک فسر آواز له بر بازه همسان

کیا آفتندی محجب نلیم او طوشان چیه بی (۵)
 امید قالدی بنه بر در بهار و دخی (۵)
 دل دیوانه به خیر این زنجیر دن خیری (۵)
 تک طور در کن درده اوغز اندی بو چغفلکار زری (۵)
 بو بر مکهد صراحی و سبودن خیری (۵)
 الدی کو کلام کندی خطاط تازه سی *
 * قطعات *
 قوه شعر بی بی فیض اشک یارب کا
 محض لطیفه کلام ازاده کور مسک انصب کا
 ز یاق زهر غصه ایسه دهه صفا بسکا
 لطیفه ایله ایله با سی نه سال دوا بسکا
 اولمن خاسم کدی حاضر جواب
 یاز سار مشر خنده لایق بر کتاب
 کیمکه میدان مجتهد سورر مر دانه ات
 ماراند وه جهانی ای گوکل بر یانه ات
 چاره کر او لسه کر آهه انلام و دون
 گوسرورب عکسی بدر سه جامه ات
 کو نه کون جامه ایله طفر فروشی انان
 بو کران و ضله بو کبر و نظم بربک
 ایله ممکن مرتبه هر کسه حسن انبواج
 هر کسه عرض ایله روی ترکی و لبساج
 باطبع چون کیمه خطاط عیوس و جهون

بر اولک خلقه شکار اولش ایشتم بو کیمه (۵)
 درایم او غنچه مطلب آچلدی کندی (۵)
 چکری دلف نایله بغار دل بیله اولشوخ (۵)
 کنج رخسده بحر دل کبی مشهور یا (۵)
 سی وار خیز ایده جک رندی آندمک عجب (۵)
 کو ستر و ب کلکی صکی ابرو لیرین *
 * قطعات *
 او جاع سینه بدو بکاو کرمی داغ (۵)
 چون یارور سکه زر ناقصی آکز صرف (۵)
 او کزندی با که خواجه کردون بیق بیق (۵)
 فایه چی زاده ایلمدن بو بنده سینه کورک (۵)
 کیز ای دیوب ایله حساسته شیا طیفه شریک (۵)
 کو ستر ذی با که نولدین آینه فاک (۵)
 عشق او لرون آکر هر کیمه وردیسه قیل (۵)
 دیور بو لده فالور هر کیم ایدر استعمال (۵)
 نامنی کوش ایلم انشاقی ناکو ردم (۵)
 بو کشت زار قناده آکوب بیوب کدم (۵)
 اخر نده نه بیخیر نلیم عجب حرمان (۵)
 بو نده بو خاقیه حضر بلایه کلون (۵)
 دلبرک کو شمش چشمی کیم او از جا بو (۵)
 بز عجز ایله طیبنا عشر الله طعاشه (۵)
 سر من اجدی بزم خاقه ره زانی زاده

